הארץ

1.10 ש"ח יום ו' כ"ז בסיון תשמ"ו, 4 ביולי 1986 VOL. 68/20421 JULY 4 1986

קצין במודיעין מואשם בריגול למען סוריה

"ישראל שלנו": עומד לדין בדלתיים סגורות בחיפה

שם הקצין נחשף בעקבות לכידת חוליית מחבלים בדרום לבנון

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). השבועון בלשון העברית "ישראל שלנו", המופיע בניו־יורק מוסר, כי קצין בחיל המודיעין של צה"ל בדרגת רב־סרן מואשם בריגול למען סוריה ועומד למשפט בבית הדין בחיפה.

העיתון מציין, כי המשפט מתנהל בדלתיים סגורות ועל פירטיו הוטל איפול כבד.

העיתון מוסיף, שנודע לו על כך ממקורות מוסמכים.

המשפט מתנהל בפני השופט המחוזי אברהם פרידמן ונמצא בשלב מתקדם.

הקצין נחשף לאחר שחוליית מחבלים שנתפסה בדרום, לבנון העלו בחקירתם את שמו של הקצין אותו שמעו מאנשי מודיעין סוריים שאימנו אותם. הקצין המואשם הוא בנו של קצין בכיר במשמר הגבול שיצא לגימלאות.

במהלך המשפט הועלתה טענה כי הנאשם הוא בלתי יציב.

ועד הרופאים: חולים מתו כתוצאה משביתת האחיות

המצב בבתיה"ח על סף משבר; גם המתנדבים מותשים ● שר הבריאות מכנס היום ישיבת של מנהלי בתיה"ח

האחיות קוראות לגור: פנה מקומך אם אינך מסוגל לטפל במשבר

מאת מיכאל גרטי
סופר "הארץ" לענייני בריאות

בשביתת האחיות הנכנסת ליומה ה־12 נפטרו חולים כתוצאה מן השביתה — דברים אלה אמר אמש ל"הארץ" יו"ר ההסתדרות הרפואית הישראלית, ד"ר רם ישי. קביעה זו הופיעה גם בהודעה שהוציא הוועד הרפואי הישראלי, לאחר ישיבתו אתמול.

לדברי ד"ר ישי, רבים מתוך כ־40 הרופאים שהשתתפו אתמול בישיבה אמרו, כי בבמחלקות בהם הם עובדים נפטרו חולים, בשל שביתת האחיות.

הוועד המרכזי של ההסתדרות הרפואית בישראל כונס אתמול לדיון דחוף בהשלכות התמורות של השביתה.

לאחר דיווח של נציג בתי החולים על הנעשה בשעות הביע הוועד המרכזי הזדהות נוכח המתרחש. לדברי הוועד, הרופאים עשו וממשיכים לעשות מאמץ עילאי, כדי למנוע סיכון חיי אדם. הם הגיעו לסף הי־כולת במילוי תפקיד האחיות.

הוועד הודיע חד־משמעית, כי הוא יעמוד מאחורי כל רופא, שחלילה יאשם בשל נסיבות של לחץ חירום, בזמן הוא נתון עתה.

ד"ר רם ישי אמר אמש, כי הרופאים מצודדים באחיות מבחינת התביעות, אך "לא נאמר להן כיצד לנהל את המאבק".

מבתי החולים נמסר אתמול, כי המצב הוא על סף משבר. גם המתנדבים רבים והרופאים מותשים. מהקומם חולים רבים שפונו מבתי החולים לפני שבועיים, שבים וחוזרים למחלקות האישפוז, בשל הרעה במצבם.

שר הבריאות יקיים הבוקר ישיבת חירום

הבוקר יקיים שר הבריאות ישיבת חירום של מנהלי בתי החולים, לדון במצב שנוצר עם התארכות שביתת האחיות. ביום א' יועלו בישיבת הממשלה ההצעות לנקוט צעדים קיצוניים יותר בסיכסוך העבודה עם האחיות, ובכלל זה חידוש צווי החירום, תוך הגשת תביעות נגד אחיות, שלא יציתו להם וגיוס מערך המילואים של חיל הרפואה לטיפול בחולים. בהנהלת משרד הבריאות מתנגדים לצעדים אלה.

אתמול נפגשו שר הבריאות, מרדכי גור, סגנית השר, שושנה ארבלי אלמוזלינו והמנכ"ל המשרד, פרופ' דן מיכאלי. עם נציגות מטה השביתה.

לאחר הפגישה עם צמרת משרד הבריאות, קיים מטה השביתה ישיבה, בעקבותיה יצא בקריאה להתפטרותו של שר הבריאות. האחיות קוראות לשר הבריאות למצוא דרך, שתאפשר מו"מ ישיר עימן. הן מציינות כי: "אם אינו מסוגל לטפל בכך, מן הראוי שיסיק את המסקנות ויפנה את מקומו למי שיהיה מסוגל". האחיות מציינות בהודעתן, שסכנת חיים נשקפת לחולים כל ימות השנה, בגלל חסר כוח אדם הסיעודי ולא בגלל השביתה.

עובדי המינהל והמשק בבתיה"ח יקיימו שביתת אזהרה ביום א'

עובדי מגן דוד אדום ממשיכים זה היום ה־5 בשביתת הרעב לאחר שנטשו עבודתם לכמה שעות

מאת יהודית וינקלר ומיכאל גרטי
סופרי "הארץ"

בעוד ההסתדרות הודיעה כי אחיות בתי החולים נענו לפניית המנכ"ל קיסר שלא להחריף את השביתה נודע כי עובדי המינהל והמשק בבתי החולים החליטו לקיים ביום א' הקרוב שביתת אזהרה ל־24 שעות.

נוכח הטיפול האינטנסיווי בשביתת האחיות ההסתדרות לא התייחסה כלל להחלטת עובדי המינהל והמשק לשבות למשך 24 שעות ביום ראשון הקרוב. מזכיר ארגון עובדי המינהל והמשק רוני שלם טען אמש כי העובדים המקו־מיים החליטו על כך בניגוד לעמדת הגופות המרכזים שביקשו פסק זמן של שבועיים לפני שיינקטו צעדים כלשהם.

ארבע שעות אחרי שכל עובדי מגן דוד אדום נטשו את עבודתם, הם שבו אתמול בשעה 4 אחר הצהרי־יים לעבודה חלקית, כשהם מפעי־לים אמבולנס אחד בכל תחנה וניידת טיפול נמרץ בכל אחת מש־לוש הערים הגדולות.

עובדי מד"א, הממשיכים זה היום החמישי בשביתת רעב, נענו אתמול לקריאת שר הבריאות מרדכי גור וחידשו את העבודה החלקית, במק־ביל להמשך המו"מ בעניינים המתנהל בהסתדרות. דובר ועד העובדים הארצי של מד"א אמר אמש ל"הארץ" כי העובדים תשושים בתמת שביתת הרעב ולמרות שהוועד מארגן תחלופה בין הצוותים להפעלת האמבולנסים המועטים שעדיין מופעלים לא יוכלו העובדים להמשיך בעבודתם תוך כדי שביתת רעב עוד זמן רב.

בקשה לוועדת הכספים לתקצב 8 מוסדות של מפד"ל ואגו"י

הוצג סעיף חדש כדי להעביר הכספים היחודיים

מאת נדב שרגאי

משרדי הדתות והאוצר מבקשים מוועדת הכספים של הכנסת להעביר סכום של 755 אלף ש"ח מסעיף הי־חודיים במשרד הדתות לסעיף "פי־תוח — השתתפות בבניית בתי כנסת" בתקציב אותו משרד. כדי שאפשר יהיה לתקצב שמונה מוס־דות המקורבים למפד"ל ולאגודת ישראל.

לפני שלושה חודשים הורה המיכנה ליועץ המשפטי לממשלה, יורם בר סלע, בהוראת רבה את שרי הדתות והאוצר לבל יחלקו את הכספים על פי סעיף היחודיים ללא קריטריונים. כעת מבקשים שני המשרדים להעביר את הכסף, שנאסר לחלוקה באמצעות סעיף הי־חודיים, לאותם מוסדות, לפי סעיף אחר.

שוק ההון

שיפור במסחר במניות ואג"ח

היצע בצמודי דולר

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שבוע המסחר בבורסה הסתיים תוך הבינך השיפור בשוק המניות. במקביל לביקושים באגרות החוב הצמודות שסבלו בימים האחרונים מהצעים. השיפור נובע מהפחתת הריבית שהבנקים משלמים למפקי־דים הגדולים עד לרמה של 19—20 אחוז וכן עיכוב הציפיה לשוק טוב כתוצאה ממספר הנפקות הצפויות בשבוע הבא.

לעומת זאת נמשכו ההצעים באפיקי השקעה הצמודים לדולר הן לאגרות חוב צמודות לדולר וכן למניות הבנקים שבהסדר.

אפשר לחכות לבן זוג מתאים כל החיים...
ראה מוסף הארץ עמוד 18

בטחון בערבון־מוגבל

עד אתמול טען הליכוד, כי ביטחון המדינה מחייב שלא תערך חקירה בפרשת שיבוש הליכי המש־פט ועיוותי הדין של יצחק מרדכי. עתה שינה לפתע הליכוד עמדה כנגד עדותו של ראש השב"כ (לשעבר) טוען הליכוד כי אין לסמוך על עדותו של האיש. כנגד קביעתו של ראש השב"כ כי פעל "בהרשאה" ו"בהבנה" טוענים דוברי הליכוד כי ראש השב"כ לשעבר רקם עלילה נגד שמיר. נותרה איפוא הדרך אחת לבירור האמת, חקירה ממלכתית או משפטית. התנגדות לחקירה כזאת תותיר פצע פתוח לשנים, שישוב ויתפוצץ בעתיד בקדנציה כשלה והמפלגה.

שינוי מפלגת המרכז

נסים: אציע לממשלה להשעות את רקנאטי

יביא ההצעה ביום ראשון ● חריש: לא ניתן לפעול נגד מנהל דיסקונט

מאת נחמיה שטרסלר

רפאל רקנאטי

ביום א' אציע לממשלה הצעה להשעות את רפאל רקנאטי מתפקידו בבנק דיסקונט, זאת בעקבות המסקנה אליה הגיע נגיד בנק ישראל שיש להשעות את רקנאטי בהתאם להמלצות דו"ח בייסקי — אמר אתמול שר האוצר משה נסים ל"הארץ".

לדעתו של שר האוצר יש לקיים המלצות של ועדת חקירה בתחום האישי, למרות שההמ־לצות אינן מקודשות, אך תמיד ראוי להתייחס אליהן בכבוד הראוי. מי שמופקד על מערכת הבנקאות הוא הנגיד. הוא מופקד על תקינות הבנקים, הבטחת ניהולם הבריא ושמירת האינטרס הציבורי. ואם נגיד שוקל ומגיע למסקנה שיש להשעות את רקנאטי, יש לתת משקל רב לדעתו.

בהקשר לטענה של "בעלות פרטית" אומר נסים שיש לו סימפטיה ליוזמה, והוא מודע לכך שהמשפחה הקימה את הבנק, אך אין זה אומר שלנגיד אין סמכות לפעול במצב שכזה.

סופר "הארץ" מוסיף ששר האוצר היה בסוד המהלכים האחרונים שנקט בנק ישראל בנושא זה.

חוות הדעת של היועץ המש־פטי לממשלה, המאפשרת לנגיד להשעות את רקנאטי, איננה חד משמעית, וזאת בניגוד להמלצתה של איילה פרוקצ'יה, ממונה בכירה על העניינים האזרחיים במשרד המשפטים, שנתנה חוות דעת חד משמעית ליועץ המשפטי לממשלה לפיה יכול הנגיד להשתמש בסעיפי פקודת הבנקאות הקיימים כדי להשעות את רקנאטי. למנות מנהל מורשה לבנק במקומו או להגביל את סמכויותיו.

חריש: לא ניתן לפעול

(עו). היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש קובע בחוות דעת שמסר בראשית השבוע לנגיד בנק ישראל, כי אין הנגיד יכול לפעול, על פי המצב החוקי הקיים היום, נגד מנהל בנק דיס־קונט רפאל רקנאטי. "הייתי מייעץ להחזר להשתתת פעו־לותיך על בסיס משפטי איתן בזה שאנו אומרים לבצוא בסעיף 8 לפקודת הבנקאות", כותב חריש בחוות הדעת שניתנה לה פנבי רק אתמול.

דיסקונט במכתב לנגיד: אין לך סמכויות לפעול נגדנו

שמגר קבע בעבר: אין סמכות לפטר מנהל

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

לנגיד בנק ישראל אין סמכויות לפעול נגד בנק דיס־קונט, כתב אתמול יו"ר קבוצת דיסקונט רפאל רקנאטי לנגיד בנק ישראל מיכאל ברונו. זאת בעקבות הודעת הנגיד לבנק דיסקונט בראשית השבוע כי יש בדעתו להביא להדחתו של רפאל רקנאטי מהבנק.

במכתב שרק חלק ממנו הגיע ל"הארץ" נאמר בין היתר שלנ־גיד בנק ישראל אין לפי פקודת הבנקאות (סעיף 8 ד') סמכות לנקוט בפעולות כלשהן נגד הבנק או נגד רפאל רקנאטי בנ־סיבות הקיימות.

במכתב כלולה דוגמא מפרשת בנק ארץ ישראל בריטניה, לפיה קבע נשיא בית המשפט העליון ומי שהיה בעבר היועץ המשפטי לממשלה, מאיר שמגר, כי אין לנשיא ולמפקח על הבנקים סמכות לפטר מנהל. הסמכות להשהות היא שלב ביניים. נאמר במיכתב.

נשיא בורסת היהלומים משה שניצר לנגיד:

"שרקנאטי ימשיך בתנאי שיפצה את בעלי המניות בדיסקונט"

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

נשיא בורסת היהלומים משה שניצר הציע לנגיד בנק ישראל פרופ' מיכאל ברונו לאפשר לרפאל רקנאטי להמשיך לעמוד בראש קבוצת בנק דיסקונט. זאת בתנאי שרקנאטי יפצה את כל בעלי המניות של בנק דיס־קונט ושל חברת אי־די־בי שהיא חברת האחזקות של בנק דיס־קונט שניפגעו ממפולת המניות הבנקאיות.

שניצר הציע זאת במהלך פגישה שהתקיימה שלשום אצל נשיא המדינה חיים הרצוג בהשתתפות נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו, הארי אפ־נהיימר העומד בראש סינדיקט היהלומים והנחשב לאחד האנשים העשירים בעולם.

שניצר הסביר באותה פגישה שעל ידי כך יוכיח בנק דיסקונט שהוא באמת בנק פרטי כפי שטוענים בני משפחת רקנאטי.

משלחת הקונגרס תנסה לבדוק את הקשר של דרא"פ ללביא

נתונים שיוהנסבורג סייעה במימון ● לארה"ב טרם הוברר משקל המטוס

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). משלחת משרד החשב של הקונגרס, שתגיע בשבוע הבא לארץ כדי לב־דוק את תחשיבי עלות מטוס הלביא, תנסה לעמוד גם על קשריה של דרום אפריקה ומדינות אירופה עם פרוייקט הלביא. על פי נתונים שהתקבלו בידי חברי המשלחת מי־מנה דרום אפריקה חלק מהוצאות המחקר הפתוח של המטוס מתוך תקווה האלי הסכמה לקבל חלק מתוצאות המחקר באופן שיאפשר לדרום אפריקה ליישם את הטכנולו־גיה והידע בייצור מטוס משלה או במשותף עם ישראל מבלי להזדקק לאישורי יצוא ידע מארה"ב.

מקורות המקורבים למשלחת מסרו כי המידע על שותפותה של דרום אפריקה איננו מוסמך במאה אחוזים אך "התקבלו יותר מידי אינדיקציות המצביעות על קשר כזה". חברי המשלחת ינסו גם לבדוק אם ישראל לא ביקשה ממדינות אירופה לייצר או לפתח מספר חלקים של המטוס, לאחר שהתברר שארה"ב הקפיאה חלק מן החוזים עם החברות האמריקאיות. החוק האמריקאי איננו מתיר הוצאת כספי סיוע במדינות אחרות, ואם יתגלה כי ישראל אמנם שלחה למדינות אירו־פה עבור יצור כזה מכספי הסיוע יצטרך הקונגרס לדון שוב בשאלת מימון הפרויקט.

חברי המשלחת יבקשו עוד ללמוד את משקלו הסופי של מטוס הלביא, נתון אותו לא הצליחה משלחתו של דב זקהיים מהפנטגון לקבל. משקל המטוס חשוב לצורך חישוב עלות חומרים של המטוס. ישראל עד כה נמנעה מלמסור מידע על משקל המטוס, אך לדברי מקורות אמריקאים כנראה אין בי־דיה מידע כזה. בעקרון התבקשו חברי המשלחת למצוא גם הסבר להפרשים בין מחיר מנוע המטוס אותו נוקבת ישראל לבין זה בו נוקבת ועדת זקהיים. ישראל טוענת כי מחיר המנוע למטוס הלביא עומד על שלושה מליון דולר בעוד זקהיים טוען כי עלות המנוע מגיעה ל־5.4 מליון דולר.

רבין: הלביא ייבנה גם אם נחרוג מההקצאה

מאת ראובן פדהצור
הכתב הצבאי של "הארץ"

המסקנה אליה הגיע אתמול שר הביטחון, בתום דיון רב משתתפים בלשכתו בנושא הלביא, היתה שאין כל כוונה להפסיק את הפרוייקט. זאת למרות הנתונים שהובאו בפני השר. ואשר הבהירו כי אם ירצו לשמור על לוח הזמנים המתוכנן, יהיה צורך לחרוג מעבר להקצאה, כאשר בכמה שנים תהיה דרושה חריגה משמעותית מההקצאה של 550 מיליון דולר לשנה, עליה החליט השר.

בנוסף לכך הוחלט כי כאשר יהיה צורך לחרוג מסכום זה, יובאו המשמעויות של החריגה בפני הממשלה.

נכשל נסיונו של פרס למנוע דיון בלשכת מפלגת העבודה על השב"כ

הסביר: "עלינו לזכור את הריסוק למדינה ולמפלגה מפרשת לבון" ● מזכירות תנועת חרות דנה בפרשה וגינתה את מפלגת העבודה

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

ראש הממשלה, שמעון פרס. לא הצליח למנוע אתמול דיון בלשכת מפלגת העבודה בפרשת השב"כ. פרס ביקש למנוע את הדיון בטענה כי הנושא נמצא כיום בבג"ץ. אולם רוב כמעט מוחלט של חברי הלשכה דרש לקיים את הדיון. לאחר שעה ארוכה של ויכוחים נערכה הצבעה וברוב של 23 מול 17 הוחלט לקיים את הדיון. בניגוד לדעת פרס.

הדיון בלשכת מפלגת העבודה היה רווי מתח ובמוקד עמדו עימות וחילופי דברים חריפים בין ראש הממשלה לשר המשפטים לשעבר, עו"ד חיים צדוק. לאחר דיון של

נזק כבד לאוניה סיגל; רוב אנשיה ישובו ביום א' או ב'

6 אנשי צוות נותרו על סיפונה בעקבות דליקה שפרצה בחדר המכונות מזרחית מסיציליה ● איטליה סייעה בכיבוי ● המיטען לא ניזוק

מאת נורית בהנא
סופרת "הארץ" לענייני ספנות

כובתה השריפה שפרצה אתמול באוניית המכולות "א. מ. סיגל" של חברת צים. נשרף חדר המכונות וכן נפגעו קשה אגף מגורי הצוות וגשר הפיקוד שלה. אך לא נפגעו התרנים הירכתיים ואף לא המיטען. רוב אנשיה הועברו לאוניה ההולנדית אמי קוינס ששטה באיזור ולאוניה דרך שהגיעה אליה. 6 אנשי צוות נותרו באוניה. גוררת החלה לגרור את סיגל לנמל בסיציליה.

השריפה פרצה אתמול בשעה 07.00 בעת ששהתה בלב־ים, במרחק של כ־80 מייל מזרחית מסיציליה. כאשר האוניה הזעיקה עזרה שיגרו מיד השלטונות האיטל־קיים שני מסוקים צבאיים וקורבטה, ומספר יחידות אזרחיות לעבר אונית המכולות. אתמול אחר הצהריים הגיעה אל סיגל אוניה עם צוות כיבוי ימי מהולנד לסייע בכיבוי האש, וכן סייעה בעבודות כיבוי אוניית הצי האיטלקי.

האוניה מפליגה בדגל ישראל ועליה שהו 32 ישראלים: 23 אנשי צוות, בפיקודו של רב־חובל דוד קריין, ותשעה בני משפחות — ארבעה מבוגרים וחמישה ילדים.

דובר חברת צים, אליהו שרגאי, מסר, כי מתוך דיווח ראשוני, מסתבר כי האש פרצה בחדר המכונות של האוניה. בשעות הצהרי־יים של אתמול הצליחו אנשי הצוות למנוע את התפשטות האש, אולם האוניה בערה עדיין. צוות חירום בן 14 איש נותר אתמול על האוניה.

מכיוון שחדר האלחוט הצמוד לחדר המכונות של סיגל נשרף, קיים הקשר באמצעות האוניה ההולנדית.

חברת צים עשתה סידורים להעביר את 235 המכולות מסיפון סיגל לאוניות אחרות שיובילון לנמלי פליקסטאו באנגליה, אנטוורפן, ורוטרדם. אין עדיין הערכה על היקף הנזקים, שנגרמו לאוניה, אולם מחברת צים נמסר כי הוא כבד.

האוניה דרך שאספה אמש את רוב צוות סיגל ואת בני המשפחה שלהם מפליגה כעת בדרך לנמל חיפה. היא תגיע לארץ ביום א' או ב'.

בהתאם לנסיון שנצבר בעת מקרים קודמים, נפתח חדר חירום בבניין צים בחיפה מיד לאחר שהת־קבלה הידיעה על השריפה.

מאז נסוג מלבנון מנע צה"ל 35 נסיונות חדירה של מחבלים

עוד מחבל נהרג בהיתקלות עם כוח צה"ל ברצועת הביטחון ● רוב החוליות חודרות מהשטח הסורי ● שיתוף פעולה בין חיזבאללה לאמל

מאת ראובן פדהצור

הריגת המחבל אתמול ברצועת הביטחון בדרום לבנון מביאה ל־35 את מספר החוליות, אשר נפגעו על־ידי כוחותינו בדרכן לביצוע פי־גועים נגד רצועת הביטחון או שניסו לחדור את גדר המערכת מאז נסוג צה"ל מלבנון לפני שנה.

המחבל נהרג אתמול לפנות בוקר לאחר שכוח של צה"ל זיהה תנועה ופתח לעברה באש. בסריקות, שנ־ערכו כמה שעות מאוחר יותר, נמצאה גופה ולידה מכשיר קשר וציוד נוסף.

עיקר החוליות שניסו לבצע את הפיגועים הגיעו לאיזור הדרום מן השטח הנמצא בשליטת הסורים בבקעת הלבנון ולא מאיזור מחנות הפליטים של צור וצידון, שם נמשך תהליך ההתבססות של לוחמים מהארגונים הפלשתינאיים השונים.

אחד ממפקדי חוליית מחבלים של ארגון החזית הדמוקרטית, שנ־סיון הפיגוע שלה נמנע על־ידי צה"ל, היה בוגר אוניברסיטה בבי־רות. נתונים אלה התגלו במהלך סיור כתבים צבאיים שהתקיים אתמול בדרום לבנון.

קורס טירונים בצד"ל

זה שמונה חודשים לא היו מקרי עריקה מצד"ל, וכיום עומד כוחו על 2600 חיילים, רבע מהם מוסלמים, רובם שיעים. באחרונה נפתח קורס טירונים חדש בצד"ל. הכולל 60 מגוייסים חדשים, מרביתם שיעים ודרוזים.

את ההתפתחויות המעניינות בדרום לבנון הוא שיתוף הפעולה בין ארגון אמל לבין החיזבאללה. שיתוף פעולה זה יוסוד בהכרת מנ־היגות אמל בחולשתה לאחר כש־לונה לקעקע את רצועת הביטחון.

ראש מודיעין חיל האוויר הסורי יזם החדרת הפצצה למטוס אל על במדריד

פושע שנאות להוביל "הירואין" נשא המזוודה ● המטען שאינו ניתן לגילוי בבדיקה אלקטרונית נמסר לו על־ידי מחבל שעבד בעבר במודיעין הסורי

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). גנראל מוחמד אל־חולי, ראש שירותי המו־דיעין של חיל האוויר הסורי, עמד ככל הנראה מאחורי הנסיון להחדיר פצצה למטוס "אל על" בשדה התעופה של מדריד לפני שבוע. המחבל הפלשתינאי נאסר חסן אל עלי, אשר נעצר על ידי המשטרה הספרדית, הוא חבר ארגון "ה־15 במאי" ועבד גם בעבר עבור המו־דיעין הסורי.

מקורות בלונדון מגלים כי טרם צאתו לאירופה קיבל עלי תדרוך בדמשק, שם גם צויד בדרכון סורי. אחר־כך נסע לאתונה בה פגש חברי תא נוספים אשר עשו את דרכם בנפרד לפאריס. עלי התעכב במילנו בה פגש את אחד מאנשי ה"בריגדות האדומות" שנתן לו מזוודה, אשר הכילה מטען נפץ מיוחד שאינו ניתן לאיתור בבדיקה אלקטרונית רגילה בדומה לזה אשר גרם לפיצוצו של דיסקוטק "לה בל" במערב ברלין. בפאריס הנחו הסורים את עלי שלא ינסה להחדיר את המטען בעצמו ויעצו לו לשכור שרותיו של פושע פלילי כלשהו לו ייאמר. כי עליו להעביר מטען של הירואין תמורת תשלום גבוה. עלי ניסה לעלות על עקבותיו של פושע כזה בבירה הצרפתית ומשלא הצליח הוא נדרש לפעול במדריד.

המקורות מוסיפים כי האירוע במדריד עלול לבשר שורה חדשה של פעולות חבלה ערביות. בהשראה סורית או לובית.

הקצין שהרג תושב בקליעה יועמד לדין

חקירה העלתה כי הרגו לאחר שעקף מכוניתו

מאת מנחם הורוביץ וראובן פדהצור
סופרי "הארץ"

קצין צה"ל, שהרג אזרח לבנוני בעיירה הנוצרית קליעה שברצועת הביטחון, נתון במעצר והוא יואשם כך נראה בהריגה.

כפי שפורסם לפני כשבוע ב"הארץ" חשבו תחילה חוקרי הפרשה כי הקצין הרג את האזרח הלבנוני כשחשב כי הוא מחבל. באותה תקופה אף התפוצצו באיזור כמה מטעני צד. מאוחר יותר במהלך החקירה התברר כי הקצין הישראלי הרג את הלבנוני בגלל שזה עקף אותו במכוניתו. בין השניים התפתחו חילופי דברים ואז ירה הקצין הישראלי באזרח הלבנוני.

אסד שיגר לרייגן ברכה לרגל 4 ביולי

מאת סופר "הארץ"
לעניינים ערביים

הנשיא אסד שיגר אתמול מברק ברכה לנשיא ארה"ב רונאלד רייגן לרגל יום העצמאות האמריקאי. בו הביע את התקוה כי יחסי שתי המדינות ישתתו על העקרונות הנעלים של תמיכה בעמים הנאבקים נגד הכיבוש ולמען הגדרה עצמית.

בדמשק נפוצו אמש שמועות כי המלך חוסיין עומד להגיע בקרוב לבירה הסורית להמשך מאמצי התיווך בין סוריה לעיראק.

ערך את העמוד: בועז שפירא

חדשות הארץ

שיחת היום

עם: ח"כ אליעזר שוסטק, לשעבר שר הבריאות
על: שביתת האחיות הנכנסת ליומה ה־12
(עמ' 2)

★

"הראל" ייצג תע"ש במו"מ על מכירת נשק לאיראן"
(עמ' 3)

★

הגרילה שיבשה שידורי טלוויזיה על ביקור האפיפיור בקולומביה
(עמ' 5)

★

"גימנסיה הרצליה בע"מ — ביח"ר עם רווח של 140 אלף ציונים"
(עמ' 12)

רהיט בבית
VIRO
מזגן רב מפצל ששקט
טל. 052-451074

שרות הארץ

מזג האוויר

(ע). חם ויבש בפנים הארץ ובהרים. ירושלים 29—19, הגולן 32—19, צפת 31—20, טבריה 37—22, נצרת 31—30, עפולה 33—20, השומרון 31—19, תל אביב 29—20, לוד 31—19, ירחו 38—20, עזה 28—20, באר שבע 34—17, אילת 41—24.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4968	+0.0017
נוסעים	1.7790	+0.0020
שחור	1.5900	— —

בגליון זה 28 עמודים בצרוף 40 עמודי מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

היום הארץ
הארץ חדשות
מתפרסם היום בעמודים
א7 א8 א9 א10 א11
11 12 13 14 15 16 17 18

هكذا من الأصل

ראיתי שמעתי

ראש הממשלה הוא גם דוקטור

"עכשיו יש לי הכבוד להזמין את הד"ר שמעון פרס לשאת את דברו". משום בהולס לא. ראש הממשלה אכן זכה בתואר דוקטור (לשם כבוד) שהוענק לו שלשום מטעם אוניברסיטת בר-אילן בארוחת ערב חגיגית שנערכה עם סיום המושב השנתי של חבר הנאמנים.

בטקס נכחו אישים רבים, ביניהם יו"ר הכנסת, שלמה הלל, ראש עיריית רמת גן, אורי עמית, אלוף יצחק מרדכי, ח"כ זבולון המר, נגיד בנק ישראל לשעבר, משה מנדלבאום, שופטים של בית המשפט העליון ועוד.

ד"ר (כבוד) שמעון פרס

נגיד האוניברסיטה בהווה ובנשיאה בעבר, פרופ' עמנואל ריקמן, נשא נאום נרגש לכבוד ראש הממשלה, סיפר על רגל אחת את כל תולדות חייו ומנה את הצלחותיו. הוא ציין כי התואר דוקטור לשם כבוד לספרות יפה מוענק לו כאות הוקרה הן כאדם והן כראש ממשלה ועל היותו ידיד נאמן ואוהב במשך שנים רבות של האוניברסיטה. בין השאר הזכיר פרופ' ריקמן כי תדמיתם של מנהיגי ישראל, משה ושמואל, הלכה ופחתה ככל שחלפו השנים, ואילו אצל פרס קורה ההיפך – הפופולריות שלו הולכת וגדלה ככל שהוא משמש יותר זמן בתפקיד.

בדברי תשובתו הודה פרס על מה שתיאר כהספד הנוגע ללב וציין, לצחוקו של הקהל, כי הוא בטוח שסופו יהיה כסופם של כל המנהיגים שהוזכרו. בדבריו, אך תם תיבל בפסוקים מהתלמוד, עמד בין השאר על שתי הסכנות המאיימות עלינו: הירידה מן הארץ והירידה מן היהדות.

לאה פורת

מדליות החירות בארה"ב לאישים מצליחים

במסגרת החגיגות סביב פסל החירות המשופץ החליט הנשיא רונלד רייגן להעניק את מדליית החירות ל-"12 אישים בעלי הישגים מרשימים שקיבלו אזרחות אמריקאית". בין הזוכים: ד"ר הנרי קיסינג'ר, אלי ויזל, קנת קלארק, יצחק פרלמן, בוב הופ ועוד.

פרשת הפרסים כבר הספיקה לעורר שערוריה בוועד אנפין כפני שאיש מהזוכים אינו ממוצא איטלקי או אירי. ראש עיריית ניו יורק, אד קוץ', המוכן תמיד לעמוד לצידן של קבוצות לאומיות, כינה את הפרסים "אידיוטיים" ומיד החליט להעניק 87 מדליות משלו.

ע.ר.

גרמניה המזרחית מייצרת תחליף לקוויאר

לגרמנים מוניטין עולמי ביצור תחליפים: בימי מלחמת העולם השניה הצליחו לייצר תחליפי גומי, קפה ובנזין. ירחון גסטרונומיה מזרח גרמני מספר על הצלחה בייצור תחליף לקוויאר. אניני חך שטעמו מתחליף הקוויאר אמרו כי טיבו כשתווה לקוויאר הסובייטי.

ספק אם בריה"מ, המוכרת את הקוויאר המקורי תמורת מטבע זר, תשמח לשמוע על הצלחת המוצר המתחרה מתוצרת מזרח גרמניה.

קופנהאגן

אליהו זהבי

שנות החמישים שוב באופנה

ביום דיוויד בראי, ליד דין מרטין ופרנקי ליין, מיהו אני לבקש לעזרת דוד דייוי ואייר ליין רוג'רס. תוך שלושה שבועות נמכרו 24 אלף תקליטים של שירי שנות החמישים תחת השם "צפיות ברבש". בין השרים גם ג'וני מאטיס, לס פול ומרי פורד ורבים אחרים. לכבוד השיא הזה העניקה אתמול חברת סי.בי.אס תקליטי זהב לדן כבר המגיש, לבלפור בן שך העורך ולרונלד קול מסי.בי.אס.

ק.ר.

בעריכת עירית רוזנבלום

הליגה הערבית תפסיק לשלם שכר לעובדי אש"ף בשל מעשי שחיתות

מורת רוח מהנעשה ב"קרן הלאומית הפלשתינאית" שבניהול ערפאת וכמה מעוזריו ★ אש"ף שילם 40,000 דולר לציון חתונת הכסף של סגנו של ערפאת אבו איאד

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). בעקבות גילויים על שחיתות כספית באש"ף, החליטה הליגה הערבית להפסיק בתשלומי משכורות לכל עובדי הארגון, הממומנים על ידה.

למרות שראשי הליגה מסבירים את צעדם ב"קשיים כספיים" נודע בלונדון, כי באחרונה הם גילו סימנים רבים של מורת רוח מהנעשה בחשבונות ה"קרן הלאומית הפלשתינאית", בניהול ערפאת וכמה מעוזריו הקרובים, ללא פיקוח. מנהיגים ערביים מעניקים משקל לשמועה של האשמות של קולונל עטאללה עטאללה (אבו זעים), מנהיג הפלג האנטי-ערפאתי, שהמציא מסמכים להוכחת טענותיו.

על פי האשמות, בשנים 84-1983 הוציא אש"ף שלושה ורבע מיליון דולר על כרטיסי טיסה בלבד. אחרי שפנו אנשיו מביירות לעדן הוציא הארגון 12 מיליון דולר לצרכי כיסוי הוצאותיו של "פסטיוואל", שכלל תשלומים גבוהים בעבור פקידים מקומיים, שקלטו את אנשי אש"ף בעדן.

הארגון שילם 40,000 דולר לציון חתונת הכסף של אבו איאד. מנהיג אחר בארגון קיבל 100,000 דולר למימון חתונת בנו ו-80,000 דולר שולמו לאישיות פלשתינית נוספת, למימון שהייתו בת ה-4 חודשים בבית מלון בטוניס.

בלונדון מצוטטים דברים שאמר באחרונה אבו מוסא, כי ערפאת שילם באחרונה 25 מיליון דולר למנהיגים לבנונים וכן כום זהה לכמה נשיאים אפריקאים, שהבטיחו לא לחדש את קשריהם עם ישראל.

במשפט ראשון של מנהיג ארגון טרור ערבי בצרפת

התביעה בצרפת דורשת לגזור רק 4 שנות מאסר על מחבל לבנוני

מדובר בראש "גדודי המהפכה הלבנוניים" באירופה, ארגון שקיבל עליו בין השאר האחריות לרצח יעקב בר-סימנטוב

מאת יואב טוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס, (מיוחד ל"הארץ"). בבית משפט בליון נפתח אתמול משפטו של ג'ורג' איבראהים עבדאללה, ששירותי הביטחון הצרפתיים מייחסים לו את הנהגת הרשת האירופית של "גדודי המהפכה הלבנוניים".

ארגון זה נטל על עצמו את האחריות לסדרת התנקשויות אנטי ישראליות ואנטי אמריקאיות. בהן רצח הדיפלומט הישראלי בפאריס, יעקב בר-סימנטוב.

זו הפעם הראשונה שמנהיג ארגון טרוריסטי ערבי מובא לדין בצרפת. ההאשמות התלויות נגדו והגבלו על-ידי התביעה הצרפתית ("מהעוד הכוחות") לעבירות בעלות אופי "מר גבלי": שימוש במסמכים מזויפים, החזקת נשק ומעורבות אפשרית בפעילות עויינת. כתב התביעה נגדו אינו כולל האשמות ישירות, הכרוכות במעורבותו במעשי טרור.

התביעה הכללית הצרפתית קראה אתמול בפתיחות הדיון המשפטי לגזור על עבדאללה ארבע שנות מאסר. בהתחשב בעובדה, שעבדאללה כבר עצור קרוב לשנתיים, עשוי גזר דין במגדר גדול כזה "להחזיר" למעשה את שחרורו.

עבדאללה, ממוצא לבנוני-נוצרי, נעצר אשתקד במבצע משותף של שירותי הביטחון הצרפתיים, האיטלקים והבריאה גם היוגוסלאביים. הוא נשא עימו מסמכים מזויפים ושני דרכונים: של אלג'יריה ושל מאלטה. בדירה ששכר בשעתו בצפון פאריס נחשף מחבוא נשק, שכלל בין היתר אקדח, שיתכן ושימש את רוצחי יעקב סימנטוב והנספח האמריקאי, צ'ארלס ריי.

פסק הדין בליון צפוי בשבוע הבא.

יעקבי: כמיליארד דולר עודף צפוי השנה במאזן התשלומים

מאת אברם צהר
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

השנה צפוי לישראל עודף של כמיליארד דולר במאזן התשלומים, במקום הגרעונות שנצברו בשנים הקודמות – כך אמר שר התכנון והכלכלה, גד יעקבי, בהרצאה שנשא אמש במלון הילטון בתל-אביב לפני באי קונגרס היהלומנים.

לדברי יעקבי, המדיניות הכלכלית נחלה הצלחה מרשימה "הודות לקואליציה כלכלית שהוקמה בין הממשלה, המעסיקים וההסתדרות וכן הודות לסיוע של הקדוש ברוך הוא...". ישראל הצליחה, לדברי השר, לרסן את האינפלציה, ובמחצית הראשונה של שנה זו (כולל חודש יוני) היא אינה עולה על 8.8 אחוזים, במחצית משיעור האינפלציה החודשית בשנת 1984. באותה עת שלשו גם הרזרבות במטבע חוץ. הישג זה נובע גם מירידת מחירי הנפט בשוקי העולם, שאפשרה לישראל בשנתיים האחרונות חיסכון של כ-2 מיליארד דולר.

יעקבי חלק שבחים גם להישגיו המרשימים של ענף היהלומים, שהיצוא שלו יגיע השנה לכ-2 מיליון דולר. לדברי השר, עד סוף העשור אפשר להגדיל יצוא זה עד ל-3 מיליארד דולר, ואת מספר המועסקים בענף מ-9 אלפים לכ-18 אלף עובדים.

עוד אמר השר, כי ישראל חייבת לנצל את הסכמי הסחר שלה עם ארה"ב ועם השוק המשותף, וליהפך לגשר כלכלי בין אירופה לארצות הברית.

שני שוטרים צרפתיים שומרים על שער סניף הבנק במנטון נאזר שבמערב צרפת לאחר השוד הגדול שהיה שב אתמול. (תצלום אי.פי.)

88 מיליון פרנק נשדדו בצרפת

צרפת (ע"ד). 88 מיליון פרנקים צרפתיים (12.2 מיליון דולר), נשדדו אתמול מבנק במחוז ניזון בצרפת. מקורות משטרתיים מסרו, כי זה אחד ממקרי השוד הגדולים בצרפת.

מנהל הבנק שנשדד, סניף של "בנק אוף פראנס" הודיע תחילה, כי נשדדו 40 מיליון פרנקים. אולם לאחר בדיקה הובהר, כי השוד היה הרבה יותר גדול.

שישה אנשים מזויינים, עם מסכות על פניהם, התפרצו לבנק שלשום בלילה ואיימו על המנהל והקופאי בנשק. הקופאי נורה בכתפו.

השודדים חיכו עד שיתר עובדי הבנק יגיעו, לפני פתיחת הבנק לקהל בבוקר. הם הורו לעובדים לפתוח את הכספות והסתלקו בשלוש מכוניות, לאחר שמילאו כמה שקים במזומנים. המשטרה מצאה את המכוניות הריקות.

אסטרונומים גילו את העצם המרוחק ביותר מכדור הארץ

פאסאדינה (ע"צ). קבוצה של אסטרונומים בארה"ב ומבריטניה הודיעה אמש, כי גילתה את העצם השמימי המרוחק ביותר מכדור הארץ, קוואזר הנמצא במרחק של כ-12.4 מיליארד שנות-אור.

הקוואזארים, חפצים שמימיים שטבעם עדיין בחינת תעלומה, הנמצאים כביכול בקצות היקום, הם מקורות רדיו המפיקים כנראה יותר אנרגיה מאשר 100 מיליארד כוכבים. כ-3,500 קוואזארים נתגלו מאז נתגלה הקוואזאר הראשון ב-1963.

הקוואזאר החדש נמצא בקונסטלציה של הבתולה, האור שהוא מפיק חלש בערך פי 50 אלף מכדי שאפשר יהיה להבחין בו בעין בלתי מזויינת, אמר ויליאם סארג'נט, מהמכון הטכנולוגי של קליפורניה, בפאסאדינה. הוא נתגלה הודות לטלסקופ הבריטי שמידט שהותקן באוסטרליה.

נראה כי תגלית חדשה זו מצביעה על קיומם של קוואזארים אחרים מרוחקים עוד יותר. בעוד שהאסטרונומים היו עד כה בדעה, כי קיימת נקודה ביקום שמעבר לה אין עוד סוג זה של עצמים שמימיים, אמר סארג'נט.

ג'י.טי.אי עלולה להפסיד עסקת ענק בשל שותפותה בתדיראן

מאת צבי בראל
סופר "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). עיסקה ענקית משותפת של חברת ג'י.טי.אי. האמריקאית וחברת סימנס הגרמנית ליצור ציוד מרכזיות עבור חברות טלפון בעולם עלולה להיכשל בשל קשריה של ג'י.טי.אי. עם חברת תדיראן.

ג'י.טי.אי. שותפה בחברת תדיראן ואילו סימנס מחזיקה בתיק חוזים בהיקף שני מיליארד דולר במדינות ערב. כל שותפות בין שתי החברות עלולה לגרום לסימנס לאבד את הדריסה בעולם הערבי. ג'י.טי.אי. יכולה אמנם למכור את חלקה בתדיראן, אלא שאז תהיה צפויה לתביעה כספית בארה"ב בעוון כניעה לחרם הערבי. נציגי חברת ג'י.טי.אי. מסרו כי אין בכוונתם למכור את חלקם בתדיראן, אך ללא מכירה כזו, לא תוכל החברה להשיג את השותפות המקווה עם חברת סימנס.

עדות ראיה / אריה לביא

היהלומים לא נצצו בהרצליה

הצמרת הפוליטית-כלכלית של ישראל התכנסה אתמול בערב בקטע צר שבין מעונו של שגריר ארה"ב בישראל, תומאס פיקרינג, בהרצליה פיתוח, לבין מלון אכדיה, שעל שפת הבריכה שלו נערכה ארוחת הערב החגיגית, שציינה את סיומו של קונגרס היהלומים.

כאלף איש היו במעונו של השגריר האמריקאי וכ-1300 איש בארוחת הערב החגיגית באכדיה, בה היה ראש הממשלה, שמעון פרס, אורח הכבוד. פרס, בדומה לערבית שרי הממשלה, נאלץ לנדוד בין שני האירועים.

המפתיע אולי בארוחת הערב שנערכה במלון אכדיה היה, שהיהלומים לא נצצו. בניגוד למצופה, נשות היהלומנים כמעט ולא ענדו תכשיטים מבקרי עיניים.

מייק בורנשטיין, שהינחה את הערב, הבריז בהתרגשות רבה על אורחי הכבוד של האירוע, סימור רוזנטל, נביא הפדרציה העולמית של בורסת היהלומים, אוגילוי תוכפמן, יו"ר סינדיקט היהלומים וכמובן כמה שניצר, נשיא בורסת היהלומים דניאל לבציאל, נשיא ההתאחדות הבין לאומית של תעשייני היהלומים. בערב הנוצץ נכחו כמה מראשי מערכת הבנקאות ואישים אחרים.

התפריט כלל מלון עם הזה אווז בעשן, המיצת סלק, גליל דג ים תיכוני ברוטב יין, כנף עגל ועוד.

זכו בפיס

בהגרלת ה"ביפס מבצע" של מפעל הפיס מס' 27/86 שהתקיימה ביום 3.07.86 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 160,000.00 ש"ח זכה המספר 443736.

כיוון המזל לא עלה בגורל והפרס המצטבר בסך 90,000.00 ש"ח עובר לשבוע הבא.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 340,000.00 ש"ח (כולל צבירה).

בסך 10,000.00 ש"ח זכה המספר 469778.

בסך 4,000.00 ש"ח זכו המספרים: 403998 013080.

בסך 250.00 ש"ח זכו המספרים:
178365; 201591; 211352; 231016; 231597; 257453; 275784; 281301; 300383; 385230; 431345; 552620; 561910; 579718; 596958; 598636; 602353; 606570; 618068; 632137; 662760; 686670; 697490; 712383; 717079; 822988; 826269; 826887; 827932; 871627; 875977; 878610.

בסך 120.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 7424; 7545.

בסך 20.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 012; 838.

בסך 12.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 032; 858; 905.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 6 זכו בסך של 2.00 ש"ח.

בסך 4.00 ש"ח זכו המספרים התלת-ספרתיים: 025; 026; 033; 075; 178; 188; 199; 257; 269; 278; 423; 504; 514; 542; 622; 641; 660; 674; 660; 674; 689; 768; 852; 871; 879; 929; 953; 993.

בסך 2.00 ש"ח זכו המספרים הדו-ספרתיים: 01; 05; 10; 13; 17; 19; 20; 23; 24; 25; 37; 39; 53; 57; 58; 65; 67; 68; 75; 77; 79; 83; 85; 91.

רק הרשימה הכולל של תוצאת ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

אנו משתתפים בצערה של **משפחת אודלין**
על מותו הפתאומי בטרם עת של חברנו
סמיון אודלין ז"ל
בתי זיקוק לנפט בע"מ
ההנהלה וצוות העובדים

במלאת 5 שנים לפטירתה של יקירתנו
פייגל ברוידא ז"ל
תערך אזכרה ביום ראשון כ"ט סיון תשמ"ו 6.7.86
בשעה 5.00 אחה"צ בבית העלמין בהרצליה
המשפחה

לנורמה וטל
כואבים את כאבכן
ומשתתפים באבלכן בהלקח יקירכן
דוד דוידוב
מצוות העובדים
במפעל הבונדס

למשפחת שני ולבית עמית בע"מ
משתתפים באבלכם הכבד במות
אהרן שני
פ. טרייטל
הנדסה כימית וטיפול
במים בע"מ

שיחת היום / גדעון אלון

עם: ח"כ אליעזר שוסטק, לשעבר שר הבריאות
על: שביתת האחיות הנכנסת ליומה ה-12

ברוך שלא עשני אשה או שר בריאות כעת

גם בתקופה בה שימשת כשר הבריאות, היו משברים חמורים במערכת הבריאות ובראשה שביתות הרופאים. יש לך "תרופה" כיצד שמים קץ לשביתת האחיות?

אני סבור שעל הממשלה להיכנס מיד למו"מ עם האחיות ללא תנאים מוקדמים. אסור לממשלה להשתמש בטיעון, שאין היא מנהלת מו"מ עם שובתים. במשבר הנוכחי, הממשלה אשמה שלא נהלה עם האחיות מו"מ לפני פרוץ השביתה.

מלומר אתה מטיל את האשמה למצב הנוכחי על הממשלה ולא על האחיות, שנטשו את בתי"ח והפקירו את החולים?

בפירוש, אני מאשים את משרדי הבריאות והאוצר. לדעתי הם לא נהגו עם האחיות ביושר ובתום לב. באותו יום שבו החליטו האחיות לנטוש את בתי"ח, כבר היתה נבואה כפי. בעת הדיון בנושא זה בכנסת, קמתי ואמרתי: צריך לכבות את השריפה מיד. אם לא יכבו את השריפה, המצב ידרדר והאחריות לא יהיה מוצא. עכשיו אני טוען, שהיתה הזנחה בטיפול הממשלתי ואפשר היה לכבות את השריפה בעוד מועד. אילו ישבו עם האחיות.

מדוע אתה מטיל את כל האשמה על הממשלה. השרים נביא ונוטר מוקנים, שהיענות לתביעות האחיות תשבור את התוכנית הכלכלית.

נכון שהיום הממשלה נמצאת בקושי. אבל אסור לשכוח, שבמשך חודשים ארוכים האחיות דרשו לקיים עימן מו"מ. כשהן שבתו מול ביתו של ראש הממשלה, אף אחד לא מוכן היה לדבר איתן. ההסתדרות לא דיברה איתן, כי היא פחדה מפני לוג בתוך ההסתדרות האחיות. משרד האוצר התחכם וטען, שהמעמד של מקצוע מועדף שניתן למקצוע האחות, הוא לשנה אחת בלבד.

אומרים שבשביתת הרופאים ב-1983 נשברו בפעם הראשונה נורמות ואלמלא אותה שביתה, גם האחיות לא היו מרשות לעצמן עתה לנטוש את בתי"ח ולסכן חיים של חולים.

אין שום קשר בין שביתת הרופאים ושביתת האחיות. הרופאים תבעו העלאות שכר ושיפור מעמדם. האחיות מתוסכלות ומרמרות, כי במשך שנתיים עשו מהן צחוק. על פי הצעתי הכירה בהן הממשלה ב-1979 כמקצוע מועדף ונתנו להן תוספת שכר של 100 אחוז. אבל בשנים האחרונות היתה השחיקה בשכרן גדולה יותר מאשר בכל מקצוע אחר במשק.

אתה מצטער שאינך מכהן עתה כשר הבריאות?

אני מברך כל בוקר-ברוך שלא עשני אשה, שלא עשני עבד, שלא עשני גוי ושלא עשני שר בריאות בימים אלה.

סופר למצרים לנסות לאפשר סיכום שטר הבוררות

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

המתווך האמריקאי בין ישראל למצרים ייצא בסוף השבוע לקאהיר בנסיון נוסף להביא לסיכום שטר הבוררות בנושא טאבה.

בתום שיחות שנמשכו כשש שעות אמר אתמול מנכ"ל משרד ראש הממשלה אברהם טמיר ל"הארץ" כי המתווך אברהם סופר הביא עימו הצעות מצריות המהוות בסיס לדיון קונסטרוקטיבי. לדבריו, סופר ישוב לקאהיר כשבידו בסיס מספיק לגישור על חילוקי הדעות עם המצרים.

מקורות במשרד החוץ הביעו אכזבה מכך שסופר לא הביא עימו את הנוסח המצרי לנספח לשאלה שתוצג לבוררים. לדברי אותם מקורות, קיבל סופר רק רעיונות כלליים שאינם מספיקים לניסוח נוסף. נראה כי יידרש סבב שיחות נוסף אחד לפחות לצורך השלמת השטר.

לעומת זאת, חלה התקדמות משמעותית לקראת הסכמה על הרכב הבוררים הבין-לאומיים. היום, לפני צאתו למצרים, ייפגש סופר שוב עם הצוות הישראלי.

ח"כ לין: יש לבנות תחנות דלק גם ליד כביש מהיר

מאת יפעת נבו
סופרת "הארץ"

התפיסה המקובלת היום על הרשויות, עליה אין מאשרים בניית תחנת דלק בצידו של כביש מהיר, היא מיושנת ואינה עונה על צרכי התפתחות התחבורה בימינו – כך טוען ח"כ אוריאל לין, במכתב ששלח השבוע לשר הפנים, יצחק פרץ.

במכתבו מעלה לין שורה של ליקויים וסידורים בנושא, הפוגעים בשירות הנדרש בימינו לתחבורה. לטענתו בבדיקה שערך התברר, כי הקריטריונים שנקבעו בזמנו, במסגרת ועדת כוכב, על פיהם ניתן רישיון להקמת תחנת דלק חדשה הם מיושנים ביותר. לדעתו תפיסת היסוד שהיתה בשורש גיבוש הקריטריונים היתה מוטעית מעיקרה. לטענתו הצרכים היום דורשים תידלוק נוח, בכל מקום, ולא יתכן שנהג לא יוכל לתדלק לאורך כל הכביש המהיר תל-אביב – ירושלים.

"ניו יורק טיימס":

סטיבן אי. שטרן האיש שקישר בין פולארד לסלע

מאת צבי בראל

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). "ניו יורק טיימס" אמור לפרסם היום ידיעה ועל פיה היה סטיבן אי. שטרן, ברוקר של חברת השקעות בניו יורק, האיש שקישר בין ג'ונתן פולארד לבין אל"מ אביעם סלע.

עורך דינו של שטרן, ג'ונתן רדזנר, אמר כי לקוחו, שטרן, הינו חבר ותיק של ג'ונתן פולארד, אך הוא לא ידע כי הקשר בין פולארד לסלע יוליך לפרשת ריגול.

שטרן נקרא להעיד לפני חבר המושבעים המיוחד שחוקר את פרשת פולארד. חבר המושבעים שתבע כי הקשר בין פולארד, שטרן וסלע היה קשר תמים וכי שטרן לא ידע כי הוא מתווך שניים לדבר עבירה.

לדברי מקור ממשלתי, אין בכוונת התובעים לבקש להעמיד לדין את שטרן.

המעסיקים הפרטיים מציעים תוספות מדורגות לעובדים לפתור בעיית השכר הנמוך

מאת יהודית וינקלר

משלחת המעסיקים הפרטיים למשא ומתן על חידוש הסכמי השכר עם ההסתדרות, מציעה תוספות מדורגות לעובדים ברמות שכר שונות, כדי לפתור את בעיית השכר הנמוך ולשמור על פער בין הכנסות העובדים במיגזר הפרטי.

על תוכנית זו מסר אתמול ראש ועדת העבודה בלשכת התיאום של הארגונים הכלכליים, אבי פילוסוף, בדיון עם ראשי האיגוד המקצועי. פילוסוף טמר, כי ניתן להגיע לעיסקת חבילה בנושאי השכר במיגזר היצרני על ידי הצמדת השכר לרמות פריון, שיקבעו על ידי מומחים, ובמקביל לשפר את שכרם של בעלי ההכנסות הנמוכות. עם זאת מתנגדים נציגי המעסיקים הפרטיים לתביעת ההסתדרות לקבוע את שכר המינימום ברמה של 50 אחוז מהשכר הממוצע במשק.

הוחלט להקים ארבע ועדות ההסתדרות והמעסיקים הפרטיים החליטו להקים אתמול ארבע ועדות משנה לוועדת המשא ומתן המרכזית, שיטפלו בנושאי פריון, גימלאים, הכנסת מינימום ומיכסת שעות העבודה. מנכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר אמר אתמול, כי אינפלציה בשיעור החודשי של כאחוז וחצי מחייבת את ההסתדרות להתאים את מדיניות השכר שלה למציאות זו. הוא הדגיש, כי מי שתובע בימים אלה תוספות שכר מפליגות, בשיעורים שהיו נהוגים בתקופה של אינפלציה בקצב של מאות אחוזים, משלה את העובדים ומוליך אותם שולל. עם זאת עמד על הצורך לתקן את שכר בעלי ההכנסות הנמוכות.

חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, הינחה את האיגודים המקצועיים לא לתת יד לקביעת תעריפי שכר ענפיים, שדרגת השכר התחילית הכלולה בהם תהיה נמוכה ממחצית השכר הממוצע במשק. המכון למחקר כלכלי וחברתי בהסתדרות פרסם אתמול נתונים, על-פיהם תחול השנה ירידה בשכר הממוצע הריאלי לעומת השנה הקודמת, בשיעור 13.5 אחוז בכל המשק, במיגזר העסקי 10.4% ו-20% בשירותים הציבוריים.

נכשל נסיונו של פרס

(סוף מעמוד 1)

כשלוש שעות נמשכה הלשכה מלקבל החלטה הדוחה את המשך הדיון למועד מאוחר יותר, כאשר יו"ר הישיבה, ח"כ מיכה חריש מדגיש, כי בתנאים עמדות בתקופה חולפת מיעת המשך בהכר הירב שיר המעוך להמך בהקמת ועדת חקירה משפטית.

בתחילת ישיבת הלשכה ציין ראש הממשלה, כי אינו מתנגד לדיון בפרשת השב"כ, אולם הוא מציע תחילה לתת לצד המשפטי למצות את עצמו ורק לאחר מכן, כראוי למפלגה לאמץ עמדה. פרס גם רמז, כי הממשלה ביום ראשון לא תקבל כל החלטה בעניין, בטרם יפסוק בית המשפט את דינו. "יש לאפשר לשרים לעשות את שלהם, ויש לתת לשופטים לעשות את שלהם. עלינו לזכור גם את פרשת לבון שהיתה כעשר שנים והמפלגה והמדינה לא הפסיקו לעסוק בכך, והריסוק שעשתה לא היה יותר מתועלת" הדגיש פרס. ראש הממשלה התייחס גם לכמה קולות מבין חברי הלשכה, שדיברו על הקדמת הבחירות לכנסת והדגיש, כי אינו מציע לכרוך את נושא הקדמת הבחירות לפרשת השב"כ.

צדוק צידד בדיון הלשכה

לדברי פרס, התייחס מיד שר המשפטים לשעבר, חיים צדוק. הוא טען, כי העניין העומד כיום בפני בית המשפט הוא חוקיות החנינה, ולא השאלה של הקמת ועדת החקירה.

צדוק צידד בדיון הלשכה. דבריו הופסקו כמה פעמים על ידי ראש הממשלה.

פרס הביע את רוגזו על דברי צדוק מהשבוע שעבר בטלוויזיה ואמר: "מישהו קפץ להקשרות האמה, שזה יום שחור לחוק, מבלי שידע את כל העובדות". צדוק התפרץ לדברי פרס ואמר, כי היתה עיסקה. ראש הממשלה השיב לו, כי לא היתה עיסקה אלא הבנה בין הנוגעים בדבר. פרס בהמשך דבריו התייחס גם לטענה, כאילו הודיעו הממשלה ופיטרה את זמיר. ראש הממשלה גילה, כי מיד לאחר שזמיר ביקש לעזוב את משרתו, הזמינו ללשכה לאחר שנודע על פרשת השב"כ והציע לו להמשיך ולכהן שנתיים נוספות. זמיר, טען פרס, ביקש שעות של מחשבה ומקץ שבוע השיב תשובה שלילית.

יצויין, כי כל הדוברים בלשכה התבטאו בעד קבלת החלטה, המחייבת הקמת ועדת חקירה. אולם מאחר ופרס עזב את הישיבה לפני סיומה, נבצר היו"ר מלקבל את ההחלטה. בין הדוברים שהתבטאו בחריפות נגד שמיר והליכוד, היה גם שר המשטרה, חיים בר לב שאמר, כי ממשלת ישראל לא עברה לסדר היום בפרשה, למרות ששמיר וחבריו רצו שנעבור לסדר היום. ח"כ חיים רמון אמר, כי יש לדרוש את החקירה, רק משום שהאיש שהיה ממונה על ראש השב"כ מפקירו כיום-להוטין. השר גד יעקובי אמר, כי אין לקשור את הפרשה להקדמת הבחירות וחייבים כיום להקמה, כדי לבדוק מי מבין השניים, שמיר או ראש השב"כ משקרים.

גינוי למפלגת העבודה

גם מזכירות תנועת החרות התכנסה אמש לדון בהשלכות פרשת השב"כ. מזכירות חירות, בה השתתף רק השר ללא תיק משה ארנס, אימצה את ידי שמיר תוך גינוי מפלגת העבודה. בהחלטת מזכירות חרות נאמר, כי היא דוחה בשאט נפש את ההתקפה על נשיא המדינה, בשל החלטתו האחראית להפסיק את מסע השרים הבזוק הביטחוני בפרשת השב"כ.

מודעי: אילו פוטרתי קודם לא היתה פרשה

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ"
לענייני מפלגות

שר המשפטים יצחק מודעי אמר אמש כי הוא מצטער צער רב, ואפילו כועס על כי ראש הממשלה שמעון פרס לא פיטר אותו ממשרד האוצר חודש מוקדם יותר, מאחר ולו היה כך, פרשת השב"כ לדבריו לא היתה ניגררת לאן שהגיעה.

מודעי שהופיע בפני צעירי תנועת החרות ב"מצודת זאב" אמר כי אילו פרס היה מקדים את מעשהו בחודש אחד אזי היה דואג לכך שלא היתה כל פרשה. "אילו היה כך לא היינו עומדים עתה בפני זרם חזק כל כך של חשיפת סודות חשובים כל כך. ולא היו יוצאים לרשות הרבים נושאים רגישים, הנובעים מקיר מגננו הלאומי, ואני מקווה שחשיפתם לא תסכן חיים בעתיד" הדגיש מודעי.

ירדן עשויה לרכוש מיראז'ים וטורנאדו

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ") התחרות בין התעשיות האוויריות של צרפת ובריטניה על השוק הירדני מגיעה בימים אלה לשיאה. נראה, כי המלך חוסיין עומד בקרוב להשיב בחיוב על הצעותיהן של שתי המדינות גם יחד ולרכוש מטוסי מיראז' וגם טורנדו.

מאז החלטתו של הקונגרס האמריקאי, שלא לאשר מכירת נשק בשווי 1.9 מיליארד דולר לירדן, ניהלו ראשי הצבא הירדני מו"מ ממושך עם לונדון ופאריס. בביקורו האחרון של המלך בבירה הצרפתית, הוא הגיע להחלטה עקרונית על קניית 28 מטוסי מיראז' 2000 ולא 72, כפי שנטען לאחרונה בעיתוני ארה"ב.

חוסיין ישלים את ההליך לחיזוק חיל האוויר שלו בקנייה של 40 מטוסי טורנדו מבריטניה, שחלקם ימומן על ידי הסעודים, המתקשים לשלם עבור עסקה שהם עצמם התמו עם האנגלים. בביקורו בלונדון, לפני עשרה ימים, דן המלך עם מארחיו בתנאי רכישתו של המטוס ואף ביקר ביריד הנשק הדו-שנתי של בריטניה בו נבחן סוגי נשק אחרים.

בחודש הקרוב יעבירו מפעלי דאסו למצרים ארבעה מיראז'ים ראשונים, מתוך ה-20 אשר הוזמנו. אספקה זו תבוא עם השלמת האחרון של 40 מטוסי אף 16 אמריקאיים. מקורות צבאיים בלונדון טוענים, כי המצרים מעוניינים במיראז'ים נוספים, להרכבה במצרים עצמה.

יקי עזוניק

להשתחרר מהשטינקרים למיניהם
עכוזי כסאות שבזים לעקרונות
הפכו והופכים את ארצנו לבלתי נסבלת

טוב לי לשובב נפשי בחברת חברי
אורי ליפשיץ ושמוליק קראוס בהגיעם לגיל 50

לאורי ליפשיץ

באותי מארץ כנען
מאלפיים ושניים יסמינים
מכחולי חוי דרור
בין אינסוף צבעי
והירים לי נתיבי הצלם
אדם, עד יומי האחרון –
אשא אותך בצלמי

לשמוליק קראוס

הרוח נושא חיי הסוערים
ואני ניצב בפתחי החיים
הזכרונות לאורך שנותי
נושאים את שמך בר-אנוש
הלילה נרדם על הרי ארצי
הבוקר המאיר מרומם לבי
אני הבן חובק שמי הנרדף
בשמש ובצל כמי שעוד אוהב
את המנגינה אהובת נפשי
נגני לי כוח אותך לנשום
בעצב העת בסגריר ובשרב
עד כלות אנושותי

המעלות של אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	18	25	מ"ח	14	24
אתונה	22	27	מ"ח	19	31
בוקרשט	16	24	מ"ח	—	—
בריסל	18	29	בהיר	17	27
וינה	17	26	בהיר	16	26
ז'נבה	20	28	מ"ח	14	30
לונדון	17	22	מ"ח	18	26
ליסבון	16	24	מ"ח	16	26
מדריד	18	32	בהיר	20	33
ניו-יורק	18	25	מ"ח	20	24
פאריס	19	25	מ"ח	20	30
פרנקפורט	14	28	מ"ח	17	32
ציריך	15	24	מ"ח	—	—
קהיר	22	35	בהיר	19	35
קופנהאגן	18	25	בהיר	16	29
רומא	18	27	בהיר	15	32
שטוקהולם	16	22	מ"ח	22	25

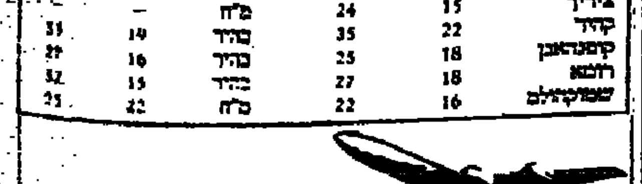

אל על

מיוחד לנכים!

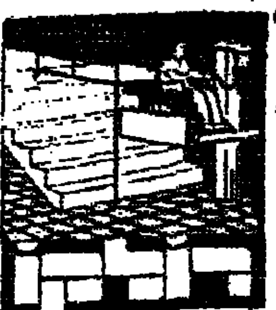

מעבר קל ממפלס למפלס
ודילוג על מדרגות
בעזרת דילגית של "ירולקו"
פרטים: עד הדום וגניע אלוף,
רולקו - 055-34470/1

משרד הפנים שקל לרשום בתעודת הזהות של גרים הזרם שעליו נמנה המגייר

החלטת שר הפנים לרשום את עובדת הגיור בתעודות הזהות של גרים, הותקפה מצד חוגים אורתודכסים בארץ ובעולם

מאת נדב שרגאי סופר "הארץ"

משרד הפנים שקל לרשום בתעודת הזהות של גרים, את הזרם ביהדות שעליו נמנה הרב שעסק בגיור – אורתודכסי, קונסרווטיבי או רפורמי – כך נודע לסופר "הארץ". גם להצעה זו, כמו להצעה לסמן כוכב ליד הרישום "יהודי" בתעודות הזהות של גרים, סירבו פרקליטות המדינה והיועץ המשפטי לממשלה, אולם הסכימו, כזכור, לרשום את המלה גר או גיורת ליד המלה "יהודי".

הידיעה שפורסמה אתמול בכלי התקשורת כי היועץ המשפטי נתן את הסכמתו לרשום עובדת הגיור בתעודות הזהות, נדפסה ב"הארץ" של השבוע שעבר. בינתיים זכה החלטת שר הפנים לרשום את עובדת הגיור בתעודות הזהות של גרים, להתקפה מצד חוגים אורתודכסים בארץ ובעולם.

יו"ר אגודת הרבנים האורתודכסיים של ארה"ב וקנדה, הרב שמחה אלברג אומר כי "מעשהו של הרב פרץ יגרום מכשולים חמורים לכלל ישראל". שכן גם גיורים רשמיים יוכרו עתה על ידי המדינה. הרב אברהם הכט נשיא איגוד הרבנים של ארה"ב מגדיר את החלטתו של השר פרץ – "בגידה".

לעומת זאת נשמעות תגובות מעורבות בקרב חוגים קונסרווטיביים ורפורמים בארה"ב על ההחלטה. המתנגדים סוענים כי היא מבזה ואילו התומכים גם אם בהסתייגות, אומרים, כי יש בכך פתח להכרה בגיורים לא אורתודכסיים.

פעמיים מנע המינהל האזרחי השבוע הפצת שני עיתוני מזרח־ירושלים בגדה וברצועה

מאת אורי ניר סופר "הארץ"

בפעם השניה השבוע, מנע אתמול המינהל האזרחי הפצת שניים מעי־תוני מזרח־ירושלים בגדה וברצועה, ועיכב את הפצת האחרים.

במערכות העיתונים "אל־פג'ר" ו"אל־מית'אק" נמסר אמש, כי הפצתם בגדה וברצועה נאסרה הבו־קר לינות הופצו רק במזרח־ירושלים, שם אין צורך באישור הפצה מיוחד. הפצת שני העיתונים האחרים, "אל־קודס" ו"א־שעב" עוכבה עד שעות הצהריים. המו"לים במערכות העי־תונים מסרו, כי השלטונות לא נימקו בפניהם את הצעד.

במינהל האזרחי נמסר בתגובה, כי הפצת העיתונים עוכבה, חלקם עד שעות הצהריים, וחלקם עד שעות אחר הצהריים המאוחרות, בע־קבות חריגות של מערכות העי־תונים בהגשת חומר לצנזורה ובגלל ידיעות על אפשרות, שיפורסם בהם חומר הכתה.

בתחילת השבוע נקטו השלטונות צעד דומה, גם כן בנימוק של הוד־עת מנהל הגשת חומר לעיון הצנזורה.

15,780 ישראלים השתקעו בניו־יורק

מאת שלמה שמיר סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). 15,780 ישראלים לשעבר השתקעו בניו־יורק כמהגרים חוקיים – זאת עולה ממחקר מיוחד על מוצאן הלאומי של קבוצות המהגרים מהם מורכבת אוכלוסיית ניו־יורק, ושפורסם אמש לכבוד חגיגות המאה לפסל החירות. האיטלקים הם במקום הראשון ברשימת 30 המדינות מהן באו מהגרים לניו־יורק, ומספרם נאמד ב־156,280. הסינים הם המיעוט הלאומי השני בגודלו. המספר הסובייטים הוא החמישי. אחד בכל ארבעה מתושבי ניו־יורק יליד מדינה זרה.

הבסתר העמוך של ישראלים במחקר נובע כנראה מכך שרבים הם הישראלים שהגיעו לניו־יורק שאינם ילידי הארץ והשו־מים כבני לאומים אחרים. ידוע כי מספר רב של ישראלים הגיע לניו־יורק באורח בלתי חוקי, ולפי אומדן אחד מתקרב מספרם למאה אלף.

וירשובסקי תובע דיון בכנסת בתפקוד היועה"מ לממשלה חריש

מאת סופרו הפרלמנטרי של "הארץ"

ח"כ מרדכי וירשובסקי (שינוי) תובע מהכנסת, לדון בתפקודו של היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש. בהצעה לסדר היום שהגיש אתמול, מציין ח"כ וירשובסקי, כי על הכנסת לקיים דיון בתפקודו של היועץ חריש, לאור טיפולו הכושל בכמה נושאים חשובים ביותר.

לדבריו, שגה היועץ המשפטי בכך שהסכים שבתעודות הזהות של גרים יוזכר דבר היותם גרים. כן סבור וירשובסקי, כי חריש שגה בכך שלא התנגד בחריפות למתן חנינה לראש השב"כ ושלושה מעוזריו.

היום – הסכם עם גרמניה להקמת קרן למחקר מדעי

תעודד ב־4 השנים הקרובות מחקרים בהיקף כמאה וחמישים מיליון מרק ★ בון וירושלים ישקיעו כל אחת מחצית הסכום

מאת דניאל דגן סופר "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). במשרדו של הקאנצלר הלמוט קוהל ייחתם היום הסכם להקמת קרן מחקר מערב גרמניה־ישראלית, שתעודד בארבע השנים הקרובות מחקרים מדעיים בסך כמאה וחמישים מיליון מרק. בון וירושלים ישקיעו כל אחת מחצית מהסכום הכולל. יעל הסכם יחתמו שרי החוץ של מערב גרמניה ושל ישראל.

הקאנצלר ביקש להיות נוכח בטקס, כדי להבליט את מעורבותו האישית בהקמת הקרן. נראה שרוב המחקרים שתעודד הקרן יבוצעו בישראל.

מערב גרמניה התייחסה בזהירות, אם לא בהסתייגות, לרעיון של ראש הממשלה, שבעון פרס, ל"תוכנית מארשל" למזרח תיכון. הקמת קרן המחקר, גם היא ביוזמת פרס, התפרשה בבון כפיצוי בסויים להיעדר ההתלהבות בגרמניה מ"תו־כנית מארשל".

ערך את העמוד: חיים [illegible]

לפי מידע של משטרת גרמניה המערבית:

"הראל ייצג התעשייה הצבאית במו"מ על מכירת נשק לאיראן"

הסיפור על עיסקת הנשק בין ישראל לאיראן הודלף לעתונות הגרמנית כאשר בבון הופצו ידיעות שירדן מעוניינת לרכוש 40 מטוסי קרב והפצצה מתוחכמים מדגם "טורנאדו"

מאת דניאל דגן סופר "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). משטרת גרמניה המערבית אומרת, כי לפי המידע שברשותה ייצג האזרח הישראלי רון הראל את התעשייה הצבאית הישראלית במשא ומתן על מכירת נשק ישראלי לאיראן. נגד הראל מתנהלות במערב גרמניה שתי חקירות פליליות על מעורבות בהכנת עיסקות נשק בלתי חוקיות אחרות.

דובר שגרירות ישראל כאן חזר והדגיש, כי אין לישראל כל קשר לאנשים שהוזכרו בשבועון "שטרן" בקשר לעיסקת נשק כביכול עם איראן. הראל הוזכר בכתבה, כמי שניהל את המשא ומתן. משטרת גרמניה המערבית מחזיקה במעצר אזרח גרמני בן 50, הנרי קמניקי.

רון הראל

המתואר על ידה כסוכן שפעל בשרות התעשייה הצבאית הישראלית.

הסיפור על עיסקת הנשק בין ישראל לאיראן הודלף לעתונות הגרמנית בשעה שבבון הופצו ידיעות, כי ירדן מעוניינת לרכוש 40 מטוסי קרב והפצצה מתוחכמים מדגם "טורנאדו". המטוס מיוצר על ידי בריטניה וגרמניה המערבית (בחלקים שווים של 42.5 אחוזים כל אחת) וכן איטליה (שחלקה בייצור הוא 15 האחוזים הנותרים).

בבון מצפים, שישראל תתנגד לאספקת ה"טורנאדו" לירדן ותעלה מחדש את הנימוקים הידועים נגד אספקת נשק גרמני למדינות ערב. בון מצידה טוענת, שאין לה אפשרות למנוע אספקת מערכות נשק המיוצרות במשותף עם בעלות בריתה האירופאיות.

27 מיליון דולר – לישובי רמת הגולן ובקעת הירדן

הסיוע, שאושר בוועדת הכספים, יתן לישובים "אורך נשימה" לשנה ★ חובות ישובי הבקעה ורמת הגולן נאמדים כיום ב־230 מיליוני דולרים

מאת עינה אירידור סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

ועדת הכספים אישרה אתמול סיוע של 27 מיליון דולר לישובי רמת הגולן ובקעת הירדן. הסיוע יתן לישובים "אורך נשימה" לשנה בלבד. חובות ישובי הבקעה ורמת הגולן נאמדים כיום ב־230 מיליוני דולרים. בדיון על הסיוע השתתפו שר האוצר, משה נסים, שר ה־חקלאות אריק נחמקין, והשר בלי תיק, השר הורוביץ.

מטרת הסיוע היא השתתפות הממשלה בפרעון ההלוואות שנטלו הישובים ביצירת תנאים להמשך תיפקודם. מהסכום שאושר יועברו לישובים 19.4 מיליון דולר, מ־התרומה של הממשלה להוצאות פי־תוח. 4.6 מיליון דולרים מתקציב משרד החקלאות ו־3 מיליון נוספים מקציב המדינה יועדו לפריסת חובות "מי גולן", אגודת המים של רמת הגולן.

פריסת חובות הלוואה

הסיוע יאפשר למפעל המים של רמת הגולן פריסת חובות של הלוואה, כאשר ההחזר לאוצר יהיה באמצעות תקבולים מהמים שתמכור האגודה לצרכניה. הסיוע לאגודת מי גולן יתנן במשך שנתיים: 3 מיליון דולר מתקציב 1986 ו־4.5 מי־ליונים נוספים מתקציב 1987. שר האוצר אמר ל"הארץ", כי הסכום שאושר היום הוא הלוואה למושבים, עד שתגובש תוכנית הבראה לאי־זורים אלו. הוא ציין, כי יש קונסנזוס לאומי לסיוע לישובי רמה הבקעה וייתכן שחלק מהסיוע שיתנן ל־אלתר יהיה על חשבון תקציב המדינה.

שפירא פעל בוועדה לאישור הסיוע

יו"ר ועדת הכספים, ח"כ אברהם שפירא, פעל אתמול בוועדה ל־אישור מיידי של הסיוע, כדי שאפשר יהיה להזרים מייד את הכספים לישובים שבמצוקה. הדיון במצב המושבים באיזורים אלה יועבר לדיון בוועדת משנה. ח"כ שפירא קיבל את הצעת חבר הוועדה, ח"כ אריאל וינשטין, להקים ועדת משנה, שתבחון את הסיבות שהביאו להסתבכות המושבים.

חבר תנועת המושבים וחבר ועדת הכספים, ח"כ אפרים שלום אמר ל"הארץ", כי אם לא יוזרמו מייד 170 אלף דולר למושבים, חלק כסיוע מהממשלה וחלק כסיוע ה־בנקים הסוכנות, לא יוכלו חלק גדול מהמושבים להמשיך להתקיים ולייצר.

צווי גירוש נגד 40 מצרים מתוך 80 הכלואים בישראל

ריצו עונשם על הסתננות ועבירות פליליות

מאת איתן רבין כופר "הארץ"

כ־80 אזרחים מצריים כלואים בבתי כלא בישראל. נגד 40 מהם הוצאו לפני שבוע צווי גירוש לאחר שסיימו את ריצוי עונשם, מסר אתמול נציב שרות בתי הסוהר, גונדר רפי סוויסה, לסופר "הארץ".

לדבריו, כל הכוונות לגרשם עלו בתוהו עד כה, בגלל סירוב השל־טונות המצריים לקבלם. מדובר באזרחים מצרים אשר הסתננו לארץ דרך הגבול היבשתי למטרות עבודה ובין היתר אף ביצעו עבירות פלי־ליות. שהייתם של המצרים בבית הכלא באשקלון גורמת שם צפיפות־יתר.

הארבעים שהוצאו נגדם צווי גירוש, נמצאים בכלא אשקלון וחלק מהם פתחו לפני שבוע בשביתת רעב במחאה על סירוב השלטונות המצריים לקבלם.

בחודשים האחרונים חלה עלייה בהסתננויות של אזרחים מצרים לישראל אך כמעט כולם נתפסים.

שני מינויים בכירים בצה"ל

תא"ל קרן – ראש היחידה לפיתוח אמצעי לחימה ★ תא"ל אלפסי – קצין תחזוקה ראשי

אל"מ שמואל קרן מתמנה היום לראש היחידה לפיתוח אמצעי לחימה ויועלה לדרגת תת־אלוף. הוא מחליף את תת אלוף יוסי בן חנן העומד להתמנות לתפקיד בכיר אחר בצה"ל.

שמואל קרן אברהם אלפסי

קרן נולד ב־1947 בגרמניה, ומקץ שנה עלה עם הוריו לארץ. בוגר הטכניון במדעי הפיזיקה. למד לתואר שני בחקר ביצועים באוניבר־סיטת תל אביב.

את רוב שירותו עשה בחיל התותחנים בתפקידי פיקוד בשדה והיה ראש תורה ומחקר של חיל זה. נמנה עם צוות ההקמה של מפח"ש (מפקדת חילות השדה), ולאחר מכן סגן ראש תורה ופיתוח וראש מחלקת תיכנון ותקציבים במפח"ש. נשוי ואב לבן ובת.

אל"מ אברהם אלפסי מתמנה היום לקצין תחזוקה ראשי ויועלה לדרגת תת־אלוף. הוא בא במקומו של תת־אלוף ציון מסודי המסיים את שירותו הפעיל בצה"ל.

אלפסי נולד ב־1944 במרוקו, ועלה ארצה עם הוריו ב־1956. בוגר החוג להיסטוריה כללית באוניברסיטת תל אביב ופו"מ. שירת כקצין תחזוקה אוגדתי, קצין תחזוקה של פיקוד המרכז וקצין תחזוקה של מפח"ש. נשוי ואב לבת ושני בנים.

אריה דולצין חזר בו מכוונתו להתפטר מתפקידו

אחרי שמליאת הוועד הפועל הציוני החליטה לדחות הצעת ההחלטה שבמחלוקת בעניין הבחירות

מאת סופר "הארץ"

יו"ר ההנהלה הציונית, אריה דו־לצין, חזר בו מכוונתו להתפטר מתפקידו, אחרי שמליאת הוועד הפועל הציוני החליטה לדחות את הצעת ההחלטה, עליפיה לא יתקיימו בחירות לקראת הקונגרס הציוני בארצות, שבהן תושג הסכמה של 80 אחוז מחברי ועדת הבחירות לגבי חלוקת המנדטים.

דולצין עמד על כך, שרק בארצות בהן תושג הסכמה של 100 אחוז לגבי חלוקת המנדטים, לא יתקיימו בחירות לקראת הקונגרס, העומד להתכנס בשנה הבאה. בהצבעה חשאית שהתקיימה תמכו אמנם 72 צירים בהצעת הסתדרות ציוני אמריקה (שהיא חלק מסיעת הלי־כוד), לא לקיים בחירות בארצות, בהן 80 אחוז מחברי ועדת הבחירות יגישו רשימה מוסכמת, לעומת 64 צירים שהתנגדו לכך. ההצעה נפלה, משום שעל פי חוקת ההסתדרות הציונית, נדרש רוב של שני שלישים מהצירים.

כן החליט הוועד הפועל הציוני לאשר הקמת תנועת מגשימים בתוך ההסתדרות הציונית. אולם ברגע האחרון הוחלט לא להקנות מעמד אוטונומי לתנועה זו. ההחלטה עוררה מורת רוח רבה בקרב ראשי תנועת תל"ם (תנועה לציונות מגשימה). הוע"פ הציוני החליט שלא להחליט בעניין קיום בחירות בישראל לקראת הקונגרס הציוני. הוחלט להעביר את ההכרעה למרכזי המפלגות בארץ, כאשר ההצבעה הסופית בנושא תתקיים במושב הבא של הוע"פ הציוני.

סיפוק בדר' לבנון מנסיגת הסורים באזור משערה

מאת מנחם הורוביץ

מקורות בדרום לבנון הביעו אתמול סיפוק מנסיגתו של כוח סורי ששהה כשבועיים באזור משערה, כדי למנוע קרבות בין כד חות של חיזבאללה ושל המפלגה הסוציאליסטית. הכוח, שכלל טנקים ואנשי קומנדו, חזר לבסיסיו הרגילים.

מנהל קריית בעלז באשדוד נעצר בחשד שנתן שוחד לראש העירייה אזולאי

מאת צבי הראל

מנחם ארנפלד (35), מנהל קריית בעלז באשדוד, נעצר שלשום על־ידי המשטרה, עם הגיעו לארץ מארצות־הברית, בחשד שנתן שוחד לראש עיריית אשדוד, אריה אזולאי. אזולאי נעצר לפני כחודש ושוחרר כעבור עשרה ימים.

5 אוניות הצי השישי ביטלו ביקורן במפתיע

במרחק שעתיים מחיפה קיבלה נושאת המטוסים אנטרפרייז הוראה לחזור

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

חמש אוניות מלחמה של הצי השישי, שהיו אמורות להגיע לביקור בן 6 ימים בנמלי אשדוד וחיפה, ביטלו את ביקורן בארץ באופן מפתיע – כך מסר מקור מהימן מהנהלת רשות הנמלים. כזכור בשתי אוניות מלחמה שהיו אמורות לבקר בנמל אשדוד, וכן נושאת המטוסים אנטרפרייז ושתי אוניות־מלוות שהיו אמורות להגיע לנמל חיפה.

לסופר "הארץ" נודע, כי בדרכה לישראל, כשעתיים לפני הגעתה הצפויה לחיפה, קיבלה נושאת המטוסים, להפסיק את ההתקדמות ולשוב לבסיס האם.

בשני הנמלים נעשו כל ההכנות לקלוט את אוניות המלחמה ולארח את הצוותים. זמן קצר לפני הביקור, הודיעו הגורמים האמריקאים על ביטול הביקור בארץ. מקור בכיר ברשות הנמלים, אמר אתמול כי לא נמסרה סיבת הביטול, אך מעריכים כי יש לכך קשר לארועים האחרונים בין ארה"ב לישראל שהעכירו את האווירה.

הפעם, מטיילים בחו"ל עם החברה להגנת הטבע

אם כבר נסעת לחו"ל עם החברה להגנת הטבע בוודאי תרד ישר לתחתית המודעה (שם רשום הטלפון שלנו). אם לא, אנו מציעים לך הפעם לטייל בחו"ל בסגנון שונה: טיול עם מדריכים מעולים, ניצול זמן מירבי ומסלולים מעניינים ומגוונים. הדרכה בנושאי טבע, הסטוריה, פולקלור ואמנות.

הפעם אל תהסס. במחירים האלה אתה יכול להרשות לעצמך את הטיול המיוחד בינתר בחו"ל.

טלפן וקבל חוברת מידע לביתך 03-375063. מחלקת טיולי חו"ל, השפלה 3 ת"א.

שעות פתיחה - א',ב',ד', 8.00-16.00, ג',ה': 8.00-17.30, ו: 8.00-12.00

החברה להגנת הטבע

סיפור אמיתי:

מפ"ם הצביעה יחד עם כהנא והליכוד,

נגד הצעת־חוק של הרשימה המתקדמת לשלום

שנועדה לאסור מעשים של השמדת־עם.

המערך ור"צ נעדרו מן הדיון וההצבעה.

בישראל קיים חוק למניעתו של הפשע השמדת־עם.

הוא נחקק בכנסת הראשונה ואושר פה־אחד – עם חירות ומק"י – ב־1950, ברוח אמנה בינלאומית של האו"ם.

החוק הישראלי נועד להגן על "קיבוץ לאומי, אתני, גזעי או דתי" בפני "השמדה גמורה או חלקית".

במניין הפשעים המוגדרים בחוק הישראלי כהשמדת־עם מציין המחוקק לא רק השמדה פסית: גם "גרימת נזק חמור בנפש" וגם "העברת ילדי הקיבוץ (הלאומי האתני וכו') לקיבוץ אחר בדרך של כפייה" מוגדרים כמעשה־פשע של השמדת־עם.

אדם ייאשם על־פי החוק הישראלי לא רק אם השתתף בפועל ממש בביצוע הפשעים הללו, ולא רק אם ניסה לבצעם; הוא ייאשם אפילו אם רק קשר־קשר לבצעם, ואפילו אם רק הסית למטרה זו.

שר־המישפטים דאז, פינחס רוזן, אמר בכנסת כי החוק נועד לשמש "מכשיר ראשון, כללי, להגנה על מיעוטים לאומיים, דתיים וגזעיים – הגנה שאנחנו, כמדינת העם היהודי, מעוניינים בה במיוחד".

* * *

תנועת התחיה חרותה על דגלה גירוש של חצי מיליון פלסטינים מן הארץ. תנועתו של כהנא מטיפה לגירוש מלא. השר משה ארנס, מראשי הליכוד, מטיף להריסת כל מחנות הפליטים שבשליטת ישראל ולריכוז תושביהם באיזור יריחו. סמוך לגשרי הירדן. השר שרון אפילו ניסה כוחו בגירוש כל הפלסטינים מלבנון, כשלב ראשון בגיבוש "סדר חדש" באיזורנו. ובכנסת התייצבה חזית רחבה נגד כל נסיון לחוקק חוק, שנועד לאסור הסתה גזענית; רק הסתה – לא מעשים!

לכן יזמה הרשימה המתקדמת לשלום הצעת־חוק, שהיא בבחינת תוספת לחוק הקיים וענינה מעשים של השמדת־עם. ההצעה באה לאסור:

"הפלייתם לרעה של בני הקיבוץ (הלאומי, האתני, הגזעי או הדתי) לעומת בני קיבוצים אחרים, שלילת זכויות־יסוד ממי שנימנים על הקיבוץ, גירושם ממקום מושבם, ריכוזם במקומות מסויימים תוך איסור ישיבתם במקומות אחרים, מניעת ישיבתם או מגוריהם באיזורים מסויימים, נישולם מרכושם וכל מעשה אחר שיש בו משום רדיפתם באשר הם נימנים על אותו קיבוץ".

שר־המישפטים, יצחק מודעי, שלל את הצעת־החוק, והליכוד גייס את חבריו להצבעה. זה היה ביום שלישי, ב־1 ביולי 1986. ספסלי המערך ור"צ היו ריקים מאדם וח"כי מפ"ם

הרימו ידם נגד ההצעה, בצוותא עם הליכוד והתחיה ו... כהנא!

הרשימה המתקדמת לשלום

הסיעה בכנסת

הודעה

חברת דוד לובינסקי בע"מ שמחה להודיע לציבור לקוחותיה כי חברת

שרודר בע"מ CHEROUDAR LTD.

מונתה על־ידה כמפיצה בלעדית בישראל למכוניות פיג'ו-טלבו, סיטרואן; כולל מתן שרותי אחזקה ומכירת חלקי חלוף.

חברת "שרודר" בע"מ תופעל, החל מתאריך 9.7.86, במרכזה החדש והמשוכלל ברחוב כהנמן (השומר) 101, בני ברק, טל' 9-779111.

דוד לובינסקי בע"מ

יבואן בלעדי למכוניות - פיג'ו - טלבו - סיטרואן

תל אביב, שונצינו 16, טל' 333214 ■ ירושלים, המלך דוד 24, טל: 9־224467־8

صكنا من الاصل

صكدا من الأهل

שערי המניות 3.7.86

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אג.ב.ט ש'	16990		7	-9	-0.1	-23
המשכן 0.1	1035		3095	+27	+2.7	+2234
המשכן א 0.5	795		1091			+214
המשכן אפ 2	749		2881			-3665
כללי לא בהסדר	25400		105			-9
בנק צנאבר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צנאבר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צנאבר אפו			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05	3570		1146	+70	+2	+2333
פ.ב.ב. 0.5	3950		1861	+88	+2.1	+1952

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אדיבי רג 100.0	82300		487	-50	-0.1	-447
אדיבי ב 100.0	82475		2			-5
אדיבי בב א	507900	שב				
אגוד 0.1	61200		213			-175
דיסקונט ב	105050		4	-200	-0.2	-5
דיסקונט א	104850		120	-270	-0.3	-146
דיסקונט שה 2	12357		4			
המזרחי ש	33750		562			-470
המזרחי מ	33650		121	-250	-0.7	-122
המזרחי שה 9	15370		2	-80	-0.5	-2
הפועלים בבב	114000		1	+1000	+0.9	+3
הפועלים ש	56100		412	+300	+0.5	+565
הפועלים מ	55850		95			-68
כללי א 1.0	145500		5	-200	-0.1	-7
כללי אפ 9	138000		8			-8
כללי שה 5	109500	שב				
כללי שה 7	6980		13	+100	+1.5	+12
כלל 0.1	35548		841			+46
כלל שה 11	13800		203			
מימון ומסחר 1.0	46800					-1
מימון ומסחר 5.0	24480	שב				

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אדנים 0.1	12280		94			
לאומישכן ש	4450	שב				
לאומישכן מ	4410			+105	+2.4	+240
כרמל ש	4400		36	-88	-2	-102
כרמל שה 1	3070	שב				
בנין ב 5.0	7549		25			
מת כבב ש	1385		986	+40	+3	+436
משכן ב ש	2300		131	+50	+2.2	+151
עצמאות 0.1	6860	תב	91	+400	+6.2	+213
טפחות כבב ש	14000		3	+245	+1.8	+3
טפחות רג ש	11950		9	-350	-2.9	-66
טפחות שה 1	7630		41			-41
טפחות שה 2	3945		200			-10
יעקר 1.0	1700					
יעקר 5.0	749		891	+26	+3.6	+945
כירב 1.0	4670		49	+100	+2.2	+56

מוסדות מימון

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
פלמון אש	357		4626	-9	-2.5	-3591
החקלאות מבב א	41760	לג				
החקלאות בבב ג	165000	לג				
לאומי תעש א ש	5275		119	+50	+1	+187
פתוח תעש בבב	69900	לג				
פת תעש בב ג	372900	לג				
פת תעש בב גג	223540	לג				
פת תעש בב גג1	224140	לג				
פת תעש בב ד	229475	לג				
פת תעש בב דד	63379	לג				
מרכז קבלנים 5.0	500		1264	-2	-0.4	-2090
תיירות בב	180000	לג				
כלל ליסינג 0.1א	10900		55	-60	-0.6	-37
כלל ליסינג 0.5ב	8800		105	-220	-2.4	-83
כלל ליסינג אגח	11010		6	+10	+0.1	+3

ביטוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אררט 0.1	901		1896	+17	+1.9	+1120
אררט א 0.5	463		650	+2	+0.4	+751
בטוח משנה 0.1	900		203	-25	-2.7	-440
בטוח משנה 0.5	310		915	+1	+0.3	+956
הדר 1.0	347		2152	-3	-0.9	-248
הדר 5.0	199		3427	+4.5	+2.3	+5000
הסנה ש	490		8392	+10	+2.1	+3880
הפניקס 0.1	724		785			-105
הפניקס 0.5	399		1400	+4	+1	+592
המשמר-הראל 1.0	6650		14			-14
המשמר-הראל 5.0	2920			+100	+3.6	+100
מנורה 1.0	7735	תב	27	+400	+5.5	+427
מנורה 5.0	3101		83			-63
סהר ג 1.0	4080					
סקורטס 0.1	2525		380	+50	+2	+260
צור ש	333		2010			-1304
ציון החזקות 1.0	16000		2	-100	-0.6	-6
ציון החזקות 5.0	4070		2	-50	-1.2	-44

מסחר

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אמנר באבא 1 ש	4550	שב				
אמנר באבא 5 ש	1175		147	+20	+1.7	+149
באור עזרא 1.0	4675		2			
באור עזרא אפ 1	4480	שב				
שחה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
שחה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
כלל סחר	1100		3091	+45	+4.3	+4197
קריסטל 1.0	8407	מב		-443	-5	-434
רפק 0.1	35200	תב	4.1	+3200	+10	+8.2
רפק 0.5	9975		32	+475	+5	+69
שופרסל א 2.0	4800		249	+60	+1.3	+264
שופרסל ב 10.0	3038		425			-183

שירותים

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דלק ג ש	2850		1541	+50	+1.8	+1552
הראל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
הראל 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
ספנות הספקה 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
ספנות הספקה 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
קידר 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
קידר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
חברת החשמל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מוס ערוה 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מוס ערוה 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
קנטורסים 0.1	1900	תב	526	+136	+7.7	+1739
קנטורסים 0.5	1400		997	-19	-1.3	-176

מלונות ושירותי תיירות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
קופל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
קופל אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 1.0	10044	תב	36.5	-1116	-10	-52
גלי זהר 5.0	6120	תב	81.2	-603	-9	-147.2
מלונות דן 1.0	3719		123	-280	-7	-247
מלונות דן 5.0	2670	שב				
חוף האלמוג 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
כנם כר 1 ש	2679		114	+99	+3.8	+130.1
מלונות הירדן	3000	תב	120	-250	-7.7	-127
מלונות יהלום 1			—	הפסקת	מסחר	—

מחשבים ושירותי מחשבים

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דטה מיכון 1.0	4000		362	-10	-0.3	-220
תגל"ג 1.0	12155	קב		+579	+5	+25
יטא 1.0	3590	תב	85	+190	+5.6	+115
יטא אפ א	3290	קב		+190	+6.1	+97
כלל מחשבים 1.0	10800		85	-400	-3.6	-78
מ.ל.ל. 1.0	10800		73			+25
ב.ל.ל. 5.0	4350		6	+47	+1.1	+34
כיתב מחשבים 1.0	2500		104	-120	-4.6	-102
ניקוב מחשבים 1			—	הפסקת	מסחר	—
ניקוב מחש 5			—	הפסקת	מסחר	—
תים מחשבים 1.0	1730		319			+11
תים מחש אפו	17000		14			-7

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אבורם ביגרי 1ש			—	הפסקת	מסחר	—
אבורם ביגרי 2ש			—	הפסקת	מסחר	—
אורן 1.0	781		240	+1	+0.1	+95
אורן 5.0	370		1756	+8	+2.2	+2691
אזורים 1.0	625		5479	+10	+1.6	+4367
אילון 1.0	459		12329	-2	-0.4	-4658
אילון אפ 1	1705		623	+75	+4.6	+1519
אל-רוב 1.0	3230	תב	218	-237	-6.8	-292
אל-רוב 5.0	2800	תב	33	-239	-7.9	-33
אבנוים 1.0	2500		344	-50	-2	-205
אפריקה 0.1	32700		167	+900	+2.8	+192
אפריקה 1.0	22700		126	+250	+1.1	+264
ארזים	2145		130			-2
אלרן 0.1	2299		375	+44	+2	+102
אלרן 0.5	1233		464			+175
בן-יקר גת 1.0	3165		74	-60	-1.9	-174
ברנוביץ 1.0	3700		60	+95	+2.6	+60
ברנוביץ 5.0	2041		80			
דנקנר 1.0	3834		98	+74	+2	+74
ורוקר 1.0	420		1269	-6	-1.4	-750
ורוקר 5.0	306		402	-9	-2.9	-125
ורוקר אפ 2	216	תב	150	-15	-6.5	-947
ורעד 0.1	5950			-300	-4.8	-21
ורעד 0.5	4048		5	-10	-0.3	-5

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
התמלול 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
התמלול 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
תלב 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
תלב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
נכסים ובנין	2620		968	+55	+2.1	+1490
גבים 0.1	3975		20	+109	+5	+48
גבים 0.5	2219		197	+20	+0.9	+269
הכשרת הישוב ש	47700		97	+700	+1.5	+111
ישפרו 0.1	2550	תב	685	+220	+9.4	+3311
ישראלום 1.0	1281		400			+400
ישרס 10.0	11850	תב	28	-749	-5.9	-24
כנף פיתוח 1.0	6350		37			-18
כלל נדל ן	354		6240			-2708
לומיר 1.0	3950			+150	+4	+20
לוהיר 5.0	1470	תב	202	-80	-5.2	-182
מ.ת.ב. 1.0	3270		330			
מאורי בניה 1.0	551		4054	+11	+2	+4074
מאורי בניה אפו	397		3000	+11	+2.9	+3596
מודל בנין			—	הפסקת	מסחר	—
מישגאל 5.0	270		1510			-365
מגרב 5.0	754		2120	+2	+0.3	+265
מרלן 1.0	480	תב	459	-35	-6.8	-1506
לוינשטין 1.0	381	תב	846	-26	-6.4	-346
לוינשטין 5.0	113		6068	-2	-1.7	-2561
ליפשיץ 1.0	1270		147			-115
ליפשיץ 5.0	605		980			-815
נאות אביב 0.5	4470		129	+170	+4	+49
נכסי אדרים	667		2188	+6	+0.9	+2185
סהר החזקות 1.0	10910		4	+310	+2.9	+26
סהר החזקות 5.0	7350		10	+185	+2.6	+22
סופי 1.0	3815	תב	21	+182	+5	+162
סופי 5.0	2500	שב				
עמר וסלע מר 1 ש	690		400			
עזר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
קיסריה 0.1	1720		93	-15	-0.9	-230
קיסריה 0.5	790		400			-787
רוגובין 1.0	3200		361	-50	-1.5	-219
רוגובין 5.0	2015		380			-68
רסקו מבב	7077	מב		-372	-5	-582
רסקו רג	6840	מב		-360	-5	-522

חקלאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מטעי הדר 0.1	2760		400			+66
מטעי הדר 0.5	2060		676			+119
מהדרין 0.1	6865		220	+220	+3.5	+321
נכסי הדרים 1.0	1100		742	+23	+2.1	+871
פרי אור 0.5	2667		154	+70	+2.7	+114
שקד 5.0	16200		152			-40

ECU יחידת המטבע האירופית

שערי חליפין במטבע E.C.U. ליום 3.7.68

שער קניה העברות / המחאות 1.4728

שער מכירה העברות / המחאות 1.4912

בנק הפועלים

מזון וטבק

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אסם	1415		102	+14	+1	+13
גולדפרוסט 1.0	3000		338			
גולדפרוסט 5.0	1860	תב	680	-142	-7.1	-1096
גולדפרוסט אפ 1	1219	קב		+100	+8.9	+3747
חנק מב ש	3380		411	+100	+5.1	+889
חנק מב מ	3370		149	+90	+2.7	+313
זוגלכל 1.0	1042		360	+40	+4	+560
זוגלכל 5.0	723		133	+18	+2.6	+184
פרי-הג 1.0	2256		345			-305
פרי-הג 5.0	1720		235	-2	-0.1	-225
טמפו בירה 1.0	17150		251	+750	+4.6	+113
טמפו בירה 5.0	11250		201	+450	+4.2	+191
יבוד 1.0	1620		92			-11
יבוד א 5.0	950	תב	111	+48	+5.3	+271
מן 1.0	9000		31	-10	-0.1	-53
מן 5.0	4700		45			-30
מפרוסט 1.0	7980					
עלית	12200		75	+210	+1.8	+160
עסיס ב 0.5	35999		7	+1000	+2.9	+5
ענבל שקל 1	2025		133	-80	-3.8	-173
שמן מבב א	6500		168	+50	+0.8	+194.5

טכסטיל והלבשה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אתא מר 1 ש	865		532	+25	+3	+448
אופיס 1.0	870		185	+25	+3	+455
אופנת כיתן 1.0	2509		106	+119	+5	+188
אופנת כיתן 5.0	1590		290	+70	+4.6	+240
אתגן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אתגן אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
ארגמן רג ש	11202		68	+102	+0.9	+241
דלתא-גליל 1.0	4215		317	-25	-0.6	-189
דלתא-גליל א 3.0	3100		201			+96
מטויות מאור 1	1670					
מטויות מאור 5	805		80	-35	-4.2	-80
מטויות מאר אפו	655			-27	-4	-107.5
ויטלגו 1.0	3690		80	+90	+2.5	+56
ויטלגו 5.0	2679		152	-1		-142
חדיתן 1.0	4452		5	-10	-0.2	-70
זיקות 1.0	3900	תב	838	+250	+6.9	+451
זיקות 5.0	3224	תב	394	+160	+5.2	+389
טיב-טוב 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
טיב-טוב אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
לודזיה 0.1	1720		141	+17	+1	+141
לודזיה 0.4	785		1512	+30	+4	+1312
לינת 1.0	576		1100			-403
מיפ גליק	710	תב	1181	+45	+6.8	+1700
מקס 0.1	23438		27	+1000	+4.5	+37
מקס 0.5	10426		81	+497	+5	+205
עית 1.0	11550		30	+200	+1.8	+10
עית 5.0	5403		91	+150	+2.9	+212
עמק סריגה 1 ש	1790		276			
פולגת א 0.1	3042		1233	+90	+3.1	+2166
פולגת ב 0.4	1983		1782	+50	+2.6	+3097
פלימן א 0.5	7481		183	+300	+4.2	+162
פרגור	1938		142			-165
שלגינה 1.0	11944		41			-42
תעש הנודן 1.0	3535		625			-382

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אורבנן 5.0	1783		120	+30	+1.7	+152
אורדן 0.1	10380		10	+100	+1	+10
אורדן 0.5	8210					

תעשיות שונות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אלומות 1.0	4800		16	+50	+1.1	+16
אלומות 5.0	3000		50	-10	-0.3	-200
כבלים ש	11320		30			-2
התכוף 1.0	10080		11			+1
התכוף 5.0	7430		81	+180	+2.5	+61
זיקה 1.0	5750		50	+85	+1.5	+15.7
זיקה 5.0	2900	תב	373.5	+155	+5.7	+1371.5
קטמאות פז 1.0	1185		2296	+35	+3	+3592
קטמאות פז 5.0	900		126	-10	-1.1	-661
מתכת מרום 1.0	2434		183	-96	-3.8	-470
כבלי ציון 1.0	2211		391			-347
כבלי ציון 5.0	895		1297	+5	+0.6	+1667
כבלי ציון אפ	660		241	+29	+4.6	+241
מודגן 1.0	798	שב				+440
מודגן אפ א			—	הפסקת	מסחר	—
קיטכי 1.0	885		160	+35	+4.1	+219
קיטכי 5.0	475		1381	+21	+4.6	+1046
נחושתן 0.1	18680		6	+200	+1.1	+1
נחושתן 0.5	6590		29	+200	+3.1	+144
פקר פלדה 1.0	6470		73	+40	+0.6	+55
קינג 1.0	1100		180	+10	+0.9	+180
קינג 5.0	670		500			-351
קליל 1.0	4298		104	+98	+2.3	+171
קליל 5.0	2100	תב	268	+150	+7.7	+986
שלדות 5.0	2110		16			-16
תעשיות לכיס 1.0	1165		350	+30	+2.6	+701
תעשיות לכיס 5.0	565		190			-68

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אלביט 3.0	400000		7			-5
אלקו 0.1	6500	תב	86	-693	-9.6	-84
אלקו 0.25 ש	3080		257	+80	+2.7	+198
אלקו 0.25 מ	3200		90	+120	+3.9	+90
אלקטרה 0.1	12597	תב	56	-1378	-10	-51
אלקטרה א 0.5	6400		100	-130	-2	-85
אלרון 3.0	315000		7	+8000	+2.6	+15
אריט 1.0	27250		69	+250	+0.9	+5
כלל תעש אלק	2135		2208	+25	+1.2	+1702
ספקטרוניקס 1.0	2120		395	+80	+3.9	+1938
ספקטרוניקס 5.0	1325		1049	+40	+3.1	+920
פימנגר 1.0	2220		277	+60	+2.8	+755
פימנגר 5.0	1185		767	+45	+4	+1068
ציקלון 1.0	2782		100	+90	+3.3	+60
ציקלון 5.0	1180	תב	776	+80	+7.3	+1163
קבוצת אורל 1.	4950		50	+100	+2.1	+50
קבוצת אורל 5.	3060		105			-5
ת.א.ת. 1.0	4165	תב	143	+264	+6.8	+112

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
ת.א.ת. 5.0	1595		420	+10	+0.6	+473
ת.א.ת. אפ 1	13330		7			+3
תראה	5400		108	+1		+128

מוצרי בניה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
א.מ. תעשיות 1.	800		1644	+15	+1.9	+738
אלקל 5.0	11267		107	-1		-108
אקרשטיין 1.0	1421		402	+30	+2.2	+414
אקרשטיין 5.0	1128	תב	290	+103	+10.1	+265
בטון תעור 1.0	11000					
בטון תעור 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בר-כון 1.0	4250		266	+150	+3.7	+399
בר-כון 5.0	1435		93	+20	+1.4	+18
מרומאסכס 1.0	6600		5	+255	+4	+195.5
מרומאסכס 5.0	2355		800	+61	+2.7	+897
מ.ל.מ. 1.0	820	תב	300	-50	-5.8	-95
מ.ל.מ. 5.0	505	תב	235	-45	-8.2	-135
מרכז השק מתעש	3975		14	+155	+4.1	+299
מתאוקה ולפמן 1	16700	לג				
מתאוקה ולפמן 5	13500					

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אבן 5.0	28200		16	+250	+1.3	+85
אליאנס ב	1950	תב	289	+100	+5.4	+101
גל תעשיות 1.0	11800		88			-75
גל תעשיות 5.0	5850		356			-334
דקסטר 1.0	3546		117			-125
דשנים 0.1	6300		82			-82
דשנים 0.5	1570		885	+50	+3.3	+983
חיפה כמי 10.0	795		664	-5	-0.6	-161
טבע ש	49700		205			
טבע אפ 4	45700	שב				-10
ליפסקי 1.0	1381	תב	138	+126	+10	+290
ים המלח	14810		398	+140	+1	+361
פטרוכימיים 10.0	530		6606	+10	+1.9	+4222
מקסימה 1.0	8350	תב	50	+400	+5	+113
מקסימה 5.0	2770		75			-50
מקה כמיקל 1.0	3329	תב	170	+179	+5.7	+284
סגן 1.0	10000		45			-16
סגן 5.0	6410		147	+230	+3.7	+171
קים כימיקל 1.0	6101	שב		+151	+2.5	+30
ת.ג.ל. 1.0	3808	תב	270	+346	+10	+298
ת.ג.ל. 5.0	2968	תב	151	+263	+9.7	+91
תיא 5.0	7080	תב	388	+500	+7.7	+858
פיטואגרם 10.0	9000		31			-6
תדיר א 5.0	4110		128			+48

עץ, נייר ודפוס

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
רשפון 1.0	5500		54			-23
רשפון 5.0	3033	תב	82	-337	-10	-150
המ.ג. 1.0	5781		346			-156
יפה 1.0	3640		73	+100	+2.8	+73
לבידי אשקלון 1	446		2828			+1411
לביאשקלון אפו	695	תב	1341	-50	-6.7	-1915
מולט ב 0.5	22000		15	+100	+0.5	+2
מפעלי ניר 10.0	203000		29			+7
סקוגריה 1.0	3190		208	-10	-0.3	-47
רים 0.1	4700		22	+100	+2.2	+118
רים 0.4	2395		255	+45	+1.9	+139
תעל ב 0.2	12250		25	+500	+4.3	+65
אברין 1.0	4100		150	+140	+3.5	+32
אברין 5.0	2080		310	+60	+5	+213
המישה יוד	8399	שב		-31	-0.4	-38
הגפלק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
הגפלק 5.0			—	הפסקת	מסחר	—

השקעות בתעשיה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
כיטית ב 0.1	6500		200	+130	+2	+175
כור בב ש	4830000		.2			
כלל תעש 1.0	1365		1874	+18	+1.4	+2791
מאגר טכנולוגיה	460		6374	+16	+3.6	+12261

חברות השקעה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אגיק ש	4800		102			+55
אדיבי פתוח 2.0	3650		688			-284
אינקוה 0.1	1659		788	-1	-0.1	-51
אינקוה 0.5	840		1600	-20	-2.3	-1395
אלגר ש	6920		150	+320	+4.9	+116
אלגר מ	6417	קב		+306	+5	+218
אלרן ש	2620		409	+15	+0.6	+476
אלרן מ	2760		17	-100	-3.5	-17
אמישר בב			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
גוזלת 1.0	1370		74	+20	+1.5	+74
חברה לישראל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
חברה לישראל 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
חלפמן 0.1	105000		2.9	-2000	-1.9	-2.9
חלפמן 1.0 ש	23450		89			-67
אמפא א 0.5	11490		35			-1
פועלים השק ש	5200		659	-15	-0.3	-432
כלל השק			—	הפסקת	מסחר	—
דיסקונט השק ש	2232		1929			
מזרחי השק ש	15645		9			-2
מר השקעות 124	10020	שב				
חירון 1.0	1888		54	+19	+1	+4
חירון 5.0	700		1844	+32	+4.8	+1891
יצוא ש	10050		124			-67
ירדן א 0.1	4485	תב	528	+215	+5	+1809
כלל 10.0	735		3063	+10	+1.4	+1087
כלל 50.0	638		273			-273
לנדיק 0.1	8345	שב		-160	-1.9	-20
לנדיק 0.1	2700		60			-5
מנור 0.1	620	תב	2356	+40	+6.9	+4211
מנור א 0.5	355	תב	1790	+19	+5.7	+1050
עוז השק ב 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
עוז השק ג 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
פז השק ש	5900		149	+178	+3	+163
פמה א 0.1	9550		32			-32
פמה 0.5	5010		361	+50	+1	+126
פריון ב 2.5	3555		512			-474

מחקר ופיתוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אמצעים מתוחכ'			—	הפסקת	מסחר	—
גליל טכנולוגיות	453	תב	3560	+40	+9.7	+6267

חיפושי נפט

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דלק חיפושים 1.0	3670		404	+170	+4.9	+1164
דלק חיפושים 5.0	1615		885	+43	+2.7	+1655
דלק חיפ' אפ 2	975		1860	+38	+4.1	+1599
פז חיפושי נפט	12400		66			-56
מראיל 1.0	1745		60			-60
מראיל 5.0	885		242			-13
יואגל 5.0	1500		1700	+70	+4.9	+2792
מ.ג.ג. 1.0	2855		79			+29
מ.ג.ג. 5.0	1185		1002	+55	+4.9	+1235
פראיל ב 0.5	3600		161	+93	+2.7	+20
צאאבריגנפט 1.0	270		862	+1	+0.4	+104
צאאבריגנפט 5.0	165		100	-6	-3.5	-1135
צאאבריגנפט אפ 2	451		899			+1085
נפטא ש	1900000		4			

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער אתמול
בית מ	228

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 3.7.1986 באירופה

מכירה מיידית (ספוט)

$ ארצות הברית	ל-ליש"ט	1.5380/1.5390
מרקים גרמניים	ל-$ ארה"ב	2.1870/2.1880
גולדנים הולנדיים		2.4650/2.4660
פרנקים שוויצריים		1.7850/1.7865
פרנקים בלגיים		44.79/44.85
פרנקים צרפתיים		6.9810/6.9850
לירות איטלקיות		1502.50/1503.50
ינים יפאניים		163.45/163.55
$ ארצות הברית	ל-ס.ד.ר.	1.1736/1.1741

שער הזהב 344.00 $ ארה"ב אונקיה להנח' פיקסינג

מכירה באחריות (פורוורד)

	$/ליש"ט	פר"ש/$	מרק/$
1 חד'	1.5337/1.5351	1.7820/1.7839	2.1822/2.1835
3 חד'	1.5265/1.5278	1.7771/1.7791	2.1746/2.1761
6 חד'	1.5163/1.5178	1.7693/1.7718	2.1636/2.1656

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

קרנות הנאמנות
נטע, כתר וכרמל
[גמישה] [אג"ח] [מט"ח]
מיטב
ניתנות לרכישה בכל סניפי הבנקים עד 09.30 לאותו יום
הנאמן: בנק איגוד מקבוצת בל"ל
המנהל: מיטב
יש לך שאלה בנושא קרנות הנאמנות? מוסדי מיטב ישמחו לעמוד לשירותך: 03-290251.727506.731624

גלגל הבורסה / אריה לביא

שיפור קל במניות

מאת אריה לביא

שבוע המסחר בבורסה הסתיים תוך המשך השיפור בשוק המניות, אף כי הפעילות עדיין מצומצמת ומתרכזת אצל פעילי השוק. בסיכום שבועי ירד המדד הכללי של המניות ב-0.08 אחוז, אך מדד המניות ללא בנקים עלה במעט באחוז. מומחים לניירות ערך צופים שמגמה זו תימשך בשבוע הבא, בהתחשב בעניין הרב שיש בארבע הנפקות הצפויות במשך שבוע זה: יישות, איתן, אורדים ואי.פי. לאחר תקופה ארוכה, בה לא היו הנפקות של מניות.

הפחתת הריבית על פקדונות ג'מבו ועל פקדונות אחרים מצד הבנקים עשויה לתרום גם כן לשיפור מגמת המסחר. הריבית על פקדונות ג'מבו ירדה ל-20–19 אחוז לעומת כ-25–24 אחוז בתחילת השבוע.

שיעורי הריבית הגבוהים ששולמו על ידי הבנקים היו מהגורמים המרכזיים ליציאת פעילים מהבורסה ולהתבצרות בפקדונות השקליים.

בשוק הצמודים הופיעו ביקושים, לאחר תקופה של היצעים ניכרים. צמודי המדד נהנו מביקושים של כשלושה מיליון דולר. בצמודי הדולר הופיעו היצעים קטנים. בסך הכל נרשמו בשוק זה תנודות של כמוצי אחוז לשני הכיוונים.

לקרנות הנאמנות נרשמו ביקושים אף כי קטנים במרבית סוגי הקרנות. פעילי השוק מציינים שמנהלי הקרנות יעשו מאמצים לשפר ביולי את התשואה לאור ההפסדים שגרמו מרבית התשואות כפי שניתן לראות מה טבלה שבהמשך:

הקרנות בחודש יוני

	מדד יומי	שינוי ב-%
מדד מניות כללי	115.84	0.42
כללי ללא בנקים	133.45	0.98
מדד אג"ח כללי	110.41	0.16
אג"ח צמוד מדד	111.00	0.17
אג"ח צמוד מט"ח	100.27	0.15

גידול קל במחזור המניות החופשיות

המחזור בשוק המניות גדל בקצת והגיע ליותר משלושה מיליון דולר מזה רק יותר ממיליון דולר במניות בנקאיות והיתר במניות החופשיות. במניות הכבדות נמשכה בדרך כלל היציבות אך במספר מניות ספקולטיביות נרשמו ביקושים ועליות חדות. בין אלה ניתן לציין עליה של 10 אחוז באוקרשטיין, 9.4 אחוז בישפרו, ו-9.7 בגליל טכנולוגיות.

	תשואה שנתית דולרית ב-%
בל"ל 0.1	12.52
הפועלים ש	12.39
אי.די.בי. רג	12.55
דיסקונט א	12.64
המזרחי ש	12.72

יציבות במניות הבנקים שבהסדר

במניות הבנקים שבהסדר היתה יציבות. בחלק מניירות אלה גדלו

גידול בנכסי קרנות הפועלים

גידול של 1.9 אחוז נרשם בחודש יוני בנכסי קרנות בנק הפועלים. נכסים אלה הגיעו לכ-26.8 אחוז מהשוק. הגידול נובע ממבצע שערכו קרנות הקבוצה במהלך החודש. קרנות בל"ל ירדו בתקופה זו ב-1.5 אחוז וחלקן הגיע ל-44.9 אחוז. קרנות דיסקונט ירדו ב-0.9 אחוז וחלקן מגיע ל-14.9 אחוז. סך נכסי הקרנות בסוף יוני מגיע ל-2.38 מיליארד שקל לעומת 1.73 מיליארד שקל בסוף דצמבר 1985.

הסידרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
726	5	99.70	1.84
736	12	99.40	1.54
746	19	99.15	1.58
756	26	98.75	1.48
816	33	98.50	1.40
826	40	98.15	1.45
836	47	97.70	1.52
846	54	97.50	1.44
916	61	97.05	1.50
926	68	96.65	1.54
936	75	96.50	1.46
946	82	96.15	1.47

מעונינים לקנות מניות של
חברת החשמל לישראל
בע"מ במזומן!
בהצעות נא לפנות לטלפון 03-592746
(גם בשישי ושבת) או בכתב לת.ד. 36852 ת"א מיקוד 61368
סודיות מובטחת!

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	3856.13	3839.17	28.47	0.75
אבוקה	29767.10	29474.21	139.72	0.48
אביב	30055.10	29783.82	45.45	0.15
אגוז	202.14	198.16	1.08	0.55
אדיר	1341.08	1314.27	3.23	0.25
אדם	1639.60	1607.52	18.55	1.17
אופיר	1577.08	1545.84	3.27	0.21
אור	416.57	407.78	0.24	0.06
אורדין	158.05	154.84	0.17	0.11
אורלי	207.36	205.85	0.20	0.10
אורן	608.56	596.69	1.49	0.25
אייל	3069.07	3008.83	11.46	0.38
איילת	3709.78	3630.45	7.74	0.21
אירים	4000.09	3914.32	9.74	0.25
איתן	583.78	571.66	0.89	0.16
אלון	514.65	503.97	0.23	0.05
אלמוג	591.24	583.97	1.07	0.18
ארז	648.53	635.90	5.75	0.91
אש	112.11	109.66	0.63	0.58
אשל	169.29	165.98	0.18	0.11
אתרוג	194.32	192.40	0.37	0.19
בדולח	1679.17	1646.50	17.17	1.05
ברוש	374.32	372.51	1.82	0.49
ברק	384.33	376.79	1.48	0.39
ברקת	775.74	760.52	0.36	0.05
גביש	1148.54	1126.04	5.24	0.47
גבע	859.81	847.00	1.01	0.12
גורן	581.04	578.34	0.79	0.14
גיא	7795.82	7680.23	13.72	0.18
גיל	2222.48	2179.50	8.77	0.40
גלית	517.38	511.07	0.40	0.08
דורבן	279.22	276.48	2.25	0.82
דוכיפת	541.78	535.09	1.83	0.34
דולב	199.41	195.20	0.05	0.03
דורון	1236.97	1213.05	2.00	0.17
דודן	220.26	215.97	0.21	0.10
דליה	402.19	395.61	1.39	0.35
דרור	3349.36	3284.95	16.78	0.51
דקל	267.22	261.98	3.15	1.22
הדס	288.23	285.73	1.46	0.51
ורד	408.30	400.91	1.20	0.30
זהבית	2509.40	2456.36	-3.25	-0.13
זוהר	16139.02	15900.41	17.81	0.11
זיו	15321.77	15094.76	18.73	0.12
זמיר	645.22	637.57	6.12	0.97
חוחית	133.65	131.85	0.33	0.25
חליפין	112.91	112.43	0.18	0.16
חלמיש	563.71	552.65	0.51	0.09
חן	111.32	110.88	0.09	0.08
טופז	1216.72	1188.68	3.65	0.31
טל	4128.75	4082.01	6.58	0.16
יובל	656.37	643.54	1.02	0.16
יהלום	1560.76	1530.40	17.65	1.17
יסודות	31584.01	31299.57	320.88	1.04
יערה	563.21	550.87	0.99	0.18
כוכב	760.84	745.91	6.78	0.92
כחל	120.53	119.03	0.15	0.13
כלנית	444.97	437.64	1.35	0.31
כספית	633.23	626.77	-0.17	-0.03
כרמל	119.31	116.85	0.39	0.33
כתר	919.18	900.85	2.69	0.30
להב	3446.20	3379.27	6.83	0.20
למשקיע	97392.86	95679.14	168.09	0.18
לפיד	10406.39	10205.59	45.60	0.45
לקח	1499.60	1468.99	2.70	0.18
לשם	808.01	791.67	1.31	0.17
מבחר	983.23	963.83	1.43	0.15
מבטח	2824.10	2798.20	1.40	0.05
מגד	202.88	199.94	0.28	0.14
מגוון	2637.30	2613.10	8.10	0.31
מגל	623.18	610.98	1.17	0.19
מור	1151.90	1136.10	6.50	0.58
מורן	643.08	637.21	3.80	0.60
מטח	24691.84	24068.62	66.17	0.28
מיתר	754.05	739.54	0.37	0.05
מנוף	3084.60	3024.80	15.50	0.52
מעיין	658.70	645.98	0.36	0.06
מקסם	823.69	819.88	0.98	0.12
מרגלית	988.48	969.29	6.51	0.68
נריה	964.36	945.63	1.02	0.11
נוגה	20943.48	20634.92	24.30	0.12
נטיף	611.80	600.28	4.78	0.80
נטע	382.06	374.41	1.81	0.49
נילי	3937.61	3879.30	37.46	0.98
סביון	438.84	430.88	2.07	0.48
סגולה	122.63	120.21	0.22	0.18
סלע	835.12	818.61	0.98	0.12
סנונית	574.22	567.21	1.14	0.20
סער	615.59	603.89	1.86	0.31
ספיר	528.67	526.04	-0.23	-0.04
עדיף	646.27	633.84	2.80	0.44
עידית	1647.45	1615.53	10.51	0.65
עירן	5889.96	5805.84	6.96	0.12
ענבר	1190.46	1163.75	2.44	0.21
ענת	1993.10	1973.88	11.46	0.58
עפרוני	546.04	538.66	1.40	0.26
ערמון	148.17	145.27	0.36	0.25
פרא	1229.46	1205.39	5.48	0.46
צבי	535.77	525.09	0.66	0.13
צופית	530.22	523.68	1.34	0.26
צמיר	863.13	844.56	2.64	0.31
צמיחה	6280.77	6192.95	13.72	0.22
צפרית	1532.91	1502.85	1.60	0.11
קלע	1702.21	1693.71	7.25	0.43
רתית	15203.55	15066.63	83.69	0.56
רקפת	521.41	512.92	1.54	0.30
רשף	669.39	655.05	1.01	0.15
שביט	644.69	636.78	0.88	0.14
שחם	857.81	837.29	1.35	0.16
שירה	309.09	306.84	0.62	0.20
שמיר	69965.06	68582.73	132.89	0.19
שנהב	553.32	545.71	4.69	0.87
שסק	543.40	530.11	5.60	1.07
שקד	165.15	161.86	0.11	0.07
תאנה	174.48	172.78	0.53	0.31
תבור	773.83	763.29	1.43	0.19
תדהר	358.26	356.47	2.63	0.74
תהילה	93.80	91.77	0.13	0.14
תירוש	414.79	409.90	0.80	0.20
תפוז	186.18	182.54	-0.57	-0.31
תמה	180.39	179.05	0.39	0.22
תרשיש	1284.82	1259.49	1.87	0.15
תשרי	384.70	379.21	0.89	0.24

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סידרה	שער	שינוי בנק'
3601	33136	-86
3602	30532	+15
3603	29263	+15
3604	26082	+97
3605	23601	+13
3606	22474	+105
3607	20778	+116
3608	19630	-74
3609	18729	+26
3610	16893	+24
3611	16319	+23
3612	15846	+23
3613	14904	+22
3614	14307	+20
3615	13473	+20
3616	12335	+19
3617	11623	+29
3618	11030	+28
3619	10151	+26
3620	9535	+39
3621	9058	+38
3622	8168	+35
3623	7632	-25
3624	7186	-23
3625	6646	+3
3626	6149	+3
3627	5818	+3
3628	5281	+3
3629	4948	+3
3630	4677	+2
3631	4341	+54
3632	4088	+51
3633	3862	+49
3634	3553	-46
3635	3170	-44
3636	3053	-43
3637	2869	+2
3638	2671	+2
3639	2495	+1
3640	2063	+1
3641	1788	+1
3642	1651	+20
3643	1416	+18
3644	1265	+10
3645	1139	+9

4.25% מלווה מדינה

סידרה	שער	שינוי
3701	912.5	+9.2
3702	712.6	+18.1
3703	600.6	-3.9
3704	529.8	-3.4
3751	281	+2.2
3752	110.2	+2.4
3755	108.9	+2.4
3755	91.6	-0.3
3756	88.4	-0.2
3901	103.8	
3902	98.8	-0.1
3903	98.1	
3904	96.5	

4.25% שג"א

סידרה	שער	שינוי
4101	116.6	
4103	115.1	+0.1
4104	111.3	
4201	101.8	+0.4
4204	94.5	+0.4
4301	111.7	+0.1
4302	106.4	+0.2
4303	105.6	+0.1
4304	103.9	+0.1
3826	96.8	-0.2
3827	94.9	-0.2
3828	91.6	-0.2

4% מלווה פיתוח (הצמדה 90%)

סידרה	שער	שינוי
3109	243600	
3110	242900	
3111	238100	
3112	234500	
3113	236500	+1300
3114	229500	
3115	226500	-1200
3116	217200	
3117	229300	
3118	220500	-1200

4%, 6%, 7% פיתוח (הצמדה 80%)

סידרה	שער	שינוי
3201	188700	
3202	190000	
3203	187000	-700
3204	183400	
3205	181000	
3206	179300	

סידרה	שער	שינוי
3210	174900	
3211	171500	+600
3212	171600	+3000
3213	161608	
3214	161000	
3501	156900	
3502	155500	
3503	140100	
3504	137200	
3505	132315	
3521	134765	-121
3524	122369	-130
3522	128416	-339
3523	121405	-341
3525	119062	+562
3526	118969	+383
3527	116602	+573
3528	113612	+581
3529	113192	+322
3530	110551	+316
3531	115156	+337
3532	111787	+327
3533	111690	+337
3534	105343	+319
3535	105803	+464
3539	99721	+450
3536	105374	+260
3537	105261	+260
3538	99879	+246
3540	98958	+252
3541	95600	+243
3542	95516	+250
3543	90866	+239
3544	91135	+157
3546	88957	+157
3547	88748	+157
3548	88654	+157
3550	84057	+151
3551	83746	+151
3545	88747	+219
3549	83880	+212
3552	77036	+199
3554	76951	+203
3555	76931	+203
3553	76372	+41
3571	66328	+31
3556	73260	+156
3558	73197	+158
3559	70614	+134
3560	66869	+129
3561	66692	+125
3557	73664	+473
3572	67055	+450
3573	66489	+222
3574	61312	+205
3577	63921	+216

סידרה	שער	שינוי
3578	59058	+200
3575	63744	+35
3576	63574	+35
3579	58712	+32
3580	54504	+30
3581	49588	+27
3582	45731	+25
3583	42536	+23
3584	40538	+22
3585	38452	+21
3586	34857	+19
3588	34882	+19
3587	34872	+19
3591	31790	+17
3592	31756	+17
3593	31785	+18
3589	31832	+239
3594	30363	+233
3590	31602	-94
3595	30125	-92

5% מלווה פיתוח (ברירה כפולה)

סידרה	שער	שינוי
2001	130041	-217
2002	129693	-218
2003	125124	+67
2004	126019	-139
2005	118185	+64
2006	118074	+64
2007	115808	+62
2008	115111	+391
2012	112720	+398
2015	109875	+395
2009	115945	+63
2010	115111	+63
2011	112879	+62
2013	112814	+61
2014	109944	+60
2016	110590	+311
2018	111237	+324
2021	107684	+334
2017	107758	+51
2019	110986	+60
2020	107759	+58
2022	101609	+55
2023	101828	+316
2024	95900	+345
2027	92543	+343
2031	85764	+338
2025	96292	+52
2026	95985	+51
2028	92225	+50
2030	87733	+48
2029	88722	+382
2033	81802	+372
2035	75154	+352

סידרה	שער	שינוי
2032	85565	+358
2034	80855	+309
2036	74241	+235
2037	71668	+1951
2052	60314	+1779
2088	71294	+807
2040	68686	+800
2051	65012	+775
2039	68708	+36
2041	65079	+34
2053	63785	+1885
2054	36988	+395
2056	52763	+375
2058	48025	+350
2060	44324	+331
2055	38541	+31
2057	34250	+28
2059	49361	+26
2061	33938	+199
2062	32807	+16
2063	30514	+16

רמון

סידרה	שער	שינוי
7001	240	+0.7
7002	252.7	+0.7
7003	220.7	-1.6
7004	210.4	-1.5
7005	213.5	+2.3
7006	186.4	+0.5
7007	173.6	+0.7
7008	165	+0.7
7009	160	+0.5
7010	150.1	+0.7
7011	141.7	+0.2
7012	136.7	+0.2
7013	129.4	-0.3
7014	111.8	+0.1
7015	96.8	-0.3
7016	96.2	-0.3
7017	95.5	-0.3
7018	95.3	-0.3
7019	95.7	-0.3
7020	95.6	-0.3
7021	94.7	-0.3
7201	93.7	+0.2

גלבוע

סידרה	שער	שינוי
6101	12479	+32
6102	7659	+13
6103	6804	+12
6104	6226	+14
6105	5904	+13
6106	5729	+12
6107	5517	+9
6108	3985	+7
6109	3791	+7
6110	3764	+8

סידרה	שער	שינוי
6111	[illegible]	[illegible]
6112	3019	[illegible]
6113	2052	[illegible]
6151	810.4	-0.1
6152	775.8	-7.8
6153	688.4	[illegible]
6154	668.5	[illegible]
6155	446.8	[illegible]
6156	349.2	[illegible]
6157	264.5	[illegible]
6158	250.7	+4.5
6159	209.3	[illegible]
6160	195.1	[illegible]
6161	188.6	[illegible]
6162	175.1	[illegible]
6163	160.2	[illegible]
6164	155.7	[illegible]
6165	146.5	[illegible]
6166	136.7	[illegible]
6167	135.8	[illegible]
6168	131.7	[illegible]
6169	125.8	[illegible]
6170	117	[illegible]
6171	84.7	[illegible]
6172	83.7	[illegible]
6801	88.4	[illegible]

ארמון

סידרה	שער	שינוי
2501	154.9	-0.1
2502	152.3	
2503	147.5	
2504	147.2	[illegible]
2505	141.6	[illegible]
2506	137	[illegible]
2507	132.5	[illegible]
2508	107.4	[illegible]

אחרים

סידרה	שער	שינוי
אלסינט	59.4	
תדיראן	98.7	
תאר' 85	400	
הב היש	193.9	
ריק הש	194.5	-0.5
כור גג	173.7	-0.6
כלל גג	473.3	
פ"צמ ד	245.2	-0.6
פ"צמ ס	334	-1.5
פ"צמ י	444	
פל גגג	177.2	
תיקים	190.6	
אלביט	211.9	-0.1
אלתא	1226	

שערי מטבע חוץ 3.7.86

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.46	1.53	1.4857	1.5043	1.46	1.53	1.4857	1.5043	1.46	1.53	1.4852	1.5039	1.4951	0.0020
1 ליש"ט	2.24	2.35	2.2850	2.3136	2.25	2.35	2.2880	2.3166	2.24	2.35	2.2857	2.3145	2.2980	-0.0036
1 מרק גרמני	0.67	0.70	0.6792	0.6877	0.67	0.70	0.6793	0.6878	0.66	0.70	0.6791	0.6876	0.6829	-0.0010
1 פרנק צרפתי	0.21	0.22	0.2127	0.2153	0.21	0.22	0.2129	0.2155	0.20	0.22	0.2127	0.2154	0.2140	-0.0002
1 גולדן הולנדי	0.59	0.62	0.6027	0.6103	0.59	0.62	0.6020	0.6095	0.59	0.62	0.6022	0.6098	0.6064	-0.0006
1 פרנק שוויצרי	0.82	0.86	0.8323	0.8427	0.82	0.86	0.8333	0.8437	0.81	0.86	0.8313	0.8418	0.8373	-0.0013
1 כתר שוודי	0.21	0.22	0.2091	0.2117	0.21	0.22	0.2091	0.2117	0.20	0.22	0.2091	0.2117	0.2104	-0.0002
1 כתר נורבגי	0.20	0.21	0.1985	0.2010	0.19	0.20	0.1985	0.2010	0.19	0.20	0.1985	0.2010	0.1997	-0.0002
1 כתר דני	0.18	0.19	0.1829	0.1851	0.18	0.19	0.1828	0.1850	0.17	0.19	0.1828	0.1851	0.1839	-0.0003
1 מרק פיני	0.29	0.30	0.2912	0.2948	0.28	0.30	0.2912	0.2948	0.28	0.30	0.2910	0.2947	0.2930	-0.0005
1 דולר קנדי	1.06	1.11	1.0766	1.0901	1.05	1.10	1.0722	1.0855	1.05	1.11	1.0768	1.0903	1.0828	0.0031
1 דולר אוסטרלי	0.91	1.00	0.9650	0.9770	0.93	1.00	0.9640	0.9760	0.93	1.00	0.9639	0.9760	0.9776	-0.0105
1 ראנד דרא"פ	0.47	0.52	0.5794	0.5867	0.35	0.59	0.5839	0.5912	0.36	0.50	0.5799	0.5872	0.5849	-0.0161
10 פרנק בלגיים	—	—	0.3316	0.3358	—	—	0.3316	0.3358	—	—	0.3313	0.3354	0.3338	-0.0004
10 שילינג אוסטריים	0.95	0.99	0.9651	0.9771	0.95	0.99	0.9652	0.9773	0.94	0.99	0.9644	0.9765	0.9715	-0.0012
1000 לירות איטלקיות	0.97	1.02	0.9888	1.0012	0.97	1.03	0.9898	1.0022	0.96	1.03	0.9878	1.0002	0.9947	-0.0007
100 ינים יפאניים	0.89	0.93	0.9087	0.9201	0.89	0.94	0.9095	0.9209	0.89	0.93	0.9086	0.9201	0.9137	-0.0015

תושבי בוגוטה מושיטים ידיהם כדי לגעת באפיפיור, יוחנן פאולוס השני, המבקר בקולומביה. האפיפיור נועד עם בישופים של אמריקה הלאטינית ועם מנהיגים קאתולים. (תצלום א־פי)

הגרילה שיבשה שידור טלוויזיה על ביקור האפיפיור בקולומביה

בוגוטה (ע"צ וע"ר). תנועת הגרילה השמאלנית, הקיצונית אמ־19 הפסיקה ביום רביעי פעמיים למשך חצי דקה את שידורי הטלוויזיה על טקס שניהל האפיפיור יוחנן פאולוס השני המבקר בקולומביה.

התקרית אירעה באיצטדיון אל־קאמפין בבוגוטה, בעת כיפגש בין האפיפיור ובין הנוער של המדינה, בשעה שהאפיפיור שר יחד עם 80 אלף בני נוער כלודה שחובר בעצמו בנעוריו.

מקטיים נעלמו הצליל והתמונה מעל מסכי הטלוויזיה, והצופים יכלו לשמוע את קולו של צעיר שפנה אל האפיפיור: "האומנה הדרושה שקבה הזוב כדי לנהל את המדינה, מבריחת על בראבה ומד־מיכה אותך להזדהות בעצמים על המציאות הבלתי צודקת של אמריקה הלטינית ועל זכות העמים שלנו לחיות בכבוד". הצעיר אמר כי המטולה נעשתה על ידי תנועת אמ־19.

ארגון זה, הפעיל מבין תנועות הגרילה בקולומביה, הודיע בשבוע שעבר, כי יקיים שביתת נשק במהלך ביקור האפיפיור בקולומביה.

הדולר ירד

לונדון (ע"ר). הדולר ירד אתמול מול רוב המטבעות החשובים באירופה בשוקי הכספים והגיע לנקודת שפל מול המארק והלירה האיטלקית.

בפרנקפורט ירד הדולר ל־2.17 מארק, פיגנג מתחת לשער של היום הקודם. במילאנו היה השער 1.490 לירות איטלקיות, 10 לירות פחות מהיום הקודם.

גם הלירה שטרלינג התחזקה מול הדולר ונסחרה ב־1.546 לישט"ש דולר. גם הפרנק השוויצרי התחזק ונסגר בשער אחד יותר גבוה — ב־1.762 פרנק לדולר.

ביום ליאו היפאני נסחר הדולר ב־161.45 יאן, לאחר שכבר ירד בטוקיו שני יאן ונסגר ב־161.70.

להיות ולהנות

קפה תיאטרון הבימה

"קנדיין ג'ואיש ניוז":

גל גואה של אנטישמיות במונטריאול

מאת גלעד זוהן
סופר "הארץ" בקנדה

טורונטו (מיוחד ל"הארץ"). גל גואה של מעשי אנטישמיות מציף השנה את מונטריאול, מוסר "קנדיין ג'ואיש ניוז", שבועון החדשות של יהודי קנדה, המתפרסם היום בטורונטו. ארתור היים, נציג הליגה לזכויות האדם במחוז קוויבק, סיפר על גידול מבהיל בשיעור התקריות נגד מוסדות יהודיים בעיר השניה בגודלה במדינה.

בין השאר נכתבו כתובות אנטישמיות וצוירו צלבי קרס על כמה בתי כנסת. בבית הקברות על שם הברון הירש נותצו 115 מצבות. בבית קברות אחר נותצו כ־90 מצבות בשלוש "פשיטות" רצופות.

22 מצבות נהרסו בבית העלמין הספרדי־פורטוגזי. כן התקבלו הודעות בטלפון על פצצות ואיומים בכמה בתי ספר ומוסדות קהילתיים יהודיים.

הליגה לזכויות האדם שליד בני ברית היא מקבילתה הקנדית של הליגה נגד השמצה בארה"ב. היא אוספת נתונים על תקריות אנטישמיות ברחבי המדינה ומפרסמת אותן ברוח שנתי מיוחד מ־1982. כן מספקת הליגה הדרכה למוסדות ציבור יהודיים, בדבר שיפור הביטחון וההגנה העצמית.

100 הרוגים בשלושת השבועות מאז הוכרז מצב החרום בדרא"פ

פיצוץ בתחנת משטרה בקייפטאון — נפצעו שני שוטרים לבנים

(ע"ר וע"צ). שני שוטרים לבנים נפצעו אתמול בפיצוץ בתחנת משטרה בקייפטאון. הממשלה דיווחה, כי מספר ההרוגים בשלושת השבועות, מאז הוכרז על מצב חרום, עלה ל־100.

לשכת האינפורמציה של הממשלה מסרה, כי במקומות שונים במדינה נתגלו גופותיהם של 3 שחורים נוספים, שנשרפו למוות כשמסביב לצוואריהם צמיגים בוערים, שיטת המתה בה נוקטים השחורים נגד "משתפי פעולה" עם השלטון הלבן.

מבון נמסר, כי מערב גרמניה הביעה זעם על היחס של שלטונות דרום אפריקה כלפי אזרחי בון.

בהודעה של משרד החוץ בבון נאמר: "הממשלה זועמת על היחס כלפי אזרחים מערב־גרמנים מצד שלטונות הביטחון בדרום אפריקה. המעצר של סגן המזכ"ל של מועצת הכנסיות של דרום אפריקה, הלפראס קיסטנר, וגירושו של כתב רשת הטלוויזיה ארד"ה, היינריך בוטגן, גרמו להימוכים ביחסים בין מערב גרמניה ודרום אפריקה".

ג'סי ג'קסון: דרא"פ צברה יותר עוצמה פוליטית מהיטלר

מאלג'יר נמסר, כי הכומר האמריקאי השחור ג'סי ג'קסון, שהיה מועמד לבחירות לנשיאות ארה"ב הכריז, כי הוא מצדד ב"אופציה צבאית" נגד דרום אפריקה, שלדבריו צברה "יותר עוצמה פוליטית מאשר היטלר". "עלינו לתרגם לשפה כלכלית ומדינית את פעולותנו נגד האפרטהייד, אך אם זה לא יועיל, עלינו לשקול את האופציה הצבאית". דברים אלה פורסמו בראיון בשבועון "אלדזי־אקטואליטה".

עיתוני יפאן: ניצחון מוחץ צפוי בבחירות לליברל־דמוקר'

טוקיו, (ע"ר וע"צ). עיתוני יפאן ניבאו אתמול ניצחון מוחץ למפלגה הליברלית הדמוקרטית השלטת בבחירות הכלליות שיהיו ביום ראשון.

סקרים שנערכו בשבוע האחרון של יפני מצביעים על כך, שמפלגת השלטון, בראשות ראש הממשלה, יאסוהירו נאקאסונה, תיזכה לפחות ברוב של 257 מושבים מבין 512 בבית התחתון, אך קרוב לוודאי תיצבור את 271 המושבים הדרושים, כדי לשלוט בכל הוועדות החשובות.

נאקאסונה, מזכיר המפלגה קאנמארו ובועצים אחרים אומרים, כי נצחון של מפלגת השלטון תלוי בהשתתפות גבוהה בבחירות.

מתקפה עיראקית ניתקה התקשורת של איראן לחו"ל

נתקה (ע"צ וע"ר). התקשורת בין איראן והמדינות מחוצה לה שוב נותקה אתמול לאחר התקפה אווירית של עיראק על תחנת קרקע לתקשורת לוויינים בדרום איראן, ליד האמאראן.

סוכנות הידיעות האיראנית מסרה, כי שני אנשים נהרגו ואחרים נפצעו בהפצצה זו, וכי כבר החלו בתיקונים.

מחבל נדון בוונציה לאחר ערעור ל־13 שנות מאסר

ונציה (ע"צ). מחבל פלסטינאי שהורשע בהחזקת חומר נפץ וכלי נשק, נידון ביום חמישי ל־13 שנות מאסר בוונציה.

עומאר סאראת סאלם, שנידון בערכאה ראשונה ל־14 שנות מאסר, נעצר בנובמבר אשתקד בעיירה ליד ורונה שבצפון איטליה, בביתה של איטלקיה בת 47, פולניה בתי. הוא נעצר בעקבות הלשנה של אדם אשר לו מסר שקים ובתוכם 20 קילו חומר נפץ, שני תת־מקלעים, מרעומים ומכשיר להפעלת פצצות מרחוק. המשטרה גילתה נשק נוסף בדירתה של הגב' בתי.

במהלך החקירה הכריז סאלם כי כלי נשק אלה נועדו ל"פיגועים".

בניגוד לבית המשפט של ורונה, לא הרשיע אותו בית המשפט לערעורים בונציה בהחדרת נשק לאיטליה.

הגב' בתי נידונה לשנת מאסר, וכן רנצו ורונזי, 25, שאיפשר את מעצרו של הטרוריסט האיטלקי.

עורך את המהדורה: חיים טל

הקונגרס היהודי העולמי יפרסם "ספר לבן" על פרשת וולדהיים

וינה (ע"צ). "ספר לבן" על פרשת ולדהיים יפורסם עד ל־8 ביולי, מועד השבעתו של קורט ולדהיים כנשיא אוסטריה, מסר המזכיר הכללי של הקונגרס היהודי העולמי, ישראל זינגר, בראיון שפורסם אתמול בעתון האוסטרי רב־התפוצה "קורייר".

ולדהיים הואשם על ידי הקונגרס היהודי העולמי, כי היה מעורב בפשעי מלחמה כאשר שירת בצבא הגרמני במלחמת העולם השניה.

זינגר סבור, כי לאחר פירסום מסמך "יהיה זה תורם של ההיסטוריונים לפעול". והוא יחדל לטפל בפרשה.

עוד אמר בראיון, כי הוא מתכוון "לגבש קו משותף" בענין ולדהיים עם ראש הממשלה שמעון פרס ושר החוץ יצחק שמיר, בשבוע הבא, שעיקרו יהיה: "קודם כל אנו אומרים את האמת. ואין אנו מנהלים מלחמה נגד מדינה בגלל אדם אחד".

החל "הנשף הגדול של המאה" לציון 100 שנה לפסל החירות

הנשיא רייגן לחץ על כפתור ושלל אורות צבעוניים הציף את "גברת החירות" הניו־יורקית

מאת שלמה שמיר

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). "הנשף הגדול של המאה", כפי שקוראים בניו יורק לעשרות הטקסים והאירועים לציון 100 שנה לפסל החירות, שעולבו השנה בחגיגות יום העצמאות האמריקאי החל היום, הוא אמש כאשר נשיא ארה"ב, רונלד רייגן, לחץ על כפתור ושלל אורות צבעוניים הציף את "גברת החירות", כפי שמקובל לכנות את פסל החירות.

בעוד ניו־יורקים רבים מנצלים את סוף השבוע הארוך ועוזבים את העיר למקומות נופש בעדים, מציפים את העיר מיליוני תיירים מאמריקה וממדינות שונות בעולם. נראה שישוטו בה בארבעת הימים הבאים כ־15 מיליון תיירים, שישתתפו בעשרות האירועים וההגגות ויחזו במפגני ענק, הצגות ומצעדים.

40 אלף סירות שטו אתמול לאורך נהר ההודסון וחלפו ליד פסל החירות. היתה זו התחלה של משט, בו ישתתפו אוניות מלחמה וספינות מפרש עתיקות ממדינות שונות, בהן ישראל. העיר מלאה ברבבות שוטרים ושוטרי חרש המאבטחים את הארועים ואת מיליוני המבקרים. האף־בי־איי והיחידות המיוחדות המאומנות ללוחמה בטרור העבירו לניו־יורק מאות סוכנים. נמסר, כי קיים מעקב מיוחד אחרי תנועותיהם של קיצוניים.

יארוזלסקי נבחר להמשיך בכהונתו

ורשה (ע"ר). הגנרל יארוזלסקי נבחר אתמול מחדש כמנהיג המפלגה הקומוניסטית הפולנית, ביום האחרון לוועידתה הראשונה מאז משבר "סולידריות" ב־1981.

ציבור האחים והאחיות!

חולי הסרטן זקוקים לכם
אנו חרדים לגורלם!

בעבר הכידו במצבם הייחודי של חולי הסרטן ולא פגעו בהם

אנא, חיזרו למלא את יעודכם שאין לו תחליף!

האגודה למלחמה בסרטן בישראל

הבנק המרכזי בגרמניה דחה לחצי־חוץ ונמנע מלשנות שיעורי הריבית

פרנקפורט (ע"ר). גרמניה המערבית שוב סירבה אתמול להיכנע ללחץ של מדינות זרות, בעיקר ארה"ב, להמריץ את כלכלתה, כאשר הבנק המרכזי השאיר את שיעורי הריבית ללא שינויים.

שפע כלכלי בגרמניה המערבית וביפאן היה מושך יבוא ומסייע להקטנת הגרעון המסחרי העצום של ארה"ב.

אולם בשבועות האחרונים דחו שרים בבון את התביעה להוריד את שיעורי הריבית הגרמניים או להגדיל את הוצאות הממשלה, מחשש שילבו מחדש את האינפלציה.

בשל הירידה בשער הדולר ובמחירי הנפט יורדים עתה המחירים בגרמניה המערבית באופן כללי, ולמעשה קיים שם שיעור אינפלציה שלילי. אולם פקידים גרמניים אומרים, כי זו רק תופעה זמנית, והמחירים שוב יעלו.

חגיגה של נופש ב־35 ש"ח

לאדם בחדר זוגי
כולל לינה
וארוחת בוקר

חגיגה זו היא שלך
במלון של חמישה
כוכבים
בניהול הרשת
הבינלאומית

נוף מרהיב של
ירושלים
ושל מדבר יהודה.

חוויות קולינריות
בינלאומיות, בוקר
צהרים וערב.
והדרך – פינוק אמיתי.

לרשותך מגרשי טניס
ובריכת
השחיה של רמת רחל.

חגיגה זו – שלך:
התקשר איתנו עוד
היום.

HOTEL INTER•CONTINENTAL Jerusalem

הר הזיתים
ת.ד. 19585
ירושלים. טל' 02-282551

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 9301 N. Highway 1, Suite 952, Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

חדשות המשק

בניגוד לעמדת הנהלת צי"ם וועד העובדים:

מפוטרי צי"ם: ההסדר הושג בכפיה

...נציגי 118 המפוטרים הפנו ערעורם ליו"ר רשות השיפוט בוועד הפועל

מאת נדיה כהנא
סופרת "הארץ" לענייני ספנות

נציגי 118 המפוטרים בצי"ם פנו אל יו"ר רשות השיפוט בוועד הפועל של ההסתדרות בערעור על החלטת מועצת פועלי חיפה, ועד עובדי צי"ם והנהלת החברה להוציאם לפנסיה מוקדמת.

לטענת העובדים, שחלקם הם ממייסדי החברה ומותיקיה, כולם בעלי תפקידים בכירים, חתמו ב־11 ביוני הגורמים הנ"ל על הסכם בנרון פיטוריהם, למרות הבטחות בכתב ובעל פה שלא יוציאו עובדים לפנסיה מוקדמת בכפיה.

נציגי העובדים המפוטרים טוענים, כי יש להם יסוד להניח כי יו"ר ועד העובדים, אורי צוקרמן, וחלק מחברי הוועד הסכימו לפיטורין משיקולים שאינם עניניים. הם מבקשים לעכב את הפיטורין עד לאחר שמיעת הערעור.

אל סופרת "הארץ" הגיע מסמך שהופץ בעילום שם בחברה על פיו קיבל יו"ר ועד העובדים הטבות — לרשותו הועמד רכב "סובארו 1983".

במסמך נאמר, כי תמורת זאת הפקיר את עובדי החברה.

בתגובה אמר צוקרמן, כי החוב של חברת צי"ם מגיע ל־450 מיליון דולר, הבנקים התנו את פריסת החובות בצמצום בכוח אדם ובהתייעלות החברה. מועצת עובדי צי"ם, המונה 21 איש, החליטה פה אחד לבחור בפרישה מוקדמת של עובדים מבוגרים במקום להוציא 40 עובדים מחוץ למערכת. לדבריו, נאלץ להסכים לפיטורי המיעוט, כדי להבטיח את מקום עבודת הרוב.

באשר לטענות בדבר מכונית אמר צוקרמן, כי יש לחברה מלאי של מכוניות לשימוש העובדים, והוא נוהג להשתמש במכונית מטעם החברה לעתים קרובות עקב נסיעותיו הרבות לאשדוד, לתל אביב ולאילת. באשר לטענות כאילו הנהלת החברה העניקה לו קידום תמורת הסכמה על פיטורי העובדים, אמר כי הגיש מועמדות למשרת מנהל אגף אדמיניסטרטיבי שנתפנתה, אולם עד כה טרם הודיעו לו אם זכה במכרז.

איסת"א הגיעה להסדר עם חברה מצרית לארגון שיט במלון צף על הנילוס

מאת זוהר בלומנקרנץ

חברת איסת"א — איגוד סטודנטים לתיור אקדמי — הגיעה להסדר עם חברה מצרית, בהסכמת משרד התיירות של מצרים, לארגון שיט של קבוצות ישראליות במלון צף על הנילוס. הסיור נמשך שמונה עד תשעה ימים. הוא מתחיל בקהיר, משם ברכבת לאסואן, ושייט לאורך הנילוס מאסואן עד ללוקסור. השיט משלב ירידה לחוף וביקור באתרים היסטוריים. הסיורים יופעלו החל מהשבוע הבא ויימשכו עד לאחר החגים.

ישראל תנסה להגדיל היצוא לאסיה

מאת צבי זרחיה

ישראל מבקשת להגדיל את היצוא שלה לאסיה בכלל ולמזרח הרחוק בפרט. הכוונה להגדיל את היצוא לאיזור זה פי ארבעה בתוך חמש שנים. לצורך כך גובשה במשרד התעשייה והמסחר ובלשכת המסחר ישראל אסיה תוכנית מקיפה לעידוד היצוא לשם.

עובדי "אורדן" שבתו ליום אחד על פיטורי נציג שלהם

הוכרז סכסוך עבודה ב"אמקור מקררים", לאחר שהמו"מ הגיע למבוי סתום

(ע). עובדי מפעל המתכת "אורדן" במצפה רמון הכריזו אתמול בבוקר על שביתה בת יום אחד, בתגובה לפיטורי אחד מנציגי העובדים.

השביתה הוכרזה באישור ההסתדרות, לאחר מו"מ עם ההנהלה על שינוי אופן העסקת העובדים, המועסקים על בסיס של חוזים אישיים.

מפעל "אורדן" מצפה רמון הוקם לפני פחות משנה, ועובדים בו עשרים פועלים.

סכסוך עבודה באמקור־מקררים

מזכירות מועצת פועלי תל־אביב־יפו הכריזה סכסוך עבודה במפעל "אמקור מקררים" בתל־אביב. בו מועסקים כ־500 עובדים.

דובר מועצת פועלי תל־אביב־יפו, צבי אידלמן מסר, כי המגעים בין הצדדים, בתיווכה של מועצת הפועלים, נקלעו למבוי סתום, לאחר שההנהלה הודיעה לנציגי האיגוד המקצועי במועצת הפועלים, כי אין היא מוכנה להיענות לדרישות העובדים.

יצויין, כי על חלק מתביעותיהם באחו העובדים לוותר, בכלל זה 30 אחוז תוספת מפעלית, ועתה הם מוכנים להתפשר על 10 אחוזים בלבד, אך גם לכך מסרבת ההנהלה. וזאת, על אף שבשנה האחרונה נרשמה במפעל עלייה מתמדת בתפוקה, הורחבו קווי הייצור, נקלטו עשרות עובדים חדשים וגדל בשיעור ניכר מספר ההזמנות לרכישת מקררים של "אמקור".

מסתמן רוב להחלטה לגבות היטל רכב בהתאמה לשוויו בשוק

מאת עדנה אריהר
סופרת "הארץ"

שיטת הגביה של היטל הרכב בשנה הבאה תידון מחדש בוועדת הכספים ביום שני הקרוב. אתמול אישרה הוועדה בקשת הרויזיה של חברי הכנסת דן תיכון ויאיר צבן, להצבעה מחדש על שיטת הגביה של ההיטל.

בוועדת הכספים יש רוב להחלטה, כי ההיטל ייגבה בהתאמה מירבית לשווי הרכב בשוק ולא על פי בסיס נפח המנוע ושנת הייצור, כפי שדורש האוצר. על פי בקשת ח"כ צבן, יוזמנו לדיון ביום שני מנהל משרד הרישוי, מנהל יחידת המחשב במשרד התחבורה ומומחה חיצוני למחשבים. כזכור הדיון בנושא היטל הרכב חזר לוועדה לאחר שהתברר, כי נמסר לחברי הוועדה השבוע מידע מטעה על ידי הממונה על הכנסות המדינה ואת ההצבעה על היטל. עוד הוחלט אתמול בוועדת הכספים, כי ועדת משנה תדון במערכת היחסים בין ועדת הכספים לממונה על הכנסות המדינה, לאור הביטויים המעליבים שהשמיע השבוע הממונה בעת הדיון בוועדה על אישור היטל הרכב.

יו"ר ועדת המשנה הוא ח"כ אברהם שפירא, חברים בה חברי הכנסת חיים רמון, ראש סיעת המערך בוועדה, ח"כ יגאל כהן, ראש סיעת הליכוד, והח"כים דן תיכון, יאיר צבן ושלמה עמר.

מחסור חמור בחלקי עוף ברשתות שיווק ואטליזים

המשחטות הפחיתו הייצור בשל עודפי עופות שחוטים לפני חצי שנה ובשל שינוי הרגלי צריכה נידלדל המלאי של חלקי עוף

מאת אברם צהר
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מחסור חמור מורגש בימים האחרונים בחלקי־עוף באטליזים וברשתות השיווק המאורגנות, הנובע מכך שבחודשים האחרונים הפחיתו המשחטות את הכמויות המיוצרות והמשווקות בשיעור של עשרות אחוזים.

מנהלי המשחטות טוענים כי בגלל עודפי העופות השחוטים, שהצטברו במחסנים עוד לפני חצי שנה, היה צורך בהפחתת הייצור הן של עופות קפואים והן של חלקי־עוף. לדבריהם, המחסור מורגש בחלקי־עוף דווקא, בגלל שינויים שחלו בתקופה האחרונה בהרגלי הצריכה בארץ: הציבור צורך כעת יותר חלקי עוף מבעבר ופחות עופות שלמים. לכן נוצר מצב שיש עדיין מלאי של עופות שלמים, אך יש מחסור בחלקי עוף.

ממועצת הלול נמסר, כי המלאי הארצי של עופות קפואים המוחזק במחסני הקירור, מסתכם כיום בכ־2,500 טונות בלבד, כמות המספקת לאספקת הצריכה בארץ לתקופה של שבועיים בלבד. לפני כשנה היה במחסנים מלאי של למעלה מ־9,000 טונות. המחסור בעופות, ובמיוחד בחלקי עופות, יימשך עוד כשלושה חודשים לפחות.

על פי החלטת מועצת הלול, רק החל מחודש אוקטובר יוגדלו מכסות הייצור של החקלאים, וניתן יהיה להגדיל גם את מכסות השחיטה של המשחטות. "עד אז יצטרך הציבור להתאזר בסבלנות", אמרו אנשי מועצת הלול.

דוחו"ת כספים פנימיים:

רווחי חברת אופטרוטק נטו פחתו ב־92 אחוז

ברבעון הראשון של שנה זו

מאת אברם צהר
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

למרות שההכנסות של חברת אופטרוטק גדלו בשלושת החודשים הראשונים של שנה זו ב־58 אחוזים, הרווחים נטו פחתו ב־92 אחוז. כך עולה מהדו"חות הכספיים של החברה לרבעון הראשון של שנה זו.

חברת אופטרוטק, מקבוצת אלרון, עוסקת בעיקר בייצור ושיווק מערכות המיועדות לבקרת מערכות אלקטרוניות ומוליכים־למחצה.

על פי הדו"חות הכספיים של החברה, ההכנסות גדלו בינואר־מארס השנה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד מ־4.1 מיליון ל־6.5 מיליון דולר, אך הרווחים נטו (לאחר הפרשה למסים) פחתו מ־643 אלף ל־67 אלף דולר בלבד. הרווח למניה פחת, במקביל, מ־12 סנט ברבעון הראשון של השנה שעברה ל־1 סנט בלבד השנה.

על פי דו"ח המנהלים לבעלי המניות, הסיבה העיקרית להרעה היא השפל שפקד את כל ענף האלקטרוניקה בעולם. למרות הכירסום ברווחיות הפרישה החברה בתקופה הנסקרת כ־13 אחוז ממחזורה למחקר ופיתוח.

קולנוע "ארמון" בחיפה ייסגר וייהפך לדיסקוטק

מאת אברם צהר
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

קולנוע ארמון, "סמלה המסחרי" של חיפה, הפועל 52 שנה, יסגר בימים הקרובים. החל מספטמבר יהפך המקום לדיסקוטק, הגדול מה"קולוסאום" וה"סינרמה" התל־אביביים.

נודע, כי בעלי קולנוע ארמון, האחים גרדינגר, שהם בין היתר גם בעלי רשת בתי קולנוע "חן" ו"לב דיזנגוף" בתל־אביב, חתמו על הסכם עם איש העסקים משה שגיב, להחכרת מבנה הקולנוע לקבוצת משקיעים בראשות שגיב. בהשקעה של כ־200 אלף דולר ייהפך המקום לדיסקוטק מודרני.

מהאחים גרדינגר לא ניתן היה אתמול לקבל תגובה. משה שגיב אישר פרטים אלה ואמר, כי חוזה החכירה הוא ל־5 שנים, עם אופציה להארכה. הוא אישר כי דמי השכירות שישולמו לאחים גרדינגר מסתכמים בכ־80,000 דולר בשנה.

שגיב אמר, כי קבוצת המשקיעים, בראשה הוא עומד, מנהלת משא ומתן גם עם כונסי הנכסים של הדולפינריום בתל אביב. הדולפינריום, שבבעלות איש העסקים צבי אפרון, נמסר לידי כונס הנכסים בגין חובות כבדים שלא נפרעו לנושים, בהם בנק הפועלים. סכסוכים בין הנושאים השונים בדבר חלוקה אפשרית של הכספים, שיתקבלו ממכירת הדולפינריום, מונעים בינתיים את ביצוע העיסקה.

"אל־אופ" ורפא"ל חתמו על הסכם לשיתוף פעולה בייצור מערכות להדמייה תרמית

מאת ירח טל
סופר "הארץ" בחיפה

רפא"ל (רשות פיתוח אמצעי לחימה) וחברת "אל־אופ" חתמו בימים אלה על הסכם לשיתוף פעולה בפיתוח ובייצור מערכות להדמייה תרמית. אלו הן מערכות מתוחכמות לראיית לילה המבוססות לא עוד על הגברת אור כוכבים, כפי שהיה במערכות מן הדור הקודם, אלא על תכונות פיזיקליות של האוביקט (החום הטיבעי שהוא מפיק) לעברו מכוונת עדשת המכשיר. מערכות אלה פותחו ויוצרו עד כה בנפרד הן ע"י רפא"ל והן ע"י "אל־אופ", וצה"ל הצטייד במערכות משתי החברות. במשך שנים התחרו ביניהן החברות על מכרזים בארץ ובעולם. מאחר שנושא פיתוח מערכות ההדמייה המתוחכמות דורש השקעות עצומות בתשתית ובכוח אדם במיומנות גבוהה ביותר, הוחלט בשתי החברות על הפסקת התחרות ועל איחוד מאמצי הפיתוח מתוך תקווה שהסכם זה יהווה דגם לחיקוי בכל התעשייה עתירת הידע בישראל.

ערכה את המהדורה: עדה אושפיז

השתתפות בתשדיר שרות בנושא מניעת תאונות

דרושים נהגים

אשר התנסו בתאונת פגיעה בהולך רגל ומוכנים לשתף את הצופים בתאור המקרה.

להתקשר־ביום ראשון 03-7516036 ,03-7514024 ליורם ואיתן

המראות ונחיתות

(ע). להלן ההמראות והנחיתות בנמל בן גוריון ליום ו' 4.7.86 ושבת 5.7.86. בגלל שעון הקיץ יש להוסיף שעה ללוח הזמנים.

יום ששי

המראות

ב־0100 אל על (001) לניו יורק, ב־0600 אל על (5351) לקלן והמבורג, ב־0630 אל על (353) למינכן, ב־0640 אל על (321) למרסיי, ב־0645 פאן אמריקן (119) לפאריז ניו יורק ומיאמי, ב־0700 אל על (323) לפאריז, ב־0715 אל על (357) לפרנקפורט, ב־0725 טי. וו. אי. (825) לפאריז בוסטון ושיקאגו, ב־0725 טי. וו. אי. (803) לפאריז ניו יורק וסן פרנציסקו, ב־0745 אל על (541) לאתונה, ב־0750 סוויס אייר (333) לציריך, ב־0800 ארקיע (441) למינכן, ב־0805 אייר פראנס (139) לפאריז, ב־0820 אל על (347) לציריך, ב־0825 טארום (246) לבוקרשט, ב־0840 בריטיש ארוויס (577) ללונדון, ב־0845 אל על (581) לאיסטנבול, ב־0900 אל על (385) לרומא, ב־0930 אל על (363) לוינה, ב־0950 אולימפיק (302) לאתונה, ב־1005 אייר סיני (055) לקאהיר, ב־1130 אל על (315) ללונדון, ב־1630 לופטהנזה (605) לפרנקפורט, ב־1655 ק. ל. מ. (522) לאמסטרדם, ב־1815 אליטליה (747) לרומא, ב־1855 איבריה (889) לברצלונה ומדריד.

נחיתות

ב־0025 אל על (5356) מפרנקפורט ומינכן, ב־0500 בריטיש ארוויס (576) מלונדון, ב־0615 אל על (004) מניו יורק, ב־0920 אייר סיני (054) מקאהיר, ב־1055 אל על (1012) מניו יורק ובוסטון, ב־1250 אל על (542) מאתונה, ב־1345 אל על (036) מניו יורק, ב־1415 אל על (582) מאיסטנבול, ב־1500 ק. ל. מ. (521) מאמסטרדם, ב־1510 אל על (354) ממינכן, ב־1515 אל על (010) ממונטריאל, ב־1520 לופטהנזה (604) מפרנקפורט, ב־1600 טי. וו. אי. (800) מסן פרנציסקו ניו יורק ופאריז, ב־1600 טי. וו. אי. (812) משיקאגו בוסטון ופאריז, ב־1610 אל על (322) מאמסטרדם, ב־1630 סקנדינביין ארליינס (771) מקופנהגן, ב־1705 אלאיטליה (746) מרומא, ב־1710 פאן אמריקן (114) מניו יורק, ב־1715 אל על (358) מפרנקפורט, ב־1730 אל על (386) מרומא, ב־1735 אל על (364) מוינה, ב־1740 איבריה (888) ממדריד וברצלונה, ב־1750 אל על (348) מציריך, ב־1755 אל על (324) מפאריז, ב־1905 סוויס אייר (332) מציריך, ב־2015 ארקיע (442) ממינכן ופאריז, ב־2110 אולימפיק (301) מאתונה, ב־2135 לופטהנזה (606) ממינכן.

שבת

המראות

ב־0645 פאן אמריקן (135) לניו יורק ומיאמי, ב־0650 סקנדינביין ארליינס (772) לקופנהגן, ב־0720 לופטהנזה (607) למינכן, ב־0725 טי. וו. אי. (803) לפאריז ניו יורק וסן פרנציסקו, ב־0725 טי. וו. אי. (825) לפאריז בוסטון ושיקאגו, ב־0750 סוויס אייר (333) לציריך, ב־0830 ארקיע (441) למינכן, ב־0950 אולימפיק (302) לאתונה, ב־1110 ארקיע (431) לפרנקפורט, ב־1630 לופטהנזה (605) לפרנקפורט, ב־1815 אליטליה (747) לרומא, ב־2350 אל על (005) לאמסטרדם שיקאגו ולוס אנג'לס.

נחיתות

ב־1315 טי. וו. אי. (884) מניו יורק, ב־1520 לופטהנזה (604) מפרנקפורט, ב־1705 אלאיטליה (746) מרומא, ב־1710 פאן אמריקן (134) ממיאמי ופאריז, ב־1720 ארקיע (442) ממינכן, ב־1905 סוויס אייר (332) מציריך, ב־2000 אייר פראנס (136) מפאריז, ב־2055 ארקיע (432) מפרנקפורט, ב־2110 אולימפיק (301) מאתונה, ב־2135 לופטהנזה (606) ממינכן.

כל ההמראות והנחיתות וזמנם אינו סופי. את המועד הסופי יש לוודא כשעתיים לפני הזמן הנקוב לעיל, בטלפון 03-381111.

לרבקה ויעקב נימרודי היקרים

מזל־טוב
להולדת הבת

מי יתן ותזכו לראותו גדל ומתחנך לתורה, למעשים טובים. לנאמנות להוריו עמו ולארצו

בית ויסברג

ריפוי סכרת
בדרך הטבעית
ע"י ירק

חביב מזרחי
מושב גבע הכרמל
בכביש השיר חיפה־ת"א
טל' 04-842165

صكذا من الاحل

מחר בגמר כל־צ'כי לנשים בווימבלדון:

מרטינה נגד מנדליקובה

הכניעו אתמול את סאבאטיני וכריס אוורט־לויד ● היום בחצי הגמר: בקר מול לקונט, לנדל מול ז'ובויינוביץ'

טניס

ווימבלדון (סוכנויות). מארטינה נווד־רטילובה תנסה לזכות מחר באליפות ווימבלדון בפעם השביעית ולהיכנס לספרי ההיסטוריה של הטורניר, בעוד שהאנה מאנדליקובה תנסה לזכות באליפות זו בפעם הראשונה ולמנוע ממארטינה את ההישג הבודד. נווראטילובה, אלופת ארבע השנים האחרונות, נזקקה ל־53 דקות בלבד, כדי לנצח את גבריאלה סאבאטיני, הארגנטינית בת ה־16, אך מאנדליקובה ניהלה מאבק קשה ומתיש עם המדורגת 2, כריס אוורט לויד, עד שניצחה 7–6, 7–5.

נווראטילובה, המדורגת ראשונה, היתה טובה מדי. עבור סאבאטיני חוויית הניסיון, שהפגינה ניצוצות של כבוד טוב, אך לא יותר מכך. האמריקאית ילידת צ'כיה שברה את הכנות ההגשה של סאבאטיני, בקלות רבה והשיגה נקודה בכל פעם שרצתה. סאבאטיני הצליחה לשבור את הכנות הפתיחה של יריבתה פעם אחת בלבד, בשלהי המערכה השניה, אך מרטינה התאוששה במהירות וסיימה את המשחק בניצחון קל. "הגמר השביעי שלי בווימבלדון – זה מספר מזל. תמיד חמתי. כיצד זה להפסיד במשחק גמר" אמרה מרטינה.

מאנדליקובה מאמינה ביכולתה לנצח במשחק הגמר. "אני חושבת שאני יכולה לנצח, אבל זה יהיה קשה מאד ושונה לחלוטין מכפי שהיה בחצי הגמר", אמרה.

היא הדיחה את אוורט לויד, לאחר מאבק קשה ומתיש, ומבעה מכנה הופעה 11 במשחק הגמר. לויד הוליכה 2–0 במערכה הראשונה, אך מאנדליקובה הפכה את הפיגור ליתרון 3–2 וניצחה אחר כך בשובר שיוויון 7–6. גם בפתיחת המערכה השניה הוליכה אוורט לויד 3–0, אך מאנדליקובה השוותה ל־5–5, שברה את הכנות הפתיחה של יריבתה וניצחה 7–5.

"אני חושבת שהאנה יכולה לנצח אותה, אבל הייתי שמה את כספי על מרטינה. היא יציבה יותר כעת", אמרה כריס המנוצחת.

היום יתקיימו שני משחקי חצי הגמר אצל הגברים: איוון לנדל, המדורג ראשון, ישחק עם סלובודאן ז'יבויינוביץ' והגרמני בוריס בקר, האלוף, יתמודד עם הצרפתי אנרי לקונט.

מחר פתיחת התחרויות בטורניר "8 האומות"

שחיה

מאת משה הרייגעש

סופר "ספורט הארץ"

אין סיבה להתרגש יתר על המידה מטורניר השחיה הבכורתי "8 האומות" שיחל מחר אחר הצהריים (16.00) בבריכת אוניברסיטת תל־אביב ברמת־אביב. (טורניר הכדורמים החל אתמול), כך סבור מאמן השחיה ד"ר ברוך צ'יש. הסיבה העיקרית היא כמובן העובדה שהנבחרות המשתתפות אינן נמנות על הצמרת האירופית.

עם זאת הציע המאמן צ'יש לשים לב לכמה כוכבים המסוגלים להקנות נופך שונה לתחרות. דני אלסל, שהיה עד לפני כמה ימים השיאן העולמי במשחה ל־50 מ' חופשי ועמיתו למישחים המהירים סטאפן ואלדי. שניהם משוייץ. מצטיין נוסף מנבחרת זו הוא אטיין דאגון, שזכה במדליית ארד באולימפיאדת לוס אנג'לס במשחה ל־200 מ' חזה.

גם לנבחרת בלגיה יש שחיינית שזכתה במדליית ארד אולימפית. זוהי אינגריד למפרור שסיימה שלישית באותו משחה בלוס אנג'לס.

ד"ר צ'יש אינו חוזה גדולות לנבחרת הישראלית, בעיקר בגלל חולשת הבנות. לדעתו הבנים עשויים לסיים במקומות 1 עד 3, בעיקר עקב היעדרות הסקוטים.

הנבחרות שישתתפו בטורניר: שוויץ, צרפת, נורווגיה, פינלנד, ווילס, אירלנד (הופעת בכורה בטורניר) וישראל. סקוטלנד פרשה מפאת בעיות ביטחוניות.

להערכתו נורווגיה פייבוריטית לזכות בבכורה, מאחר שתנך הרוחב של רמת שחייניה הוא המאוזן ביותר. התחרות תהווה, לדבריו, מבחן אחרון לאליפות העולם שתהיה בספרד בחודש הבא. עובדה זו תדרבן את השחיינים להתאמץ, כדי לקבוע תוצאות שיכניסו את השתתפותם בפיסגה העולמית.

והר וייס הותיק יהיה הישראלי הראשון שיזנק לתחרות במשחה ל־100 מ' חופשי. וייס מקווה לרדת מתחום 53 השניות. שלשום פורסמה רשימת השחיינים שייצגו את ישראל ביום התחרויות הראשון: ענת ישראלי – 100 מ' חופשי. ערן גרוסי, שרון אקסלרוד – 200 מ' גב. אייל שטיגמן, אירית אפרתי – 100 מ' חזה. רוד קליין, הדר קליינמן – 200 מ' פרפר. שגב פרוית, מורין פרידמן – 400 מ' חופשי. התוכנית כוללת גם מישחי שליחים – 100x4 מ' מעורב נשים וגברים.

מחר פרידה ישראלית מאירופה

מכבי חיפה בדנמארק, הפועל ינסה להשיג ניצחון באוסטריה

אינטרטוטו

שני הנציגים הישראלים בטורניר הקיץ האירופי של האינטרטוטו, האלוף הפועל תל־אביב וסגנו מכבי חיפה, יסיימו מחר את הופעתם בטורניר.

קבוצת לינגבי מדנמרק, המצויה בראש הבית הישראלי, תארח את מכבי חיפה. לשתי הקבוצות מספר נקודות זהה, אך לחיפאים שני מיתחקים עודפים. חניכיו של שלמה שרף ינסו לגמול לדנים על ניצחון החוץ בחיפה 2–1.

הפועל תל־אביב, שלא השיג עדיין ניצחון בטורניר הנוכחי, יתקשה לעשות זאת במישחק החוץ באוסטריה נגד קבוצת גראץ. האוסטרים ניצחו את הפועל ת"א בביקורם בישראל 1–0.

טבלת הבית

1. לינגבי (דנמרק)	3	3–7	6
2. מכבי חיפה	5	6–7	6
3. גראץ (אוסטריה)	3	2–1	2
4. הפועל ת"א	5	10–6	2

ספורט

בעריכת יחיאל אדרי

ישראל – אורוגוואי מחר בפתיחת אליפות העולם

נבחרת ישראל (עם ברקוביץ שהמריא אתמול) משלימה הכנותיה למשחק הפתיחה בספרד

מאת מיכאל קירנן

שליח "הארץ" לספרד

אל־פרול (מיוחד לספורט "הארץ"). נבחרת ישראל תפתח מחר ב־9 בערב לפי שעון ישראל את הופעתיה באליפות העולם העשירית בכדורסל נגד נבחרת אורוגוואי, עם הרבה סימני שאלה.

בניגוד למקובל אצלנו במסגרות האירופיות, מתייצבת הנבחרת הפעם מול יריב, נגדו התמודדה רק פעם אחת בלבד – לפני 32 שנים באליפות העולם שנערכה בריאו דה ז'נרו. אז ניצחה אורוגוואי 74–69 וכולנו כאן מקווים שהפעם זה יהיה אחרת.

לנבחרת שלנו חשוב מאד לפתוח ברגל ימין, מאחר שברור כבר שאורוגוואי תהיה אחת היריבות שלנו על שני הכרטיסים לסיבוב השני שיותירו הרוסים.

עוזר מאמן נבחרת ישראל, משה ויינקרנץ ראה את אורוגוואי בפעולה בטורניר בליאון, צרפת, שם נוצחה פעמיים: בהפרש של 10 נקודות על ידי ארה"ב ובהפרש של 19 נקודות על ידי צרפת. הוא יעדכן בוודאי את המאמן שרף, וכאשר יתאמנו הבחורים שלנו כאן היום יתרגלו בוודאי את סגנון המשחק לקראת המפגש הזה. הנבחרת עמדה להגיע לכאן בשעת לילה מאוחרת אחרי עיכוב בטיסה ממדריד.

מאמן נבחרת אורוגוואי, ראמון אצ'מנדי, היה אתמול במצב רוח קודר כאשר הגיע עם שחקניו לכאן. "הייתי רוצה לדעת הרבה יותר ממה שידוע על נבחרת ישראל", הוא אמר לעיתונאים הישראלים. "באוטובוס שהסיע אותנו לכאן חזינו בסרטי וידיאו של משחקי ישראל נגד צ'כוסלובקיה ומכבי תל־אביב נגד ריאל מדריד. אינני זוכר שמות של שחקנים שלכם מלבד ברקוביץ, אבל מה שחשוב לנו זה צורת המשחק. ממה שראיתי קשה היה להתרשם וזה לא מספיק".

לאורוגוואי מתאורה שחום עוד מארה"ב, ג'ז מקול, בן 29 שגובהו 2.02 מטר. הוא חי במדינה זו כבר 8 שנים, נשוי לאישה מקומית ויש לו גם ילד. יליד קינגסטון ניו־יורק ושיחק באיונה קולג'. לדבריו הכדורסל באורוגוואי נמצא בנסיגה, בעיקר משום שאין מספיק כדורסלנים טובים מארה"ב. "אינני יודע דבר על הנבחרות שלכם ואיני מכיר גם את לאוזן מרטר. אני רק יודע שזהו משחק שאנו חייבים לנצח בו", אומר מקול.

הכוכב של אורוגוואי הוא הוראסיו לופס, המשחק בקבוצה האיטלקית קאורסה. זהו שחקן חצי פינה וקלע מעולה. במשחק נגד ארה"ב שלשום קלע 33 נקודות.

ישראל היתה הנבחרת החמישית שהגיעה לאל־פרול והיום ממתינים לנבחרת השישית – קובה. העיר הזו, השוכנת בחבל גליסיה, על חוף האוקיאנוס האטלנטי, הוקמה בימי הביניים והיתה בסיס חשוב לצי הספרדי במאה ה־18. אבל פרסומה העיקרי של עיר זו, בת 90 אלף תושבים, הוא בזכותו של הגנרליסימו פראנקו. הוא נולד כאן בשנת 1897.

לנו נותר לקוות שהנבחרת שלנו תשחק כדורסל יפה כפי שהיא מסוגלת, ואז בוודאי גם תושבי אל־פרול יהיו לאוהדים שלה.

כדורמים

ישראל מובילה

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הכדורמים של ישראל מובילה ביום הראשון של טורניר "6 האומות". הטורניר החל אתמול בבריכת אוניברסיטת תל־אביב. ישראל היחידה שזכתה בשני ניצחונות. תחילה ניצחה ללא קושי את שוייץ 9–4, אחר כך גברה על וולס החזקה 12–9.

תוצאות נוספות אתמול: וולס – נורווגיה 14–7, סקוטלנד – בלגיה 9–8, שוייץ – נורווגיה 17–8.

תכנית האליפות

בית ב' – אל פרול

(הזמנים לפי שעון ישראל)

שבת 5.7
19.00 אוסטרליה – קובה
21.00 ישראל – אורוגוואי
23.00 בריה"מ – אנגולה

יום א' 6.7
20.00 ישראל – אנגולה
22.00 בריה"מ – קובה

יום ב' 7.7
20.00 ישראל – בריה"מ
22.00 אוסטרליה – אורוגוואי

יום ג' 8.7
20.00 קובה – אורוגוואי
22.00 אנגולה – אוסטרליה

יום ד' 9.7
19.00 קובה – אנגולה
21.00 בריה"מ – אורוגוואי
23.00 ישראל – אוסטרליה

יום ה' 10.7
19.00 אורוגוואי – אנגולה
21.00 בריה"מ – אוסטרליה
23.00 ישראל – קובה

בית א'

בסארגוסה: ספרד, צרפת, בראזיל, דרום קוריאה, פנמה, יוון

בית ג'

במאלאגה: ארצות הברית, איטליה, סין, מערב־גרמניה, פורטוריקו, חוף השנהב

בית ד'

בטנריף: יוגוסלויה, קנדה, ארגנטינה, הולנד, מאליזיה, ניו־זילנד

בתום הסיבוב הראשון יעפו שלוש האחרונות בכל בית. 12 הנבחרות האחרות יחולקו לשני בתים בסיבוב השני (13–15 ביולי), כדלקמן: שלוש הראשונות מבתים א' וב' ישחקו בברצלונה ושלוש הראשונות מבתים ג' וד' ישחקו באוביידו. התוצאות שהושגו נגד שתי הנבחרות האחרות שעלו מאותו בית, ילקחו בחשבון גם בהמשך.

שלבי חצי הגמר (בשיטת ההצלבה) ומישחקי הדירוג, יתקיימו בין ה־17 ל־20 ביולי בהיכל הספורט החדש במאדריד.

הגביע השוודי למאלמא

שטוקהולם (ע"ר). קבוצת הכדורגל מאלמא זכתה בגביע השוודי לאחר שניצחה 2–1 במשחק הגמר את גטבורג. 1600 איש ראו את המשחק, שהיה בשטוקהולם.

המונדו־באסקט מנסה להעלות את הכדורסל למרכז הזירה העולמית

בארבע ערים בספרד יחלו מחר 24 נבחרות במאבק הגדול, כאשר ברור כי לחלק מהן אין מה לחפש שם ● הרוסים שוב מועמדים לזכיה, כיוון שהאמריקאים אינם מתייחסים ברצינות לאירוע

מאת מיכאל קירנן

שליח "הארץ" לספרד

מאדריד (מיוחד ל"ספורט הארץ"). אליפות העולם העשירית בכדורסל, שתיפתח בשבת בארבע ערים ברחבי ספרד, תהיה הגדולה ביותר שנערכה עד היום. ראשי ההתאחדות הבינלאומית לכדורסל מקווים גם שתהיה נקודת מיפנה ותהפוך לאירוע השיא בתוכנית הבינלאומית.

עד היום היתה אליפות העולם אירוע מישני, ולא יכלה להתמודד עם טורניר הכדורסל האולימפי, ואפילו לא עם אליפויות יבשתיות.

הראיה שזו הפעם השניה בלבד שהאליפות נערכת באירופה (הקודמת ב־1970 ביוגוסלויה). שבע פעמים נערכה האליפות ביבשת אמריקה ופעם אחת באסיה, ב־1978 במאנילה. כאשר במשחק הגמר, בו ניצחה יוגוסלויה את ברית המועצות 82–81 לאחר הארכה, חזו 30 אלף צופים.

לראשונה ישתתפו באליפות 24 נבחרות, בדומה למונדיאל הכדורגל שהסתיים במכסיקו בראשית השבוע. כבר עתה אומרים שזה יותר מדי, שהגיעו כמה נבחרות שאין להן הזכות המקצועית להיות שם, ושגם פיב"א נכנעת ללחצים הפוליטיים ונוגעים של העולם השלישי.

כתוצאה מכך יצטרכו הנבחרות שיעברו את השלב המוקדם, לשחק 10 ואפילו 11 מישחקים בתוך 16 ימים, משימה קשה ומתישה, העלולה לגרום לכך שלגמר תגענה הנבחרות בעלות הכושר הגופני הטוב ביותר, ולאו דווקא אלה שישחקו את הכדורסל הטוב ביותר.

כמו במונדיאל במכסיקו כך גם כאן במונדובאסקט, יתחילו המשחקים הרציניים רק בשלב השני. כאשר 12 הנבחרות שישארו במירוץ יתמודדו בשני בתים בברצלונה ובאוביידו, וכך ייקבעו הצמדים שיתמודדו בשיטת ההצלבה במישחקי חצי הגמר, שייערכו כבר בהיכל הספורט הענק של מאדריד, שם יתקיימו גם מישחקי הדירוג הסופיים ממקום 1 עד 12.

בעוד שארצות הברית נתנה את הטון בטורנירים האולימפיים ולהוציא פעם אחת זכתה תמיד במדליית הזהב, יכולים האמריקאים להצביע רק על זכיה אחת באליפות העולם (1954), ועל שלוש זכיות במדליית הכסף. זאת בראש ובראשונה משום שארה"ב לא ייחסה מעולם חשיבות גדולה מדי לאירוע זה ושלחה נבחרות "מצחיקות", שכלל לא שיקפו את הרמה הגבוהה של הכדורסל האמריקאי. ספק רב אם הפעם יהיה המצב טוב יותר, משום שהנבחרת האמריקאית כוללת רק שניים־שלושה שחקנים מהקו הראשון של כדורסלני המכללות. כמה מהכוכבים כבר חתמו על חוזים מקצועיים לעונה הבאה, ואחרים מתבוננים להשתתף במסגרת האימון של קבוצות האן.בי.איי ויתרו על הופעה בספרד. יתר על כן: התאחדות הכדורסל האמריקאית החליטה לנצל אירוע זה ולבנות כבר את התשתית לנבחרת שתשחק באולימפיאדת סיאול, בעוד שנתיים, ולכן הורתה למאמן ליוט אולסון לבחור בשחקנים צעירים שיהיו גם ב־1988 במעמד של חובבים.

אי לכך תהיה ברית המועצות, שניצחה בגמר נפלא לפני ארבע שנים בקאלי את ארצות הברית 95–94, הפייבוריטית לזכות בתואר העולמי הרביעי שלה. זאת בתנאי שארווידאס סאבוניס יהיה כשיר ויוכל לתרום את חלקו.

נבחרות אחרות שיהיה להן בוודאי מה לומר הן המארחת ספרד, יוגוסלוויה, אם תדע להפיק את הכשרים מדראזן פטרוביץ', איטליה ואולי גם ברזיל.

בשלב המוקדם חולקו הנבחרות לארבעה בתים בני 6 קבוצות כל אחד. רק שלוש יעברו לסיבוב השני. אין להניח שלראשי הבתים צפויים קשיים כך שספרד, ברית המועצות, ארצות הברית, ויוגוסלויה כבר יכולות לראות עצמן בסיבוב השני. מי המועמדות להצטרף אליהן?

כאן צפויים כבר עימותים מעניינים. בבית א' בסארגוסה יתמודדו להערכתי על שני המקומות הנותרים, אחרי ספרד, נבחרות בראזיל, צרפת ויוון. בבית ב', באל־פרול, תהיינה אלה ישראל, אוסטרליה, אורוגוואי וקובה שיתמודדו על שני הכרטיסים שיותירו הסובייטים. בבית ג', במאלאגה, תצטרף לבטח איטליה לארצות הברית בעוד שפורטוריקו ומערב־גרמניה יתמודדו על המקום השלישי. בבית ד', בטנריף, נראות קנדה וארגנטינה כנבחרות שיצטרפו ליוגוסלויה.

אין להניח ש־16 הימים במונדובאסקט בספרד, יזכו לאותו סיקור ענק שקיבל המונדיאל, הן ברחבי העולם והן בישראל. אבל סביר להניח שאליפות זו תאורגן היטב ולמי שאוהב ספורט אמיתי, תהיה כאן הרבה הנאה.

מרכז תנובה — אגף המשק

מעמיד למכירה רכב פרטי, מסחרי ומשא משומש כדלהלן:

מספר סידורי	מספר רישוי	שנת ייצור	הרכב: סוג	תוצר ודגם	דלק	תוקף הרישיון	חניון
1	528־611	1979	פרטי נוסעים	סובארו 1200	בנזין	26.11.86	כור
2	529־207	1979	פרטי נוסעים	סובארו 1200	בנזין	15.12.86	כור
3	187־584	1979	פרטי נוסעים	סובארו 1400	בנזין	6.2.87	כור
4	33־687־81	1981	פרטי נוסעים	סובארו אוט' 1800	בנזין	18.10.86	כור
5	292־100	1971	פרטי נוסעים	סאוסט 20־	בנזין	9.6.86	כור
6	59־415־80	1980	סגור ללא ארגז	סובארו 1600	בנזין	11.5.87	כור
7	59־312־81	1981	סגור סגור	סובארו 1600	בנזין	21.10.86	כור
8	68־552־80	1980	מסחרי סגור	ג.מ.ס.	בנזין	7.3.87	בני־ברק
9	68־553־80	1980	מסחרי סגור	ג.מ.ס.	בנזין	3.3.86	בני־ברק
10	18־846־80	1980	מסחרי סגור	ג.מ.ס.	בנזין	9.3.87	בני־ברק
11	18־871־80	1980	מסחרי סגור	ג.מ.ס.	בנזין	18.3.86	בני־ברק
12	39־625־80	1980	מסחרי סגור	פורד טרנזיט	בנזין	4.5.87	בני־ברק
13	182־966	1979	מסחרי סגור	פורד טרנזיט	בנזין	29.7.86	בני־ברק
14	168־057	1976	מסחרי סגור	פיגו 404	בנזין	11.4.86	סנטקרוס
15	176־860	1978	מסחרי סגור	פיגו 404	בנזין	11.6.86	סנטקרוס
16	19־723־82	1982	משא עם ארגז מבודד	רנו 9 טון	דיזל	לפירוק	סנטקרוס

לתשומת לב המעונינים בקניה:

המעונינים יוכלו לראות את הרכב בשלושת (3) החניונים בימים מ־8.7.86 עד 14.7.86 משעה 09.00 ועד 14.00 בהתאם לרשום מטה, פרט ליום שישי 11.7.86 החניונים והמשרדים יהיו סגורים.

א. חניון "כור" (מרתף א') שדרות שאול המלך 8 תל־אביב פרטים אפשר לקבל במרכז תנובה "מחלקת תחבורה".

ב. חניון "תנובה" בני־ברק רח' מודיעין מס' 21 פינת ז'בוטינסקי, פרטים במקום אצל הח' משה נורקין (אין לגשת לרכב ללא אישור).

ג. חניון "סנטקרוס" אזור התעשיה קרית־אריה פתח־תקוה, פרטים במקום אצל הח' גילבר דב במחלקת תחבורה.

את ההצעות יש להגיש עד יום ד' 16.7.86 שעה 12.00 במעטפות סגורות מיוחדות הנמצאות במרכז "תנובה" שד' שאול המלך 8 תל־אביב, קומה ב' חדר 226, בצרוף המחאה בנקאית או ערבות בשעור 10% מערך ההצעה.

ציוד נוסף בגין רדיו או מזגן אינו כלול בהצעה וחייב בתשלום נוסף עבור רדיו 50 שקל ומזגן 400 שקל.

אין הקונה רשאי לתבוע כל תוספת, או החלפת חלק מחלקי כל הרכבים העומדים למכירה לאחר שנמצא מתאים לרכישה.

לא תתקבל כל תביעה מצד הקונים לגבי תקינות ומצבם המכני (טכני) של הרכבים.

בהתאם לחוק אנו גובה מקונה מס ערך נוסף עבור הרכבים, שחל עליהם מס.

את הרכב אפשר יהיה לקבל רק לאחר העברת בעלות. דמי העברה יחולו על הקונה.

תשלום והוצאת הרכב מהחניון תוך שבעה (7) ימים מתאריך ההודעה על הזכיה, לאחר המועד הנ"ל הזוכה יחוייב בריבית והצמדה.

אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה או הצעה כלשהי.

נא לציין בהצעה בכתב יד ברור (רצוי במכונת כתיבה) שם משפחה, שם פרטי, כתובת וטלפון בבית או בעבודה.

מרכז תנובה – אגף המשק

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

עקיבא פרל ז"ל

בעלה לקברו תתייחד עם זכרו

ביום ראשון כ"ט בסיון תשמ"ו (6.7.86) בשעה 4.00
אחה"צ בבית העלמין הדרום בגבול בת־ים – חולון.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אשתי אמנו וסבתנו היקרה

רות כץ ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום א' כ"ט סיון תשמ"ו
6.7.86 בשעה 17.00 בבית העלמין ברחובות
נפגשים ליד השער
תודתנו נתונה לכל מנחמנו

בעלה: יוסף כץ
בניה: עמוס וחיים כץ
ומשפחותיהם

במלאת שלושים לפטירת רעיתי היקרה

חנה פרי

והקמת המצבה על קברה, נתייחד עם זכרה
ביום ב' ל' בסיון תשמ"ו (7.7.86)
נפגשים בכניסה לבית העלמין הר המנוחות
בגבעת שאול בשעה 16.00
אני מודה לכל אלו שהשתתפו באבלי

אינג'ינר אפרים פרי

לידידנו **עוזי לוי**

אתך באבלך הכבד
על מות

אמך ז"ל

קבוצת הסנה

לעוזי לוי

משתתפים בצערך על מות

אמך ז"ל

סהר חברה ישראלית
לביטוח בע"מ

לעוזי לוי

תנחומינו על פטירת האם

אסתר לוי ז"ל

חיה ושלמה אליהו — אליהו חברה לבטוח בע"מ

למר עוזי לוי

משתתפים בצערך הכבד במות אמך

אסתר לוי ז"ל

הראל — חברה לביטוח בע"מ
המשמר — שרות ביטוח בע"מ
שלוה — חברה לביטוח בע"מ

לעוזי לוי

חבר הועד הפועל ומועצת המנהלים

אתך באבלך על מות אמך

אסתר לוי ז"ל

אבנר
איגוד לביטוח נפגעי רכב
ההנהלה והעובדים

למר עוזי לוי

יו"ר התאחדות חברות לביטוח חיים

אתך ועם המשפחה באבלכם הכבד על מות האם

אסתר לוי ז"ל

מי יתן ולא תדעו דאבה עוד

התאחדות חברות לביטוח חיים — ההנהלה והעובדים
איגוד חברות הביטוח בישראל — הועד המרכזי והעובדים

לחברנו **יחזקאל שלה**

משתתפים באבלך על מות

אמך

מ. אבירם – מנכ"ל נשר
וחברים במרכז

אנו משתתפים בצערה של משפחת ניסנבאום

במות **יזהר ז"ל**

ומביעים את תנחומינו למשפחה

בתי זיקוק לנפט בע"מ
ההנהלה וצוות העובדים

למשפחת ניסנבוים
ולבית יאני

אתכם באבלכם הכבד על מותו ללא עת של ידידנו

יזהר ז"ל

אלקו בע"מ
ההנהלה והעובדים
וחברות בת

למשה אברמסון

תנחומנו הכנים במות

אביך ז"ל

החברה לאוטומציה
במנהל השלטון המקומי בע"מ
ההנהלה והעובדים

לאמיר שני ומשפחתו
ולכל בית עמית

אתכם אנו באבלכם הכבד
בהילקח היקר באדם

אהרון שני ז"ל

קבלו את תנחומינו הכנים

"ריבל"
מחסני ערובה כלליים בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

למשפחת שני
ולחברת עמית בע"מ

משתתפים באבלכם על מות יקירכם

אהרון שני ז"ל

מחסני ערובה כלליים בע"מ
ההנהלה והעובדים

למשפחה ולחברת עמית

משתתפים באבלכם הכבד
במותו ללא עת של

אהרון שני ז"ל

אל־על מטענים

למשפחת שני ולבית עמית

אתכם באבלכם במות

אהרון ז"ל

ממן – הדירקטוריון
הנהלת החברה וצוות עובדיה

למשפחת שני

משתתפים באבלכם הכבד במות

אהרון שני ז"ל

איסכור שרותי פלדות בע"מ

הארץ

הלוח הארצי

הארץ חדשות

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261.
המחיר למודעה 42 ש"ח
המחיר למילה 5.25 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הדרום הלוח הבטוח

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת המנגנון ת.ד. 92 ירושלים 91920

משרה פנויה מס' ח/9/86

מתכנן/ת עצמאי/ת

מקום: מעלה אפרים

תאור המשרה:
ריכוז תוכניות משק שנתיות שוטפות עבור הישובים כולל: תוכניות השקעה, תזרים מזומנים, ניתוחים כלכליים (פרוייקטים חקלאיים, תיירותיים ותעשייתיים) ומעקב אחר הביצוע.

הכישורים הדרושים:
1. בוגר/ת הפקולטה לחקלאות במגמה חקלאית ו/או כלכלה ו/או טכנאי/ת חקלאות בעל נסיון של 7 שנים לפחות בעבודות תכנון באופן עצמאי.
2. בעל/ת רשיון נהיגה.
3. המועמד/ת שיתקבל/תתקבל יידרש/תידרש לגור במעלה אפרים או באחד מישובים בקעת הירדן.

הדרגה והמתח: 5–8 בדירוג המקצועי
התאריך האחרון להגשת הצעות: 18.7.86

חבר — המרכז הגדול לכוח אדם מקצועי

דרושות:
- כתבניות עברית
- כתבניות אנגלית
- מזכירות עברית / אנגלית
- מעבדות תמלילים - קלדניות
★ עבודה זמנית / קבועה
★ תנאים טובים

ת"א, בן יהודה 100, טל. 03-221214
חיפה, שמריהו לוין 5, טל. 04-663966
ירושלים, יפו 6, טל. 02-225154

בית־ספר תעשייתי עמל־מנועי בית־שמש
דרושים
א. יועץ/ת
ב. רכז חברתי + ספורט
לפנות טלפונית 913062, 919307
הנהלת בית־הספר

למערכת חינוכית ממלכתית בלתי פורמאלית העוסקת בתחום היהודי ציוני
דרוש/ה
מנהל/ת לצוות חינוכי דתי הפועל בבתי־ספר על־יסודיים ממ"ד באזור המרכז
פרטים בטלפון 02-716656

לחברה קבלנית באזור אשדוד, אשקלון
דרוש
ברזלן מעולה
טלפונים:
051-26663
051-22170

לחברה קבלנית באזור אשדוד, אשקלון
דרוש
ברזלן מעולה
טלפונים:
051-26663
051-22170

עם הרחבת פעילותנו בתחום "המשרד הממוחשב"

דרושים

מנהל מכירות

הכישורים הדרושים:
★ נסיון קודם של 3 שנים לפחות
★ יוזמה ויכולת עבודה עצמאית
★ שליטה מלאה בעברית ובאנגלית
★ נסיון בניהול צוות עובדים ברמה גבוהה
★ השכלה אקדמאית – רצוי תואר שני במינהל עסקים.

נציג מכירות
לאזור חיפה והצפון

הכישורים הדרושים:
★ ניסיון קודם במכירות ו/או בניהול משא ומתן בדרג בכיר.
★ יוזמה ויכולת עבודה עצמאית
★ שליטה מלאה בעברית ובאנגלית
★ השכלה אקדמאית

המועמד המתאים יידרש לתקופת הכשרה של כחודשיים בשכר במשרדי החברה בתל־אביב.

העבודה במשרה מלאה. סודיות מובטחת.

נא לפנות טלפונית אל:
במברגר־רוזנהיים בע"מ
טלפונים: 222215 (03), (8 קווים)
כתובתנו: רח' בן יהודה 72 ת"א 63433.

במברגר-רוזנהיים בע"מ נציגי **AES LANIER**
החברה המובילה בתחום מעבדי התמלילים בישראל.

לעיתון "הארץ" דרושים

מחלקי עיתונים

לעבודה בשעות הבוקר המוקדמות לבתי מינויים באזור גוש דן, בעלי קטנוע.
להתקשר לטלפון 824271 מיום ראשון ליורם - לאחר השעה 10.00

לאגף הפרפומריה בבית מרקחות גדול
דרושה
מוכרת מנוסה
טלפון 03-269528

למרכז יום לקשיש במועצה אזורית באר־טוביה
דרושים
★ **פיזיותרפיסטית מוסמכת**
לחצי משרה עם ניסיון בעבודה גריאטרית
★ **עובדת סוציאלית מוסמכת**
עם ניסיון בעבודה קבוצתית וקהילתית לחצי משרה
נא לפנות לרות מרדון 055-83301

חברה באשדוד
בגדי ים של גדעון אוברזון במתפרת אלמור
דרושות
תופרות מקצועיות לבגדי ים
תנאים מצוינים למתאימות
שעות עבודה 08.00-16.00
כתובת: אשדוד, אזור התעשיה (לשעבר המחצלת) רח' העבודה 73
055-21788

דרושה
מטפלת
ליום עבודה מלא
ברמת־אביב
מ־1.8.86
051-32954
בערב

דרוש
גרפיקאי מעולה ומנוסה
בהפקת קטלוגים ליצוא
לעבודה כשכיר/עצמאי במשרדנו.
צימט בע"מ – טל. 244315, 221083 (03)

U-MAN
עבור אחד מלקוחותינו בתחום הביטוח
דרושים
אנשים מתמידים וחרוצים
לקריירה חדשה
למועמדים המתאימים תינתן הדרכה ותמיכה עד להצלחתם
מורים בעש דן ורצון להצליח ללא פשרות הכרחיים
העבודה מעניינת ושכר רב בצידה.
אם הנך אוהב/ת לעבוד עם אנשים וגם עונה על הדרישות לעיל
התקשר לעודי בטלפון 03-292949
עבור משרה 55

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה

מנהל/ת מרכז המחשבים

תאור התפקיד:
אחריות להפעלה שוטפת של מרכז המחשבים. ניהול כח האדם של המרכז מבחינה מקצועית ומנהלית. דאגה לשרות היעוץ לצרכנים. ניהול מערך החומרה והתוכנה של מרכז המחשבים. ייעוץ להנהלת הטכניון בנושא פיתוח מערך המחשבים.

הכישורים הדרושים:
בעל/ת תואר שני לפחות (רצוי תואר שלישי) בתחומי מדעי המחשב, הנדסת חשמל, הנדסת מערכות.
בעל ידע בתחומי החומרה והתוכנה של מחשבים גדולים, מיני מחשבים ומיקרו מחשבים.
רצוי בעל נסיון בציוד י.ב.מ. או וואנג, ציוד דיגיטל ו־CDC.
בעל נסיון קודם בניהול מרכז מחשבים.
בעל הבנה בבעיות המיוחדות של שרותי המחשב להוראה ומחקר במוסד אקדמי.
בעל כושר ארגוני ונסיון בניהול חבר עובדים.
על המועמד להיות בעל יכולת בניהול משא ומתן עם חברות המשווקות חומרה, תוכנה ושרותי אחזקה למחשבים ובעל יכולת לניתוח כדאיות השימוש באלטרנטיבות השונות.
הערה: המועמד יועסק על פי חוזה מיוחד.
מספר המשרה: מר/123
מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים, ומספר המשרה עד יום 18.7.86 אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת המנגנון ת.ד. 92 ירושלים 91920

משרה פנויה מס' ח/208/86

מנהל/ת חשבונות ג'

מקום: תל־אביב — **המחלקה להתיישבות**
הכישורים הדרושים:
בוגר/ת כלכלה ו/או בעל/ת השכלה מושלמת בהנה"ח.
הדרגה והמתח: 3–6 בדירוג המנה"ר
ט"ז - י"ח בדירוג האחיד
מועד אחרון: 18.7.86

רשת עמל — ההסתדרות הגדולה של המורים בארץ־ישראל

המוסד להכשרה מקצועית והשכלה למבוגרים
דרוש
רכז לאזור חיפה והצפון
הכישורים: ★ נסיון בארגון וניהול קורסים טכנולוגיים ואחרים ★ בעל רקע טכנולוגי, עדיפות להנדסאי/טכנאי/מהנדס אלקטרוניקה/מחשבים/מכונות ★ בעל רכב
לפרטים נא לפנות לנהל להכשרת מבוגרים רשת עמל, קהילת קייב 15 ת"א טל: 03-497444 פנימי 260

"עמל" רשת מכללות לטכנאים הנדסאים, בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי־ספר לתיכונים ובתי־ספר תעשייתיים, נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

למלון שלום
דרושים
1. מזכירת מנכ"ל — עברית אנגלית כולל הדפסה בשתי השפות נסיון קודם הכרחי
2. פקיד קבלה־קופאי
3. חשמלאי מוסמך
4. אחראית קומה נסיון קודם
5. מרכזנית דוברת שפות זרות

בבקר מוזמנים להתקשר למחלקת כח אדם 02-423111

תרו (תעשיה רוקחית) בע"מ
לחברתנו הנמצאת בתהליכי הרחבה ופתוח
דרוש/ה
מנהל/מנהלת מכירות
מהמועמד/ת המתאים/ה נדרשים:
★ נסיון מוכח בנהול צוות תעמלנים רפואיים בארץ.
★ נכונות להשקעת מאמץ ושעות עבודה ארוכות, בחלקן הגדול מחוץ למשרד.
★ דינמיות, יוזמה ופתיחות לאתגרים ורעיונות חדשים.
★ עדיפות לגרים בחיפה או בסביבתה.
למועמד/ת המתאים/ה מובטחים: עבודה רבת ענין ותנאי שכר התולמים את התפקיד.
נא לפנות בכתב, בפרוט קורות־חיים ונסיון עבודה קודם, לת.ד. 7074 חיפה 31070
- סודיות מלאה מובטחת -

לכוכב יאיר (ליד כפר־סבא)
למערכת השרותים החברתיים
דרושות
לשנת הלימודים תשמ"ז
למעונות יום: ★ **מטפלות מוסמכות**
★ **מטפלות**
★ **מבשלת**
★ **עוזרת מבשלת**
לגני הילדים: ★ **עוזרות גננות**
לגן מועדון: ★ **מדריכות**
עובדות חינוכיות
(משעה 12.00–16.30)
לצורך קביעת ראיון
נא לפנות לגב' ענת צברי
טל: 201698, 03-201722

לחברה ציבורית
דרוש
רואה חשבון או מנהל חשבונות סוג 3
משרה מלאה: לניהול
★אגף כספים ★משכורות עובדים ★שכר מרצים
ידע במחשבים, בעל ניסיון בעבודה מקום עבודה בירושלים
נא לפנות בצירוף קורות־חיים לת"ד 2659, ירושלים, עבור רונית

למשתלת בונסאי ישראל בע"מ
מושב בני ציון
דרושות
עובדות רציניות זמניות וקבועות
לאזור רעננה, כפר־סבא ועבודות משתלה מגוונות כולל עיצוב עצים ננסיים. שכר גבוה לפי תפוקה
נא להתקשר ביום א'־ה' בשעות 09:30–12:30 טל. 052-441596 ראיונות יתקיימו במשרד המשתלה במושב בני ציון ביום ה' 10.7 בשעות 17:00–19:00

קפוץ מקוםך בריטון!!!
לרשת חנויות רים
דרושים/ות
מוכרים/ות באולמות התצוגה
בתל אביב, ירושלים, חיפה
★ השכלה תיכונית לפחות
★ נסיון מוכח במכירות
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 23032 תל אביב 61230
עבור 244

חוזרים
תשלובת הריהוט הגדולה בישראל

לתיכון תורני לבנות בירושלים
דרוש
איש אחזקה
הכישורים: ★ שומר מצוות ★ אחריות ומסירות ★ יכולת בביצוע עבודות טכניות
המעוניינים יתקשרו לטלפון 02-421481 בשעות לפנה"צ

אימטרוניקס בע"מ
אלקטרוניקה־ציוד מדעי
ת.ד. 39300 תל־אביב
מרכזנית/פקידת קבלה
ידע בסיסי באנגלית
משרה מלאה 8.00–17.00
חמישה ימי עבודה בשבוע
נא להתקשר 03-475151

למשרד עורכי דין באשקלון
דרוש/ה
עורך/ת דין
למתאים/ה תנאים טובים
טל: 051-24165/24758

לתיכון בוקר וערב בת"א
דרושים
מורים
במקצועות:
★ אנגלית ★ סוציולוגיה
★ מתמטיקה ★ ביולוגיה
★ לשון ★ פיסיקה
★ גאוגרפיה
★ הסטוריה ואזרחות
רק מורים בעלי רשיון הוראה קבוע ונסיון בהכנה לבגרות
מתבקשים לפנות
טל: 03-285288

עוף טוב — נהריה בשר ונקניק

דרוש
אחראי למעדניה
תאור התפקיד:
★ שרות לקהל.
★ מכירת נקניקים, נקניקיות ובשר מעושן.
★ מכירת נקניקיות חמות וסנדוויצ'ים.
★ אחריות לקופה, למלאי ולהזמנות.
★ שעות העבודה: א' - ב' 09:30 - 19:30 ● ד', ה', 09:30 - 20:30
ו' 07:30 - 15:30 ● מוצ"ש - מצאת השבת - 22:30.
הכישורים הדרושים:
★ כושר מכירה ושירות ★ כושר ניהול ★ אחריות ועצמאות ★ התמצאות וידע בטפול במוצרים.
דרושה
מוכרת במעדניה למשרה חלקית
נא לפנות לגילה, טלפון 04-922116

אמיר כהן

חברה להשקעות בהקמה
מחפשת
מנהל כללי

החברה תפעל בייחוד ביבשת אמריקה ותטפל בהשקעות בישראל ובחו"ל בתחומי תעשיה, מסחר ובניה.

- המנהל המיועד יהיה בעל השכלה אקדמית בכלכלה/מנהל עסקים.
- בעל ניסיון מוכח בניהול עיסקי נרחב.
- אנגלית רהוטה הכרחית, ידיעת ספרדית רצויה.

המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת גן 52101 עבור "כללי" (ניהול ונאמנות) בע"מ. סודיות מובטחת

אם גם את רוצה אותם דברים,
ואת באמת טובה במקצועך,
יש לנו בשבילך הצעות מפתות:
★ ניתן לך לעבוד במקומות מעניינים
★ ניתן לך להחליט מתי, היכן וכמה לעבוד
★ נשלם לך שכר הולם, כולל כל ההטבות הסוציאליות כחוק
★ ניתן לך ליהנות מתכנית הרווחה שלנו
★ ניתן לך הרבה מאוד יחס חם

פני אלינו בהקדם. כדאי לך!
א'-ה' 08.00-14.00.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

ירושלים: החבצלת 5, טל. 02-233436-9 | **חיפה:** העצמאות 104, טל. 04-530051
תל־אביב: אידלסון 13, טל. 03-298877
באר־שבע: רמב"ם 31, טל. 057-79523 **רחובות:** הרצל 190, טל. 08-461717

יותר טוב מנפאואר.

ADMARK

קצין במילואים
עבודה דינמית, עצמאית, לא שיגרתית
תפקיד הכולל מגע עם אנשים רבים, אפשרות להתפתח ולתרום

אם אתה מחפש
צה"ל מציע לך

נתונים דרושים:
● גיל - 23-32
● השכלה תיכונית
● פרופיל 64 ומעלה
● ידיעת השפות ערבית או אנגלית - יתרון

פנה אלינו לת.ד. 37342 ת.א.
מיקוד: 61373
בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים
(כתובת, טלפון)

מועמדים שימצאו מתאימים
יוכשרו לתפקיד

סודיות מובטחת

DB
דן אנד ברדסטריט (ישראל) בע"מ
רח' השמונאים 105 תל־אביב, מיקוד 61200.

דרוש מקצוען!
בחברה בינלאומית המתמחה בהוצאת קטלוגים עסקיים מסוגים ומתן שרותים עסקיים בעלת ותק ומוניטין עולמי שמרכזה בארה"ב, מוצע לך תפקיד כלא אחר.

נציג מכירות לפרויקטים פרסומיים בין לאומיים
כישורים נדרשים:
נסיון מוכח של שנתיים לפחות במכירות פרסום לדרג הנהלה; שליטה באנגלית; כושר הבעה בע"פ ובכתב; רשיון נהיגה; הופעה נאה; מעל גיל 25.
תנאים:
● 5 ימי עבודה בשבוע ● שכר בסיס + עמלות.

לשם קביעת ראיון יש לפנות טלפונית 03-216121 לחיה.

הקשר שלך אל עולם העסקים

صكنا من الاجل

הלוח הארצי הארץ חדשות

אסטרונאוטיקס
מהנדסי
תוכנה בכירים
לתחומי הפעילות הבאים:
★ איפיון ופיתוח תוכנה לעיבוד תמונה במערכות זמן אמת על מעבדים זעירים.
★ פיתוח תוכנה למערכות זמן אמת.
נדרש נסיון קודם של 3-5 שנים לפחות באחד מהתחומים הנ"ל
פיסיקאי בכיר
לניתוח והגדרת בליסטיקה עבור מערכות בק"ש
5 ימי עבודה בשבוע.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
המשרות המוצעות מתאימות לגברים ונשים כאחד.
סודיות מובטחת
לפנות לאסטרונאוטיקס, אגף הארגון, רח' הירקון 23 בני ברק. ת.ד. 882 מיקוד 51261 או טלפונית 03-784212

לחברה מובילה בענף המקלחונים
דרוש
סוכן בעל נסיון בענף האלומיניום להקמת סוכנות מרכזית לאזור חיפה והצפון
חנות מחסן + רכב מסחרי חובה!
טל: 03-768368

כלל מערכות בניה בע"מ
תעשיות בניה בסיגנון אמריקאי
דרושים:
נציגי/ות מכירות
לאזורי הארץ השונים
על בסיס שכר + עמלה
רקע בבניה יתרון
רכב פרטי הכרחי
לפנות בכתב בלבד
לת.ד. 285 פרדס־חנה
(עבור מכירות)

למרפאת שיניים גדולה
בכרמל
דרוש
מנהל אדמיניסטרטיבי
תנאים טובים למתאימים; סודיות מובטחת
נא לפנות בצירוף קורות חיים
לת.ד. 4927 תל אביב עבור
"מנהל מרפאת שיניים".

לגרשון ברם
יצרני אופנה
דרושים:
1. בחור/ה למכירה - התפקיד כרוך בנסיעות.
2. תופרת דוגמאות + נסיון
לפנות רח' הירקון 28 ת"א
טל' 663190, 829521

גרין קארד
ישראל בע"מ
אנחנו אוהבים להשקיע הרבה באנשים טובים — וכדאי לנו
אם את/ה חרוץ ודבק במטרה;
אם את/ה מוכשר לעסוק במכירות;
הצטרף/י לחברה צעירה ודינמית המשווקת פרוייקט רוחה חדשני;
הדרכה והכנסה מובטחת!
פתח־תקוה, רחוב חובבי ציון 7
טל: 03-907634
גרין קארד — כדאי

התאחדות המלונות בישראל
דרוש
כלכלן לתפקיד בכיר
★ 4 שנות נסיון באירגון תעשייתי־כלכלי.
★ הכרה טובה של מערכות המיסוי הממשלתיות ומערכות הסיוע לתעשיה.
נא לפנות בכתב יד, בצרוף קורות חיים, להתאחדות המלונות בישראל, בית התעשיה, רחוב המרד 29, תל־אביב.

דרושה
לעבודת שיקום של גבים
בעלת נסיון
בעבודות מלאכת יד, תפירה, גרפיקה ושרטוט
המשרה לתקופה של חצי שנה
בהיקף של 3/4 משרה
עדיפות תינתן לבוגרות מגמת מלאכה ואומנות
לפנות טלפונית: 052-86111, 052-84369

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
לקראת שנה"ל תשמ"ז דרוש/ה
מפקח/ת פדגוגי
במשרה מלאה / חלקית
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב למרכז רשת "עמל" רח' קהילת קיוב 15, תל־אביב - 69410
דרוש
מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה / בקרה
לתפקיד מפקח, במשרה מלאה
לפנות למר כ"א בבית מרכז הרשת, ת"א רח' קהילת קיוב 15, טל. 03-497444
"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים מקיפים, בתי־ספר לצעירים ובתי־ספר תעשייתיים, נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

לחברת מחשבים
דרוש/ה
למשרה מלאה
מנהל/ת חשבונות צעיר/ה
עם ראש פתוח
ויכולת עבודה עצמאית.
המתאימים יפנו בכתב יד
לת.ד. 4348 תל־אביב עבור יהונתן.

סקורפיון השקעות בע"מ
דרושים
אנשי מכירות
לעבודה מעניינת ורווחים גבוהים
בפרטים: 055-25569, 055-23361

לפירסום "אור תקשורת ותדמית"
דרוש/ה
איש/אשת מכירות
למכירת פרוייקטים פירסומיים (לא רכישת מודעות)
★ השכלה תיכונית ומעלה
★ בעל/ת איכות אישית גבוהה
★ הופעה נאה ומרשימה
★ יוזמה, מעוף וכושר התמדה
★ כושר ניהול מו"מ עיסקי ברמה גבוהה
★ נסיון בפרסום — יתרון!
לקביעת פגישה נא להתקשר לטלפון:
08-7515808

ארדט
חברה לביטוח בע"מ
לסניפינו באשדוד
דרוש/ה
★ מקבל עסקים באלמנטרי
★ איש תביעות
המועמדים המתאימים יפנו בכתב ל"ארדט" רח' רוגוזין 90, אשדוד
055-33366, 055-24411

לחברה גדולה בענף ההלבשה
דרוש
איש מכירות
למרכז הארץ
★ בעל נסיון קודם במכירות
★ בעל רכב
על המועמד המתאים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 1334, תל־אביב 61013, עבור ה/50

קפוס מקום בריסו!!!
לרים תעשיות מזרונים
דרושים/ות
אנשי מכירות
לחנויות המזרונים בתל־אביב ובבת־ים
בעלי נסיון
יפנו לבהריה טל. 03-5514448
03-5514451
תופרות למחלקת ריפוד
אפשרות למשרד חלקית
עובדי ייצור
לפנות לריקי טל' 03-5514450
רים תעשיות מזרונים

מרכז ארצי לבחינות ולהערכה
בירושלים דרוש
מפעיל מחשב
הכישורים הדרושים:
בעל תעודת בגרות, בוגר קורס בסיס במחשבים, כושר ניהול מו"מ עם ספקים ולקוחות, כושר טכני. רצוי נסיון בהפעלת מערכות.
נא לפנות בכתב אל: מרכז ארצי לבחינות ולהערכה עבור: מפעיל מחשב.
ת.ד. 26015 ירושלים 91260

כסף רב
ומערכת שעות גמישה
היה
רוכש מודעות
בעיתון יומי
(עדיפות לבעלי נסיון)
03-824271
(קו פנימי 305) רפי

האוניברסיטה העברית בירושלים
מכרז מס' 28/86
דרוש
תכניתן "יישומים"
למערכת הכספים של האוניברסיטה
עם נסיון ב־COBOL או ב־R.P.C.
עבודה של שנתיים לפחות במערכת מידע גדולה
יועדף עם נסיון קודם ב־I.B.M. S/38
על המעוניינים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ושמות ממליצים עד 8.7.86 אל: אגף כוח אדם האוניברסיטה העברית ירושלים מיקוד 91905 ולציין על המעטפה את מס' המכרז

גבוד סברינה
למפעלנו בכפר־סבא
דרושים
בוגרי/ות בתי ספר מקצועיים או בתי הספר הטכניים של צה"ל
המתאימים יוכשרו לעבוד כמכונאי מכונת סריגה עגולות
נא לפנות לטלפון 052-24104

למוסך פלגר
שירות מוסמך למכוניות פג'ו
דרושים
מכונאי רכב
בעלי ידע וניסיון מוכח
למתאימים מובטחים תנאים טובים
לפנות טל' 719945, 02-714548

קבוץ עינת
מחפש
מוסכניק
בעל ידע בכלים חקלאיים
למטרת קליטה.
בפרטים נא לפנות
לישראל או דורון טל: 03-9373108

למפעל טקסטיל בירושלים
דרושים
- מנהל/ת קו קונפקציה
- אחראית ביקורת טיב
- מבקרות טיב

העבודה 5 ימים בשבוע
בשעות 7.00—16.30
תנאים טובים
- מנהלי משמרות עם רקע טכני לעבודה במשמרות

העבודה 6 ימים בשבוע
לפנות לטל' 718710 (ענת)

פוספטים בנגב בע"מ
הצעת מחיר

חב' פוספטים בנגב בע"מ מבקשת הצעות מחיר לבצוע:
א. העמסה והובלת ח"ג פוספט ממכרה אורון למפעל אורון.
ב. העמסה והובלת פוספט בתחומי מפעל אורון.
ג. העמסה והובלת ח"ג פוספט ממכרה מכתש למפעל מכתש.
- יש אפשרות להגיש הצעות מחיר לכל העבודות או לכל עבודה בנפרד.

חברות או קבלנים שבבעלותם ציוד מכני כבד המתאים לבצוע העבודה, מוזמנים לקבל את המפרטים במשרדי פוספטים בנגב בע"מ בבאר־שבע רח' הדסה 66 חדר 317.
מהתאריך 8.7.86 שעה 10:00 ועד לתאריך 10.7.86 שעה 17:00
סיור קבלנים יערך בתאריך 13.7.86 בשעה 10:00 – מפגש שער מפעל אורון.

חברת פוספטים בנגב בע"מ אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא ושומרת לעצמה הזכות לבטל הבקשה להצעה זו.

לבירור פרטים יש לפנות לפוספטים בנגב בע"מ טל: 057/53913, לצביקה קפלן.

יותר טוב מנפאואר
לסניף רחובות
המחלקה הטכנית
הרצל 190, א'-ה', 08:00—14:00
ו' 08:00—12:00
טל: 461717, 08-473734

דרושים
★ **מפעילי מכונות**
נסיון בתעשיה־יתרון, בוגרי בי"ס מקצועי, יוצאי צבא, פרופיל גבוה, עד גיל 30, נכונות לעבודה במשמרות, לתקופה ממושכת.
★ **חשמלאי מוסמך**
5 שנות נסיון באחזקה.
★ **מכונאי אחזקה**
לעבודה במפעל טקסטיל.
★ ★ ★
למחלקה המשרדית
★ **מנהל חשבונות עצמאי**
בעל הבנה בתמחיר, לעבודה קבועה.
★ **מנהל חשבונות סוג 2 או 3**
בעל ידע בהתאמות בנקים ממוחשבות.
★ **פקידת רכש**
בעלת שליטה מלאה באנגלית, הדפסה באנגלית ונסיון ברכש.
★ **מעבדת תמלילים**
עברית / אנגלית

אנו מציעים עבודה מעניינת ושכר גבוה. הסעות וארוחות מובטחות

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה
באר שבע • רחובות

למפעל תעשייתי בירושלים
דרוש
מנהל מוסך
לצי של כ־50 כלי רכב
על המועמד להחזיק:
א. רשיון הפעלת מוסך
ב. הסמכה כקצין בטיחות תעבורה
נא לשלוח קורות־חיים לת"ד 3255 ירושלים

בית אבות "נוה־אילן"
★ השגחה 24 שעות
★ טיפול מסור ואישי !!!
★ אוירה ביתית !!!
מספר מקומות מוגבל
רח' פנקס 17 רמת־גן, טל: 03-775908
מבצע 500 $ לחודש

מוטורולה ישראל בע"מ
דרושים **אנשי מכירות עצמאיים** להפצת מוצרי מטרופון (מקלטי איתור) לאזורים: ירושלים, באר שבע, חיפה והצפון
כישורים:
● נסיון במכירות ● השכלה תיכונית מלאה
● רכב פרטי - חובה
אנו מכשירים ומדריכים את המתאימים בתחום המוצר ובמכירות.
המעוניינים יפנו:
עבור אזור ירושלים ובאר שבע: לרבי טל. (03) 388531 ביום א' 6.7.86
עבור אזור חיפה והצפון: לצחי טל. (04) 725091
הערה: העובדים יועסקו על־פי חוזה מיוחד ולא יהיו עובדי חברת מוטורולה

למשרד אדריכלים חיים שפירא
1. אדריכל/ית
2. מזכירה (2–8)
ימים א'-ה'
03-720122

לדוד צ'פניק ובניו בע"מ
דרוש
מכונאי
למלגזות וטרקטורים
מגורים באזור המרכז
טלפון: 6 / 5 / 216204
או 255875
לפנות לאבי

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים
לשכת מחוז ירושלים
דרוש
מנהל לאולפן עציון בירושלים
דרישות המשרה:
תואר אקדמי בחינוך או במדעי הרוח
ניסיון של לפחות 5 שנים בחינוך מבוגרים והנחלת הלשון העברית לעולים.
ניסיון בניהול, בארגון ובהדרכת מורים
בדבר פרטים נא לפנות אל לשכת מחוז ירושלים
המחלקה לחינוך מבוגרים
רח' ממילא 20, טל: 02-238608
עד ה־20.7.86

מדרשת שדה בוקר
דרוש/ה
מבקר/ת פנימי/ת
למוסד מדרשת שדה בוקר
תאור התפקיד
1. מבצע פעולות ביקורת פנים באופן עצמאי
2. אוסף נתונים ועורך ממצאים לדיון
3. מכין דוחות וסכומים
היקף המשרה: חצי משרה
כישורים דרושים:
- תואר אקדמי בכלכלה או בחשבונאות או במינהל עסקים
- ניסיון של שלוש שנים לפחות בביקורת במוסדות או מפעלים
- שליטה בעברית וידיעה טובה באנגלית
- כושר הבעה בכתב ובעל־פה
מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל יפנו בכתב יד בצירוף המלצות ותעודות למנהל כוח־אדם במדרשת שדה בוקר מיקוד 84990
סודיות מובטחת

MIPROMAL
למיפרומאל תעשיות ירושלים בע"מ
גבעת שאול ב'
דרושים:
חשמלאי ראשי בעל נסיון במערכת תעשייתית גדולה.
מחסנאי משלוחים באגף הייצור, במשמרות.
כרסם מנוסה.
להתקשר 522201

בצלאל —
אקדמיה לאמנות ולעיצוב, ירושלים
דרוש/ה
ראש אגף כוח־אדם
תיאור התפקיד: אחראי על:
גיוס עובדים; ניהול, התקן ושיבוץ העובדים; טיפול בזכויות, בשכר וברווחת העובדים; ייזום וביצוע פעולות השתלמות והדרכה; מגע שוטף עם ארגוני העובדים; פיקוח על המשמעת והעסקה יעילה; טיפול בפרישה ובפיטורים; ריכוז ועדות הקשורות בנושא; ביצוע כל הפעולות המינהליות הקשורות בסגל האקדמי והמינהלי.
מנהל האגף כפוף ישירות לראש האקדמיה.
השכלה וניסיון: השכלה אקדמאית בתחום הרלוואנטי; 5 שנות ניסיון בתחומי כוח־האדם וניהול מו"מ וכמגעים בין מוסדיים. ידיעת עברית על בוריה ורצויה ידיעת השפה האנגלית.
דרגה: הדרגה תיקבע בהתאם לכישורי המועמד.
את הפניות בכתב יש להגיש להנהלת האקדמיה בצלאל, ת"ד 7314, ירושלים, לא יאוחר מיום 14.7.86

מרכז יד לקשיש נס ציונה
בסביבה כפרית ושקטה
שירותים המאפשרים איכות חיים לגיל הזהב
בבית ההורים:
■ אוכל דיאטטי - פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק
■ משחקי חברה
■ טיולים וגינה עם פינת חי
■ חדרים לבודדים ולזוגות
■ ישנה אפשרות להזמנת מקומות לתקופות קצובות וקצרות
■ מספר המקומות מוגבל
במקום מופעל מועדון לתושבי הסביבה בימים א' – ה'. כולל כל השרותים.
ניתן לקבל פרטים ברח' האבן 13 נס ציונה,
או בטלפון 08-473363

בזק
החברה הישראלית לתקשורת בע"מ
דרושים טלפנים
בשירות המודיעין 14
בשירות הבינלאומי 18
בתל־אביב
הכישורים הדרושים:
12 שנות לימוד
ידיעת השפה העברית
ידיעת שפות נוספות תהווה יתרון
העבודה במשמרות
במרכזת הבינלאומית ידיעת השפה אנגלית או צרפתית - חובה
המעוניינים יפנו למר פנחס פולישוק טל' 03-619265, 03-619275

המשטרה אתגר
דרושים
צעירים וצעירות לעבודת שטח
מעניינת ובלתי שגרתית
הכישורים הנדרשים: 12 שכ"ל. יוצאי יחידות קרביות. עדיפות למסיימי קורס פיקודי בצה"ל. רישיון נהיגה אזרחי. בריאות תקינה, עד גיל 28. עדיפות לבעלי רקע טכני או צילום
העבודה בשעות בלתי שגרתיות.
מקום השירות: ירושלים ואזור המרכז.
על המעוניינים לפנות ללשכות הגיוס כמופרט להלן בצירוף תעודות השכלה,
פנקס מילואים, פנקס שבי ותעודות שחרור.
ירושלים - רח' המלך ג'ורג' 8 טל: 02-244433
תל־אביב - רח' הרכבת 14 טל: 03-627290-3
רחובות - רח' הרצל 206 טל: 08-467488

דרושים
שירות התעסוקה
משרד התיירות
התאחדות בתי המלון באילת
הי אילת הי אילת הי אילת...
צעירי חיפה והצפון
בואו דרומה, לעבוד באילת
אתה בא לגור במגורי המלון באילת, מקבל כלכלה, ועובד במלון בחברה צעירה, מה יותר טוב מזה!
נציגי בתי המלון מאילת ישמחו למסור לך פרטים על אפשרויות התעסוקה באילת ביום שני, ל' בסיון 7.7.86 בשעה 11.00 במלון ציון
רח' ברוולד 5, בהדר הכרמל חיפה
בוא לקבל פרטים!!!

הלוח הארצי

הארץ חדשות

למרפאת שיניים בקרית מלאכי
דרושים
רופאים בעלי ניסיון של 3 שנים לפחות
תנאים טובים למתאימים
טל: 055-85190

תלקה

לבלו בנו תרמה חיפה
דרוש/ה

טכנולוג/ית מזון

הכישורים הדרושים:
* בוגר הנדסת מזון
* נסיון בתעשית המזון (לפחות שנתיים)
* ידיעת השפה העברית על בוריה.
* גיל 25-30

המעונינים/ות יפנו בכתב
תוך ציון קורות חיים לת.ד. 707
חיפה 31006 לכח אדם

לצפון 1
דרושים:

כתבים

בכרמיאל, מעלות, שלומי, והגליל המערבי
המעוניינים יתקשרו למיכל
לקביעת ראיון 917314 מיום א׳

למפעל "קלת" בקיבוץ אפיקים
דרושה

פקידת יצוא

למשרה מלאה
הכישורים הדרושים:
* שליטה בכתב ובע״פ באנגלית ועברית
* ניסיון של שנתיים בעבודה משרדית
* ידע בסיסי בחשבון

מועמדות מתאימות יפנו בכתב יד
בצירוף קורות חיים אל מנהל השווק
ב"קלת אפיקים" קיבוץ אפיקים מיקוד
15148

ענקי ינח

לסניפינו השונים בצפון
דרושות

מוכרות

עדיפות לבעלות נסיון קודם
לפנות טלפונית למנהלת הסניף או רבי
04-721832, 726636

ענקי ינח — המרכז הבריאותי

YOU
סועדון חברים

דרושות
מלצריות
בנוסות בלבד,
בעלות הופעה
נאה הגרית בחיפה
לפנות בשעות הבוקר
טל. 04-388731 לעופר

לחברה מסחרית בקריות
דרושה

מנהל/ת חשבונות

סוג 2 למשרה מלאה א-ה
נסיון בעבודה הכרחי

נא לפנות טלפונית
ביום א׳ 14.00-16.00
לטלפון 708282 למירי

למשרדי חברה גדולה בחיפה
דרושות

פקידה כללית

לעבודות תיוק
חלוקת דאר פנימי והדפסה בעברית.
נדרשת השכלה תיכונית מלאה
וידיעת הדפסה במכונה חשמלית

חניכה

לעבודה קבועה!
גיל 16-17
לעבודות תיוק ושליחויות

מועמדות מתאימות
מתבקשות
לפנות בכתב יד
לת.ד. 2113 חיפה

למפעל מתכת באיזור המפרץ
דרוש

חשמלאי תעשיה ורשת

עם רשיון לעבודות אחזקה
דרושים

מסגרים רתכים

לפנות טלפון 04-726121 לאלי מימון

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

עצמאי לחצי משרה סוג 3
נסיון של 5 שנים לפחות ידע
ביבוא ויצוא
לפנות בכתב יד לת.ד. 4448 חיפה 31043, מכרז מס׳ 1.

ידיעות הגליל —
הלוח הבטוח
טבריה
דרושה

פקידה

בעלת מרץ ויוזמה
המוכנה להקדיש מרץ ומחשבה להפעלת משרד
העבודה במשרה מלאה ומפוצלת
יום א׳ — ד׳ 8.30-13.00 ומשעה 16.00-19.30.
יום ה׳ — 08.30-19.00.
יום ו׳ — 9.00-11.00
למתאימה תנאי שכר טובים

לקביעת ראיון להתקשר ביום ו׳
9.00 — 11.00
065-71542, 77184, 73285
וביום א׳ בין השעות 11.00 — 8.00.

המחדש חיפה בע״מ
דרוש:

חרט כרסם

בעל נסיון מוכח של 10 שנים לעבודה עצמאית
תנאים טובים לבעל המקצוע המתאים
טלפון: 722234
לפנות לשרלי ברחוב השיש מפרץ חיפה

תעשיות רכב בע״מ
ש. בן דור-מיכון חקלאי
דרוש

מכונאי מעולה

הכישורים:
* נסיון של 12 שנה לפחות כמכונאי רכב
* נסיון בעבודה עם מנוע בנזין ודיזל
* יוצא צבא
* תעודת הסמכה או תעודת בוחן רכב יתרון

נא לפנות טלפונית למנהל כח־אדם טל. 04-3-58112-065

פרסום שפי

וויטקו בע״מ
אגף כימיקלים תעשיתיים
מחלקת פוליאוריתן
דרוש:

מקדם מכירות לפתוח שוק בתחום הבידוד

כשורים נדרשים:
הנדסאי/טכנאי בנין בעל כושר ניהול מו״מ, כושר הבעה בכתב ובע״פ.
רשיון נהיגה הכרחי.

נא לפנות בכתב יד
לת.ד. 975 חיפה
31009 מח׳ כוח אדם

פידליטי מדיקל (ישראל) בע״מ
מרחיבה ומאיצה פיתוח מוצרים
בתחום המכשור הרפואי.
לניהול מאמץ הפיתוח ובנית הכוח
ההנדסי להיקף של עשרות עובדים
דרושים:

מנהל פיתוח

אחראי על כל נושאי ואנשי
הפיתוח כפוף למנכ״ל

ראש פרוייקט

לפיתוח מכשיר מדידה רפואי חדשני
כשורים:
— מהנדסי אלקטרוניקה עם נסיון רב בתעשיה
— נסיון ניכר בפיתוח מכשור מדידה (ממוחשב ואנלוגי)
— כושר ניהול מוכח של נושאי פיתוח מורכבים
— יתרון לבעלי רקע במכשור רפואי
— יוזמה, מרץ, והתאמה לאווירת חברה בצמיחה
קורות חיים נא לשלוח למנכ״ל
ת.ד. 8264 חיפה 31081

הסתדרות מדיצינית הדסה
דרושים
רוקח - לעבודה מגוונת ומענינת בבית המרקחת
ראש צוות תכנת/תכנות - לאגף שרותי המחשב, בעל תואר אקדמאי ונסיון של 4 שנים לפחות
מועמדים יפנו בצרוף קורות חיים
ומס. טלפון להתקשרות לת.ד. 12000
לאגף כח אדם, ירושלים 91120

בית הספר התיכון המקיף בגליל
"עמל" — טבריה
לשנה״ל תשמ״ז דרושים מורים/ות
במקצועות:
תולדות עם ישראל ואזרחות משרה
פיסיקה משרה
ביולוגיה חצי משרה
מתמטיקה משרות
שרטוט וטכנולוגיה משרה
ריתוך ועבוד שבבי משרה
מקצועות הפקידות והמינהל משרה
ספרות להגשה לבגרות ל־5 י״ל חצי משרה
המעונינים יפנו לביה״ס בכתב או
טלפון מס׳ 067-94803 בשעות הבוקר
למועמדים המתאימים מובטחים
הטבות, מענקים ותמריצים.

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות
סוג 3
למשרה מלאה

* נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בעבודה בהנה״ח
* רצוי נסיון במערכות ממוכנות של הנה״ח
* ידיעת השפה העברית על בוריה
* יכולת השתלבות ועבודה בצוות

נא לפנות בכתב יד בציון
קורות חיים ופרוט נסיון קודם
למר׳ כ״א באורנים
דאר קרית טבעון 36910

אוניברסיטת חיפה
אורנים
בית הספר לחינוך של התנועה הקיבוצית

דרושים
עובדים (אפשר גם סטודנטים)
לעבודות פקוח בחופי הרחצה.
בעונת הרחצה 1986
העבודה עונתית.
המעונינים יפנו למחלקת החופים,
עירית תל־אביב, כיכר מלכי ישראל
קומה 8 חדר 834, טל׳ 438428

יותר טוב מנפאואר

לסניף ת״א המחלקה המשרדית

חשב שכר

מנוסה במערכת שכר ממוחשבת
בחברה גדולה.
לזים עבודה מלא, לתקופה ממושכת
בן יהודה 12 א׳-ה׳ 14.00 - 8.00
טל. 284128, 03-298877

לחברת ביטוח גדולה בראשון־לציון
דרושה

חתמת

(מקבלת עסקים)
5 ימי עבודה בשבוע
לפנות החל מיום א׳ 03-955822

למפעל תעשייתי
דרוש

טכנאי — מסגר מעולה

נא לפנות טלפונית 04-919292
או בכתב יד לת.ד. 1423 חיפה

אלאל
מיכשור ומערכות
(א.מ.מ. 1985) בע״מ

למפעל אלקטרוניקה עתיר ידע בכרמיאל דרושים:

1. מהנדס/ת אלקטרוניקה — מיקרוגל — לפיתוח וגיבוי הנדסי לרכיבי מיקרוגל פסיבים,
אקטיבים, נסיון 3-5 שנים בפיתוח רכיבים/ מערכות.
יועדף מועמד בעל תואר שני ונסיון בניהול קבוצת פיתוח.

2. מהנדס/ת אלקטרוניקה/ פיזיקאי:
לפיתוח פולסרי מתח גבוה (10KV — 2.5MV) מהירים בעלי זמן עליה של 5-10n.s.
יועדף בעל תואר שני ונסיון במעגלים אנלוגים וספרתיים.

3. עוזר/ת למנהל השווק: לביצוע חקרי שוק,
קשר מקצועי עם לקוחות, פרסום ותאומים בין פרויקטים
רצוי מהנדס אלקטרוניקה + MBA, נסיון בחקרי שוק, אוריאנטציה עיסקית
שווקית כושר ביטוי בע״פ ובכתב.

4. מהנדסי/ות שווק (שתי משרות)
לתכנון והחדרת מוצרים לשווקים, חקרי שוק ותוך מעורבות בניהול פיתוח.
מהנדסי אלקטרוניקה תואר שני + M.B.A, נסיון עסקי שווקי, כושר ניהול
וארגון, מומחיות בתחום המקצועי הנדרש -
א. תחום המיקרוגל ו־RF — משרה א׳
ב. תחום המתח הגבוה (10K.V — 2.5 M.V) משרה ב׳
* לכל המשרות נדרשת ידיעת השפות אנגלית ועברית ברמה טובה, מגורים
באזור הצפון, במידת הצורך תנתן עזרה בדיור
* **מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות**
חיים, למכון "אבני" רח׳ בית־אל 6 חיפה — 34561

סודיות מלאה מובטחת

לאולמי דליה
דרושים בעלי ניסיון
* **עוזר טבח**
* **מלצרים מקצועיים**
* **דיילות**

מתאים לסטודנטיות
טל: 03-338833-4-5-6

ORS דרושים
או.אר.אס. חיפה
הכתובת לעבודה טובה

לאו.אר.אס. חיפה דרושים:

למחלקה הטכנית באו.אר.אס. חיפה דרושים:

מנהל יצור
מהנדס/הנדסאי יצור בעל נסיון מעל 5 שנים
רקע טכני רחב. בעיקר במכניקה עדינה,
יכולת להקים מערכת מחשב במפעל
חדש וישום המערכת.
ויכולת ניהול עובדים בעתיד במיפעל
מועמדים מתאימים מאיזור
עכו, כרמיאל, והקריות יתרון

שרטט/ת
מפעיל/ה מערכת אוטוקד עם ניסיון

שרטט/ת
אלקטרוניקה ידיעה על פנטוגרף

מסגרים כללים
ברמה טובה לעבודה במיפעל תעשייתי

מסגרי אחזקה
מעולים לעבודה באחזקת מכונות
קוראי שירטוט ומצמאים בעבודה

מסגר מבנים
לעבודות אחזקה במיפעל תעשייתי

פחח
פחח לעבודות אחזקה במיפעל תעשייתי

חשמלאים מוסמכים
לעבודה במיפעל תעשייתי נכונות לעבודה
שעות נוספות ובשבתות

למחלקה המשרדית באו.אר.אס. חיפה דרושים:

פקידת יבוא/יצוא
ידע בתהליכי יבוא, הכנת דוקומנטים
ליצוא פיקוח וקשר עם עמיל מכס,
ניסיון קודם הכרחי,
ידיעת השפה האנגלית ברמה טובה

כתבניות אנגלית/עברית
ברמה גבוהה שכר גבוה למתאימות

מנהל חשבונות
סוג ב׳-ד׳
בעל נסיון, עצמאי בעבודה,
ידע ביבוא והפצה לעבודה קבועה

נקבנית דסקטים
על מחשב I.B.M לעבודה 6 שעות ביום
מועמדות מאיזור נצרת והסביבה יתרון

או.אר.אס. חיפה
הכתובת לעבודה טובה, רח׳ הרצוג 2, 664002, 04-663703

המועצה המקומית
עומר

מכרז מס׳ 5/86

המועצה המקומית עומר, מזמינה בזה
הצעות מקבלנים לביצוע
עבודות פינוי אשפה
טפסים וטפסי הצעה אפשר לקבל
במחלקת הגבייה תמורת 50 ש״ח, אשר
לא יוחזרו.
ההצעות תוחזרנה למועצה עד ליום ג׳
15.7.86, שעה 12.00.
המועצה אינה מתחייבת לקבל את
ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה
שהיא.
ז׳ק ארז
ראש המועצה

סיטק
גיתם מערכות תדמית בע״מ

למשרדנו ברמת־גן
דרושה

טרפיק

תיאור התפקיד: ארגון ואחריות
לזרימה שוטפת של משימות
מקצועיות, כולל טיפול בארכיון
המשרד.
יועדפו בעלי נסיון בעבודת טרפיק
או עבודת ארגון דומה.
היקף המשרה:
ימים א׳-ה׳ שעות 08.00-17.00.
מועמדים/ות מתבקשים לפנות
ביום ראשון לטל. 03-250122
- סודיות מובטחת -

עירית אשקלון
דרוש

מהנדס בנין

לתפקיד תיאום ופיקוח
על הבניה, במינהל ההנדסה.
הכישורים הדרושים:
בוגר הטכניון, בעל נסיון של
5 שנים, כושר לנהל משא ומתן
והכנת מכרזים.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב,
בצירוף קורות חיים, למזכיר העיר,
עירית אשקלון, ת.ד. 9001.

ברצונך בעבודה בעלת אתגר
חינוכי שיקומי
פנה לפנימיית מנו״ף בראש־הנקרה
דרושים
* רכזי פנימיות * רכז חינוכי
* מדריכים חברתיים בפנימיה
* מדריכים חברתיים בקיבוצים
* מורה לצילום ואופסט
* מורה לאנגלית

בדבר פרטים נא לפנות לטלפון:
04-920146, 04-920014, 04-927366 בערב
או בכתב לת.ד. 01094 נהריה

לחברת שיווק ירושלמית
דרושים

1. איש מכירות
* צעיר, נמרץ ודינאמי
* ניסיון במכירות
* רשיון נהיגה

2. עוזר מחסנאי
* משוחרר צה״ל
* רקע אפסנאי/מפ״ט — יתרון
* רשיון נהיגה

עבודה קשה ומאמצת, למתאימים אתגר וקידום
פרטים: ת״ד 9197, ירושלים מיקוד 91091
נא לציין על־גבי המעטפה לאיזה תפקיד מיועד

לתיכון תורני לבנות בירושלים
דרושה

עוזרת למינהל פדגוגי

משרה מלאה
הכישורים: * עצמאות * יוזמה * אחריות
ומסירות * עדיפות לבעלת השכלה על־תיכונית
תנאי שכר הולמים
המעוניינות תפנינה בכתב בצרוף קורות חיים לת״ד
16872 ירושלים עבור מנהל ביה״ס

דרוש

למפעל לחומרי ניקוי
סוכן/ת מכירות מעולה

לאיזור ירושלים והסביבה בעל נסיון בעבודה
עם מוסדות, חנויות ורשתות שיווק.
בעל רכב
לקביעת ראיון: 539005, 02-539085

למתנ״ס גוש־עציון

דרושים

מדריכי חוגים לנוער ומבוגרים
לשנת הפעילות תשמ״ז
קראמיקה, ציור, פיסול, תיאטרון בובות,
תכשיטנות, צילום ועיתונאות, כדורסל,
מדריכי שחייה ומחול אירובי
להתקשר לחגית, טל׳ 02-931270, 02-931567

למרפאת שיניים
באשדוד
דרושים
★ **רופא שיניים**
עם נסיון
★ **שיננית מוסמכת**
בפרטים יש לפנות
055-59676
055-59114

דרושים למפעל תכשיטים
במישור אדומים
★ צורפים ★ מלהדמים/ות
★ מלטשים ★ עובדי ייצור
★ פקידות ייצור
שעות העבודה: 08:00-17:00
5 ימים בשבוע. הסעה מירושלים
02-352216

לעיתון "חדשות"
יגאל אלון 108 תל־אביב
דרושה

מזכירת מערכת

לעבודה בשעות 17.00-02.00
3 פעמים בשבוע (כולל שבתות)
לפרטים: 03-336702 - דורית (מיום א׳)

לסדן מחשבים בע״מ
דרושים

תוכניתנים

לפרויקטים מיוחדים ומענינים
★ נסיון מוכח של שנתיים לפחות
ב־ RPG II - S/36, S/34 IBM
לפנות - 03-263593 להחל או יום
בין 18.00 - 16.00

למשרד תכנון
דרושים

מזכירה

נסיון 3 שנים לפחות

הנדסאי אדריכלות

נסיון 5-10 שנים
טלפון: 03-223111

לעיתון העיר
דרושה

קלדנית

רצוי בעלת ניסיון בסדר צלם
לפנות לאריאל גלזר
או ליורם קופרמינץ
03-651131

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל

המוסד להכשרה מקצועית והשכלה למבוגרים
דרוש

רכז לאזור חיפה והצפון

הכישורים: ★ נסיון בארגון וניהול קורסים
טכנולוגיים ואחרים ★ בעל רקע טכנולוגי, עדיפות
להנדסאי/טכנאי/מהנדס אלקטרוניקה/
מחשבים/מכונות ★ בעל רכב
לפרטים נא לפנות למוד להכשרת מבוגרים רשת "עמל".
קהילת קיוב 15 ת״א טל. 03-497444 פנימי 260

"עמל" רשת מובילה לטכנאים הנדסאים, בתי־ספר תיכוניים
טכנולוגיים ומקיפים, בתי־ספר לתעשייה ובתי־ספר תעשייתיים,
נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

מלון לחם ירושלים

דרושים

● **מזכירת מנכ״ל**
ניסוח/הדפסה בעברית ואנגלית שוטף.
ניסיון הכרחי.
● **מפקחת קומה**
● **חדרניות**
● **טכנאי קרור ומיזוג**

נא לפנות למח׳ כח אדם
02-697202

לחברת שיווק מתפתחת
דרוש

מנהל סניף המרכז

★ ניסיון במכירות ★ ניסיון בניהול מחסן ★ רקע
בהנהלת חשבונות ★ יחסי־ציבור ★ רשיון נהיגה
נכונות לעבודה קשה ומאומצת בכל תנאי אחריות
מקום העבודה: אזור התעשייה חולון
פרטים: ת״ד 9198, ירושלים מיקוד 91091
נא לציין על גבי המעטפה
לתפקיד מנהל סניף המרכז

صكنا من العمل

صكنا من الاجل

הכוון הארצי הארץ חדשות

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

הנדסאי/ת טכנאי/ת מערכות וואקום

תאור התפקיד:
הפעלת ותחזוקה של מערכות וואקום גבוה לשיקוע שכבות דקות של מבודדים ומוליכים.
פיתוח תהליכים במיקרואלקטרוניקה ומדידות.
הכישורים הדרושים:
— בוגר/ת בי"ס להנדסאים או טכנאים במגמת פיסיקה או מכניקה עדינה עדיף עם רקע באלקטרוניקה
— ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית
— רצוי בעל/ת נסיון מקצועי במערכות וואקום גבוה ושיבוץ מדידה לשכבות דקות.
— לאחר שרות צבאי
הערה:
העבודה נעשית במסגרת צוות מדעי גדול ודרושה נכונות לעבודה במסגרת שעות נוספות
מכרז מס' 34/86
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, מחלקת משאבי אנוש, ק. הטכניון חיפה 32000 עד יום 13.7.86 בציון מס' המכרז.

לחברת יבוא בכרמל

פקידה — כתבנית ע/א

למשרה מלאה
רצוי נסיון בהפעלת מחשב
04-385811

לחקר ימים ואגמים לישראל בע"מ
דרוש/ה **כימאי/ת**
בעל/ת תואר ראשון/שני
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 8030 חיפה (עבור 253)

לחברה מסחרית
דרוש/ה

מנהל/ת ליחידת המחשב

להפעלת המערכת והצוות העובדים
הכישורים הדרושים: נסיון בתפעול המחשבים וניהול צוות עובדים.
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים
לת.ד. 4444 חיפה

לעתון "כלבו" חיפה
דרוש

מנהל למעבדת פוטו־ליטו

בעלי נסיון מוכח מתבקשים לפנות לטל' 04-679916 בימים א'־ה' בשעות העבודה לאורי

S.L. TECHNICAL LITERATURE
SEEKS

TECHNICAL WRITERS

APPLICANTS MUST HAVE EXPERIENCE IN WRITING AND EDITING TECHNICAL MANUALS
* Mother tongue : English
* Electronic engineers/technicians will be Prefered
Please send resume to S.Levy P.O.B 88 Kiriat Ata 28100

לעתון הד הקריות
דרוש:

עוזר לצלם פוטוליטו

בפרטים נא לפנות ביום ג' בשעה 14.00 לרוני או אלברט בטל: 708282

לנעלי עזורי במרכז פנורמה בחיפה

דרושים

מוכרות/ים

בעלי נסיון

מתלמד/ת

נא להתקשר: 03-296601 ;
03-296795 לאליהו או זהבה

למפעל מגופי חשמל בחיפה
דרושים
לפני מנועים — ועובדים לתיקון ושיפוץ מכונות חשמל
טל. 258530

ד.ג.ש.

מחקר ופיתוח בטכניון

טכנאי/ת

תואר ראשון או שני בביולוגיה
לעבודה במחקר פרהמקלוגי עם חיות
04-293410 04-293961
תנאים טובים למועמד המתאים

אלדם לאלדם־רהיטי מתכת דרושים

● **נציג מכירות לאזור הצפון**
•בעל רקע טכני •נסיון מוכח במכירות •בעל רכב
● **מבקר איכות**
•בוגר בי"ס מקצועי •עדיפות לבעל נסיון בעיבוד פח
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
נא לפנות בכתב יד עם קורות חיים ונסיון קודם בציון המשרה המבוקשת לאלדם-אלוני אבא, דואר ק.טבעון 36 905

דרושה

קלדנית

כישורים דרושים:
* ידע בהדפסה בשיטה עיוורת
לחצי משרה
טלפון 065-71542 065-73285

מפעל תעשייתי גדול ומתפתח באזור הציק פוסט מעונין ב:

פקידה עצמאית

מנוסה — יעילה — דינמית
לתפקיד מרכזי
תנאים טובים, הסעה אפשרית.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 4364 חיפה (31043)
בציון מס' 100 על המעטפה.
סודיות מובטחת

חיש חרושת ברזל בע"מ
חיש מפרץ חיפה
דרוש:

מנהל ייצור למחלקות עיבוד פח

חיתוכי גיליוטינה ופלסמה, כיפוף, כבישה ניקוב ועירגול
הכישורים הדרושים:
* מהנדס / הנדסאי (ייצור מכונות)
* נסיון קודם ומוכח בעבודות עיבוד פח
* נסיון בהפעלת צוות עובדים
5 ימי עבודה בשבוע
— ארוחות במפעל —
נא לפנות למחלקת כ"א טל. 04-740257
— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש/ה

עובד/ת מנגנון

הכשורים הדרושים:
השכלה אקדמאית
* נסיון בעבודות מזכירות כולל הדפסה
* ידיעה ונסיון בנושאי כוח אדם
המעונינים/ות מתבקשים/ות לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 4868 חיפה עבור משרה 659

LAGOUF

לגוף- יצרני בגדי-ים
דרושה:

מוכרת מנוסה

לעבודה במשמרות בכל־בו שלום חיפה.
לפנות בכתב יד בלבד בצרוף קורות חיים ונסיון לאופנת כל־בו שלום שד' הנשיא 109 חיפה.
רק פונים מתאימים יענו סודיות מובטחת
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

כרמל כימיקלים בי"מ עתלית
דרושים/ות

* הנדסאי / טכנאי מכונות
* הנדסאי / טכנאי כימיה

לתפקידי ניהול בייצור
יועדפו מועמדים בעלי נסיון של מספר שנים בתעשיה
"העבודה במשמרות"
מועמדים מתאימים יפנו למחי כ"א ת.ד. 8 עתלית 30300 טלפונים: 04-942351, 04-942457
סודיות מובטחת

לקרית חיפה עכו
דרושות:
1. **מורה למגמת מחנכות: לגיל הרך**
ב.א. בחינוך או יעוץ (דרוש נסיון מעשי בהוראה)
2. **מורה לציור אופנה ותולדות הלבוש**
במשרה חלקית
04-911796 04-912304

עמידר החברה הלאומית לשיכון עולים בישראל בע"מ
מחוז הצפון
דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

* סוג 2־3 בהנה"ח
* שליטה טובה בעברית
* עדיפות לבעלי נסיון
מקום העבודה במחוז חיפה
המעונינים ייפנו בכתב למזכירות מחוז הצפון רח' מאיר 2 חיפה

לחברת ממפו בירה בע"מ
סניף חיפה
דרוש

פקיד להנה"ש

* סוג 2 בהנה"ש
* ניסיון בעבודה עם מחלקי תוצרת
המועמדים יפנו לטלפונים
04-724184 04-724544 לישראל או לאבי

לרשת חנויות מזון
דרוש:

אחראי

* בעל נסיון מסחרי מוכח.
* עדיפות לבעל נסיון במזון מהיר.
* כושר אירגון וניהול כ"א
* נכונות ליום עבודה ארוך
תנאים טובים למתאימים
לפנות לת.ד. 1046 ק.מוצקין עבור מס' 1001

דרושה

מנהל/ת מלון קאנטרי־קלאב

★★★★
באיזור הצפון
דרישות המשרה:
* מוסמך במלונאות (מטעם משרד התיירות)
* ניסיון כמנהל מלון לפחות שנה אחת.
* התנאים והשכר יקבעו בהתאם לכישורי המועמד/ת
לפרטים בצירוף קורות חיים (בכתב יד בלבד) לפנות אל ת.ד. 136 מגדל העמק 10500 (עבור מלון).

לחברת שרות בחיפה
דרושים

1. טכנאי קירור

בעל רשיון נהיגה אחרי שרות צבאי

2. טכנאי אלקטרוניקה

רשיון נהיגה נסיון בטלויזיות ווידיאו
טלפונית מיום א' 8.00־13.00 04-511088
* בכתב יד ת.ד. 9138 חיפה
סודיות מובטחת

SOFLEX LTD.

CONTACT LENS INDUSTRIES
לרגל הגדלת פעילות הייצוא דרושה

מזכירה

* משרה מלאה
* שליטה מוחלטת באנגלית ועברית, כולל הדפסות
* נסיון מוכח במזכירות וניהול
* עדיפות לשפות נוספות
* נסיון בעבודות יצוא
* עדיפות לגיל 35+
נא לפנות לטל. 257818
ימים: א'־ה' שעות 1500־1300
EXPORT
מגסמה

Bio·logic Systems Corp.

חברת בת של חברת BIO-LOGIC מארה"ב העוסקת בפיתוח ויצור מיכשור ממוחשב לדיאגנוסטיקה רפואית מחפשת מועמדים לצוות פיתוח מקומי אשר יעסוק, בהנחיית החברה האם, בפיתוח מיכשור חדיש ומתקדם המיועד ליצוא.
מהמועמדים נדרשים רקע נרחב בתחום המיכשור הרפואי הממוחשב, הכרה של השוק הרפואי וצרכיו, יכולת עבודה עצמאית, נכונות לעבודה מאומצת ומוטיבציה גבוהה. מקום העבודה בחיפה.
על המועמדים יהיה לעבור תקופת הכשרה בת מספר חודשים בחברת האם בארה"ב. המועמדים המתאימים שישולבו בצוות הבכיר של החברה יועסקו על בסיס חוזה אישי ויוכו לתמורה נאותה ביותר בנוסף לשיתופם בתוכניות לחלוקת מניות של החברה.
בעלי המקצועות הנדרשים:

מהנדס אלקטרוניקה

נסיון נרחב בתחום האנלוגי ורקע בתחום הדיגיטלי.
נסיון בפיתוח מגברים רפואיים

מתכנת

נסיון באסמבלר ובשפות על.
נסיון וידע בתכנות לשליטה בחומרה וקריאת סכמות.
רצוי נסיון במעבדי משפחת 8086
רק מועמדים העונים לדרישות מתבקשים לפנות בצרוף קורות חיים ותאור מלא ומפורט של נסיון ורקע מקצועי לת.ד. 6540 חיפה 31060.
סודיות מלאה מובטחת

סופרכל

דרושים/ות

קופאיות

העבודה 3 פעמים בשבוע בבוקר, ו־3 פעמים בשבוע אחה"צ (העבודה במשמרות בנות 6 שעות)

נהג למשלוחים

להתקשר מיום א' 04-338824

לבית חולים "אלישע"
רח' יאיר כץ 12, חיפה
טל: 04-389121
דרוש/ה

רוקח/ת

אחראי/ת לבית מרקחת
בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות
פניות בכתב, או טלפונית בשעות 10.00־13.00 למנהל הרפואי

נפתח קורס ביטוח ייחודי 10 מקומות בלבד חוזה אישי בהתאם לכישורים

פרטים: בבוקר 04-663875
בערב 04-709588

חברת אלקטרוניקה למוצרי צריכה ביתיים

מחפשת איש מכירות

מנוסה
לאזור הצפון בעל רכב פרטי ונסיון קודם, הכנסה נאה לאדם המתאים.
בא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 1046
עבור מספר 412
ק.מוצקין

בית ספר מקיף עירוני ומכללה למבוגרים באמצעות רשת עמל
לעיצוב דור חדש בטכנולוגיה ובמנהלים
דרושים/ות מורים/ות
נהריה

לשנת הלימודים תשמ"ז

מהנדס/הנדסאי

להוראת אלקטרוניקה (כיתות י"א־י"ג)

מהנדס / הנדסאי

למגמת אוטומטיה ובקרה (כיתות יב' — יג')
אפשרות גם ריכוז מעבדות

הוראת טכנולוגיה ופירקי מכונות

(חצי משרה)
פניות לת.ד. 420 נהריה טל' 04-921284, 04-921281

ויטקו בע"מ
דרוש/ה
1. לאגף כימיקלים לתעשיה

מנהל/ת מיתקן

לתפקיד אחראי של תפעול מתקן לייצור מגוון רחב של חומרים כימיים שונים.
הכישורים הדרושים:
* מהנדס/ת כימאי או מכונות צעיר/ה בעל/ת נסיון של שנתיים עד 3 שנים בתעשיה הכימית
2. לאגף מערכות פוליאוריטן

מהנדס/ת כימאי

לתפקיד של מתן שרות טכני למוצרים קיימים ופיתוח מוצרים חדשים.
הכשורים הדרושים:
* יוזמה לעבודה עצמאית * הבנה טכנית * רשיון נהיגה * נסיון של שנתיים עד 3 עדיף בשרות טכני לתעשיה הפלסטית.
נא לכתוב קורות חיים בכתב יד למחלקת כ"א ויטקו בע"מ ת.ד. 975 חיפה מיקוד 31009

לחברה מסחרית באזור חיפה
דרוש/ה

מתכנת/ מתכנן

בוגר מדעי המחשב
נסיון במחשבי: I.B.M VM - CMS
VAX/ VMS
ידע בשפת PLI
נסיון ב־ CRACLE יתרון
מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 4868 חיפה עבור משרה 658

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

סוג 3, עצמאי/ת
בעל/ת ידע ונסיון של 5 שנים לפחות בגמישות וראש פתוח לניהול מערכת מורכבת הכרחיים
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 1046 ק. מוצקין עבור מס' 2000

למפעל במפרץ חיפה

מהנדס מכונות

נסיון 5 שנים בעבוד שבבי, תכנון מוצרים, ניהול וייצור
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 10129 מפרץ חיפה
סודיות מובטחת

למפעלי לוקי לבניה
דרוש

קניין/ספק

רצוי עם נסיון
04-334186, 04-334638
לוקי

לחברה גדולה להפצת מזון
דרוש/ה

סגן/ית מנהל/ת לסניף מכירות מרכזי בגוש דן

הכשורים הדרושים:
* השכלה אקדמאית בכלכלה, מינהל עסקים
* נסיון מוכח בעבודה במכירות ושיווק
* יכולת ניהול צוות עובדים גדול וכושר ארגוני
* גיל 30־40
* נכונות לעבודה רבת אתגרים ומאמצת
מקום העבודה — אזור המרכז
המעונינים/ות יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים לת.ד. 4868 חיפה עבור משרה 657

פרוייקט שיקום והתחדשות השכונה גבעת הרקפות ק. אתא

מכרז

האגודה לוקן בקרית אתא מודיעה על מכרז לנ־הול פרוייקט לשקום השושים בגבעת הרקפות ק.אתא.
דרישות המשרה:
עו"ס אקדמאי, אחות מוסמכת או בוגר במדעי ההתנהגות עם רקע בגרונטולוגיה ונסיון של 3 שנים בניהול. ולצרף קורות חיים ותעודות המעידות על ההשכלה שעות עבודה לא רגילות ומפוצלות.
לקבלת פרטים, נא לפנות לגבי ברדוגו שושנה, מנהלת הצוות לשרותים הברותים ק.אתא רח' פינסקר 11 טל' 5־447374, 447679 עד 30/7
דוברט ראובן
יו"ר האגודה לוקן קרית אתא

וולטה כרמיאל
למפעלים בכרמיאל המייצרים מוצרי פלסטיק מתוחכמים לייצוא
דרושים

עובד מעבדה

לעבודה מעניינת בפיתוח מוצרים ובקרת איכות

חרט/כרסם

בעל נסיון של 4־5 שנים לתפקיד אחראי
מגורים בכרמיאל בעתיד חובה
נא לפנות טלפונית: 04-988778 987639

מפעל מתכת תעשיה בע"מ
למחלקת אבטחת איכות במפעלנו
דרוש

מבקר איכות

הכישורים הדרושים:
■ בוגר בי"ס מקצועי. ■ נסיון כמפעיל מכונת רמוי.
עדיפות לתושבי נהריה, שלומי, מעלות
על המעונינים לפנות טלפונית למחלקת כח אדם 04-967411/3

לחברת דקסון בע"מ
טירת הכרמל
דרושים:

פקידת יצוא/ יבוא אנליטית

בעל/ת תואר אקדמאי
הכישורים הדרושים:
* אנגלית טכנית על בוריה.
* ניסיון קודם בתעשיית התרופות או המזון.

רוקח/ת

למדור לרישום תכשירים רפואיים

עובד/ת מעבדה

לעבודה מגוונת ומעניינת.
הכשורים הדרושים:
* ידע בתהליכי יבוא, הכנת דוקומנטים ליצוא, פיקוח וקשר עם עמיל המכס.
* ניסיון קודם הכרחי.
* שליטה באנגלית הכרחית.

מרכזנית

* 12 שנות לימוד.
* שליטה בשפה האנגלית.
* ניסיון קודם בהפעלת מרכזית תדקס.
* 5 ימי עבודה בשבוע.

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ומספר טלפון לת.ד. 2115 חיפה 31020

הטכניון

מכון טכנולוגי לישראל
דרוש/ה

סגן ראש מחלקת חשבונות

הכישורים הדרושים
בוגר הפקולטה לחשבונאות או מנהל חשבונות מנוסה.
נסיון בניהול צוות עובדים.
נסיון קודם בעבודה בחשבונאות של שלוש שנים לפחות
נסיון במערכות מידע ממוכנות
ידיעת השפה העברית על בוריה
כושר ניסוח בכתב. ידיעת השפה האנגלית
מספר המשרה: מו/115

יועץ/ת חינוכי/ת

תאור התפקיד
מתן ייעוץ פרטני לסטודנטים בנושאים הקשורים ללמידה אפקטיבית, והדרכה והתאמה לפקולטה.
טיפול וקידום קבוצות סטודנטים: עולים חדשים, משרתים במילואים, וסטודנטים מעיירות פיתוח ושכונות מצוקה
הכישורים הדרושים:
בעל/ת תואר אקדמי בייעוץ חינוכי או פסיכולוגי (רצוי תואר שני).
נסיון של 3 שנים לפחות בייעוץ והדרכה של תלמידים או סטודנטים.
שליטה בשפות עברית ואנגלית. רצוי ידע בשפות נוספות. יכולת לעבודה בצוות. כושר לקיים מגע טוב עם סטודנטים, עובדים וסגל אקדמי
מספר המשרה מו/153

פקיד/ת רישום ומעקב

הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה.
ידע ונסיון בהדפסה בעברית.
נסיון קודם בעבודות משרד מגוונות.
רצוי נסיון בעבודה עם מסוף.
יכולת לקיים קשר טוב עם קהל.
נכונות לעבודה שעות נוספות
מספר המשרה: מו/150

מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 11.7.86 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000.

Maquette מק

Leather Fashions
למפעלנו בנבו
דרושה

מזכירה בכירה

* יכולת לעבודה עצמאית
* 5 שנות נסיון
* ידע בהדפסה והפעלת טלקס באנגלית
* ידע בהליכי יצוא ויבוא
* שפת אם אנגלית — רצויה
— העבודה במשרה מלאה —
— תנאים טובים למתאימה —
לפרטים 04-919321
— סודיות מובטחת —

למפעל מג־גל
דרוש/ה

לבורנטית

בתחום המזון בעל/ת נסיון
תושב/ת איזור הגליל העליון
לפנות טלפונית 069-44554/8
העבודה באיזור התעשיה קרית שמונה

לחברה קבלנית
לעבודות פתוח כבישים
דרוש

הנדסאי בעל נסיון

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 6331 חיפה

KETER כתר

למפעלנו בכרמיאל
דרושים

הנדסאים/ טכנאים מכונות / אלקטרוניקה

לתפקידים טכניים:
למתאימים הנתן הכשרה ע"י המפעל
עדיפות לבעלי רקע ביצור פלסטיק
נא לפנות בכתב
לת.ד. 550 כרמיאל 20101

כרמל כימיקלים בע"מ — עתלית
דרוש/ה

פקיד רישוי

לנושאי יצוא/ יבוא
* רשיון נהיגה — יתרון
נא לפנות לחיים ליבוביץ
04-942351
— סודיות מובטחת —

דרושים ל"הד הקריות"
כתבים באיזור הד הקריות
* בעלי כושר כתיבה
* רצוי נסיון מעשי בכתיבה ע.ונאית
* בעלי מרץ ויוזמה
המעונינים ישלחו כתבה: נח נאית (סיקור אירוע, ראיון, הו קיר)
ל"הד הקריות" ת.ד. 1046, קרית מוצקין
(עבור: העורך)

הלוח הארצי — הארץ חדשות

לעתון "כלבו" דרוש/ה
חשב/ת
בעל/ת הסמכה בראיית חשבון
עדיפות תינתן לבעלי נסיון מעשי
לפרטים נא לפנות בכתב, בצירוף תולדות חיים, לת.ד. 4444 חיפה

דרוש:
מהנדס אנלוגי
נסיון של שנתיים לפחות
טל. 04"723693

חקר ימים ואגמים לישראל בע"מ
דרוש/ה
ביולוג/ית
לטיפול וגידול בעלי חיים ימיים
בעלי תואר ראשון / שני
• לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון לת.ד. 8030 חיפה (עבור 260)

לחברת ביו־אינסטרומנט בע"מ
דרוש/ה
בוגר/ת במדעי החיים
בעל נסיון, לעבודה במכירות ושיווק של ציוד מחקר ומעבדה באיכות גבוהה. תנאים טובים
טל' 02"817380

למוסד ציבורי
דרוש/ה
מחסנאי/ת
בעל/ת נסיון והכשרה מקצועית.
לקבלת פרטים נא לפנות בין השעות 8.00 — 14.00
טלפון 065"71858 065"71464

מעונה מקומית מעלות
תרשיחא
דרוש/ה
עובד/ת סוציאלי/ת

לחברת יעוץ
דרושים
טכנאי ויצור
לעבודה באזור חיפה
טלפון 03"5464694
אחרי השעה 18.00

לבית אבות סיעודי
בקרית אונו
דרושים
★ **כח עזר**
★ **אחות**
לעבודה במשמרות
לפנות טל. 350187

דרוש
מנהל חשבונות
★ רצוי עם נסיון בנקאי
★ למשרה מלאה
להתקשר החל מיום א'
טלפון: 03"664861

ד. ג. ש.
מחקר ופיתוח בטכניון
דרוש
P.H.D
* בכימיה אורגנית סינטטית
5 שנות נסיון בעבודה סינטטית
04"644240
04"293768
לפרופסור דורי
תנאים טובים
למועמד המתאים

לחברת מים
טכנולוגיות מים
דרושים
1. **שרטטת** עם רקע בקלדנות
2. **עובדי שטח** לאחר שרות צבאי בכל חלקי הארץ
להתקשר
טל. 03"282074

לחוצי משרה לטיפול בפרט ובמשפחה בעל/ת הכשרה מקצועית ומעשית מתאימה
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים עד 13/7 למחלקה כח אדם ת.ד. 59 מעלות

ממפעל ברקל
כביש אי.בי.סי
טלפון 722346
דרוש:
איש אחזקה
בעל ידע רחב באוטומציה

י. הורוביץ השקעות ומכון לתכנון מידע בע"מ
פקידה / מדפיסה
במעבד תמלילים
עבודה מעניינת
במשרה מלאה טל. 203064

למפירה בהזדמנות!!!
מוסך
במפרץ־חיפה
ליד הצ'ק־פוסט
★ עם זכות לבנות 80 מטר
★ יש אפשרות לשותפות
לטלפן ל־
03-7516185
04-729002

למפעל רהיטים
באיזור התעשיה צור שלום
דרוש
הנדסאי טכנאי ייצור
(נסיון לא הכרחי)
באלפונות לטל.
717706 ,715239

עובד מיומן בייצור מוצרי אלומיניום
ותק של 8 שנים לפחות
בענף ת.ד. 10255 חיפה
סודיות מובטחות

חב' מסחרית בע"מ
דרוש
רואה חשבון
מוסמך
למשרה מלאה
04"538520

למשרד אדריכלות באשקלון
דרוש/ה
אדריכל/ית
טל. 051"38594
051"28502

לחברת שווק
דרושה
מזכירה למנכ"ל
ל־5 ימים בשבוע
עם ראש
טלפון 714716

למפעל מנועי חשמל
דרושים:
אנשי מכירות
באזור הצפון והמרכז
עם ידע במנועים
טל. 04"258530

חרט בעל נסיון
של 6 שנים מינימום
בוגר בית ספר מקצועי
יוצא צבא
העבודה קבלנית שכר גבוה מאד
לקביעת ראיונות טל. 721335

למשרד רואי חשבון
דרוש
מבקר
שנה נסיון/ אפשרות להתמחות
טל: 03"293065

תושב תל־אביב גוש־דן והשרון, מוכר דירה או מכונית?

רק לוח העיר מכסה את כל האזור שמעניין אותך

ובמחיר הרבה יותר זול

כי רק מודעה שמתפרסמת בעתון העיר מגיעה:

גם לקוראי ידיעות
גם לקוראי מעריב
גם לקוראי חדשות
גם לקוראי הארץ

מבצע
ב־42 ש"ח פרסם עד שתמכור!

כל מודעה בלוח העיר מתפרסמת שוב ושוב עד שתמכור - אפילו חודש בעתון העיר ובעתונים: הארץ, חדשות וצומת השרון.

לוח העיר

מודעות מתקבלות: במשרד הראשי, רח' הנגב 4, ת"א טל. 03-371261 ובכל משרדי הפרסום.

מדריך הארץ

תל אביב, מוקד יום ־ 218820, 218898
מוקד לילה ־ 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים, פנימית)
איכילוב — (כירורגית)

ירושלים
שערי צדק — (כירורגית, אורטופדית, עיניים)
הדסה ע"כ — (ילדים, פנימית)
הדסה ה"צ — (נשים)
בקור חולים — (א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
שדה רב האחור 3 תכנית ל' 428510
הבימה דיזנגוף 17 288465
ירושלים
אלבא יפו 42 223703
חיפה
הנשיא שד' הנשיא 333312

רמת־גן
גרמזה ביאליק 50 722237
חולון
ד"ר תורי סוקולוב 70 842433
בת ים
גבי בת ים הנביאים 3 5515671

פתח תקוה
מרכז השרון אהרון קציר 40 911078
נתניה
קרניאל מ. מסחרי ק. נורדאו 51774
הקריות
הרמן סמטת מודיעין ק. מוצקין 715136
חדרה
קופ"ח לאומית שד' רוטשילד 66 22204
רחובות
כללית בני משה 452381

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
ימים ב' ג' ד' — 17.00—20.00.
בוגרשוב 66 ת"א, טל. 9—281228.
חיפה: ימים א. ד' — 16.00"19.00
רח' הספורט 14 טל. 81520

יום שישי

פרק יומי
תהלים קיט־קכ
משנה יומית
כלים כה, הז
דף יומי
שקלים כ
הלכה יומית
תפלה קט, ס"א

זמן הדלקת הנרות

	ע"ש	מצ"ש
ירושלים	7.11	8.32
תל אביב	7.29	8.35
חיפה	7.23	8.35
באר־שבע	7.26	8.24

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.

ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052—81333
רחובות 08"451333.
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' ־ 8.00"20.00
בימי ו' ־ 8.00"15.00
טלפונים: 03"433300, 03"433500
"שקט" — שרות רפואי לקב שרות ביקורי בית של רופאים מומחים
לילדים ותינוקות בשעות 24—19 טל' 03"7549111 "שקט" קוד מנוי 222
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
(24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
חיפה 04"672222/3.
תל־אביב 03" 261111
חיפה 04—672222/3.
נתניה 35316
באר־שבע 057—48111.
מרכז רפואי באר יעקב. 03"223958

מרכז סיוע לקורבנות אונס
(24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819.
ירושלים טל' 02"245554
חיפה טל' 04"382611

מרכז מידע למצבי לחץ מטעם "מעגלים"
א' רה 11.00"13.00
ב' רד 16.00"18.00
רח' מאפו 13 תל־אביב
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
בר כוכבא 49
טל: 02"284649
פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות חגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03—285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות חגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04—523566. שעות הקבלה: כל יום 20.00—23.00
שיר"ן ־ שירות רפואי נייד ירושלים(24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום ־ 660585, 02"669531
מוקד לילה שבת וחג ־ 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד

מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' ־ 8.00"20.00
בימי ו' ־ 8.00"15.00
טלפונים: 03—433300, 03—433500
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
(24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
חיפה 04—672222/3.
נתניה 35316
באר־שבע 057—48111.
תורנות רופאים ויטרינריים
ד"ר שיינר זאב הרדייטה סולד 18 ת"א 252598
מרכז סיוע לקורבנות אונס: — 24 שעות ביממה.
תל־אביב טל' 234819.
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04—82611

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב, בר כוכבא 49
טל: 02"284649
פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות החגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר)
טל: 294869, 03—285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות חגים בין השעות 9.00"24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג'. טל' מס' 04—523566. שעות הקבלה: כל יום 20.00"23.00.
שיר"ן ־ שירות רפואי נייד
(24 שעות ביממה)
כולל רופאי שיניים
מוקד יום ־ 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג ־ 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)

ירושלים
בקור חולים — (פנימית, א.א.ג)
שערי צדק — (ילדים, נשים, כירורגית, אורטופדית, עיניים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
שדה רב האחור 3 תכנית ל' 428510
רימונה (שר) זימן 16 נחלת יצחק 257678
מוצ"ש שדה רב האחור 3 תכנית ל' 428510
מוצ"ש רימונה (שר) זימן 16 נחלת יצחק 257678
ירושלים
מרפאת רוממה המ"ג 28 523191
מוצ"ש, הר נוף שאלוין 81 532115
חיפה
מור המגינים 97 524113
חולון
המרכז כפר וייצמן 845236
בת ים
מור חביבה רייך 20 583360
רמת־גן
רמת יצחק שד' ירושלים 96 777506
פתח תקוה
פישביין חפץ חיים 6 910541
נתניה
הנשיא דשד' ויצמן 36 22379
הקריות
הרמן סמטת מודיעין ק. מוצקין 715136
חדרה
קופ"ח לאומית שד' רוטשילד 66 22204

מרכזי מידע — אגר
03—432777 04—549121
02—528231—2

יום שבת

פרק יומי
תהלים קיט דה
משנה יומית
כלים כוזכה, י"א
דף יומי
תענ' כא
הלכה יומית
תפלה קע, יב"יד

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.

ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052—81333
נהריה 923335
רחובות 08"451333.
בת ים 585555
חולון 803133
להר־דמלה 08"221022

הלוח הארצי — כאן דרום — אזור הדרום

מכירות

● למכירה ציוד מטעה קטמלס ול־השכרה בכבה 150 מ"ר 055"51919
152252113

● למכירה סחורה למכולת כולל מכירת תכנות ללא שכירות "435282
170439192 | 88

● בהזדמנות בהזמנה תבליטים לסלון 051"885875 .051"885695 לא בשבת
174224262

● ציוד גן גם בירורות נגרות 055—3449 055—54644/32394
174336267

● ציוד גן גם בירורות נגרות 055—5449 055—54644/32394
165216036

● בהזדמנות מתמונה תבליטים לסלון 051—885875 051—888696 לא בשבת
165955036

● למכירה תכולת דירה קטמלס לזגל נסיעה בהזדמנות 051"35653
170158036

מקררים

● למכירה אבשר 2000 במצב בצויין 750 ש"ח 055"81063
170544192

● למכירה 2 מקררים למכולת ול־קונדיטוריה במצב חדש 055"86161
174818262

● מקרר אבריקאי אמנה 30 כמ"ש 051—30537 ש"ח 3.500
175511267

● למכירה מקרר קורקס במצב תקין. אשקלון: 051—36334
170004037

מכונת כביסה

● למכירה מכונת כביסה במצב מצויין "אינדזר" 5 ק"ג 055"82560
170206192

וידאו

● למכירהם וידאו שרפ 1350 ש"ח 3 קבים 051"34562
180140118

קוסמטיקה

● קוסמטיקאית מוסמכת מבצעת טיפולי פנים, שער בחשמל, שעוה, פדיקור ומניקור 055"31485/33051
170102031

קיים ונפש

● נפש כפרי אקספלוסיבי בירוש־לים החל מ־25 ש"ח 02"344251 02"539226
175227261

● בכלון "ערוגי הגבע" עם/בלי ארוחות בוקר ליד הנגב אפשרות לאנשי עסקים: 04"254355
175254261

אסטרולוגיה

● ייעוץ הכוונה לבעיות אישיות בקלפים כף יד ואסטרולוגיה
151736112

● ייעוץ הכוונה לבעיות אישיות בקלפים, כף יד ואסטרולוגיה "35472
171126192 | 055

עסקים

חנויות

● חנות במרכז "אילן" יבנה קרקע 37.5 מ"ר 08"436625 .08"414417
174747261

● למכירה מכולת בהזדמנות מכירתן והכנסות במרכז אשקלון 051"22358
175204261

● למכירה חנות 70 מ"ר + גלריה בהצל אשקלון 051—22358
174230267

● חנות במרכז, אילן יבנה קרקע 37.5 מ"ר 08—414417 08—435012
165312032

● למכירה חנות 70 מ"ר + גלריה בהרצל אשקלון 051—22358
165335036

מבני תעשיה

● להשכרה מבנה תעשיה 320 מ"ר ק. מלאכי 055—55884 .055—55815
170131032

מגרשים

● דרוש מגרש בנתיב/אשדוד 051"22443 051"28718 לא בשבת
152319112

● בהזדמנות למכירה 1 דונם במרכשה גן־יבנה. 055"59106
173912261

למכירה מגרש באזור התעשיה היסן באשקלון 5 דונם + כוח + חשמל + טלפון + מבנה במקר 03"951090 03"9648535, 03"997285 בערב
174533261

● באיזור דרוש מגרש לבניה וילה באזור 055—59106
175319267

משקים

● משק בנייה מספר אפשרויות להחלפה ברחובות מבני ביירד 055—74178
165624036

שידוכים

● רווק מרוקאי מעוניין בהכרות רצינית להקמת בית. ת.ד. 921 קרית מלאכי
170835192

הכרויות

● הוגג לידידות הכרויות מידע טיולים ת.ד. 6387 אשדוד
170892192

● לפנויים/ות "הוגג לידידות" פגישות, הכרויות, מידע וטיולים
174158261 | 055"33119

● רווק מרוקאי מעוניין בהכרות רצינית להקמת בית. ת.ד. 921 ק. מלאכי
165825036

● עקומה, 40, מאיפה למטרה רצינית 18.00 — 8.00 מ־051—23563
165859037

התכתבויות

● מעוניינת להתכתב בנושאי מין ת.ד. 496 אשקלון
165804036

שרותים ומטפלות

● להשכרה אולמות, ציוד כיתה מעלה אשקלון — אפריקה 225 מ"ר. אשקים 338 מ"ר מתכות 299 מ"ר
174856261 | 05"614791

פקידים/ות

● מכירה בעלת נסיון בניהול משרד, כושר ניסוח באנגלית, בעברית, אזית עבודה טובה ושכר הולם למתאימה. פנורים בחולובות עד דחוס ת"א. משרה 75
165228031

ביקוש עבודה

● קשורים פרסים בכל המקצועות הבליט במגדל סביר 051"32646
165742036

אר.אר.אש רחובות
רחוב הרצל 187 (מול המשטרה) טל. 08—450630
דרושים

למחלקה התעשייתית
● מנהל/ת חשבונות סוג 2/3 לעבודה קבועה לאיזור ראשל"צ
● מנהל/ת חשבונות נסיון בתכנות לעבודה קבועה.
● לחברת רהיטים א. עובדת למשרה מלאה ומטפלת אחראית על צוות עובדים. יחסי ציבור ופרסום ב. כלן + רשיון נהיגה להובלת מחירה וקידום מכירות. ג. עזרה בחנות לשעות אחה"צ.
● מנהל/ת חשבונות סוג 3 עם נסיון במחשבים חדשים ושכנים.
● בתכניות עבודה לעבודה זמנית.
● פקידת/ת קבלה — קדם עם נסיון לעבודה זמנית.
● קלדנית — על מחשב אן.סי.אר סוג־1632.
● אנשי שיווק בתחום הפרסום לעבודה מעניינת.
● מכונים כימי — טכנאים לעבודה קבועה.
● מכירות יוצא עם נסיון לתוצאות אשדוד.
● מכירה עם נסיון בעמילות מכס + רקומוצים
● מתכנת/ת מחשבים יכון 56 הזכה ארקניבל. לעבודה קבועה ומעניינת.
● לבית אבות אחות מעשית/ ראשית/מוסמכת/כח עזר.

למחלקה הטכנית
● עובדות יצור לעבודה קבועה במשמרות, בוגרות 11 שנות לימוד. תנאים טובים.
● מלחימות לעבודה קבועה. אפשרות למשמרות תנאים טובים.
● חשמלאים מוסמכים לתחזוקה אשדוד. יבנה ורחובות.
● מנהלי עבודה עם רקע מבני למשרה קבועה תנאים טובים.
● מפעילי מכונות ממגי בית־שמש מקצועי לעבודה במשמרות, תנאים טובים.
● כרסם / חרט בעל יכולת לעבודות מסגרות ריתוך.
● לתוכנת אשדוד ולסביבה ספנר + חוגן, מכונאי תעשייתי, מכונאי רכב למלגזות, עובדי ייצור לעבודה במשמרות.
● מפעילים להפעלת מתקני יצרה בוגרי בית־ספר מקצועי גיל 30 — 25 ידע בקריאת מגרים סבבי + שיזותים. עבודה מעניינת + תנאים טובים.
● מסגר ייצור יתרון בתחום ציוד הגז ניסיון של 2 — 1 שנים לעבודה קבועה.
● פועל נקיון לעבודה קבועה בבי חנות למשרה מלאה.

אר.אר.אש רחובות
רחוב הרצל 187 (מול המשטרה) טל. 08—450630

● רתו 9 83 סמס + אבזרה + אבזרים 051—39084 03—774658
162805036

● רנו 9 מי.טי. מודל 83 1100 במצב מצויין 055—24143 בערב
165350031

● רנו 5 טי.אל. 5 דלתות 84 ראשונה 17.600 ק"מ במצב מעולה 055—54363 לא בשבת
165805032

● אופל רקורד דיזל־אוטו' 1973 + סמס לשנה. 051—23757
170255037

מסחריות

● טנדר גלי־אבוד ג'י.אם 1981 הגבה קרמית + כח 055"81650
152223112

● טנדר ג.ב' 75 אוטו' טיפוק כללי בהזדמנות 055"21841
170115192

● טנדר טיסל פרטי מיכני מצויין 80, מעונייןבהחלפה 055"83991
170407192 | 065"82756

● טנדרד 600 מסחרי 81 + טסט מעולה 055"74686, לא בשבת
170707192

● דוד'ג ד. 300 ארגז קטן אבטיל 73 מצויין 055—35829
165736032

טרקטורים

● טרקטור ג'ון דיר 40/40 "ספר בייסר" 79, הבעה קרקעית 055"58581
170920192

אופנועים

● טנסיק 82 ופי כוח סוס כביש מצויין 055"31395
170153192

● בי.אם.וי. 65 350 אוטוויל + סמס 1250 ש"ח 051"53685
174501261

הצעות עבודה

● לתעשיה מלון דרוש שבר סוזנסים מקצועי 051"27781 .051"29561
152436113

● דרושים עובדים עם רשיון נהיגה 051"25717
174444262

● דרושים שחים לבי"ס אורט סגור לגי אשקלון במקצועות מכטרוניקה, חשמל, אלקטרוניקה משוגעת רכב 051"27726 .051"26184
174918262

● למועדון ספורט "די "אל־סין" דרושים לעבודה במשמרת רגים סכ־חים מלוחים 051—27545 לפרוק
174446267

● עוזר שמה בעל רקע מב בוקר לאות רגבי ועמח.ה.ר"ת לניהול בות כולל כל הערכים. העבודה מעניינת ובעלת אתגר. מגורים מחוזבת עד רחוב ת"א שכר הולם למתאים. משרה 80 03—292942
162947031

● למועדון ספורט "די "אל סין" דרושים לעבודה במשמרת רגים סכ־חים מלוחים 051—27545 לפרוק
165303036

● מוסים לצוד הגביה במשמרות גבוהה בבאר־שבע 03—235698
165405032

● למפעל מתכת באשקלון דרוש מסגר עם נסיון (תרבב אשקלון) לפנות: 051—23176
165924031

● מוסים לצוד הגביה במשמרות גבוהה בבאר־שבע. 03—235698
170027037

هكذا من الاصل

صكذا من الأصل

נופש אפשר גם אחרת

הקיץ צא לנופש באווירה שונה: בנחלי הגולן, בלב החורש, בנאות מדבר, לחופי ימים ועוד.
טיולים לכל המשפחה, ביקור באתרים, רחצה במעיינות ובים, סיורים ליליים מרתקים - שילוב זה תקבל רק בנופשי הקיץ של החברה להגנת הטבע.

★ הדרכה צמודה עם יחס אישי.
★ לינה בחדרים משפחתיים עם שירותים צמודים; ברוב בתי ספר שדה החדרים ממוזגים.
★ כלכלה מלאה (5 ארוחות כשרות ביום)

★ נופש משפחות (באוטובוס או במכוניות פרטיות)
★ נופש מיוחד לגיל הזהב
★ נופש בגולן לפנויים ופנויות

ביקור במערות הר סדום ובמערות נטיפים בגליל
טבילה במעיינות חתומים בהר ובמפלי מים זכים.
התבוננות ביצורים מוורים לחוף הים
קונצרט בחמדת ימים
שייט קיאקים בכנרת.

לפרטים מלאים והרשמה (גם באמצעות כרטיס אשראי) - מחלקת טיולים, טל: 03-382501 או במשרדי החברה, רח' השפלה 3 (ליד התחנה המרכזית)

החברה להגנת הטבע

המנהל כרמי יוגב עיכב רישום תלמידים בשל מכתבם הביקורתי

"גמנסיה הרצליה בע"מ — בית חרושת עם רווח שנתי של 140 אלף ציונים"

כתבו תלמידי כיתה י' למנהל הגימנסיה ★ יוגב: אנחנו בעד השגיות, הביקורת לא היתה תרבותית

מאת נילי מנדלר
כתבת "הארץ" לענייני חינוך

"הגמנסיה חוגגת 80 שנה להיווסדה. שמחה ושמחה, טכסי התרפקות על העבר נערכים כל שני וחמישי. אך מישהו "מלמעלה" שכח, שבגמנסיה עדיין לומדים תלמידים. מתקבל הרושם, ששמות התלמידים נזכרים אך ורק בהקשר לציונים" — כך פותח מכתב, ששלחו לפני כשלושה שבועות תלמידי כתה י' בגמנסיה הרצליה בת"א למנהל, ד"ר כרמי יוגב. עד היום נמנעו התלמידים מלפרסם את תוכן המכתב, מחשש פן תחורף תגובת המנהל.

כשקיבל יוגב את המכתב, איים על התלמידים, כי לא יאפשר להם לגשת לבחינות הבגרות להיסטוריה. הוא גם הישעה אותם מהרישום לבית-ספרו לקראת שנת הלימודים הבאה. בלחץ ההורים ואחרי שהתלמידים כתבו לו מכתב התנצלות קולקטיווי, התיר לבסוף לתלמידים להשתתף בבחינה, אולם לא הסיר את השעייתם מהרישום. יוגב תובע, כי כל אחד מהתלמידים יתנצל באופן אישי בכתב, בפניו ובפני סגנו. ההתנצלות תעשה מתוך חרטה כנה ולא בשל החשש מסילוקם מהמוסד. חלק מהתלמידים מסרב לכתוב מכתב התנצלות נוסף. עתה נעשה ניסיון לבדוק מעבר מאורגן של חלק מהתלמידים לבית-ספר תיכון אחר.

בהמשך המכתב, שנמסר אתמול לפרסום, נאמר: "הגמנסיה הרצליה בע"מ" - הנתונים מצביעים על בית חרושת לציונים, המייצר 80 ציונים בממוצע לכל תלמיד, ובסך הכל שנתי עומד על רווח של כ-140,000 אלף ציונים. מלבד הקונוטציה השלילית שיש למספרים הניתנים לאנשים, מתקבל בחישוב, שבשמונה חודשי לימוד, תלמיד ניגש לבחינה כל שלושה ימים. הגמנסיה העברית הרצליה, היא מוסד המחנך להישגיות, המביאה בין השאר להשתקה, גניבת בחינות, לחץ אדיר על התלמידים, תחרות ביניהם ואף מכות על רקע ציונים.

"אשמה לא פחותה מוטלת על המורים, שאינם עושים דבר לשיפור המצב וממשיכים לבחור בתהלה הקיימת, למרות כל הצהרותיהם בפני התלמידים, שהם נגד השיטה הנהוגה. כל ניסיון להתלונן בפני "השלטונות" נתקל בפקיד בירוקרטי, המנסה להצדיק כל פעם את מגרעות המוסד. ד"ר יוגב, האם תרשה לנו לראותך לא רק באמצעי התקשורת ובמסיבות לא משמחות כגון יום הזכרון, יום השואה וה סברים לבחינות הבגרות?"

"בעיקרה, מערכת הלימוד במוסד יבה העליונה, היא אך ורק לשם בחינות הבגרות. מרבית המורים חוזרים מדי שנה על הטקסט הכתוב במחברותיהם, ללא כל ניסיון לגוון את שיטות הלימוד".

"מאמר זה בא לאחר שנואשנו מכל ניסיון אחר לשפר את המצב בגמנסיה שעיקרו מובא לעיל; כן נואשנו מלהביא תלמידים לפעילות מעשית. אי קיום מועצת תלמידים והתארגנויות תלמידים מצביע על אדישותנו ואינם נותנים לנו, התלמידים, שמץ של סיכוי להשפיע, בסופו של דבר, על ההחלטות בגמנסיה".

על המכתב חתמו "תלמידי י' 6". כותרת המכתב היא: "זו הרגשתנו".

בתגובה אמר ד"ר יוגב, כי לא הופעל עליו שום לחץ של הורים לשתף את התלמידים בבחינת הבגרות. זו היתה החלטה שלו בלבד. עוד אמר: "אנחנו בעד השגיות. אני מודה באשמה זו ואני חושב שאנו עושים פחות מדי. אני בעד ביקורת. אבל יש לכך דרכים תרבותיות יותר. השנה אישרתי פרסום ביקורות של הורים ותלמידים בעלון בית-הספר".

מורי הדרך ימנעו מהיום "הדרכה לא חוקית"

מאת זוהר בלומנקרנץ
כתב "הארץ" לענייני תיירות

מורי הדרך יחריפו מהיום את מאבקם וימנעו מקבוצות מאורגנות מחו"ל לקבל הדרכה ממורי דרך לא מוסמכים, לאחר ששיחות עם גורמי הממשלה האחראים לא עלו יפה, לטענתם.

היום ימנעו מורי הדרך "הדרכה בלתי חוקית", כהגדרתם, באתרי תיירות בירושלים ומצפון לתל-אביב.

ביום שלישי האחרון הופיעו נציגי אגודת מורי הדרך לפני ועדה בין משרדית שהיתה מורכבת מהמנכ"לים של משרדי התיירות והדתות ונציגי משרד הפנים. הוועדה החליטה להפעיל ועדת מישנה, כדי לבחון את הנושא.

לדברי יו"ר אגודת מורי הדרך, יוסף בראון, יש בצעד זה משום נסיגה ואין הוא מספק את איגודו. הוא מחה על יחסם "המשפיל והמבזה", כדבריו, של מנכ"לי משרדי התיירות והדתות כלפי נציגי מורי הדרך שהופיעו לפני הוועדה. לדבריו לא היו מוכנים לשתף את נציגי מורי הדרך בדיונים ולאחר שהביאו את דבריהם הם הוצאו ונאלצו להמתין מחוץ לאולם הישיבות.

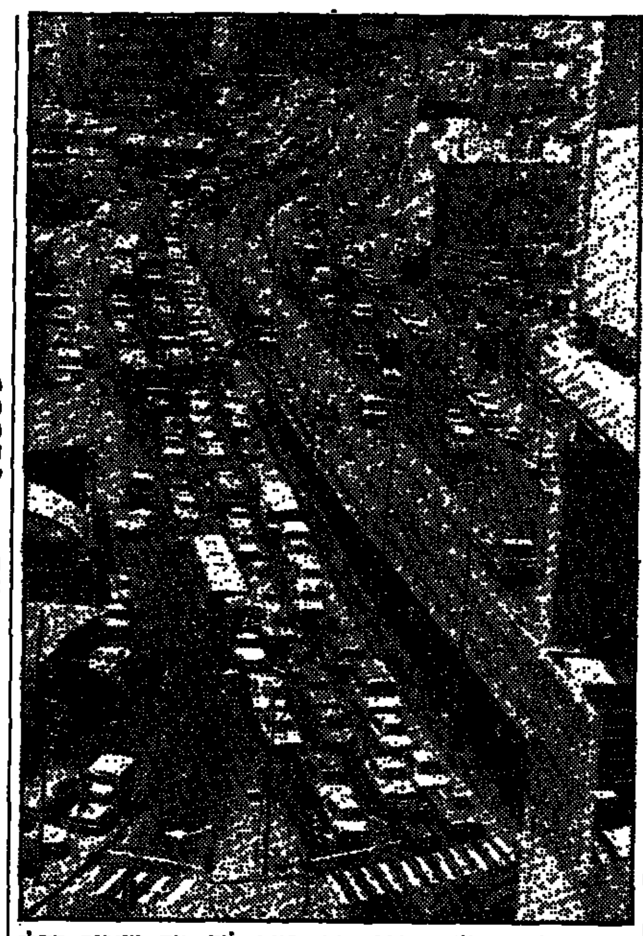

עבודות שיפוץ בגשר בדרך פתח-תקווה, ליד בית מעריב בתל-אביב, גרמו לפקקי תנועה קשים באזור במשך שעות היום אתמול. הרמזורים במקום לא פעלו ושוטרי תנועה ניסו לסייע להקלה על התנועה. (צילום: עוזי קרן)

הרב שיק יגיע בקרוב לארץ

מאת עמאללה מנצור,
סופר "הארץ" בגליל

הרב שיק, האדמו"ר של חסידי ברסלב, עומד להגיע ארצה לביקור והרב יצחק גרוסמן ממגדל העמק קיבל על עצמו לנסות ולתווך בינו ובין תושבי המושבה יבנאל המתנגדים לו.

הדבר מטעם הרב שיק אמר כי האדמו"ר בא ארצה, כדי לקיים התוועדות עם חסידיו וכי לכנס זה יגיעו כאלף חסידים ממקומות שונים בעולם.

ד"ר אברמסון מיבנאל, ראש המתנגדים לאדמו"ר ביבנאל, אמר, כי הרב גרוסמן הציע את עצמו כבורר. אבל איש לא יקבל אותו כבורר או מתווך. "מבחינתי הרב גרוסמן הוא 'מכור'," אמר.

ארקיע דוחה לפחות בחודש הפעלת מטוסי בואינג 707 לאילת

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

חברת ארקיע נאלצת לדחות לפחות בחודש הפעלת מטוסי בואינג 707 לאילת, לאחר שחברת סולל-בונה לא סיימה עד אתמול, כמתוכנן, את עבודות הכשרת מסלול הנחיתה החדש שיתאים לנחיתות מטוסים אלה.

ביום ראשון תחל החברה להפעיל בימי ראשון וחמישי מטוסי בואינג 737, שקיבולתם גדולה, יחסית, בטיסותיה לאילת, כדי להתגבר על הביקוש הרב, במיוחד של ישראלים. בהתחשב בשיבוש לוח הזמנים של הפעלת הבואינג 707, נענה מנכ"ל רשות שדות התעופה, צבי לב ארי, לבקשת מנכ"ל ארקיע, יוסף רזה, לאפשר את תנועת מטוסי החברה בשדה התעופה באילת עד השעה 22 בלילה במקום עד השעה 20 בלילה, כפי שהיה עד היום.

ארקיע תקיים בחודשי הקיץ 22 טיסות הלוך ושוב מדי יום לאילת ואף תתגבר בשעת הצורך את תדירותן. החברה מטיסה כיום מדי יום כ-1200 נוסעים במשך ימות השבוע וכ-1400 נוסעים בימי העומס בראשית ובסוף השבוע.

חרדים הוחזרו לכלא לאחר המרת עונשם בעבודות חוץ

שלושת הנאשמים סרבו לבצע עבודות גינון ומטבח ודרשו להיות במשך כל היום בבית הכנסת

(ע). מפקד המחוז הדרומי של המשטרה, ניצב רחמים קומפורט, הורה להחזיר לכלא שלושה מחמשת החרדים שהורשעו בהשחתת תחנות אוטובוסים בירושלים ועונשם הומר בעבודות חוץ, לאחר שסרבו לעבוד.

הנאשמים התייצבו כל בוקר במטה המחוז הדרומי, אך שלושה מהם — אהרון פרנקל, יהושע רבינוביץ' ובנימין הכהן — סרבו לבצע עבודות גינון ומטבח שהוטלו עליהם ודרשו להיות במשך כל היום בבית-הכנסת.

משעמדו השלושה בסרובם לעבוד, החליט ניצב קומפורט לבטל את האישור לעבודות חוץ והשלושה הועברו לבית-הסוהר. שם ימשיכו לרצות את עונשם.

המשטרה מסרה לפרקליטות ממצאי חקירה פנימית:

חריגות וליקויים משמעתיים בנהלי החקירה בפרשת בלאס

הודעת המשטרה הרשמית: אין תשובות חד־משמעיות לחשדות ★ מצפים לחוות דעתה של הפרקליטה, עו"ד דבורין

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

המשטרה העבירה לפרקליטה, המייצגת את התביעה בפרשת איש העסקים דוד בלאס, עו"ד פנינה דבורין, את ממצאי החקירה הפנימית שנוהלה בחודש האחרון בידי קצין בודק מהמטה הארצי, בקשר לחשדות שהתעוררו בדבר ניהול לא תקין של תיק החקירה בפרשת בלאס ביחידה הארצית לחקירות הונאה.

ככל הידוע, התגלו בחקירה הפנימית חריגות וליקויים משמעתיים בנהלי החקירה בקשר לפרשת בלאס. הממצאים שנאספו על ידי הקצין הבודק, סנ"צ מרדכי תבורה, הועברו כפי שנמסר בהודעה רשמית של המשטרה "לעיון ולחוות דעת של הפרקליטה המטפלת בתיק בלאס".

עיקר החקירה הפנימית התרכז סביב קצין בכיר מהיחידה לחקירות הונאה, רפ"ק מישקה פרידמן, שריכז את החקירה בפרשת בלאס בשלביה הראשונים, ובקשריו של הקצין הזה (שפרש בפתאומיות מהמשטרה לאחר שהחלה החקירה הפנימית) עם גורמים המקורבים לבלאס. כן נחקרו טענות ההאשמות, שהעלה רפ"ק פרידמן, נגד הממונים עליו במשטרה. אחד החשדות שנבדקו היה, שהקצין פרידמן ניהל את החקירה בעניין בלאס שלא כיאות ומתוך כוונה לטייח דברים. בהודעה שפרסמה המשטרה אתמול נאמר, כי בדיקת הקצין הבודק "לא העלתה ממצאים פליליים חד-משמעיים נגד מי שחקר בזמנו בתיק בלאס".

מהודעת המשטרה הרשמית נראה, כי בדו"ח הקצין הבודק לא ניתנו תשובות חד-משמעיות לחשדות שונים שהועלו בקשר לחקירה בפרשת בלאס ביחידה לחקירות הונאה. לא ברור גם אם בעקבות הבדיקה הפנימית ינקטו צעדים משמעתיים או נהליים, כדי למנוע בעיות כאלה בעתיד. נראה, כי באגף החקירות במשטרה ממתינים עתה לחוות דעתה של הפרקליטה דבורין, כדי לדעת אם יש לבצע השלמות לצורך סיכום הבדיקה הפנימית.

עם זאת הדגישו גורמי חקירה במשטרה, כפי שמסר דובר המשטרה, כי לדעתם אין בחומר שנבדק ובממצאי הבדיקה הפנימית כדי להשפיע על המהלכים המשפטיים המתנהלים בעניין בלאס בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב.

2 פעילי "כך" הואשמו בהעלבת נשיא המדינה

בכתב האישום מיוחסת לאחד מהם האמירה: הנשיא ממשיך את ההשמדה, את מלאכת המוות

(ע). לבית-משפט השלום בירושלים הוגש אתמול כתב אישום נגד ראובן בן עמית ומשה פיטולסקי, פעילי תנועת כך. המואשמים בהעלבת נשיא המדינה, בעת שנאמו בפני עצרת תנועתם ב-21 בפברואר השנה בבנייני האומה בירושלים.

בכתב האישום מייחס התובע, מפקח נועם לרנר, לראובן בן עמית, כי אמר על הנשיא בין היתר "שהוא מולך, הורס ומשמיד את יהדותנו, ממשיך את ההשמדה, את מלאכת המוות".

פיטולסקי מואשם שאמר, בין היתר, "איננו מוכן לשבת עם יצור מתועב כמותו לשולחן אחד".

המשפט ייפתח באמצע החודש בפני נשיא בית-משפט השלום, השופט אהרן שמחה. את התביעה ייצג ראש לשכת התביעות של משטרת ירושלים, רפ"ק שאול נעים.

ערכה את העמוד: עדה ארנשטיין

צעיר מלוד נהרג בנופלו מקומה שביעית

ברח דרך מרפסת ביתו בניסיון לחמוק מהמשטרה

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" בבת-ים

אברהם שלוש (25) מלוד נהרג שלשום בלילה בנפלו מהקומה השביעית של בניין מגורים בבת-ים, בעת שניסה לחמוק משוטרים, שבאו לערוך חיפוש בדירה שנמצא בה, על בסיס חשד להחזקת סמים.

ממשטרת מחוז תל-אביב נמסר אתמול, כי הוא ניסה לעבור ממרפסת הדירה למרפסת הדירה הסמוכה. השכן שהבחין ברמות החשודה פתח בצעקות ואז ניסה שלוש לחזור למרפסת הדירה ממנה בא, אלא שהוא צנח למטה. ככל הנראה מפני שמתקן הכביסה היה רעוע.

ליד הגופה נמצאו כלי עישון לסמים ו-3.5 גרם חשיש. בדירה, ברחוב מוהליבר 3, נתפסו שטיח החשוד כגנוב, שרידי חשיש ובקבוק אלכוהול. בדירה היו אותה שעה בעלת הבית ועוד שלושה אנשים. ההרוג היה מוכר למשטרה.

מלון הולידיי טבריה 067-21901/2/3

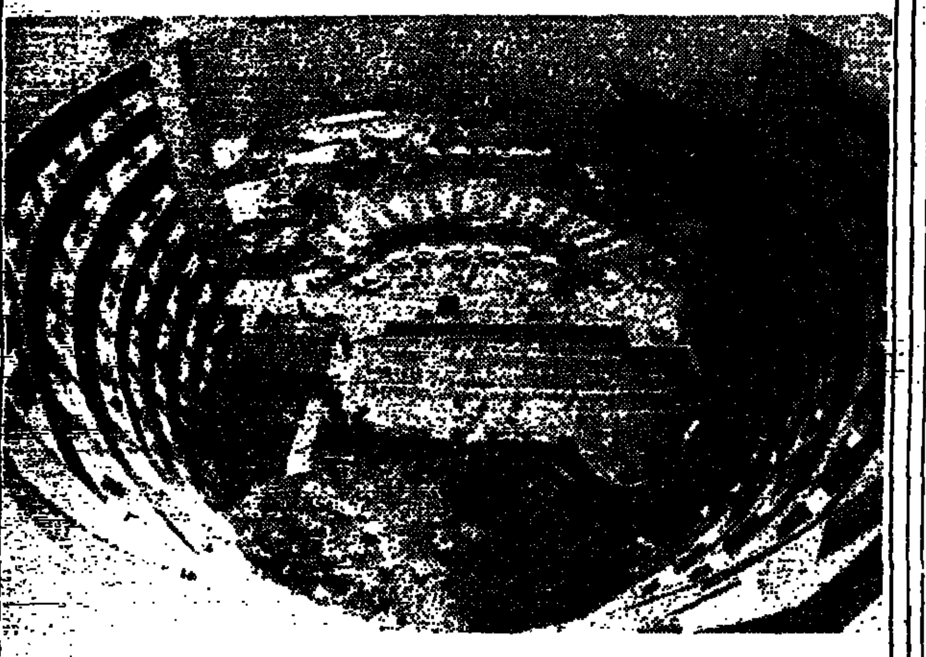

חינם!!! לילה ויום + ארוחת בוקר במלון **הולידיי**

מינימום 3 לילות בארבעה תשלומים שונים (בימי חול) בהולידיי מועדון לילה מפואר, תוכניות אומנותיות. בימי שני וחמישי ברביקיו על שפת הבריכה כיד המלך. בליווי מוסיקה לריקודים. **בהולידיי** משחקי חברה לכל המשפחה.

שלטון החוק ינצח

★ בג"ץ מורה לממשלה לנמק, מדוע לא תיחקר פרשת השב"כ.

★ סיעת המערך בכנסת מצטרפת לגורמים אחרים ותובעת מינוי ועדת חקירה משפטית.

★ העיתונות, הציבור, דעת הקהל — מוכיחים פעם נוספת, כי לא יתנו לרמוס את הדמוקראטיה.

הפגנת ההמונים שנועדה למחר נדחית

מתוך תקווה ואמונה, כי שוב אנו עולים על דרך אכיפת שלטון החוק.

אנו מקווים כי נסיונות טיוח נוספים לא יחייבו קיום הפגנה זו ואחרות במועד אחר

שלום עכשיו

ת"ד 24288 ירושלים; 21420 ת"א; 329 חיפה; 3174 ב"ש
חשבון בנק 105-925950, הבנק הבינלאומי הראשון
סניף ראשי י־ם

"סיבה למסיבה"

הערב בטלוויזיה
להיטי היוקרה האיטלקיים של דניש
כסאות TONNON-ו BISTRO
שולחן ITALSTUHO
מנורות FLOS-ARTELUCE

דניש

מה מתבשל?

תוצאות

קראו החודש ב־מזון ומטבח
כתב העת לענייני מזון, ארוח ותזונה.

עכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העיתונים.
המחיר: 1.85 ש"ח בלבד.

החודש בעיתון:
★ מדריך להגשת ומזיגת יין ★ מתכוני מלון מקוריים ★ עוגה ביצירת אמנות ★ כתבה צבעונית: השווקים בישראל ★ מוצרים חדשים ★ איך לאחסן בהקפאה ★ מתכונים ★ רעיונות הגשה ועוד.

הפצה ע"י: "גד — חברה להפצה".
מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

לגלות עולם נסתר
עם מדריכי נאות הכיכר

● מטיילים בלתי שגרתיים ● קהל מטיילים נבחר

ספרד ופורטוגל
הטיול הקלאסי — 15 יום — 17.7, 17.8.
ספרד פורטוגל והפירינאים — 20 יום — 17.7, 17.8.
ב-17.7 עם ספי בן יוסף

יוגוסלביה — הונגריה
יוגוסלביה לעומק — 16 יום — 14.7 (מלא) 25.7, 4.8, 15.8, 8.9
יוגוסלביה הונגריה — 18 יום — 13.7, 3.8, 28.9, 12.10
הטיול הגדול במרכז אירופה — 25 יום — 13.7, 3.8
יוגוסלביה בנתיב שתת — 19 יום לשוחרי טבע — 14.9

טורקיה
טורקיה הקלאסית — 18 יום — 25.7, 15.8, 19.9, 3.10, 10.10
מזרח ואנטוליה — 18 יום — 1.8
סביב איסטנבול — 8 ימים — 25.7, 8.8, 3.10, 17.10

יוון ואיי הים האגאי
16 יום — 15.7, 5.8, 10.10

קניה
ספארי לדגים — 9 — 16 יום — 17.7, 31.7, 14.8, 11.9
ב-17.7 עם אייל כהן, ב-31.7 עם דר' אברהם ארגל, ב-14.8 עם יהושע שקדי
ספארי קמפינג — 21 יום — 31.7

סקנדינביה
פינלנד, שבדיה, דנמרק ונורבגיה — 18 יום — 8.8

פרטים והרשמה:
ירושלים: קרן היסוד 36, טל. 634494, 02-699385
תל אביב: הירקון 252, טל. 03-5469411
חיפה: הרצל 61, טל. 04-671292

לוז

תעשיות (ישראל) בע"מ
מודיעה
ביום 7.7.86 יוחלפו מספרי הטלפון

מספר הטלפון החדש (רב קווי) 02-801422

מספר הפקסימיליה החדש 02-801536

טלקס 26331 IHPIS

LUZ INDUSTRIES ISRAEL

לוז מערכות סולריות להפקת חשמל

ל"ע תובעת ועדת חקירה

מפלגת הליברלים העצמאיים (ל"ע)

קובעת שבטחון ישראל חייב להיות מושתת על צדק, יושר, אמת, חוק ומשפט

חקירה ע"י ועדה שיפוטית מוסמכת ואחראית היא תנאי הכרחי לחיזוק מעמדה ובטחונה הפנימי והחיצוני של ישראל.

סוניטק דיור 2000
הדרכה והדגמה מטבחים מזנונים ופינות אוכל
מול היפר-כל החדש מפרץ חיפה, צומת ק. אתא
טל' 04-720720
מול לתכנון ולעיצוב פנים!

למשפחת ברנוביץ

ברכות ואיחולים
עם הענקת התואר יקיר תל־אביב־יפו
לראש משפחתכם, ידידנו היקר
א.צ. ברנוביץ

מכבי ת"א
מחלקת הכדורסל

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261.
המחיר למודעה 42 ש"ח
המחיר למילה 5.25 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

הלוח הארצי
הארץ חדשות

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן חדשות הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות

● בבית הכרם 5 + דירת חדר + גינה פרטית. 215,000. "כהן" 243105-6 (1795) (מלו"ן)

● בקרית יובל (מאוכלס) ק"ב + מטבח ענק 72,000. 223342 (1475)

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

3.5—3 חדרים

1—1.5 חדרים

● במרכז קרית יובל 1.5 הסקה, ארונות תנור הקריה 410101 (1821)

דירות בשכ"ח

דירות בדמ"פ

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

דירות להחלפה

● דירה תמורת דירה לשבוע למשפחה דתית מרמה. 04-229226

2—2.5 דירות

הצעות עבודה

שיכון ופיתוח
קניה בטוחה בחברה אמינה

הלוח הארצי

הארץ חדשות

ירושלים
המשך

או.אר.אס.

ביקוש עבודה

עסקים

מציעים למכירה

חבר

מחשבים

חנויות

משרדים

מגרשים

בריאות

מנפאואר

מכוניות

אודי

אוטוביאנקי

פולקסוואגן

פורד

טלבוט

לנצ'יה

מרצדס

סובארו

אוסטין

אופל

אופנועים

אלפא

ב.מ.וו.

ס.א.ב

סוסיתא

סוזוקי

סיטרואן

סימקה

דייהטסו

וולבו

רנו

אמריקאיות

פז'ו

פיאט

מסחריות

ג.מ.ס.

קרוונים

כלי נגינה

קיט ונופש

מבני תעשייה

שיעורים

מחסנים

לוח קיר

מקררים

מכונות כביסה

וידיאו

מערכות סטריאו

רהיטים

תנור אפיה

אופניים

בעלי חיים

שונות

צילום

קונים

עבודת פרך

שיעורים פרטיים

חוגים

הכרזות

שידוכים

הלוח הארצי העיר צומת השרון
תל אביב גוש דן והשרון

דירות

וילות ובתים

קבלנים מציעים

בחינם!!!
"תיווך קאופמן"
מקבלים להניה מכירה ולהשכרה דירות וחנויות

תל אביב

משכנתאות

4 חדרים ויותר

מבצע משכנתא גם בלי זכאות
בנק טפחות

הלוח הארצי

הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון
המשך

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

4 חדרים ויותר

אזור השרון

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

חולון בת-ים

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

ראשל"צ

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

נתניה

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

שכ"ח

גוש דן

4 חדרים ויותר

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

אם ברצונך לבנות קוטג'
תוספות ושיפוצים
פנה למשרדנו בהוד השרון - 052-449302

בקנין נכסים ביקרת?
אל תקנה תמכור לפני שטלפנת!
237702 230007 230025 239251 233535
כדאי לך!

לתשומת לב המפרסמים בלוח "העיר"

בכל פניה לפרסום מודעה חוזרת, להפסקת פרסום מודעה חוזרת או בירור אחר, יש למסור את מספר הקוד כפי שהודפס בעתון בסוף המודעה.

הודעות חדוש וביטול מתקבלות ישירות בטלפון: 03-371261 (רבקה).

הנהלת לוח "העיר"

נצא לאכול

איטלקיות
● ריסוריו המסעדה האיטלקית היוקרתית מבחר מאכליים. יסוריו הירקון 106 ת"א טלפון: 246837.

● פיצריות רימיני המטבח האיטלקי האמיתי בטעם מעולה כפי שרק איטלקי יודע להכין. פתוח בצהריים ובערב. רימיני רשת המסעדות הגדולה בארץ.

בתי קפה
● קפה תיאטרון הבימה מזמין אתכם להגיגת סלטים מדי יום בין השעות 12.00—16.00. בימי שישי מאכלים מבית אמא ומשעה 13.00 בצהריים שירי ארץ ישראל עם הזמר ליאור ייני. קפה תיאטרון הבימה טלפון 204113.

● סמי בורקס בבית גיבור. קרואסונים, עוגות ובורקסים למיניהם. אפשר לקחת הביתה ולקבל באמצעות שליחים. טלפון: 652215.

בלקניות
● אקרופוליס מסעדות טובות באמת: דגים וכשר בנוסח הבלקן. ת"א המסגר 46 טלפון 338403. יפו העתיקה בניין כליף טלפון 838397.

גלידריות
● הבלון, רשת מסעדות הגלידה היפות ביותר בארץ. בואו אל הבלון ותהנו מקרנבל של גלידות העשויות מחומרים טבעיים ועכשיו הבלון גם בבן יהודה 163. בהרצליה פיתוח ובמדרחוב בנתניה.

דגים ומאכלי ים
● בפונדק הדגים מבחר דגים ישר מהים, סלטים וגריל פחמים. נוף מרהיב אל הים. הכניסה מחוף תליברוך, להזמנות צלצלו: 410500.

הונגריות
● אוכל ביתי הודה מבחר מאכלים ביתיים. מטבח צ'כי והונגרי. מתקבלות הזמנות לאירועים. רחוב התומר 30 רמת השרון. טלפון: 474952.

חלביות צמחוניות
● פלינצ'י המחודש. המסעדה הראשונה בארץ לבלינצ'ס חלבי בלבד. רחוב ירמיהו 17 ת"א. טלפון: 443617.

● נמלי בלינצ'ס מסעדה חלבית כשרה בלב דיזנגוף אוירה נעימה ומאכלים מעולים. הכניסה משעורים 4 ר'6 פתוח עד חצות.

● בעמורה מבחר מטעמי חלב ודבש כשר למהדרין: מנות דגים, פסטריות, בלינצ'ס, סלטים, גבינות ועוגות. פתוח 21.00—6.00. עמורה אלנבי 54.

● בית הגבינות מאכלים חלביים צמחוניים. בתפריט: שיפודי גבינה, ממרחי גבינות. מבחר גדול במיוחד של סלטים. דגים, מרקים ועוד מעדנים רבים. בית הגבינות מעדנים מעולם אחר: בן יהודה פינת אלחורוב 13 טלפון: 230048.

יהודיות
● בקיטון, מטבח יהודי ביתי ותפריט מגוון. רח' דיזנגוף 145 ת"א. טלפון: 03-233679.

● בפלעצל כבר הייתה? אוכל יהודי מקורי במבחר עשיר ומגוון. ערב ערב באווירה מזרח אירופאית. פתוח יום יום מ-12 בצהריים עד 12 בלילה. הפלעצל פרישמן 70 טלפון: 238761

ישראלי מקורי
● מפגשים מסעדה השייכת לסוג המשובח. התפריט מזרחי וכולל גם ממולאים, סלטים, בשרים על האש ודגים. במפגשים אולם שיועד לאירועים מכל הסוגים. במפגשים חויה אמיתית. רחוב אהרון קציר תל-השומר. טלפון: 769427.

● מסעדת אם ברחוב הרצל 13, ארוחות עיסקיות מאכלים ביתיים רג ממולא, מרק עם קיסונים. בשרים מבושלים ומבחר שיפודים בגריל. טלפון: 657327

● במסעדת דדגוד מבחר דגים ובשרים. הסלטים חינם: תפריט מיוחד ב-8.5 ש"ח. רגרה, כיכר אתרים טלפון 03-287704.

● ממעדני המטבח הישראלי החדש והכשר בניהולו של השף אודי גוטמן תמצא במסעדת פנורמה. ברחוב הירקון 105. להזמנות צלצלו: 238913.

ים תיכוניות
● כפרית, מסעדה ים תיכונית הידועה במסורת הממולאים ובמעדני הבשר והדגים. חויה לאניני הטעם. כפרית, דרך בן צבי 70 ת"א. טלפון: 822979.

● בפונדק הציירים רחוב סירקין 4 בגבעתיים מאכלי ציד וגריל פחמים. צלצלו: 728200.

● מסעדת הפנינה מסעדת הפנינה הנושקת לים, מציעה תפריט מגוון ויין חינם. נוף מרהיב ברכבל תחתון, בת גלים, חיפה.

מזרחיות
● קפה ומסעדה בוגרשוף מציעה אוכל ים תיכוני מעולה במבחר מנות מגוון. בואו ותיהנו מנוף ים מרהיב המשקיף מקומת הקפיטריה תוך כדי בילוי במסעדת בוגרשוף. פתוח רצוף מ-8.30 בבוקר עד 2.00 אחר חצות. בוגרשוף על חוף הטיילת ת"א טלפון: 237822. בוגרשוף כיף של מקום על החוף!

● "זהר זהר" בדיזנגוף סנטר מקום מהנה ושופע חיים מבחר סלטים ובשר על האש שרות אדיב ומהיר במחירים מפתיעים. טלפון: 290393.

● חדש בפונדק שאול! ארוחות עסקיות לפי הסכם מראש ובתנאים נוחים. לפרטים נוספים. פונדק שאול טלפונים 653303 או 657619.

● מועדון אסנדי, ברחוב השמונאים 117 תל-אביב יופיעו ביום ששי הזמרים: אבי, אריס, שיר חן, יגאל נוף, חזי אל הקרנית בסן. טלפון 03-210731

● מסעדת ציון המסעדה למאכלים תימניים ומזרחיים יוצאת במבצע שיערך עד ה-30.6. באו ותהנו מארוחה מלאה ועשירה במחיר מפתיע. מסעדת ציון. הפרדס 28 כרם התימנים תל-אביב. טלפונים. 657323 או 658714.

● "לה ולי" מעדני גריל ואווז כשר בהשגחת הרבנות. אצ"ל 61. טלפון: 372439. לה ולי

סטקיות
● האם אכלת בשר שיפודים בשובך? היום הם האריב הכניסה מרחוב השלום 24. טלפון: 336509.

● במפגש בשר הירקון מבחר בשרים על האש סלטים וממולאים פתוח מ-12.00 בצהריים עד 2.00 בלילה. טלפון: 03-233679.

● בפונדק עלית תפריט מגוון, בשר מובחר, ממולאים, סלטים, דגים ומאכלי ים. פתוח עד חצות הכניסה מתחנת הדלק עלית. ז'בוטינסקי 4. רמת-גן.

פאב-מסעדה
● בפאב ויקטור בירה מהחבית ומבחר סלטים, סיגרים וגבינות. כל יום שלישי קוסקוס אמיתי. פתוח עד חצות. בית אל-על. הכניסה משלום עליכם. טלפון: 298836.

● הבר האדום הבר האדום מקום מרווח מציע תפריט משובח. שוק ממולא דגים וסוגי בשר. בדיזנגוף 213.

צרפתיות
● מסעדת "ורסאי" מסעדת ורסאי הוותיקה בת 15 שנים. מציעה תפריט צרפתי משובח. רחוב גאולה 37.

● קפה פילץ באוירת שנות השלושים בנוף התל-אביבי. לאניני הטעם מבחר להיטי המטבח הבינלאומי עם קורטוב צרפתי. מתקבלות הזמנות לבריתות, חתונות, בר-מצוות ימי-הולדת. טלפונים 662200. 652778.

● במסעדת להקורון, מטבח צרפתי מעולה ותפריט מגוון. רחוב פינסקר 22. טלפון: 03-299966.

● במסעדת פונדו, 8 סוגי פונדו פשטידות דגים ובשרים. בסגנון צרפתי. אבן גבירול 129. טלפון: 5462854.

● אמילד חויה של ארוחה על גג הוויה ביפו העתיקה. המסעדה החדשה הכשרה המשקיפה על נוף יפו העתיקה. מזמינה אותך להנות מארוחה אקסקלוסיבית ולפתן מוסיקלי. פתוח יום יום עד חצות מלבד יום שישי. אמילד.

קונדיטוריות
● קונדיטוריית "בונבון" קונדיטוריית "בונבון" אבן גבירול 84 מזמין אתכם להגיגת עוגות ופשטידות ביתיות והרבי מתיקה. טלפון: 240617.

רומניות
● במפגש ישראל סטקיה וממולאים בדמה אוירת במחיר עממי השווה לכל נפש. לאירועים מיוחדים עד 60 איש. גם בשבת. דרך פתח-תקוה 78 ת"א.

תאילנדיות
● לא רק במזרח הרחוק: סוקי יאקי בדיזנגוף 302, תל-אביב. 3 קומות של מסעדה סינית ותאילנדית באוירה קסומה. בסוקי יאקי הארוחה חויה גסטרונומית. פתוח יום יום רצוף משעה 12.00 בצהריים עד 12.00 בלילה. מומלץ להזמין שולחן מראש. סוקי יאקי הכי טוב בעיר. דיזנגוף 302 תל-אביב. טלפונים 448273 או 443687.

● סטיה המסעדה הסינית תאילנדית מתמחה במאכלים תאילנדיים מקוריים מעשה ידיו של פונג השף הבעלים של המסעדה. האוירה נעימה ומיוחדת. פתוח בצהרים ובערב גם לארוחות עסקיות. סטיה רח' ירמיהו 54 ת"א טלפון 447984.

תימניות
● המרתף של רמי. ארוחות צהרים וערב ארוחות עסקיות במבחר עשיר ומגוון של סלטים ובשרים על האש. כמו כן פאב עשיר ומאכלים תימניים מקוריים באוירה שקטה ואינטימית. מתקבלות הזמנות לארועים מיוחדים. בואו להנות במרתף של רמי. רח' פרישמן 41 פינת דיזנגוף 106 ת"א. טלפונים: 222191, 233033. סגור בשבתות.

ערוך ע"י מודפון 03-38 38 38

הלוח הארצי הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון
המשך

דירות מרוהטות

דירות בדמ"פ

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

ביקוש דירות

לבעלי דירות ונכסים
חינם !!! חינם !!!
משכיר דירתך ונכסיך
+ התראה חינם !!!
ב"מידע-דירות"
03-246242

מכוניות

אוטוביאנקי

אאודי

אוסטין

אופל

ג'יפים

דייהטסו

מלון

אינוצנטי

מלבס

אלפא רומאו

טריומף

אמריקאיות

לנציה

מוריס

מיני מיינור

"גנרל-גיר" מכון לגירים אוטומטיים
★ תיקון גירים אוטומטיים באחריות

מרצדס

ב.מ.וו.

נ.ס.או.

סאאב

סובארו

סוזוקי

סוסיתא

סימקה קרייזלר

פולקסוואגן

סיאט

סיטרואן

פיאט

פורד

פיג'ו

רנו

טנדרים

מסחריות

משאיות

טרקטורים

קרוואנים

אופנועים

הלוח הארצי
הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון
המשך

ביקוש רכב

חלפי רכב

הצעות עבודה

דפוס

הנהלת חשבונות

אחיות

גזירה ותפירה

חשמל

מכונאים / הנדסאים

יהלומים

מוכרים/ות

חרטים/מסגרים

עוזרות ומטפלות

סוכנים/ות

מחסנאים

נגרים

נהגים

ספרים/ות

עובדי מתכת

פועלים/ות

פקידים/ות

חבר (חבר המתרגמים)

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

עסקים

לתשומת לב המפרסמים בלוח "העיר"

בכל פניה לשינוי מודעה חוזרת, להפסקת פרסום מודעה חוזרת או בירור אחר, יש למסור את מספר הקוד כפי שהודפס בעיתון בסוף המודעה. הודעות חידוש וביטול מתקבלות ישירות בטלפון: 03-371261 (רבקה).

הנהלת לוח "העיר"

בואו איתנו לקיבוץ

מתארגנת קבוצה של רווקים/ות רציניים בעלי מקצועות והשכלה

03-216015 03-262501

● ברעננה דרושה מטפלת לילד בן 3 ימים 7.30-15.30 ... 052-454837

● בהרצליה עוזרת למשק בית ליום בשבוע + הגלצות 052-543017 201611197

● דרושה מטפלת למעון לתינוקות בכפר-סבא, תנאים טובים. 052-23345 201659197

● דרושה אשה אחראית לעבודה ליד מיים בשבוע 03-412191 19481303א

הלוח הארצי

הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון
המשך

מחסנים

אולמות

תעשיות

מגרשים

הלוואות

מציעים למכירה

קונים זהב ויהלומים גדולים
"זמלר"
יהודה הלוי 143 ת"א טלפון: 03-235924

מבני תעשיה

משרדים

בתי מלאכה

חקלאות

שירותים

מדחסי אויר

מוצרי חשמל

ריפוי והדרה

בריאות

ניקוי ופוליש

צילום

מערכת סטריאו

נופש וקיט

מחשב אישי - קונים רק באמינטק כי לאמינטק - אין מתחרה במחיר. באיכות ובשירות.
COMODOR · APPLE @ 2 E/C · WINNER TURBO PC
החל מ-390 ש"ח * החל מ-1090 ש"ח * החל מ-1590 ש"ח *
דיזנגוף סנטר - הכבל 29 טל' 03-203811
אבן גבירול 67, ת"א טל' 258051, 03-260080
* לשרותכם מעבדת שרות תיקונים למחשבים * לא כולל מ.ע.מ.

רהיטים

שיפוצים

כלי נגינה

מחשב

חיות בית

הלוח הארצי | הארץ חדשות

המעוניינים לבקר עצמאית בהודו ובכל המזרח הרחוק (כולל קבלת אשרות כניסה, טיסות מוזלות וייעוץ חופשי), מוזמנים להיעזר בשרותי מחלקת טיולי המרכז לקשרי תרבות, מדע ותיירות יפן-ישראל.

טל' 03-243571, 03-248293, 03-440287

ת"א גוש דן והשרון

המשך

רוצים לקנות

• קונה מסמכים ושטרות טלפונית בכל רחבי הארץ 03-341986 024513092

בתיזוג

• עלוני "קשר" עלון הפנויים והפנויות בישראל לפנויים — להזמנות — 03-733994 עד חצות. 04-446025 עד 21.00 (+ בשבת) 184819038

חוגים

מזוני איזי

סבנות כביסה

תנורי אפיה

מיד לפה

מסגר

שיעור

סירות

טלויזיות

מדיחי כלים

תן

קח־תן חצי חינם

הברזיות

וידאו

משלוחי מטען בינלאומי

הודעות לציבור

שידוכים

הלוח הארצי — הלוח הבטוח — חיפה והצפון

דירות

בניה קולקטיבית

ביקוש דירות

וילות ובתים

קח

קבלנים

הזדמנות טובה

מקרר

רמ"פ

5 חדרים ויותר

4—4.5 חדרים

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

קריות

וילות ובתים

גליל

וילות ובתים

דירות למכירה

דירות בשכ"ח

נצרת

דירות למכירה

בקזוג

הלוח הארצי — הארץ חדשות

חיפה והצפון
המשך

דירות בשכ"ח

עסקים

מגרשים

משרדים

חנויות ועסקים

מבני תעשיה

מחסנים

הצעות עבודה

עוזרות ומטפלות

ביקוש עבודה

שיפוצים

שירותים

הלוואות

בריאות

מחשבים

רהיטים

וידאו

סטריאו

מקרר

יד שניה

חיות בית

מכירות

מכוניות

אאודי

אוסטין

אופל

אוטוביאנקי

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

וולוו

לנצ'יה

מרצדס

סובארו

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיג'ו

רנו

מסחריות

משאיות

אופנועים

ביקוש רכב

בי"ס לנהיגה

הלוח הארצי — כאן דרום — אזור הדרום

דירות

וילות ובתים

2 — 2.5 חדרים

4 חדרים ויותר

1 — 1.5 חדרים

3 — 3.5 חדרים

שכ"ח

ביקוש דירות

מכוניות

סובארו

סיאט

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיג'ו

רנו

אאודי

אוטוביאנקי

אופל

אלפא רומיאו

אמריקאיות

דייהטסו

(המשך בעמוד 11א')

הארץ
יום ו', כ"ז בתמוז, תשמ"ו 4 ביולי 1986

מה מותר ומה אסור לשב"כ

מאת פולס

במלחמה מותר ואף צריך להרוג, אולם אחרי הקרב יש לשמור על החוק

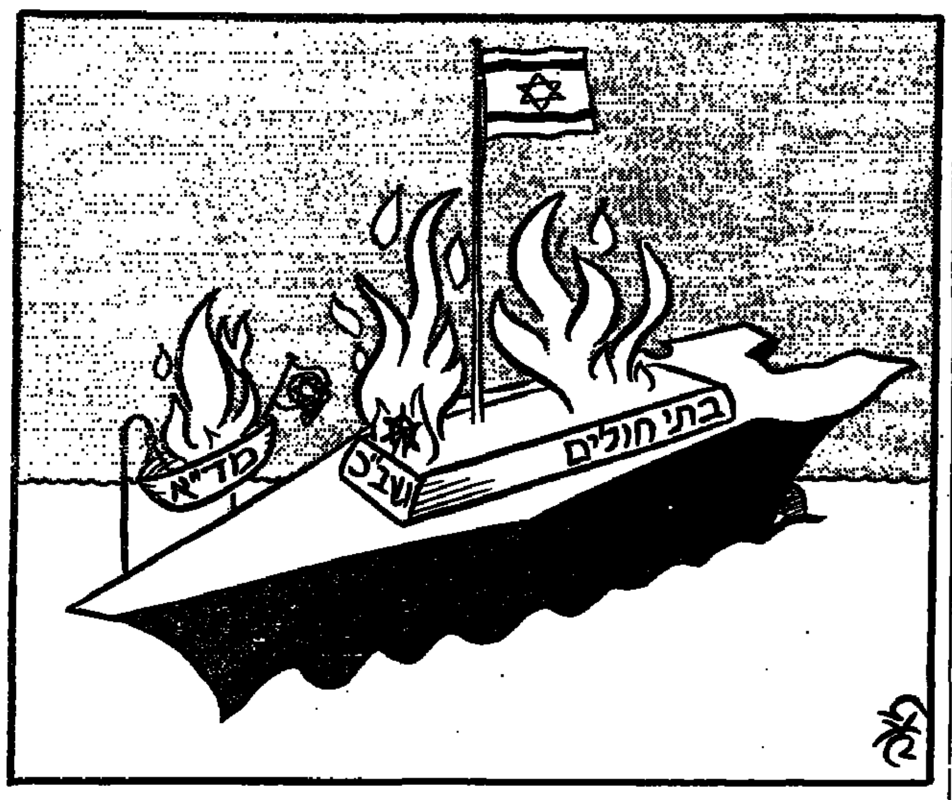

לרסן את התביעות

מסר מתמסמס

מאת א. שוייצר

התוכנית הכלכלית מלפני שנה הצליחה ביעדה הראשי: בלימת האינפלציה. עתה היא נתונה בסכנה מחמת התרופפות הרצון להגשימה עד הסוף

ענינים קטנוניים / יואל מרקוס

"קצוץ" עם או בלי?/ חד־גדיא/ בן־מאיר לא שכחנוך!/ חריש כנכס/ אולמרט מבציר 84/ נמאס, מה?/ "בני הנגיד" / חוק מרפי/ שיא התחכום/ מארדונה אנו באים!

שביתה כללית בלבנון "נגד המלחמה והרעב"

קלות התפלה

ברוכות התרומות לחוץ

עלמה ושמה חירות

מאת יואב קרני

אחרי 210 שנים לא כל-כך נורא להיות פרד אמריקאי, וכשאמריקה חוגגת היום את יום ההולדת המאה של "מיס ליברטי", אפשר לשלוח כמה ברכות, אם גם אסור להפריז

מפעלי "לילך" מכריזים על מבצע הדהיטורס בחסות עירית תל-אביב

דהיטורס

קבל ריהוט חדש בהנחה תמורת ריהוט ישן

מפעלי "לילך" ועירית תל-אביב-יפו פותחים במבצע ה"דהיטורס" בחסות מר שלמה להט ראש עירית תל-אביב-יפו
כל הרוכש בתקופת המבצע פריט מרהוט של "לילך", מקבל בשיטת ה-TRADE-IN הנחה מיוחדת תמורת הריהוט הישן, בנוסף לתנאי התשלום המקובלים ברהיטי "לילך".
הריהוט הישן מוסר לעירית תל-אביב-יפו ויחולק בהתאם לשיקולי אגף הרווחה לתושבי העיר מעוטי היכולת.
המבצע יתקיים החל מיום 15.6.86 באולם התצוגה של "לילך" ברחוב ז'בוטינסקי 28 ר"ג. תעודת הוקרה תינתן מטעם יוזמי המבצע לכל המשתתפים ב"דהיטורס" ברהיטי "לילך", על הפגנת אזרחות למופת.

מערכות ישיבה
מזנונים
פינות אוכל
כורסאות T.V.
חדרי שינה
שולחנות שיש

שב טוב שב לילך

בחסות מר שלמה להט ראש עירית תל-אביב-יפו

רחוב ז'בוטינסקי 28 רמת-גן טל. 728477 לרגל המבצע פתוח רצוף עד 20.30

صحفنا من الداخل

מאמרי דעות

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

פרשת השב"כ לא תשבוק

שר פעיל מאד בפרשת השב"כ הגדיר באוזני את המשבר במלים אלה: יש לנו ראש ממשלה שמוכן לוותר על ראשות הממשלה ובלבד שישמור על התרמית. ויש לנו ממלא מקום שמוכן לוותר על התרמית ובלבד שיבטיחו לעצמו את ראשות הממשלה".

כך נקלעו שוב שמעון פרס ויצחק שמיר, יחדיו, לאי בודד שסביבו געשים משברים ומאיימים לסחוף אותם למערבולת שאין מפלט ממנה. בישיבת הקבינט שבה אושרה החנינה, שתק פרס כאשר בתשובה לשאלתו עזר ויצמן, שר במשרדו, אמר שמיר: אתה יכול לשאול מה שאתה רוצה. בין כה וכה לא אשיב לך". בישיבת הממשלה השבוע המשיך שמיר להתעלם מויצמן באומרו: "עזר אתה יורד ויורד. במצב כזה עוד תקים שב"כ משלך". האם לא די בכך, השתלח שמיר על מי שאמור להיות סגנו בעוד שלושה חודשים. כה אמר לנשיא לשעבר יצחק נבון: "שמעתי מתק שפתייך. אני אתך גמרתי".

וכך, לשר אחד בממשלתו אין הוא משיב ועם השני הוא גמר. אישים במערך מטילים ספק ביחס לתוחלת הדים של ממשלה כזו. בכל מקרה, הם אומרים כי מה שהיה בממשלה ובמדינה עד פרשת השב"כ אינו מה שיהיה לאחריה. אלה הן כמה מהתמורות שהם מונים.

● בין פרס לשמיר שררו יחסי אמון ברמה גבוהה יותר מזו שיש לכל אחד מהם עם כמה וכמה משרי מפלגת־שלו. השבוע מעמידה פרשת השב"כ בפני שמעון פרס את הברירה החד־משמעית, בין האמת של שמיר לבין זו של ראש השב"כ אברהם שלום. אחד ממקורבי פרס, המצוי היטב בנבכי הפרשה, אמר לי אמנם השבוע כי אפשר בהחלט ששניהם צודקים. מתברר לדבריו כי לא אחת "מרח" שמיר עניינים חשובים בלא רישום או דיון רציני. יתכן שגם הפעם שמע את שלום בחצי אוזן והפטיר "עשה מה שאתה מבין". הגרסה הזו מסתדרת עם דברי שלום שצוטטו בשבת בבית ראש הממשלה לאמור: "שמיר נתן לראש השב"כ אישור כללי לחסל מחבלים שייתפסו במהלך פעולה כזו. הוא אמר לאברהם: 'עשה לפי שיקול דעתך'". וכמו, יתכן ששמיר צודק כאשר הוא טוען כי לא־נתן לשב"כ אישור ספציפי לחסל את שני המחבלים מהאוטובוס. עתה, בהיעדר גיבוי מיניסטריאלי לפעולת השב"כ בשטח, אומרים בארגון כי התערער האמון שבין הדרג המבצעי לדרג המדיני, ויהיה צורך במאמץ לא קטן להשיבו למקומו.

● בעיית האמון והאמינות בפרשה מתמקדת מתחילתה בקנוניה להוצאת ועדת החקירה. אחד האישים המעורבים בדיונים בפרשת השב"כ אצל ראש הממשלה הסב את תשומת הלב לשתי מלים שנעדרו מתיאור המפורט של השתלשלותה בנאומו של פרס בכנסת. כמעט בכל שיחה נהג פרס לכנות את ראובן חזק וחבריו "קליקה" ואת פעולתם "פוטש". לאחר מעשה החנינה, ואולי עוד לפני כן, אין פרס מטיל עוד ספק שאכן נפל דבר חמור בין השב"כ למערכת המשפט בישראל (ויש ליכוד ־ועדת זורע קיבלה מעמד רשמי־שיפוטי מטעם הפרקליטות הצבאית). בפרקליטות המדינה כבר התנגמו בהשלכותיה של טענת מתנגדי החקירה שהתריעו כי במהלכה יטענו אנשי השב"כ שקשר הנואה כפי שנקשר נגד ועדות בלטמן וזורע ובית הדין המשמעתי של השב"כ, הוא לחם חוקו של הארגון. נודע לי כי שופט אחד לפחות כבר אמר לתובע שביקש להביא בפניו עדות של איש שב"כ "אין לי מה לשמוע אותו". כל עוד לא הוכח שפרשה זו היא חריגה ודאיה לגיטימי, אומרים אנשי הפרקליטות וגורמים התומכים בחקירה, לא תהיה תקנה לאמון שהתערער בין בתי המשפט לשב"כ.

מתברר כי בשיחות השכנוע הראשונות שבין פרס, רבין, שמיר ליועץ המשפטי לשעבר יצחק זמיר, טענו השלושה כי חקירה והשעייה או פיטוריו של שלום הם בבחינת אסון לביטחון המדינה. אמרו כי לכתום של שלום, משנהו המיועד להחליפו ראובן חזק, ושלושה סגנים, יותירו את השב"כ ללא רועה. זמיר לא השתכנע, והנה מתברר כי יצחק רבין היה בין אלה שדיברו על לבו של שלום להתפטר. חזק והסגנים יצאו מכלל שימוש, וברוך השם, אומרים בפרקליטות, המדינה אינה מרצפת מחבלים.

מקורבים התרשמו שראש הממשלה מבין היטב שיוסף חריש הוא נקמתו המוצלחת ביותר של יצחק מודעי בממשלה שהשאירה אותו כיתה חוץ הצטיינותו באוצר. אישות ממשלתית בכירה דיברה השבוע על הצורך לבדוק כיצד איש כחריש, שהתגלה כבר בישיבות רבות כהססן ונעדר נחישות, הגיע למעמד של סגן נשיא בית משפט מחוזי. לפי דברי פ"ס, אמר אותו מקור, היינו יכולים לפגוש אותו יום אחד בבית המשפט העליון.

שרים אומרים כי החלפו של זמיר בחריש מציינת כי אבד לממשלה גורם שפוי ומאזן. הסבריו של חריש, טוענים אחרים ממשתתפי התייעצות החנינה, אינם יכולים לחפות על התנהגותו המבולבלת באותו לילה. עד היום קשה להבין אם חריש תמך בחנינה, התנגד לה או שמא נותר אדיש.

בוש למסע בחירות בישראל

סגן הנשיא ג'ורג' בוש אינו רוצה להרצות במרכז דיין ב־ אוניברסיטת תל אביב, ודחה גם הזמנה להופיע באוניברסיטת בר אילן. הוא בכלל אינו מעוניין לבקר בתל אביב. המארגנים התרשמו כי סגן הנשיא החליט כי ישראל היא מקום מצויין לפתוח בו את מסע הבחירות שלו לכהונת מועמד הרפובליקאים לנשיא הבא של ארה"ב. הוא רוצה למשל ל־ הצטלם עם עולים מאתיופיה ולבקר בבסיס חיל האוויר בדרום הארץ. סגן הנשיא רצה מאד לנאום במליאת הכנסת, אך הוסבר לו כי לשם כך עליו להיבחר קודם לכן לנשיא (הדוכן במליאה שמור לראשי מדינות בלבד), והוא יסתפק בנאום בסעודת ערב באכסדרת המשכן.

המתנה שאמור בוש להביא עמו היא חתימת הסכם תיירות בין ארה"ב לישראל. אולם מתברר כי במשרד התיירות אין מרוצים כל כך מההסכם. מכיוון שהאמריקאים מבקשים להכניס בצל קורתו של ההסכם לכינון אזור סחר חופשי. מנגד מקווים האמריקאים מאד שעד מועד הביקור יצליחו הישראלים וה־ מצרים לחתום על שטר בוררות בשאלת טאבה הנצחית. בוש מעדיף שאברהם סופר לא יעמוד צוכן בניסיונות נפל להפיס את רעתם של שני הצדדים. צריך לקוות שעד שבוש יהיה (אולי) נשיא תימצא הנוסחה הגואלת.

משרד על הכוונת

שתי משרות מעסיקות את ה־ עתונאים הפוליטיים ערב הרוטציה. גדולה של האחת, מנכ"ל משרד החוץ, יוחרץ בסופו של דבר בין שמעון פרס לבין עצמו. איש בקרבתו אינו מוכן להמר על התוצאות. האם יעדיף את מנכ"לו אברהם טמיר שעשה בעבורו את העבודה השחורה בעסקי טאבה וי־ מנע בכך זעזוע ביחסיו עם עזר ויצמן ומתנועה? האם יבחר להשאיר את דוד קמחי על כנו כדי למנוע זעזועים אפשריים במשרד החוץ, או אולי יציע את המשרה הבכירה לאיש סודו ד"ר יוסי ביילין, אשר הודיע כי ידחה משרת יועץ או שגריר במשרד החוץ? שלושת המועמדים הטובים האלה יהיו שרויים כנראה באיראות עד הרגע האחרון.

משרה אחרת, בכירה וקוצצת לא פחות, שגריר ישראל בוואשינגטון, שמצבת בימים אלה הסתערות רבתי. קצים, בוחשים בקדירה: שר הביטחון יצחק רבין אישר באוזני כי הציע לראש הממשלה שמעון פרס למנות את עמוס ערן לתפקיד במקום מאיר רוזן המסיים את תפקידו בסתיו הקרוב. רבין יודע עד כמה חיוני לשר חוץ שאינו ראש ממשלה קשר ישיר עם השגרירות בוואשינגטון, ועל כן הציע שד"ר נמרוד נוביק, יועצו המדיני של פרס, ישמש ציר מדיני בוואשינגטון לצד ערן. נוביק הספיק לדחות את ההצעה. הוא מעדיף לשרת את פרס ממשרד החוץ בירושלים. מובילים אחרים בבורסת המועמדים: נפתלי לביא ואורתור (מועמדי פרס), שלמה גזית (נתמך על־ידי ח"כ שמחה דיניץ), בנימין נתניהו (מועמד נצחי של השר משה ארנס).

שמו של ח"כ דן מרידור עולה בתכיפות גוברת בבורסה הוואשינג־ טונית כמועמד המועדף של יצחק שמיר. למינויו לשגריר בוואשינגטון תחת פיקודו של שר החוץ שמעון פרס צריך להתייחס כאל תרגיל במבוא לפוליטיקה: אמור לי מי מועמדך ואומר לך מיהו מועמדי. לבסוף נתפשר על מישהו באמצע. המישהו הזה, שיגיע לדעת יודעי דבר לוואשינגטון, הוא חנן בראון, המשנה למנכ"ל משרד החוץ — "סויל מרוגע" מובהק ששירת בנ־ אמנות את שמיר והיה מקובל באותה שעה גם בלשכתו של פרס. הוא כנראה היחיד מבין כל האישים שהוזכרו, שפרס ושמיר כאחד יכד לים להתפשר עליו. באחרונה בחרו שניהם להפקיד בידיו את הטיפול בפרשת פולארד הסבוכה. ככל שמתרבים המועמדים מבחוץ, גובר סיכויו של בראון לזכות בכהונה הדיפלומטית הרמה ביותר בשירות החוץ.

כאשר מדובר באמריקה, אין מקלים במפלגות ראש גם בקטנות. הליכוד מבקש להציג את מועמדו [illegible] גר לקונסול כללי בבוסטון. במערך התעורר מישהו והסב את תשומת לב השרים להתנחלות החולת של הלי־ כוד ביבשת החשובה ביותר. הם מחזיקים כמעט במחצית הנציגויות בארה"ב ופרס יזכה בשאריות. הוחלט איפוא כי שרי המערך בוועדת השרים למינויים בשירות החוץ יציגו מועמד משלהם לבוסטון מול איש הליכוד. עכשיו מנסים להתפשר על מינויו של בן גר לסגן הקונסול הכללי בניו יורק.

מי שיפסיד בכל מקרה הם הדיפ־ לומטים המקצועיים במשרד החוץ שנדחקים תמיד אל סוף התור לטובת עסקנים נעדרי הכשרה. ועד העובדים טוען כי המאבקים ה־ מרתוניים בין המפלגות על ליטרת המינויים כבר גרמו נזק רב לתיפ־ קודו של המשרד. ועדת המינויים משותקת ומכיוון שאין החלטות בדבר מינויים בחוץ, מתמהמה מינוי מנהלי מחלקות מדיניות חשובות. הוועד מבטיח מאבק עד הרמה בפו־ ליטיקאים שינסו להשתלט על מינויי השמנת.

אירופה נגד ואלדהיים

עם השגרירים האירופיים בווינה שהקדימו השנה את חופשתם נמנה גם שגריר ברית המועצות ב־ אוסטריה. הוא ייעדר מטקס השבעתו של נשיא אוסטריה, קורט ואלדהיים, שיתקיים בשבוע הבא בווינה. מידיעות שהגיעו לירושלים מתברר, כי נוסף לארצות הברית, שהחליטה כי שגרירה ייצא לחופשה לקראת טקס ההשבעה, ינהגו כך גם קנדה, דנמרק ומדינות נוספות באירופה.

שוויץ תחרים אף היא את הטקס לאחר שדובר משרד החוץ הש־ ווייצרי הודיע, כי שוויץ פנתה רש־ מית לממשלת אוסטריה בבקשה לקיים בירור בעניין עבודת הדו־ קטורט של ואלדהיים, שבה הציע, בשנת 1943 "אנשלוס" (סיפוח) של שוויץ ומדינות בנלוקס לרייך השלישי. פנייה זו נעשתה בעקבות הודעה מטעם שר החוץ של לוכס־ מבורג. שוויץ הודיע, כי אם יתברר שיש אמת בידיעה, תהיינה לכך השלכות על ביקורו המתוכנן של ואלדהיים בשוויץ.

למחרת בחירתו של ואלדהיים לנשיא ביקרתי בפרלמנט האירופי בשטרסבורג. שניים מהנואמים חרגו מנושא הדיון באותו בוקר והצליפו בואלדהיים ללא רחם. באחד המסד־ רונות המהודרים הבחנתי בתמונה של ואלדהיים באירוע כלשהו של הפרלמנט, מונחת במהופך על הרצפה. נראה בעליל, כי הקהילייה האירופית אינה גאה בנשיא האירופי החדש.

השיחה עם הנשיאה לשעבר של הפרלמנט, הצרפתיה הליברלית סי־ מון וייל, התגלגלה אף היא אל ואלדהיים. משם היא מגיעה לישר ראל ולחלקו של הקונגרס היהודי העולמי בחשיפת עברו. וייל מזכירה שמועות שכל העניין אינו אלא קנונייה של הסוציאליסטים לקדם את סיכוייו של מועמד הסוציאליס־ טים האוסטריים לכהונת הנשיא. אין לה הסבר אחר לעובדה הצינית שהכל שתקו במשך כל אותן שנים, בעיקר ערב בחירתו למזכיר האו"ם. וייל בטוחה שהדברים היו ידועים לגורמים רבים, בעיקר לסובייטים וליוגוסלבים, אך הם העדיפו לש־ תוק. לדבריה, אפשר בהחלט שהד סוציאליסט פרס הפעיל את ידידיו בקונגרס היהודי העולמי בנסיון אחרון לסייע לסוציאליסט שטיירר להיבחר לנשיא. אגב, היא בטוחה שחבריה הסוציאליסטים בפרלמנט האירופי יקדמו את ההוקעה בישראל בגינוי חריף לישראל. הם ימצאו אמתלה כלשהי, למרות שלדעתה לא היתה מדיניות ממשלת פרס שונה במהותה ממדיניות קודמ־ תה וזו שתבוא אחריה.

בסביבתו של פרס מעלים באוזר־ נה דווקא את החשש, כי אנשי הקונגרס היהודי ישפרו אותו בשל ההססנות שנהג בשלבים קריטיים של פרשת ואלדהיים. מזכיר הקונ־ גרס, ישראל זינגר, קיבל הצעה שמנה מהוצאת ספרים אמריקאית לחשוף את מבצע הבילוש שלו אחרי עברו של הנשיא האוסטרי ומ־ געיו עם ארגונים ומנהיגים בעולם. זינגר יתלווה השבוע לנשיא הארגון אדגר ברונפמן בביקורו בארץ בענייני הקונגרס היהודי העולמי. השניים ייפגשו עם פרס וישמיעו באוזניו, כך אומרים מקורביהם, מלים קשות על מדיניות הממשלה בפרשה.

באחרונה אין שומעים דבר על אלפי תיקי הנאצים שביקש השגריר באו"ם בנימין נתניהו ממזכיר האו"ם. מתברר כי במהלך ביקורו בניו יורק הזהיר שר המשפטים יצחק מודעי כי אם תקבל ישראל את התיקים, היא תיתבע בבוא היום גם להודיע מה עשתה בהם. מודעי העדיף שלא לסבך את הפרקליטות והמשטרה בחקירה שהם אינם ערוכים לה. אלפי הנאצים שגילה נתניהו ב־ מרתפי האו"ם יכולים עתה להירגע.

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

שמיר התחזק בעקבות הפרשה

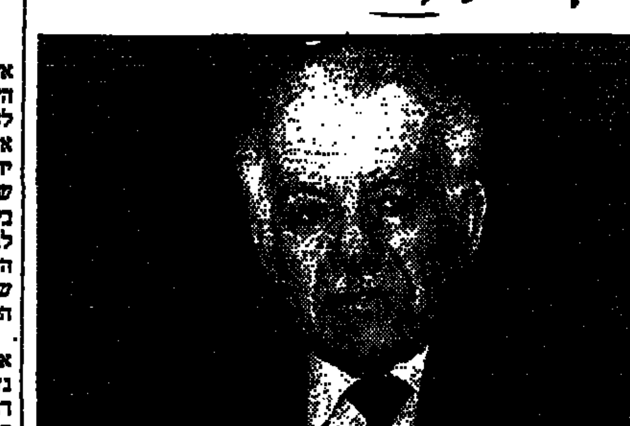

שמיר: גלי אהדה בתנועתו

נראה כי העימות הפוליטי עם המערך על רקע פרשת ראש השב"כ הצליח להביא לליכוד הכוחות בתנועת החרות. שרי התנועה, שלא הצליחו להתכנס ולשדר על אותו גל מאז פיצוצה של ועידת החרות לפני כארבעה חודשים, התלכדו מחדש בזכות המערך.

מאז התחילה פרשת ראש השב"כ התחזק מעמדו של מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר בצמרת חרות. עמדתו החד־משמעית נגד חקירה בנושא, ומאבקו נגד ראשי מפלגת העבודה מול כוונותיהם לפגוע בביטחון המדינה, כדבריו, עוררו כלפיו גלי אהדה בתנועתו. שמיר עומד לנצל כבר בי־ מים הקרובים את מעמדו המחוזק בתנועה כדי ליזום מהלכים שי־ אפשרו את כינוס המושב השני של ועידת החרות ובחירת המוסדות החדשים.

לפני כשבועיים עמד שמיר להיוועד עם סגן ראש הממשלה דוד לוי, לסיכום ההסדר לקראת כינוס הוועידה. אלא ששעות ספורות לפני הפגישה נפטר אביו של לוי, והפ־ גישה בוטלה. בעת ימי האבל פקדו את לוי, בבית אחיו כלוד, אחדים ממקורבי שמיר, שהעלו בפניו את ההצעות להסדרים בתוך תנועת החרות, כדי שניתן יהיה סוף סוף לנעול תוך שלום בית את ועידת החרות.

ליכוד הכוחות שנוצר כיום בצמ־ רת המפלגה בעקבות פרשת ראש השב"כ יצר בימים האחרונים תנ־ כנית הסדר לפתרון מקצת הסעיפים השנויים עדיין במחלוקת, בצורה שתאפשר כינוס מיידי של המושב השני. עלפי הצעת ההסדר, יכונס המושב השני ובו יוכרזו שמות ציר־ הוועידה לחברי המרכז של התנועה. השר אריאל שרון ימשש את הישגו ממושב הוועידה הראשון, ויתמנה לראש ועדת הצירופים, שבהסכמת כל המחנות תצרף לוועידה אישים שקופחו. שמיר ייבחר כיו"ר התנועה ויו"ר ההנהלה. לוי ייבחר כיו"ר מרכז התנועה. עלפי אותה הצעה, במושב השני יאושר גם הסכם האיחוד עם המפלגה הליברלית והקמת תנועת הליכוד.

אם תאומץ ההצעה, יבטיח ההסדר את דחייתם של שאר מאבקי הכוח בחרות עד לכינוס מרכז התנועה אחר כך. במסגרת זו ייבחרו יתר בעלי התפקידים, כגון ממלא־מקום יו"ר התנועה (תפקיד שאותו מבקשים לעצמם לוי וארנס), יו"ר ההנהלה, יו"ר המזכירות וראשי האגפים השונים. הכוונה היא לאפ־ שר הסדר מוסכם עד לכינוס המרכז, אך אם לא תהיה הסכמה, ייערכו הצבעות על מועמדים שונים.

ככל הידוע, אין ללוי התנגדות להסדר, שבו יתמוך גם שמיר, בעיקר לנוכח התחזקותו בתנועה. התנגדות העיקרית עשויה לבוא מצד שרון וארנס, שירגישו עצמם מקופחים. נראה כי שמיר ולוי יקחו על עצמם להרגיע את השניים. אגב, שרון וארנס ניהלו באחרונה מגעים מחודשים, לאחר שמיעטו לשוחח מאז התפטר שרון מתפקידו כשר הביטחון בעקבות ועדת כהן. הד־ רבות מבטיחה ככל הנראה שה־ שניים לא יקופחו כתוצאה מהסדר כלשהו בין שמיר ללוי.

נשק האלופים

בליכוד ובמערך עדיין לא מוצ־ אים בכלל אפשרות כי פרשת ראש השב"כ תוביל לפירוקה של הממשלה ולהקדמת הבחירות לכנסת. בר־ אשית השבוע היו, בדרגים המוסמכים יותר בשתי המפלגות הגדולות, שניסו לגבש מועד מוסכם לבחירות. בליכוד אמנם קיוו שהפרשה תוביל לבחירות מוקדמות, אך במפלגת העבודה הבינו כבר מהרגעים הרא־ שונים של המשבר כי בחירות עקב הפרשה עלולות לגרום נזק.

שני משרדי הפרסום המשרתים את הליכוד — דחף וטל־אדוו — נערכו גם הם לאפשרות כזו. פרסום דחף של אליעזר ז'הרבין, המקיים בחודשים האחרונים קשר רצוף כמעט עם שמיר, הרגיש כי האהדה והתמיכה בליכוד בעקבות הפרשה גדלה בצורה ניכרת. תגובה דומה התקבלה גם מטל־אדוו, העובד עם מחנה השר לוי. ראשי המשרד העבירו חוות דעת המבליטה זינוק באהדת הרחוב כלפי הליכוד. בצמרת חרות אוספים זו תקופה ארוכה קטעי עיתונות וחומר מרשיע נגד ראשי מפלגת העבודה, ובשבו־ עות האחרונים נאסף חומר רב בפרשת ראש השב"כ, כנושא ההסב־ רה העיקרי במערכת הבחירות, אם יוקדמו. בגוף הארגון בחרות, בר־ אשותו של ח"כ מיכה רייסר, הוכנו רשימות למטות בחירות אזוריות וב־ קומיות. רייסר טען השבוע כי הלי־ כוד יוכל להקים מטה בחירות ארצי תוך פחות מ־24 שעות.

במפלגת העבודה השתעשעו השר־ בוע ברעיון לגייס את האלוף יצחק מרדכי למקום בכיר ברשימת המע־ רך לכנסת, אם יוקדמו הבחירות. במפלגת העבודה הבינו היטב כי הציבור יתקשה להבין את הדקויות המשפטיות סביב הפרשה. הנושא עלול לעלות במבדקים. המגמה העיקרית היתה להימנע מכך שהפר־ שה תוביל לבחירות. אך בכל מקרה, הבינו במערך, יש למצוא נשק שינטרל את יתרונו ההתחלתי של הליכוד.

נשק כזה יכול להיות האלוף מרדכי, על הפגיעה בו ועינוי הדין שסבל. במערך קיוו שניתן יהיה לשכנע את מרדכי לפרוש מצה"ל ולהצטרף למקום בכיר ברשימה, ולתקוף משם את שמיר וראשי הלי־ כוד. כך, קיוו במערך, ניתן יהיה לסחוף את קולותיהם של בני עדות המזרח למפלגתם. היה כי מקרב האישים הבכירים במערך שנפגש ושוחח השבוע עם חברי הוועד להגנתו של יצחק מרדכי, שהוקם כשהאלוף עמד לדין, אולם עד עתה, לפחות, לא העז איש מראשי המערך להציע אפשרות כזו למרדכי עצמו.

רבין, פרס — ויכוח קורקטי

רבין: קורקטי ביותר

שרי המערך שהתנגדו להקמת ועדת חקירה ממלכתית בפרשת השב"כ כללו בעיקר את שר המשטרה חיים בר לב, שר הקליטה אריק נחמקין ושר הביטחון יצחק רבין. רבין היה זה שהרבה לנמק, בהתייעצויות השונות שקיימו ב־ שבועיים האחרונים שרי המערך, כולל בפורום "שרינו", מדוע אין להעשר בפרשה.

לאורך כל הפרשה השתדל רבין להיות קורקטי ביותר מבחינת ראש הממשלה שמעון פרס. רבין, וזה כבר לא סוד גדול, מעוניין ביותר בקיומה של הרוטציה. כך היה גם במשברים הגדולים שעברו הליכוד והמערך — בעיקר משבר מודעי — וכך היה גם הפעם.

הנימוק הביטחוני והרצון לשמור על הממשלה היו הנימוק המרכזי בלחצו של רבין למנוע את הקמתה של ועדת החקירה. ההתבטאות המשמעותית ביותר לעמדתו של רבין אירעה בראשית השבוע בבית ראש הממשלה, בכינוס פורום "שר־ רינו" של שרי העבודה. רבין הזכיר לפרס כי לא ניתן כעת לשנות את עמדתו ועמדת המערך.

"הרי חודשים ארוכים עסקנו יחד, אתה, אני ושמיר, בפרשה. ביחד ני־ סינו את כל הדרכים האפשריות כדי שהפרשה לא תוביל לחקירה. מה לא עשינו, איך לא התפתלנו. לאחר שגיבשנו יחד את המוצא, אי־אפשר לעשות עכשיו תפנית של 180 מעלות ולתמוך בהקמת ועדת החקירה. אנחנו הרי יודעים לאן זה עלול להוביל". כך אמר רבין באותה ישיבה מול פניו הקפואות של פרס.

עמדתו הנחרצת של רבין סביב הפרשה עוררה ביקורת בסיעת המערך. אין להתעלם מכך שהמשך כהונתה של הממשלה וביצוע הרו־ טציה יחזקו את רבין ויחלישו את פרס. כאשר פרס ישמש שר החוץ ורבין שר הביטחון, יהיה רבין נציגה הבכיר של העבודה בממשלה. וכבאן ישתנו יחסי הכוחות בתוך המפלגה. בשנתיים האחרונות לא העזו רבין לצאת נגד פרס. אך גם לא הורדו לפרק את מתנתו.

האינטרנציונל נזכר ביהודי בריה"מ

ברעם: לטובת שני הצדדים

בלימה בירת פרו התקיים לפני כשבוע המושב השנתי של האינטר־ נציונל הסוציאליסטי. בגלל פרשת ראש השב"כ, ביטל פרס ברגע האחרון את נסיעתו לשם, ובראש המשלחת, שייצגה את מפלגת העבו־ דה, נסע המזכ"ל ח"כ עוזי ברעם. [illegible] שביטל בואו ללימה. מסתבר כי ההתרדרות במצב ביטחון הפנים בפרו הרתיעה רבים מראשי המדינות והמפלגות הסוציאליסטיות לבוא למליאת האינטרנציונל. המחתרת הפרואנית, המתנגדת למשטר הסו־ ציאליסטי, ניצלה את מושב האינ־ טרנציונל ואירגנה מספר פעולות טרור בלימה ובערים אחרות, ובכללן פרץ אסירים. תגובת ראשי המשטר היתה ביד קשה, שהדהימה את אורחי המושב.

הכינוס נמשך שלושה ימים והתמקד בשלושה תחומים: זכויות האדם, הבעיות הכלכליות של המדינות המתפתחות ונושאים מדי־ ניים. האינטרנציונל חזר על עמדו־ תיו המוכרות בנושא הפלסטיני, וקבע גם הפעם כי צריך להתקיים משא ומתן ישיר בין מדינות הנ־ מצאות בעימות, וכי יש להעניק זכות הגדרה עצמית לפלסטינאים.

בפעם הראשונה קיבל האינטר־ נציונל הסוציאליסטי החלטה בדבר יהודי ברית המועצות. בדיון על זכויות האדם, קראה מליאת הכינוס לבריה"מ לפתוח את שעריה לעליית היהודים לישראל, ולאפשר את לי־ מוד השפה העברית.

המשלחת הישראלית, שכללה גם את ח"כ נאוה ארד (שהשתתפה בכינוס נשים במסגרת האינטר־ נציונל), מזכיר המשמרת הצעירה אפרים זינגר, ישראל גת ומושקה עדמור, ייחדה את דבריה בעיקר בפרק הכלכלי של הדיונים. ברעם הציע במליאה שמדינות המערב המפותחות יקימו מפעלים עתירי ידע במדינות המתפתחות, לטובת שני הצדדים.

ברעם ניצל את הכינוס גם לקיום פגישות פוליטיות עם ראשי המפל־ גות הסוציאליסטיות מאיטליה, צר־ פת ופולנד. פגישה מיוחדת התקיימה עם מזכ"ל העבודה גם עם ראשי המפלגה הסוציאליסטית באוסטריה. העיקרון נסוב על מהות הקשרים בין שתי הארצות לאחר בחירתו של קורט ואלדהיים כנשיא. הודגש כי מעתה יוגבר שיתוף הפעולה בין המפלגות כתגובה למיתון היחסים בין המדינות.

אגב, הקונגרס קיבל גם ברוב גדול הצעת החלטה ששיגר לדיונים מזכ"ל מפ"ם ח"כ אלעזר גרנות. גרנות דרש מהאינטרנציונל לגנות את הארצות המפתחות נשק כי־ מי, במיוחד גז ביולוגי שבו נעשה שימוש במלחמת איר־ אן־עיראק. גרנות הציע זאת בעיקר לאור הידיעות שסוריה הצטיידה באחרונה בטילים נושאי ראשים כי־ מיים. ההחלטה קראה להכריז על המשתמשים בנשק הכימי כעל פושעי מלחמה. והיא אושרה פה אחד בוועדה המכינה של הקונגרס. אחר כך התקבלה ללא התנגדות במ־ ליאה, ויו"ר הארגון וילי בראנט בירך על קבלתה.

הטור השלישי / לילי גלילי

טור רכילות כבוש

כל עיתון ושבועון המכבדים את עצמם, נוהגים לקשט את דפיהם בסיפורי רכילות קטנים המתחברים לטור רכילות, או מדור חברה, הכל על פי טיב המוצר. מדרך הטבע, מתהדרים טורים אלה בשמות נוצצים מתוצרת מקומית ומיבוא זר. [illegible] שמות ידועים הם לחם חוק למדורים מסוג זה.

גם השבועון "אל פאג'ר" בשפה האנגלית, היוצא לאור במזרח ירושלים, נכנע לצו האופנה העיתונאית החדשה. המדור "פלסתינה ואנשים", מביא סי־ פורים קטנים בזו הרוח: [illegible] זאת מעיתונים אחרים: בין הנסע יותר, אפשר למצוא שם לעיתים קרובות גם פיסת רכילות עסי־ סית נוסח: "מי היה צריך לנסוע, אבל השלטונות לא הרשו לו". [illegible] אשתו של פעיל מגורש, ביקשה לבקר אותו בירדן; השלטונות לא איפשרו לה. פייסל אל חוס־ סיני, לבסל, וראש [illegible] מורים ערביים, אסור היה לצאת לצרפת, לועידה של האחווה הערבית־צרפתית, השלטונות לא נתנו לו. גם עורך העיתון אל עטליה, בשיר ברכותי, ביקש לצאת לכנס של ארגון אמנסטי הבינלאומי ושלטונות ישראל לא התירו לו. הרי לכם וריאציה [illegible]

ח"כ א. שלום?

לפרשת השב"כ, יש כל המרכיבים להפוך לנכסי צאן ברזל של הפולקלור הפוליטי. דם ויזע, רצח ועלילה, תככים ליליים, נפשות הפועלות במ־ חשכי המסתורין. ראשיתו של הפולקלור הזה כבר מסתמנת: ממטבע הלשון "שב"כ שלום", שהפך לברכה רווחת במזנון הכנסת, ועד ללהיט האחרון של "בוא תנחש מי יהיה ראש השב"כ הבא", כשהתשובות נ־ עות מ"איציק מרדכי" ועד לאישים פרועים לא פחות.

גם הסיפור הבא, צמח על קרקע הפולקלור הזה, וכך דיבוּר השבוע במזנון הכנסת: "שמעת שבכל הישיבות של סיעת המערך בעניין השב"כ השתתף גם א. שלום?" "בוודאי. מה אתה אומר?" "באמת, כמו שעיני ראיתי; אפילו בישיבה הסגורה אצל ראש הממשלה הוא היה". "א. שלום, אמרת?" "כן, בודאי. איש כמעט לא זיהה אותו, אבל הוא היה שם". "בטוח שזה א. שלום?" "במאה אחוז: ח"כ א. שלום מהמערך". "עכשיו אתה בטוח מתלוצץ: יש ח"כ כזה?" "עזבות, רק עכשיו הוא נד קופלא מתוך ח"כ, אלא אפילו נציג המושבים בכנסת". "מה אתה אומר, בחיים לא שמעתי עליו". "אף אחד לא שמע; בגלל זה הוא מתאים להיות ראש השב"כ הבא. אפילו יתאמץ, הוא תמיד ישאר אלמוני". "אתה יודע מה זה מזכיר לי? פעם, אמר אשכול על לובה אליאב, כי 'בשביל אחד צנוע, הוא דווקא די ידוע'; במקרה של ח"כ א. שלום, זה להיפך: 'בשביל אחד ידוע, הוא דווקא די צנוע'".

בדיעבד קיים ח"כ אפרים שלום, שהשתתף בכל פגישות סיעת המערך בעניין השב"כ.

סיפורי נור

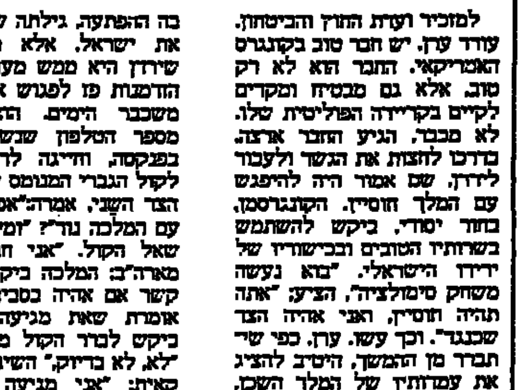

נור: חברים טובים

למזכיר ועדת החוץ והביטחון, עודד ערן, יש חבר טוב בקונגרס האמריקאי. החבר הוא לא רק טוב, אלא גם מבטיח ומקדים לקיים בקריירה הפוליטית שלו. לא מכבר, הגיע החבר ארצה, בדרכו לחצות את הגשר ולעבור לירדן, שם אמור היה להיפגש עם המלך חוסיין. הקונגרסמן, בחור יסודי, ביקש להשתמש בשרותיו הטובים ובכישוריו של ידידו הישראלי. "בוא נעשה משחק סימולציה", הציע; "אתה תהיה חוסיין, ואני אהיה הצד שכנגד". וכך עשו. ערן, כפי שה־ תברר מן המשך, היטיב להציג את עמדותיו של המלך השכן, וחבר הקונגרס התמודד בכישרון עם העמדות המוצהרות.

כתום כמה ימים, במהלכם התקיים המיפגש בממלכה הה־ אשמית, התקשר ערן לידידו, לשאול איך עבר האירוע. "היה טוב מאד", השיב חבר הקונגרס; "משחק הסימולציה הועיל לי מאד בשיחה עם חוסיין, אבל עשינו טעות נוראה: שכחנו להכין את אשתי לקראת המפגש עם המלכה נור". אזי הסתבר, כי במקביל לשיח הגברים, שוחחה נור עם אשת הקונגרסמן האמרי־ קאי, שלא הוכנה מראש במשחק סימולציה. המלכה הפגינה לא רק ידע מרשים, אלא גם עמדות נוקשות ונחרצות בנושא הכיבוש הישראלי, המצב בגדה, ובעיקר מצבן של הנשים בשט־ חים תחת הכיבוש. המלכה, כך אומרים, קיצונית בדעותיה הרבה יותר מן המלך.

גם למלכה נור יש חברים טובים, אותם נטשה מאחור, במולדת הישנה, ארה"ב. טרם צאתה מארה"ב, נפרדה ליזה הלבי מאחת מחברותיה ללימודים, בחורה אינטליגנטית, סוכ־ רנטית לאמנות, והשאירה את מספר הטלפון החדש בארמון. "אם תהיי בסביבה", אמרה להכרתה, "התקשרי אלי; אשמח להיפגש".

לא חלפו ימים רבים, והחברה האמריקאית, שאינה יהודיה, וה־ מזרח התיכון לא מצוי בראש מעייניה, החליטה להתלוות לחבר יהודי בביקור בארץ. מכיון שהבחורה אינטליגנטית, וגם יסודית, שלפה אטלס ענק, ואיתרה עליו את ישראל. לפר־ בה ההפתעה, גילתה שם לא רק את ישראל, אלא מצאה גם שירדן היא ממש מעבר לפינה. הזדמנות פז לפגוש את החברה משכבר הימים. הוציאה את מספר הטלפון שנשאר רשום בפנקסה, וחייגה לרבת עמון. לקול הגברי המנומס שהשיב מן הצד השני, אמרה: "אפשר לדבר עם המלכה נור?" "מי מבקש?", שאל הקול. "אני חברה שלה מארה"ב: המלכה ביקשה שאת־ קשר אם אהיה בסביבה." "זאת אומרת שאת מגיעה לירדן?", ביקש לברר הקול מן הארמון. "לא, לא בדיוק," השיבה האמרי־ קאית: "אני מגיעה לישראל. אבל זה ממש קרוב, וחשבתי שהמלכה תצטרף אלי לטיול בארץ." לאחר שתיקה ממושכת, סיכם הקול בנימוס מאופק: "מיי לידי, את בוודאי מתלוצצת," וטרק את הטלפון.

אחר כך הגיע הזוג לישראל, ובמהלך הביקור השתתף גם בשיחות שעסקו בסכסוך הישר־ אלי־פלסתינאי. בכל פעם, שהיו נתקלים בבעייה שאין לה פית־ רון, היה מישהו מציע לבחורה האמריקאית: "צלצלי לנור".

בליז, ליד השפיץ

ראש ממשלת בליז, מנואל אסקודיל, עומד לבקר בארץ. "בליז, בליז. . .", אתם חוככים בדעתכם, מנסים לאמוד את מידת ההתרגשות הנדרשת לקר־ את הביקור. וזה בדיוק מה שקרה גם לעיתונאים שהתבשרו על הביקור, ולעשרות אנשי הציבור והתקשורת שהוזמנו לסעוד על שולחנו של ראש הממשלה, שמעון פרס, בליווית אורח הכבוד. "בליז?" תמהו, "מה זה?"

הנעוצים יותר, גילו תושייה. לשכת ראש הממשלה הוצפה בקריאות טלפון בהולות, המבק־ שות פרטים על בליז. מצדו השני של קו הטלפון, משיבה בסבלנות אין קץ המזכירה, תמרה פרי, שהתמחתה בימים האחרונים בנושא, ומוסרת לכוד מנים מידע ברוח זה: "בליז, ליד השפיץ המתרומם של מקסיקו: 23 קמ"ר, מאוכלסים ב־145 אלף תושבים. עיר הבירה היא בל־ מופן, וכו'." על פי הידע, יכולה פרי להחליף כבר את שאול איי־ זנברג, שהוא קונסול הכבוד של בליז בישראל.

ראש ממשלת בליז, דווקא נשמע מעניין: כמי שאינו צריך לטפל באופן שוטף בשב"כ, בפרשת פולארד, ובענייני רו־ טציה, מתפנה מנואל אסקודיל לשמש גם כמרצה לפיסיקה ומתמטיקה באוניברסיטה המקו־ מית.

רוצים את שצ'רנסקי

כולם רוצים את שצ'רנסקי, אבל הוועדה המכינה של חגיגות ה־20 לאיחוד ירושלים, רוצה אותו יותר מכולם. לצד הוועדה המארגנת, בראשותו של דובר עיריית ירושלים, רפי רבוה, מתגבשת ועדה נוספת, שתהיה מורכבת מנציגי הארגונים היהו־ דיים בעולם. כשישבו החברים המכובדים, חשבו את מי לשים בראשם. העלה מאן דהוא את שמו של נתן שצ'רנסקי. אחדים רצו אותו לשמה; אחרים, כפער לת מנע נגד הצטרפותו למה שנראה להם כ"פעילות במסג־ רות פחות קונסטרוקטיביות". הלכו אנשי הליגה נגד השמצה אצל שצ'רנסקי, וביקשוהו לעמ־ וד בראש הוועדה.

קשה לומר ששצ'רנסקי התר־ שם מן הכבוד שנפל בחיקו. הוא נפגש אומנם עם טדי קולק, ושוחח עמו בעניינים. אך ממש בעיצומם של ימים אלה הוא שוקד על כתיבת ספרו. עסוק בו יומם ולילה, ופשוט אין לו פנאי. בלחץ המארגנים, בכל זאת הב־ טיח לשקול שוב.

ציתותים

* בטקס קבלת 161 החברים החדשים ללשכת עורכי הדין השבוע, נגע השופט העליון מנחם אלון בעקיפין באירועים השוטפים. "פעם", אמר, "כשהיו אומרים 'פרשת השבוע', אפשר היה לדעת בדיוק מהו השבוע, ואיזו פרשה מדובר: עכשיו, כל שבוע יש פרשת שבוע אחרת."

* השגרירות האמריקאית עומ־ דת להיפרד בקרוב משני עוב־ דים בכירים, המסיימים את תפקידם: דובר השגרירות, אר־ תור ברגר, ודן קרצר, שעיקר התמחותו לאחרונה הייתה בנו־ שא טאבה. השניים לא ישארו מובטלים, ואת הידע שרכשו כאן יוסיפו על העברית השוטפת, יישמו מעתה בוואשינגטון: ברגר ישמש כדובר מחלקת המדינה לענייני המזרח התיכון, וקרצר בראש הדסק המצרי במחלקת המזרח התיכון של הסטייט דפרטמנט.

* דרך היסורים של יצחק מו־ דעי למשרד המשפטים, רצופה גם בשאילתות. ב־20 חודשי כהונתו כשר האוצר, נהג סגן השר עדי אמוראי להשיב תחתיו על השאילתות של חברי הכנ־ סת. עתה, נאלץ מודעי, למגינת ליבו, לעשות זאת לבד. מודעי רואה במעמד הזה בזבוז זמן, וה־ תשובות שהשיב השבוע לחברי הכנסת עלו לו במאמץ נפשי רב.

* בדיון בנושא הדרוזי בוועדת החוץ והביטחון, עשה אבא אבן שימוש בידע היסטורי העמוק בנושא הגדרת דת ולאום. מש־ הציג אחד הדוברים את המור־ כבות של החברה הדרוזית, המורכבת מבדואים, פלסתינאים ועוד, הוסיף, כי "קשה להגדיר מיהו דרוזי". אבן חשב, כי דווקא אין בעיה: "דרוזי הוא מי שאמו דרוזיה".

אוניברסיטת תל-אביב

קרן מחקר תולדות עם ישראל ופילוסופיה של היהדות
על־שם דורית יניב ז"ל וע"ש מאיר יניב

מלגות שנתיות לתלמידים
לקראת תואר שלישי

לקראת שנת הלימודים תשמ"ז תעניק הקרן מלגות שנועדו לתלמידים לקראת תואר שלישי בתחומים הבאים:

א. היסטוריה של עם ישראל בכל התקופות על כל הבטיה כולל ההבטים החברתיים והמדיניים.
ב. פילוסופיה של היהדות

הענקת מילגה מותנית בכך שמקבל המילגה יקדיש את כל זמנו לעבודה אקדמית.
פניות בכתב יש להגיש בצרוף הצעה לנושא מחקר, קורות חיים, רשימת ציונים ומכתבי המלצה שיופנו במישרין לגב' רותי רוסט, מזכירות הפאקולטה למדעי החברה, בניין נפתלי, אוניברסיטת תל־אביב עד 1.8.86

מדרשת שדה בוקר
כנס בוגרים
במסגרת אירועי שנת המאה להולדתו של דוד בן־גוריון

יערך כנס לבוגרים שהתחנכו ולמורים, מדריכים, אמהות־בית ולכל אנשי הצוות
שעבדו במדרשת שדה־בוקר ושהיו קשורים לאחד מן המוסדות הבאים:
● תיכון הר־הנגב ● הסמינר למורים וגננות
● הנתיב הקליטתי ● התיכון לחינוך סביבתי.

הכנס יתקיים בחול המועד פסח תשמ"ז (תאריך מדוייק יפורסם). הבוגרים ואנשי הצוות מתבקשים לכתוב אלינו ולציין את הפרטים הבאים, בהקדם האפשרי.
1. המוסד בו למד/עבד
2. שם משפחה קודם
3. שנת סיום הלימודים/שנות העבודה
4. כתובת וטלפון.

אבקשך להביא לידיעת חבריך ללימודים ומכן מודעה זו.
נא לשלוח לפי הכתובת הועדה המארגנת, מדרשת שדה־בוקר, מיקוד 84990.

הועדה המארגנת

כפר טירה כמשל (ב')

הכפר שרוצה להיות עיר

טירה היא אחד הכפרים המפותחים והעשירים בין הכפרים הערביים בישראל, אך הרווחה והפיתוח לא עצרו את התהליכים של הקצנה פוליטית, העוברים על ערביי המדינה

ה"מרדזהב" של טירה: שאיפות גדולות (צילום: עודי קרן)

מאת רז כסלו

מי שמגיע ברכב למרכז הכפר טירה [illegible] סמוכות, מניף בנק הפועלים, כמה חנויות ומשרדי חברות מקומיות, לא חושב מאיזה צד יגיע לשם. ימצא עצמו במבוי סתום. הדרכים העיקריות של הכפר, האסוריות להיפגש במרכז, נקבעות כאן ברחבה, שלולה כבר כולקה במרצפות דקורטיביות: "הכורדזהב" של טירה, ראש באמונו ומפעלו העיקרי של ראש המועצה הנוכחי, סארק עבד אל־הדי (ראה הכתבה הקודמת).

על ה"כורדזהב" הזה נטושה בטירה מחלוקת חריפה בין מצדדיו ומתנגדיו של ראש המועצה. תומכיו מפארים את טעמו ומצביעים על ה"ביזנס" המתוכנן במרכז הכפר כהוכחה לאמיצותו של ראש המועצה. "סארק הבטיח במערכת הבחירות, שלו כי יעשה זאת, והוא מקיים", הם אומרים. מתנגדיו מדברים על שיבוש התחבורה בכפר, על פרויקט שלא קיבל את אישור ועדת הבנייה המחוזית. סארק עבד אל־הדי עצמו אומר: "יהיה לנו בטירה מרכז יפה יותר ממה שבנתניה. כולם יבואו לראות אותו!"

אפילו נתעלם מהגוזמה שבדברי ראש המועצה המקומית, אפשר לראות ב"כורדזהב" של טירה מעין סמל — את השאיפה עזה לצאת ממסגרות הכפר הערבי המסורתי, להידמות ליישובים היהודיים שבסביבה, ובראש וראשונה — לזכות במעמד עיר. בעניין זה יש תחרות בין טירה לבין כפר טייבה השכן. למען תחרות זו מוכן סארק עבד אל־הדי לשפץ במקצת את הנתונים על כפרו: אוכלוסיית טייבה מתקרבת ל־20 אלף תושב; סארק מדבר על 17 אלף תושבי טירה, אף שלפי הערכות האופטימיות ביותר של השלטונות עדיין לא הגיע הכפר ל־15 אלף, לפי הרישומים. טייבה קיימת כ־350 שנה וסארק מדבר על "400 שנות קיומה של טירה", אף שלפי המסמכים כפרו קיים 230 שנה בלבד.

ובכל זאת יש לטירה קלפים חזקים במאבקה על תואר עיר. זה ללא ספק אחד הכפרים הגדולים, המפותחים והעשירים בין הכפרים הערבים בישראל. העובר ברחובות הכפר יתרשם מעושרם הבולט של הבתים, מהם שאינם נופלים מהוד־לות הצבנות במרחק קילומטר או שניים, בישוב היהודי של פרוזד קציונרים מתנועת החרות — כוכב יאיר. בנוסף לרשת החשמל והמים המגיעה זה שנים לכל בית בכפר, יש בטירה רשת ביוב תיקנית, מערכת כבישי אספלט המגיעים לכל בית, רשת טלפונים בפיתוח מתקדם. ראש המועצה מדבר בשבחו של אמנון רובינשטיין כשר התקשורת: "עד עכשיו היו בטירה שלושים טלפונים, חצי מהם תמיד מקולקלים. עכשיו הקימו לנו רשת ל־4500 טלפונים. זה יספיק גם לשנות האלפיים. כל אלה שביקשו טלפון קיבלו כבר הודעות לשלם בעד התקנה", הוא אומר.

הוסף לכל זה את מערכת החינוך של הכפר: שלושה בתי־ספר יסודיים, [illegible] ובית־ספר תיכון; וכן המרכז הרפואי של טירה, שנותן לא רק שירות מרפאה אלא גם שירותי אישפוז ראשוניים; והוסף גם שתי בריכות שחייה שהקמתם הולכת ומתקדמת, אחת לילדים ואחת למבוגרים — כך תתקבל תמונה אידיאלית כמעט, של כפר שאין לו מה להתלונן על אפליה והזנחה.

למרות כל זאת, כמובן יש גם טענות. ראש המועצה מעורב מאוד בפעילות של ועד ראשי המועצות הערביות. כמרץ השתתף השבוע בשביתה כללית שהכריז הוועד הזה נגד ההזנחה מצד השלטונות. לדבריו, המועצה מקבלת ממשרד הפנים 7000 שקל כמענק חודשי, לעומת 40–50 אלף שקל שהיא זכאית להם לפי חישובו. התקציב הרגיל של המועצה הוא כ־20 אחוז מהתקציב המקביל של יישוב יהודי באותו גודל. בגלל דלות המשאבים, הסתבכה המועצה בחובות לזוכים של 400–500 אלף דולר.

אך כל הטענות האלו נשמעות חלשות למדי בפיו של סארק עבד אל־הדי. הוא מעדיף לדבר על עושרו של הכפר ועל רמתם הגבוהה של שירותים מוניציפליים.

* * *

מבחינה מסוימת, כפר טירה מאפיין את ההתפתחות המואצת שעברו רוב הכפרים הערביים בישראל, בעיקר אלה השוכנים בקרבת מרכזים עירוניים גדולים (וטירה שוכנת באמת "חמש דקות מכפר סבא"). עם זאת, קשה שלא להבחין בסימנים ברורים של העדפה, שזכתה בהם טירה בעיקר בשנים הראשונות אחרי קום המדינה. טירה היתה בין הכפרים הערביים הראשונים שהוקמה בהם מועצה מקומית. היא היתה הראשונה שקיבלה מרכז רפואי. היא היתה בין הכפרים הראשונים שחוברו לרשת החשמל הארצית. היא היתה הראשונה בין [illegible]

צילה מבצר, מתודרת של סארק עבד אל־הדי לראשות המועצה, וראש המועצה ברוב שנות השלטון הישראלי, תולה העדפה זו בעיקר בקשריו האישיים עם ראשי השלטון דאז: בן־גוריון ("נפגשתי אתו הרבה פעמים, ביקרתי אצלו אפילו בשדה בוקר"), דיין ופרס. הוא אף היה מועמד ערבי יחיד לכנסת ברשימת רפ"י, אחרי התפלגות בן־גוריון ממפא"י. אך גם הוא מוכן להודות שהיה בהעדפה זו מרכיב לא־מבוטל של מצפון לא נקי.

טירה, ככפרים ערביים אחרים ב"משולש הקטן", צורפה לגבולות מדינת ישראל שלא עקב כיבוש, אלא מכוח הסכם שביתת־הנשק עם המלך עבדאללה. חיו בה אז 2000–2500 תושבים, וכמעט כולם נשארו במקום. נכבדי הכפר הביעו מיד על נאמנותם לשלטון החדש וחזרו על הבעתם פעם אחר פעם.

האידיליה הופרעה ב־31 ביולי 1953, כאשר פלשו לכפר כוחות ניכרים של צה"ל. בטירה הוכרז עוצר וכל תושביה רוכזו בכיכר הכפר ל־17 שעות תמימות. בשעות אלו עשו כוחות הביטחון בכפר חיפוש מדוקדק מבית לבית. תוך כדי כך נעשה בבתים גם פוגרום קטן: נשברו רהיטים, ניזוקו מבנים.

הסיבה לאירועים לא היתה ברורה אז ונשארה לא ברורה גם אחר־כך. לראשי הכפר נמסר כי העוצר והחיפוש נערכו בגלל התנקשות בחייו של קצין צה"ל בכפר הס הסמוך. רשמית נמסר כי הסיבה היתה יריות שנורו מתוך הכפר על מטוס. צילה מבצר טוען, כי הסיבה האמיתית היתה נקמתם של הישובים היהודיים בסביבה, שלא שכחו לטירה את הצרות שגרמו להם תושביה בימי מלחמת השחרור ובשנים שקדמו לה.

מכל מקום, האירועים זכו לדיון מיוחד בכנסת. ועל הפעולה הגן שר הביטחון דאז, פנחס לבון. בדבריו ליגלג על הרעש בשל הנזקים שנגרמו בכפר ואמר כי "לא ניזוקו בטירה [illegible] הלוגרוני התנהלו עליו דיונים חוזרים בכנסת. בסופו של דבר, נאלץ לבון להתנצל על דבריו האומללים.

מכל העניין טירה יצאה נשכרת: החל "עידן הזהב" של הכפר. כעבור שנה הוקם מכון המים בטירה והכפר זכה להקצבת מים נדיבה — ביחס לכפרים ערביים אחרים: מיליון וחצי מ"ק בשנה, לחקלאות ולשתייה. הצנרת הביאה את המים אל בתי הכפר. במרס 1955 הונחה אבן הפינה למרכז הבריאות בטירה, שנפתח בטקס מפואר כעבור שנה. ביולי 57 חובר הכפר לרשת החשמל הארצית. בנובמבר 62 זכה הכפר לכבוד מיוחד: ראש המועצה שלו דאז, עבדול חליל קאסם, צורף למינהל לתכנון חקלאי, כנציג הערבי היחיד בו.

הכפר חזר להיות מופת לנאמנות כלפי השלטונות. ביקור הנשיא יצחק בן־צבי בטירה, בספטמבר 1956 הפך להפגנה המונית של לויאליות. חגיגות העשור למדינת ישראל היו בטירה מפוארות והמוניות לא פחות מאשר בכל יישוב יהודי.

אלא שכל זה לא היה יכול לעצור את ההתפתחות הפוליטית הטבעית, ההקצנה הלאומית, שעברה על כל האוכלוסיה הערבית בישראל. בטירה זה התחיל עוד במאי 1964, כאשר הממשל הצבאי סגר בכפר את "מועדון הספורט והתרבות", שלדעת השלטונות שימש מסווה להתארגנות פוליטית קיצונית. לדרישת השילטונות, פיטרה המועצה המקומית שישה מורים בבית־הספר התיכון, כמארגני המועדון.

אך הבעיות האמיתיות החלו אחרי מלחמת ששת הימים, כאשר על הפרק לא היתה התמודדות עם התארגנויות פוליטיות אלא עם ארגוני חבלה. בספטמבר 68 תוסל בכפר תא מחבלים, שארבע מחבריו נשפטו על הנחת חומר נפץ בקרנוע "מרכז" בתל־אביב. כעבור חצי שנה נעצרו בטירה שמונה צעירים החשודים בפיצוץ משאבת המוביל הארצי באחד צופית. ביוני 70 נתגלתה עוד רשת מחבלים, שחבריה תושבי טירה וטייבה. הרשת הניחה חומר נפץ בכפר סבא וברעננה. מתוך 14 עצורים, 11 היו בני טירה.

אך כל זה היה כנראה אינטרמצו קצר־יחסית בתולדות היחסים של טירה עם המדינה והשלטונות. אחרי שתיים־שלוש, נעלם גל ההתארגנות העוינת. אוכלוסיית טירה של היום אמנם היא מוקד לפעילות פוליטית רחבה — בבחירות אחרונות זכתה רק"ח ליותר ממחצית קולות הבוחרים לכנסת, וגם הרשימה המתקדמת קיבלה בה קולות לא־מעטים — אך אין היא נראית לשלטונות כבעיה ביטחונית (להבדיל מהבחינה הפלילית — אבל על כך בהמשך).

* * *

היסוד העיקרי לרווחה הכלכלית בכפר, היא החקלאות. יש בכך מעין פרדוקס: לדברי ראשי הכפר, עד מלחמת השחרור היו בשליטת התושבים כ־70 אלף דונם אדמה — הדברים אמורים ב־2000–2500 תושבים. אחרי גלי ההפקעות, נשארו היום בטירה, על כ־15 אלף תושביה, כ־12 אלף דונם אדמה, כולל אדמה בנויה, כבישים, מבני ציבור וכו'. ובכל זאת, כ־60 אחוז מתושבי הכפר חיים מן החקלאות, וכאמור — חיים לא־רע.

הסוד הוא בצורת החקלאות שהתפתחה בכפר. זו חקלאות אינטנסיווית, לפי הדגמים המתקדמים ביותר של החקלאות הישראלית. חלק ניכר מן הגידולים מגודלים כאן בחממות — טירה היא אחד הספקים הגדולים של תות־שדה לייצוא, מבין ישובי השרון, המתמחים בענף זה. אמנם החקלאים של הטירה מודאגים עתה מאד מן הקיצוצים במכסות המים, אך הם נמצאים בטירה אחת עם כל החקלאים במדינה.

ובכל זאת נתונה טירה בלחץ המחסור בקרקע. לאו דווקא הקרקע החקלאית, אלא הקרקע לבנייה. אמנם מ־1972 נהגו בטירה על־פי תוכנית מתאר שאושרה סופית ב־1978, ומאז חלה גם התפתחות מואצת של הבנייה בכפר, אך עתודות הקרקע לפי תוכנית זו אוזלו במעט. אמנם פה ושם יש מגרשי בנייה פנויים, אבל הם מוחזקים בידי הבעלים בקנאות, לצורכי העתיד. כאלף מגרשים חסרים, והמצב מתחיל להתקרב לתוהו.

עבדול עזיז סמרה, שותף באחד המשרדים להנדסת בנייה בכפר ומורד מוסמך במקצועו, מספר כי עוד ב־1980 עובדה תוכנית מתאר חדשה, הכוללת חלק מהקרקעות החקלאיות בכפר, אך התוכנית מונחת מאז במשרדי הממשלה, ודבר לא זז. אמנם בכפר טירה נעשה אותן שנים מפעל נדיר לכפרים ערביים — נבנה שיכון לזוגות צעירים. אך הוא לא פתר הרבה. בפיקוח משרד השיכון, נבנות על קרקע ציבורית שהקצתה המועצה, כ־100 דירות. אך חלק מהן נמכר שלא לתושבי הכפר — תושבי טירה אינם מתלהבים לרכוש אותן. הדירה עולה כ־50 אלף דולר, מזה 25 אלף במשכנתאות של משרד השיכון מתנאים לזוגות צעירים — יקר מדי לכפר כמו טירה ולדירה בבניין של ארבע קומות, בלי מעלית.

הפתרון, כמובן — בנייה בלתי־חוקית, על אותם חלקים של קרקע חקלאית, שעדיין לא קיבלו אישור בתוכנית המתאר החדשה. בינתיים, השלטונות מעלימים עין. אך יום אחד הפרשה עלולה להתפוצץ. המהומות "הגדולות" ביותר בהיסטוריה של כפר טירה, היו ב־1962, כאשר נהרס בית שנבנה ללא רשיון. איש אינו מעוניין כנראה לחזור על אותה הצגה.

חילונים ודתיים: גירושין במיטה אחת (ג)

אלימות חרדית ושתיקת מנהיגים

מאת רומן פריסטר

"את היחסים שבין החרדים לבין השלטון אפשר להמשיל לקשר שבין המאפיה לבין הפוליטיקאים. כשיש אלימות בחוצות, סובלים המאפיונרים. ראשי העדה החרדית נגררים אחרי הקנאים והרבנות הראשית, נטולת כל סמכות רוחנית, שותקת" — דברי ד"ר מנחם פרידמן מאוניברסיטת בר־אילן.

תחילת יולי 1986. לא עוד תסריטים דמיוניים לעתיד, כי אם המציאות האפורה. יהודי לבוש קאפוטה שחורה, בפינת הרחובות אחד העם והשמונאים בתל־אביב, אומר לי: "מעולם לא נתפתיתי למעשים אלימים, ובכל זאת אני שייך למיעוט נרדף". ישראל אייכלר, עורך "במחנה החרדי", השווה את יחס החילוניים לחרדים ליחס הנאצים לעם היהודי. "יש להם עוד הוצפה להתלונן", זעם בן־שישי, המתגורר בשכונת רמות הירושלמית. "אחרי האבנים בכביש, אחרי שריפת התחנות, אחרי שנים ארוכות של כפייה דתית בלתי־נסבלת?"

המציאות של יולי 1986. גירושין במיטה אחת. שני יהודים, דתי וחילוני, שניהם מודעים ליהדותם, אינם יכולים להתנתק. אחד מקיים את דיני הנידה והטהרה — השני אינו רואה בהם כל תועלת. גם לסעוד ליד שולחן אחד אינם יכולים. זה אוכל כשר — וזה טרף. זה מדבר על תורת משה — וזה על האילוצים שבחיי יום־יום. חיי אישות, סדרי משכב ודרכי חשיבה הם החיים עצמם. האם פירוש הדבר שאין ולעולם לא יוכלו להיות לנו חיים משותפים?

האם גילינו את האמת הזאת רק עכשיו, כשהעימות האלים הגיע לשיאו, כשהצעת החוק נגד הסתה גזענית מביישת את פני הכנסת, כשידם של הקיצוניים בשני המחנות על העליונה?

לפני מספר שנים, עת כיהן יצחק נבון כנשיא המדינה, סיפרתי לו שבני נשא לאשה נערה ילידת מצרים. "אתה רואה", הגיב הנשיא, "מרבים אצלנו לדבר על הפערים העדתיים. הפערים האלה אינם מפחידים אותי. בני אשכנז ובני עדות המזרח מתחתנים אלה עם אלה; בעוד דור, אולי בעוד שני דורות, נתמזג לעם אחד. מה שמפחיד אותי זו העובדה שהדתיים והחילוניים אינם יכולים להקים משפחה משותפת. ככל שיצטמצמו הפערים בין העדות כך יחריפו וילכו חילוקי הדיעות בין הדתיים ולבין אלה שאינם שומרי־מסורת".

* * *

עתה, בקיץ הלוהט של 1986, מחזקת חברת־הכנסת שולמית אלוני את הנבואה השחורה: "בתקופת שלטון הליכוד הייתי אופטימית יותר. מנחם בגין כיבד את התמורים שהציב החוק בדתם. בנוסף לכך, שימשה האופוזיציה החזקה של המערך כוח מרסן. עתה מתחרים פרס ושמיר מי מהם יתן יותר לדתיים. הציבור שותק, רוב הציבור הזה שטף לעצמו את המוח. רובו מעולם לא חונך על העדפות של זכויות האזרח. הדברים שאני משמיעה נקלטים בארץ כמו קריאה למהפיכה, למרות שבכל ארץ מערבית הם דברים מובנים מאליהם. ועוד: ללא כל יסוד נשתרשה בקרב הציבור הדיעה המוטעית כאילו שמרה הדת על שלמות העם במשך אלפיים שנה. זהו כמובן שקר היסטורי. אך המנהיגות נאחזת בו מטעמי נוחות. מטעמי נוחות חתמה מפא"י על ההסכם עם הדתיים ודווקא לאחר מכן, כדי להצדיק את המעשה, בנתה סביבו אידיאולוגיה שלמה. אפילו השואה אמורה להעניק לגיטימציה להבחנה שקרית זו. כל העוסקים באידיאליזציה של העיירה היהודית שנכחדה משכיחים את העובדה שבין ששת המיליונים היו לא רק יהודים שישבו בחצרות האדמו"רים, כי אם גם מיליונים של יהודים חילוניים. מוזר. אבל דווקא הסוציאליסטים שתמיד מרדו נגד הגיטו עוסקים בהצבתו — אולי מפני שנדמה שאיננו מסוכן יותר".

"טעות", אומר ד"ר מנחם פרידמן מהמחלקה לסוציולוגיה באוניברסיטת בר־אילן. "הגטו קם לתחיה דווקא במדינת ישראל. היהודי בקאפוטה שהתלונן על תחושתו כמיעוט נרדף יחוש עוצמה אדירה אם יגור בגטאות החרדים בירושלים או בבני־ברק, שהרי שם הוא יהיה לחלק מן הרוב. אך טעות גדולה לא פחות היא לראות את כל יושבי הגטאות האלה כמקשה אחת. גם בקרב החרדים מתנהלים מאבקים בלתי־פוסקים וגם שם פועלים אינטרסים פוליטיים וכלכליים".

ד"ר פרידמן, שומר מצוות, כתב ספר עב־כרס על "החברה והדת" ובמשך שנים חקר את פעילות האורתודוקסיה הלא־ציונית בארץ־ישראל. לדעתו, הממסד החרדי ככלל אינו מעוניין באלימות. ההקצנה נוגעת את האינטרסים שלו. "אני מניח שהיא מפריעה לאנשים כמו ח"כ אברהם שפירא", מסביר ד"ר פרידמן. "הצעקות, שריפת התחנות, התגרות המעצרים. כל זה מזיק לעסקיו. הבה נשווה את המצב לענייני המאפיה. כל עוד שקט הכל, נוטים הפוליטיקאים לשתף פעולה עם המאפיונרים. אבל כשמתחילים לירות, כשיש גוויות ברחוב והציבור זועק, מתקפלים הפוליטיקאים ומנתקים את הקשר. שפירא יודע שבזמנים כאלה לא יוכל לתבוע הקצבות נוספות מתקציב המדינה. וגם האווירה אינה מכשירה את הקרקע לחקיקת חוקים דתיים חדשים. אולם לא רק ח"כ שפירא — גם דעתם של ראשי העדה החרדית אינה נוחה מהמצב. הם אינם מעוניינים שהקנאים ברחוב יצמחו, שהרי אם אפשר לנצח בלעדיהם — לשם מה קיים הממסד? יוקרתו של הממסד החרדי נחלשת והולכת".

ד"ר פרידמן סבור כי שורש הבעיה נעוץ בכך שבלית־ברירה נגררת המנהיגות אחרי הקיצוניים. "כאדם דתי אני רואה טרגדיה בעובדה שהרבנות הראשית אינה משמיעה את קולה. אבל האנשים היוצרים את העימות אינם מכירים בסמכותה. סמכות אין רוכשים מכוח המינוי אלא מכוח העוצמה הרוחנית בלבד. הרבנים הראשיים יודעים זאת — ושותקים".

ניטרולה המוחלט של הרבנות הראשית — שהחילוניים רואים בה את הכתובת הטבעית במחנה הדתי — אינו תולדה של ההתפתחויות האקטואליות. בהקמתה, בתקופת שלטון זר בארץ־ישראל, היה ניסיון ליצור חלופה להנהגה החרדית המסורתית. אולם השאיפה לאכוף הנהגה דתית על כל הישוב (ולאחר מכן — על כל המדינה), כשכל סמכותה נובעת משררה, נידונה מראש לכישלון. "כדי שהרבנות הראשית תשמש מנהיגות דתית ברוח חזונו של הרב קוק, צריכה היתה עצם הקמתו של המוסד להיות בת־לוויה למהפיכה דתית שתקיף את כלל הציבור האורתודוקסי", אומר הד"ר פרידמן. "העובדה שהרבנות זקוקה היתה להכרה גם של ההנהגה הפוליטית בישראל וגם של עולם האדמו"רים וגדולי תורה הכשילה את הגשמת חזונו של הרב קוק".

בשלבים מוקדמים מאד של השתרשות התנועה הציונית בארץ־ישראל ובגולה הגיעו מנהיגי התנועה למסקנה כי מוטב להם לחפש גשר של הבנה עם החוגים החרדים דווקא. המהלך הזה, שמצא ביטוי מוחשי בחיבורו של מסמך הסטטוס־קוו ערב הקמת המדינה, לא רק הוריד סופית את קרנה של הרבנות הראשית, אלא גם חיזק מעל כל יחס את מעמדו של המיעוט החרדי. המשא־ומתן הקדמון הזה גרם משך הזמן להתפוררותה של המפלגה הדתית־ציונית (המפד"ל) ולעריקת פעילים דתיים מהמחנה המצדד בדו־קיום עם החילוניים אל המחנה השולל את המדינה וגורס חברה שתהיה על־פי ההלכה בלבד.

אולם גם ההנהגה החרדית, החזקה כביכול, לא שבעה נחת. ד"ר פרידמן: "כך, למשל, ידוע לי שההנהגה הרוחנית, זו היושבת בשכונות החרדיות, הסתייגה תחילה מפעולות "הקומנדו" שפגע בתחנות האוטובוסים. ראשי העדה חששו בעיקר מפני תגובת השלטונות. אבל כשנתגלה אוזלת־ידה של המשטרה, הם בירכו על המוגמר. בדיעבד, הם הצטרפו לתהליך כשהבינו שאינם יכולים לעצור בעדו. הדת היהודית מעניקה לגיטימציה מסויימת לאלימות. והסמכות הרוחנית מתקשה להתמודד אתה. המדינה אינה עושה דבר כדי לסייע".

* * *

בימים אלה גם החוגים החרדים עושים בוודאי את חשבון הרווח וההפסד. הרבנים המסיפים בבתי אונגרין, אצל חסידי סאטמר ואצל נטורי קרתא, בעדה הקשורה במשפחת סולוביצ'יק, בקבוצת חזון־איש של הרב שך ובכתות קנאיות למיניהן, אינם יכולים להתעלם מן העובדה שהפוליטיקאים החרדים שאינם נוקטים אלימות ואינם גורסים אלימות השיגו הרבה יותר ממיידי האבנים ומתיזי הצבע השחור. עם כל הסלידה שהציבור החילוני והדתי השפוי רוכש כלפי הבריונות הקנאית, הסכנה האמיתית אורבת לחברה לא בכביש רמות אלא במסדרונות הכנסת והממשלה.

"רק שאף אחד לא ימות לי הלילה"

"אחות זה לא רק מקצוע, זה פגם גנטי באישיות". מונולוג של אחות שובתת

מאת מיכאל גרטי

כן, בגן כאן ארמון — אבל השיש בכניסה לא ירפא את החולים. לא שאני מתגעגעת לצריפים או לפרוזדורים — אבל מרגיז אותי שגם כאן עשו טעויות תיכנון טפשיות. לפעמים אני חושבת שמי שתיכנן את הבניין חי בשמיים. דברים פשוטים אבל איומים. למשל? למשל השירותים רחוקים — ואם יש רק אחות אחת בלילה, ויש הרבה לילות שיש בהן רק אחות אחת, לא רק בשביתה — אז היא מפחדת ללכת לשירותים כי מהקצה היא לא יכולה לשמוע את המוניטורים. מה עושים? לפעמים לוקחים סיר לחדר טיפולים. ברוב המקרים מתאפקים כל הלילה.

בעצם זו לא טעות של המתכנן — רק שסיפרו לו שיש שתי אחיות ועוד כח עזר בלילה. הלוואי. אני חושבת שהוא משוכנע גם בגלל המידות של החדרים. כל חדר מתוכנן לשש מיטות והוא מרווח ונוח כל זמן שיש בו רק שלוש מיטות. אבל כאן לא שוויצריה, וברגע שמכניסים לחדר מיטה רביעית נחסמים המעברים. אין אפשרות לעשות טיפול החייאה לשלושה מארבעת החולים בחדר בלי לבזבז לפני זה חמש דקות בלהזיז מיטות. אתה יודע, לפעמים בחמש דקות אפשר לאבד את החולה.

מי הבחורה? אם תשאל היא תגיד שהיא הבת או הכלה שלו — אבל היא אחות שמקבלת כסף כדי לעשות שמירה פרטית. מה אנחנו יכולות לעשות. לגרש אותה לפי הוראות מטה השביתה? ומי תסביר את זה למשפחה? אני לא מוכנה. מצד שני גם אני לא צריכה להיות כאן עכשיו. אנחנו בשביתה. לא, אני לא מסתובבת בין החולים — ולפי ההוראות מהמטה אין אחות לילה במחלקה הזו. אבל אני כאן, ואם המתמחה התורן יסתבך אני אעזור.

אתה יודע שאתמול התברר לי שהרופא מפנימית א' לא הצליח לעשות אינפוזיה פשוטה. ואם יש צורך בהחייאה, הם לא רגילים להסתבך עם כל הציוד בחדר־לוק — עד שרופא ימצא את מה שהוא צריך החולה ימות. טוב, הוא רגיל בדרך כלל רק להגיד "אחות, אנדוטרכאלי, אינטרקרדיאלי" והכל מגיע.

שאין שביתה יש כאן בלילה אחות אחת — ואולי עוד מישהי שבאה מבחוץ עם הכשרה מאוד מאוד חלקית. כבר קרה לי שמסרתי בלילה את המחלקה לתורנית שהיתה לבד ועמדתי כמו טיפשה כשהיא שאלה אותי: "אם צריך החייאה, אני צריכה להתחיל בה מייד או לרוץ לטלפון ולקרוא קודם לעזרה?"

לך תביא מים בקומקום. לא מכאן, מהברז בקצה. בדרך תקשיב טוב אם הבחור במיטה הימנית בחדר השני לא משתעל. אני לא רוצה לצאת מהמשרד כי כבר אין לי כח לוויכוחים עם המשפחות. כולם תומכים בנו "במאבק הצודק" אבל אחרי שבוע אני כבר יכולה להבחין בצביעות, ולקרוא בעיניים שלהם שהם כבר מותשים מהשביתה ולא מבינים בכלל למה לא הסכמנו להצעות כבר בשבוע שעבר. כן, אני יודעת שגם אתה לא מבין ואני לא מתכוונת להסביר. לך תביא כבר מים.

יופי. הוא בעצם הכי מדאיג אותי. אם הוא ישן בשקט יתכן שהלילה יעבור בשלום. אתה יודע מה הפחד הכי גדול של אחות במשמרת לילה. שלא ימות לה חולה. אני זוכרת את עצמי כשהתחלתי לעבוד לפני 22 שנה מתפללת בערב שנשארתי לבד והרופא התורן ירד למיון "רק שלא ימות לי חולה". ואני יכולה לשמוע את אותו מילמול מהאחיות שבאות לי משמרת לילה. ילדה בת 25 שרק גמרה בית ספר לאחיות ופתאום יש לה אחריות על עשרים ולפעמים שלושים חולים. היא עוד חושבת במונחים של לטלפן או להתחיל טיפול החייאה — אבל היא בדרך להגיע גם למצב שבו היא צריכה לעשות שני טיפולי החייאה ביחד, ומי שצריך לעזור לה זה כוח עזר, או בן משפחה שלפעמים מתעלף כשהוא רואה מזרק.

תוספת מחלה

תראה, הבעיה העיקרית של המקצוע היום הן הצעירות. אחרי ארבע שנים של לימודים קשים הן באות לבית החולים לקבל עבודה. עד אותו רגע הן מרגישות שכולם מחזרים אחריהן — כי באמת חסרות אחיות — אבל אחרי שהן מתחילות לעבוד הן מבינות מהר מאוד את המציאות. המציאות הזו רשומה בתלוש המשכורת בסעיף דרגה. תסתכל כאן, כתוב כאן "אפס". והיא יודעת שאם לא תתקדם ותהיה אחראית מחלקה — אחרי שאחת במוני תישבר תעזוב — אז היא תהיה בדרגה "אפס" גם עשר שנים.

מהר מאוד היא תגיע למסקנה שב־470 שקל לחודש אי אפשר לחיות, ועם כל עבודות הלילה והשבתות היא לא תצליח אפילו להרשות לעצמה לשכור חדר שעולה 100 — 150 דולר. אם היא גרה עם ההורים, ואחר כך היא אולי תעבור לירושלים — שם היא תקבל דיור מבית החולים, אבל הדיור הזה הוא בעצם בדירה מנותנת יחד עם עוד שלוש בנות, כולן בגיל 25 — 30. איפה היא תקבל חבר? אם בכלל ישאר לה ערב פנוי. הדי תיסכול של להגיע באחת בלילה הביתה עייפה וסחוטה כדי ליפול על המיטה ולקום בשש למשמרת בוקר. ולא לדעת אף פעם את סידור העבודה ליותר משבוע — כי אם מישהי תחלה או תעזוב כל הסידור ישתנה. אנחנו קוראות לזה "לסגור מחלקה" — כלומר לסגור סידור עבודה. תמיד תמיד חסרה עוד אחות כדי להשלים את הסידור.

ואם היא תתחתן היא ובעלה ישקעו בחובות מעל הראש כדי להגיע לדירה בראשון — היא לא תהיה בבית. ההסעה תעבור את כל העיר עד שתביא אותה הביתה בשתיים בלילה. היא תעבוד לילה לא כי היא רוצה, כי מחייבים אותה. אתה יודע כמה אחיות מתמוטטות מהמתח? לך לאחות שמטפלת בפרסונל. היא תראה לך איך היא פותרת את זה: נותנת להן חופשת מחלה כדי שיספיקו לבכות ויוכלו פעם אחת ללכת לסרט עם הבעל.

עומס זה לא רק שעות עבודה. עומס זה שאתה לא מצליח לתת את הטיפול שאתה יודע לתת, שאתה צריך לתת ושאתה רוצה לתת. אני לא מכירה מישהו שמעוניין דווקא בכוונה לעשות את עבודתו רע. דווקא עכשיו, בשביתה, יש כמה אחיות שאומרות שהן יכולות לעבוד טוב יותר — כי ממילא הן היו לבד במחלקה בלילה — אבל אז היו במחלקה עשרים ושישה חולים ועכשיו יש רק עשרה. ראיתי את צווי החירום שהבינו כאן — אני אומרת לך שאני התחתמת עליהם אפילו בלי תוספת שכר: ארבע אחיות במחלקה ביום. שתיים בלילה. הלוואי. כשיש שתיים אני רגועה.

רק רגע, אני כבר חוזרת. תן לי את החלוק, זה לא החלוק. זה מה שבכיסים — אמרתי לך. חייג 3424, תבקש את ד"ר שיין דחוף. ואל תצא מהמשרד. אני כבר חוזרת.

טיב החומר

טוב, זה לקח קצת יותר ממה שחשבתי — אבל עכשיו הוא נרגע. כן, גם כן שביתה. זה בעצם מה שאמרנו למשה בבילינסון. חלק מהאיום הוא לא מעשי — מיכאלי היה מנהל בית חולים, אתו לא נצליח לבלף בעניין הזה. אתה מכיר אחות שתצא מפגיה עם שמונה אינקובטורים אפילו שנה אחת לפני שהמוליפה הגיעה? לך תראה את דליה, עומדת בין האינקובטורים בחום, מזיעה ומתאמצת כל הזמן לראות שכל הפיצעלך האלה בסדר. התלוש שלה כאן — תסתכל. 540 שקל — כולל הכל. הכלה שלי מרוויחה יותר כשהיא מטפלת בפיצעלך האלה שיהיו בני שש ויבואו אליה לכיתה א' לשמונה חודשים בשנה.

אמרתי לך שהצטרפתי להסתה מאוחר. רק לפני שלושה שבועות, ראיתי שזה הולך לשביתה כי אף אחד לא התייחס להפגנה בירושלים. אני נגד השביתה — אבל מה שהביא אותי בכל זאת להצטרף זה ההתעלמות של כולם. בעצם ההתעלמות הזו היא שבנתה את הסיבה. למה דווקא עכשיו? צריך להבין את כל המערכת. ובעצם יש המון סיבות שמצטרפות. למשל הקיצוצים. נכון שלא קיצצו תקנים של אחיות, וממילא אין מספיק אחיות למלא את התקן. אבל כשהאיש מהכביסה אומר שאני חייבת להביא כביסה לבד בצהריים כי קיצצו לו את הפועל, אז אני יורדת, ומבזבזת חצי שעה לדחוף עגלה עם כביסה כדי שהחולים לא ישכבו על סדינים מלוכלכים. זה לא בדיוק התפקיד של אחראית מחלקה. והייתי יכולה לטפל בחולים — אבל זה מה שקורה. אותו דבר קורה לפעמים עם חלוקת אוכל. ואם אני לא ארד בשתיים בדיוק לבית המרקחת לקבל נרקוטיקה לא תהיה במחלקה נרקוטיקה ללילה.

אני יודעת שאחת הבעיות של כלה היא האחיות הערביות. לגבי זו לא בעיה. יש לזה הסבר — בחברה המתוחה אצלנו היום יש לנשים המון מקצועות פתוחים. אצל הערבים המסורת לא מרשה ללכת לכל מקצוע, ולהיות אחות הוא יעד לבוגרת תיכון. לזה המשפחה מסכימה. לי לא מפריע שחצי מהנרשמות לבית הספר לאחיות הן ערביות. מפריע לי הרבה יותר טיב החומר של החצי היהודי בין הנרשמות. פעם לא היו מרשים להם אפילו להתקרב לשער והיום מחייכים ומקבלים אותן.

צריך לזכור שאפילו אם יבדילו את התקנים ויעלו את המשכורות זה לא יציל את המקצוע ביום אחד. זה אולי ימנע את הנשירה, אבל מי שכבר הסתדרה בעבודה אחרת לא תחזור. אני יודעת שאני חוזרתי — אבל אני עזבתי כשנסעתי עם חיים לשבתון ואחר כך כשעבד בירושלים. אני ושאר הותיקות כבר נמות אחיות. אבל גם הותיקות נוטשות. או כמעט נוטשות. בגלל המיסוי יש מצב שבו אקבל כמעט אותה משכורת, אם אעבוד שני שליש, ואפילו אם אעבוד חצי אקבל משהו כמו 70 אחוז מהמשכורת — הפיתוי קיים.

אחות זה לא רק מקצוע — זה איזשהו פגם גנטי באישיות. נכון שהתחלתי ללמוד הייתי ילדה והתרשמתי בעיקר מהסרטים הלבנים. אבל אחרי 22 שנה תאמין לי שאני יודעת כבר איפה אני.

מה שאמרת עכשיו הוא לא הגון. נכון שאני כאן בניגוד לשביתה, אבל אני לא אסכים לעבוד חינם. למרות כבר שאם לא משלמים לך, או אם משלמים לך פרוטות, זוהי גם ההערכה אליך ואל העבודה שאתה עושה. אבל אני אומרת שגם בתנאי המשכורת של צווי הריתוק, ועם שכר של אלף פלוס לחודש כמו שמספרים האחים גרים מהאוצר, אני מקווה שגם הבת שלי תבוא לעבוד כאן.

כל אחד והטמפו שלו

משה בורנשטיין, מלך הבירה הישראלית, נפרד בימים אלה מהשותף שבעזרתו הצליח לרכוש שליטה במפעל הבירה עליו חלם, והפך לבעל בית כמעט יחיד

מאת אריה לביא

משה בורנשטיין: "כשמשהו לא מוצא חן בעיני אני פועל כמו שאני צריך לפעול"

השבוע קיבל יצרן המשקאות משה בורנשטיין למשרדיו במפעלי הבירה בנתניה זר פרחים, אליו מצורף כרטיס ועליו כתוב: "למלך הבירה כל טוב והצלחה". חתום על הכרטיס צ'רלס בנרהיים.

בנרהיים היה שותפו של בורנשטיין בקבוצת טמפו — מפעלי בירה פחות משנה. בורנשטיין מצביע על זר הפרחים כהוכחה לידידות הקיימת בינו לבין שותפו, אך כל מי שמכיר את הנפשות הפועלות ואת הגינונים האמריקאיים יודע את הציניות המסתתרת מאחורי כרטיס הברכה התמים.

בזכותו של בנרהיים, איש עסקים עתיר נכסים מניו יורק, הגשים בורנשטיין, יצרן המשקאות הקלים, את חלום חייו והפך ליצרן בירה. השבוע, כאשר השותפות קצרת הטווח התפרקה, הגיע חלומו של בורנשטיין להתגשם.

ב־5 ביוני לפני שנה קרא בורנשטיין ידיעה לפיה איש העסקים האמריקאי ג'ק בנרהיים (בנו של צ'רלס) מנהל מגעים לרכישת השליטה במפעלי הבירה, מפעל שקרץ לבורנשטיין שנים ארוכות. האינסטינקטים העסקיים הבריאים שלו הובילו אותו למחשבה, שזו הדרך בה יוכל לקבל את השליטה על המפעלים.

מפעלי הבירה, שהיו באותה עת בבעלותו של איש העסקים היהודי־קנדי מורי גולדמן הוצעו למכירה, בגלל קשיי נזילות של גולדמן בעסקיו בארה"ב. העסקים הוצעו לכל המרבה במחיר למעט אחד: משה בורנשטיין. "לו לא אמכור", אמר גולדמן, שחיזר אחרי כור כלל ועוד־מים אחרים, בניסיון למכור את המפעלים.

בורנשטיין ידע שלא יצליח לקנות מגולדמן את המפעלים. הסכסוך שלו עם גולדמן החל זמן קצר אחרי התאבדותו של ויליאם רובינסון, מי שהיה הבעלים של מפעלי הבירה. בורנשטיין ניהל משא ומתן עם יורשי רובינסון והגיע להסכם על קניית המפעלים. הוא אף שילם מיליון דולר וחצי על החשבון. אך העיסקה לא יצאה לפועל. גירסתו של בורנשטיין: מישהו הסיח את המפעל לגולדמן. גירסה אחרת היא ששר התעשייה והמסחר דאז, חיים בר לב, לא רצה ליצור קרטל בתחום המשקאות. היחסים בין בורנשטיין לגולדמן הורעו: גולדמן החל לייצר במפעליו גם מיצים, תחום בו התמודדה טמפו. לגולדמן היתה הבטחה שמשך חמש שנים לא יאפשרו הקמת מפעל בירה.

* * *

על רקע זה החליט בורנשטיין להכות בכיוון אחר ולהקים לעצמו מבשלת בירה. כך נולדה חברת טמפו בירה, שקיבלה זיכיון לייצר בירה מחברת טובורג הנודעת. המפעל לא קם, למרות שבורנשטיין גייס בבורסה 4 מיליוני דולר לצורך זה. לקנות מפעל מוכן נראה לבורנשטיין פתרון אידיאלי, אך לא ניתן למימוש. כאשר קרא שבנרהיים עשוי לקנות את המפעל הוא יצר איתו קשר. תחילה נרתע בנרהיים מרעיון השותפות. אך על פי עצת נציגו בארץ אברהם רז הסכים לרעיון. כיום מכה רז על חטא על ששיכנע את בנרהיים להיכנס לעיסקה. שיקוליו של רז היו הגיוניים: לא כדאי להיכנס לעסק אותו לא מכירים, בלא שותף המכיר את הנושא.

בורנשטיין היה מלא התלהבות. גם הצורך לשלם עמלה של חצי מיליון דולר לאיש העסקים גדליה דורון, עבור תיווך בעיסקה זו, לא הרתיע אותו. "כאשר עושים עיסקה של 40–50 מיליון דולר", אמר בזמנו לרז, שהיסס בעניין זה, "לא מסתכלים על כסף קטן". מאוחר יותר סירב לשלם את הכסף, אך נאלץ לשלמו לבסוף בשל החוזה עליו היה חתום. אתמול לא שכח להזכיר לי: "עד היום אינני יודע למה הייתי צריך לשלם את הכסף".

לפי ההסכם ניקנו מפעלי הבירה מגולדמן תמורת 15 מיליון דולר. 10 מיליוני דולר שילם בורנשטיין ו־5 מיליונים השקיע בנרהיים. הוא היה אמור להחזיק בשליש ממניות בקבוצת טמפו בירה. כאשר נודע לגולדמן שלמעשה העביר את השליטה במפעלי הבירה לידי בורנשטיין, רתח מזעם. אך לא היה יכול לעשות דבר. עוד לפני שנחתם החוזה הסופי התייצב בורנשטיין במפעלי הבירה בנתניה. למנכ"ל שמואל (בוגרי) דרור ולסגנו שמואל פרנקל היה ברור שהם יצטרכו לפרוש. לא איש כבורנשטיין ישאיר את ניהול המפעל בידי אחרים. תוך זמן קצר פרשו השניים מהחברה ואיתם גם עובדים בכירים אחרים.

שיטות הניהול שהנהיג הדהימו את עובדי מפעלי הבירה, שלא היו רגילים שבעל הבית נמצא מדי יום במפעל. בורנשטיין העתיק את משרדיו מחולון לנתניה וניהל את העסק על פי שיטותיו. ניהול צנטרליסטי הוא כינוי עדין לשיטותיו. אין החלטה שאינה עוברת דרכו. הוא משנה את החלטותיו במהירות. לעתים די לו ב"עצה" שקיבל ממפעיל ייצור או ממלגזן על מנת להחליט להכניס שינוי בנוהגים. את הוראותיו הוא נותן לא פעם ישירות לעובדים, הצריכים להתנצל בפני מנהלי העבודה ש"כך בורנשטיין אמר". כך סיפר לי מי שעבד עם בורנשטיין ומכיר את דרכי עבודתו. מי שהורגלו לשיטות ניהול אחרות מגדירים את שיטותיו של מלך הבירה הישראלית כשיטה של חנות מכולת.

ההגדרה לא מלהיבה את בורנשטיין בן ה־73: "אני תעשיין", הוא אומר. "עוד מפולניה. שם היו לי טחנות קמח שהיו מהגדולות ביותר. אותי לא יכולים ללמד ניהול. אני מוכן לשמוע עצה מכל אחד". על שיטות הניהול הקודמות במפעלי הבירה הוא אומר רק זאת: "הם הפסידו 4.5 מיליוני דולר בשנה כאשר אני לא הייתי כאן. עכשיו יתחיל להיות רווח".

מנתונים שהראה לי עולה, שהמכירות גדלו בכשליש מאז החל לנהל את החברה. "בתי הקירור שאני מנהל הם היחידים שמרוויחים", מוסיף בורנשטיין ומציין שבתי הקירור האחרים סובלים מהפסדים. שותפו בבתי הקירור הוא איזק פיקול, אביה של אן פת, רעייתו של שר המסחר גדעון פת.

בורנשטיין הורה במסלולתו מנהלים בשיטת הכסאות המוזיקליים. בין אלה את חתנו משה פורהצוד. הוא הבטיח להם יד חופשית. אך כל ניסיון שעשו בתחום זה הביא להרחקתם. חתנו אחר שלו, דקי בה, שתרם לא מעט בכל הקשור לגיוס ההון בבורסה, איננו עובד כעת בקבוצת טמפו ומנהל עסקים פרטיים. כעת משמש בורנשטיין כמנכ"ל ויו"ר פעיל של מועצת המנהלים.

* * *

רז, נציגו של בנרהיים בישראל, נרתם מדרכי הניהול של בורנשטיין. תוך זמן קצר התברר לו שאין לו למעשה יכולת להשפיע בחברה. יתר על כן, לא רק שאינו יכול להשפיע אלא שגם אינו יכול לדעת את המתרחש בה. רז, המנהל עבור משפחת בנרהיים מפעל כימי בנגב, הגיע למסקנה שיש לפרוש מהשותפות. בורנשטיין לא התלהב אך גם לא הצטער יותר מדי. בסופו של דבר אין הוא אוהב שותפים. הוויכוח לגבי המחיר, שלא היו לו תוצאות, הוחלט למנות כבוררים עורכי דין של הצדדים, שהיו קשורים גם לעיסקה: עורכי הדין רם כספי ויעקב נאמן, ששימש בעבר מנכ"ל משרד האוצר.

בשיחה שניהלנו הודה בורנשטיין שאמנם הבהיר לשותפיו, שאם לא יגיעו לפתרון המניח את דעתו, לא יהיה להם כמעט כל מידע על החברה והוא יעשה בה כבתוך שלו. האיום המוסווה פעל. בורנשטיין התחייב להחזיר את ההשקעה בתשלומים צמודי דולר, בריבית הליבור, במשך שלוש שנים. אך לא לפני שאיימו בהגשת תביעה משפטית נגדו. בקבוצת בנרהיים ראו בכך הישג. הם חששו שלא ייוותרו תנאים שיאפשרו להם לצאת מהשותפות. אחת ההשקעות הזרות האחרונות בישראל מתחילה לחזור לכיסים האמריקאיים. אך שיקול זה לא צריך כמובן לעניין את בורנשטיין.

מה גרם לקרע בין בורנשטיין לבין קבוצת בנרהיים? בורנשטיין מכחיש שקיים קרע ומצביע על זר הפרחים שקיבל כהוכחה להמשך ידידותו עם בנרהיים. "לבנרהיים היתה אופציה לצאת מהמפעל והוא יצא". עם זאת, הוא אומר, "כל העיסקה איתם היתה פיקציה. גולדמן לא רצה למכור לי ואני קניתי דרכם". זמן קצר אחר השיחה איתו התקשר אלי דוברו וביקש להדגיש: "בנרהיים היה איש קש. השתמשנו בו כדי לקנות את המפעל".

* * *

אברהם רז, נציגו של בנרהיים בישראל, לא רצה להסביר את הרקע לפרישת קבוצת בנרהיים מהעיסקה. אך לאחר ששמע שכך מגדיר זאת בורנשטיין אמר משפט אחד: "יתכן וזה יהיה בסיס להגשת תביעה נגד בורנשטיין".

אליבא דבורנשטיין ניתן היה להמשיך בשותפות עם בנרהיים אבל... שיטות הניהול של איש העסקים האמריקאי לא מצאו חן בעיניו. "בנרהיים", אומר מלך הבירה הישראלי, "לא מנהל לבד את העסק. הוא אפילו לא מוסר את העסק לניהול משפחתו. הוא עושה זאת דרך נציגים. הוא מכניס לעסק אנשים זרים". (כוונתו לאברהם רז, בלא להזכיר את שמו). "זה לא מצא חן בעיני", אומר בורנשטיין. "כשמשהו לא מוצא חן בעיני אני פועל כפי שצריך לפעול".

נכון להיום מחזיק בורנשטיין ב־94 אחוז ממניות קבוצת טמפו בירה. הוא דוחה שמועות שבדעתו לפרסם הצעת רכש בציבור על מנת לקנות את כל המניות. המצב הזה נוח לו, לפחות בשלב הנוכחי. הגבר החייכן מרגיש שהוא בשיא אונו, למרות גילו. אם משהו מעיב עליו בשלב זה של חייו זו הרשות לניירות ערך. היא הגישה לפרקליטות תיק עם חומר בקשר לדרך בה גייס הון בבורסה, על מנת לייצר כאן טובורג. טובורג הוא הצליח אמנם לייצר, אך רק במפעל אותו קנה בזכות איש קש, כהגדרתו, ולא במפעל שהבטיח להקים. למרות זאת הוא אופטימי ובטוח שיצא גם מזה בשלום.

הטובים לחו"ל

DER SPIEGEL

מיוחד ל"הארץ"

גל הגירה גדול שני מאירלנד, לאחר שנות החמישים. מהגרים בעיקר צעירים משכילים

שעות לפני שעת פתיחת המשרדים ניצבים הראשונים בתור. בסביבות עשר בבוקר כבר מונה לעתים קרובות התור ליד בניין השגרירות האמריקאית בדאבלין, באלגין רוד, 200 איש. וזה חודשים חוזרת התמונה בכל יום ויום. העומדים בתור הם צעירים, רובם בשנות ה־20 שלהם, המבלים את הזמן בקריאה ובפטפוטים. הם רוצים לקבל חותמת בדרכון שתאפשר להם לנסוע לארצות־הברית. כמה מהם רוצים באשרת התייר שלהם כדי לבקר קרובים או להשתכר בתופשת הקיץ כמה אלפי דולרים. אבל אירים צעירים רבים יותר ויותר מבקשים להיכנס לארצות־הברית באורח בלתי חוקי. מכיוון שרק לעתים רחוקות הם מקבלים אשרת הגירה, הם מתחזים לתיירים ומשליכים את יהבם על כך ש"המאפיה האירית" — את מספר הצאצאים של המהגרים האירים לארצות־הברית אומדים ב־40 מיליון איש — תסייע להם בתקופה הראשונה ובסופו של דבר גם תשיג בעבורם היתר שהייה רשמי.

לאחר שנות ה־50 יוצא כעת גל ההגירה הגדול השני בהיסטוריה קצרת־הימים של המדינה — אי ממערב לבריטניה. פעם נוספת נמלטים אלפי אירים, רדופי פחד העתיד: מנסים להתגבר על האבטלה מבית באמצעות הגירה לחו"ל. אך בעוד שאז חיפשו בעיקר עובדים ופועלים את ישועתם בתעשיית הבניין של בריטניה, שהיתה בעיצומו של שגשוג כלכלי, כיום השתנה המצב באורח דרמטי. המדינה השכנה הרחוקה רק מרחק נסיעה קצרה במעבורת, אינה יכולה עוד לשמש שסתום־ביטחון ללחץ האירי על שוק העבודה מבית. שכן כלכלתה קופאת על שמריה ו־13% מהבריטים הכשירים לעבודה הם מובטלים בעצמם.

דור שלם נגזל

כיום מפסידה אירלנד היהוקה בעיקר צעירים בעלי חינוך אוניברסיטאי או בית־ספר טכני גבוה שמומן מכספי משלם המסים. לדעת ממלא מקום נגיד הבנק המלכותי של אירלנד, פאדרייג מקגואן, המצב ברור: "ככל שההשכלה של האירים גבוהה יותר, כך גדולה נכונותם להגר".

קשה לדעת מה היקף ההגירה של אירלנד. על פי הדגם של בריטניה שלטה שלטון קולוניאלי באי במשך מאות שנים, אין באירלנד משרד לרישום תושבים. לפני 30 שנה איבדה אירלנד במשך תקופה ארוכה למדי כ־40 אלף איש מדי שנה, את צלקות אותה תקופה אפשר לראות גם כיום. בעיקר באזורי הכפר, יש בקרב האוכלוסיה "פער, העדר איזון אכזרי" כדברי "קורק אקזאמינר", "אי שוויון שאיפשר לאנשים רבים מדי להזדקן בבדידות ולהיעשות חסרי־אונים, שגרם לנפילתם של משקים קטנים שהיו בזמנו יצרניים". בימים העצובים של שנות ה־50 נגזל למעשה מהמדינה דור שלם של צעירים.

בקרב 234,000 המובטלים במדינה — אחד השיעורים הגבוהים ביותר באירופה של השוק המשותף, 18% — יש 70 אלף צעירים. במדינה זו בעלת שיעור הילודה הגבוה, נולדים 19 תינוקות על כל אלף תושבים. במערב־גרמניה השיעור הוא רק 9.6. מחציתה של האוכלוסייה, המונה 3.5 מיליוני איש, היא למטה מגיל 25. מדי שנה מתוספים 30 אלף אנשים חדשים לכוח העבודה, אך ב־1985 יכול היה שוק העבודה לספק רק 11 אלף מקומות עבודה חדשים. זאת, חרף כל המאמצים של "רשות הפיתוח התעשייתי" (איד"ה), המצוידת באקונומאים צעירים נמרצים ובתקציב שנתי של 170 מיליון לירות איריות (כ־510 מיליון מארקים) שנועד למשוך השקעות של חברות זרות.

"הטובים ביותר עוזבים, מכיוון שאין להם סיכויים במדינה", אומר מנהל איד"ה תום וטרס. חסר להם לא רק מקום עבודה, אלא גם הסיכוי לבנות את חייהם כאן, כמו בני גילם בבריטניה או ביבשת אירופה. למכשול עומדת גם מעמסת המיסוי הגבוהה, המיועדת לפרוע את חובות החוץ של המדינה ששיעורם 10.36 מיליארדי לירות איריות (כ־31 מיליארד מארקים): שיעור המס הגבוה ביותר בסך 58% חל כבר על משכורת חודשית המקבילה ל־3,300 מארק.

אומר שר האוצר ג'ון ברוטון: "מס ההכנסה נחוץ לנו רק כדי לפרוע את הריבית של חובות החוץ שלנו". רמת החיים במדינה היא, להערכת מקגואן, כמחצית מזו שבמערבית מדינות הקהילה האירופית, להוציא את פורטוגל ויוון. כשליש מהאירים חיים רשמית מתחת לקו העוני.

אפיפיורית יותר מהאפיפיור

לא פחות חונקת השפעתה של הכנסייה הקאתולית החזקה במדינה. מה שבבריטניה וביבשת נחשב זה מכבר מובן מאליו, הוא עדיין בחזקת טאבו באירלנד, שהגבול הוא חלק ממסלה הלאומי. מלבד מאלטה בים התיכון, אירלנד היא המדינה היחידה באירופה השוללת מאזרחיה את הזכות להתגרש. בשבוע שעבר דחו רוב המצביעים במשאל־עם הצעה למחוק את האיסור על הגירושין הכלול בחוקה. באמצעות איסור זה, המדינה האירית היא אפיפיורית אף יותר מהאפיפיור.

עוד היום זוכרים היטב בדאבלין את סיפורו של סוחר הפרות העשיר ג'וליאן וואנד, שב־1978 הלך למזבח בפרו־קתדרלה יחד עם כלתו, בנוכחות כל נכבדי העיר ועשיריה. לפני שערך את טקס הנישואין, שאל הכומר, כמקובל, אם יש סיבה כלשהי שלא לקיימם. כל היודע על סיבה כזאת, אמר, יקום וידבר כעת או ישתוק לעולמים. אז קמה אישה וקראה בקול רם וצלול שהחתן נשוי לה. "אני איילין וואנד, אישתו החוקית. יש לנו שני ילדים". אולם החתן שהצליח לשכנע את הכנסייה להכריז על נישואיו הראשונים כבטלים ומבוטלים, לא נרתע. יחד עם כלתו והכומר, נסע במונית לכנסייה אחרת ושם התחתן בנוכחות זרים.

בעיני הכנסייה הוא נשוי כדין וכדת לאישתו השנייה; המדינה רואה אותו כנשוי לראשונה. ראש הממשלה גארת פיצג'ראלד שתמך בהתרת גירושין, אמר לא מכבר שהמדינה נאלצת להוציא מדי שנה כ־80 מיליון מארק לסייע בנשים שננטשו על ידי בעליהן ושאינן יכולות להינשא מחדש.

מבצעים הפלות בבריטניה

גם בתחומים אחרים יש לוותיקאן מהלכים באירלנד. ביטוי אחד לכך הוא האיסור על הפלות שנכלל בחוקה ב־1983, והפלה יכולה לעלות במאסר עולם. מאז נוסעות מדי שנה לפחות 4000 עד 5000 נשים איריות לבריטניה כדי לבצע הפלה במרפאות שם. אבל המחיר, כ־200 עד 250 מארק, יקר מדי לכיסן של רבות מהן. כך איפוא כמעט שאין עוד בירה באירופה שנראות בה נערות כה רבות רכות בשנים המחזיקות על ברכיהן תינוקות. הן יושבות על המדרכות במרכזי הקניות של העיר ומושיטות לעוברים ושבים קופסת פלסטיק או קרטון בבקשה לנדבות.

עד 1979 גם היה אסור למכור במדינה אמצעי מניעה. מאז הורשו לקנות אותם זוגות נשואים מגיל 18 ומעלה המצוידים במרשם רופא. רק מתחילת 1985 יכולים אנשים מעל גיל 18 לקנות קונדומים וקצף קוטל־זרע ללא מרשם. אך רק להלכה. למעשה, רוקחים רבים באזורי הכפר נמנעים בכלל מלהחזיק בבתי המרקחת שלהם את "מוצרי השטן" הללו.

חרף כל זאת, אירים רבים אופטימיים. שכן הליברליזציה באי היא רק שאלה של זמן. התיירות ואמצעי התקשורת — ארבעה ערוצי טלוויזיה בריטיים נקלטים מצפון־אירלנד או באמצעות כבל במרבית בתיהם של האירים — נושאים רעיונות חדשים גם לעדפל הדוחו ביותר ברפובליקה. במדינה זו ש־95% מתושביה הם קאתולים. הכנסיות בימי ראשון עדיין מלאות. אבל מספר הצעירים הפונים לכמורה ולנזירות הולך וקטן בהדרגה.

"בהשוואה לשנת 1960", אומר הדיפלומט האירי ג'אסטין הרמאן, "אירלנד כיום מתקדמת מאוד". להנהגת חוק גירושין יצטרכו האירים להמתין, עם זאת, לפחות עשר שנים נוספות. שכן זה הזמן שיידרש לדעתו של המפסיד במשאל־העם ראש הממשלה פיצג'ראלד, עד שניסיון חדש לשינוי החוקה האירית יהיה אפשרי מבחינה פוליטית.

ההונאה הגדולה

DER SPIEGEL

מיוחד ל"הארץ"

הקשר בין הסטודנט מזאיר לבין משרד החלפנות שהונה את מס־ההכנסה הבלגי בסכום ששווה כ־120 מיליון דולר

השדנותו של שוטר הגבולות בנמל התעופה בבריסל התעוררה כאשר בדק את תעודותיו של צעיר מזאיר. פקידים בתחנת המשטרה בחנו ביתר שימת לב את מסמכי הסטודנט מקינשאסה ועלו על עקבות שאיפשרו להם לחשוף את אחת משערוריות ההון הגדולות ביותר בבלגיה. אחר שבוע יותר כבר יכלה פרקליטות־המדינה בבריסל לפרסם את תוצאותיה של חקירה ראשונה.

בדיוק ביום שבו חגגו מבשלי השיכר של בלגיה את יום פטרונם הקדוש ארנולד, נודע להם כי נגד אחד מהם, יצרן הבירה הגדול ביותר במדינה, מתנהלת חקירה בעוון הונאת מס. חוקרי המס הבלגיים הסתייעו ביד המקרה: בניירותיו של הנוסע אילונגה גילו שוטרי הגבול בנמל־התעופה בבריסל שמו של אדם מוכר להם עקב הונאת מס מרובע היהלומים של אנטוורפן. מה הקשר בין הסטודנט האפריקאי לבין המשרד להחלפת כספים קידשן, שהונה את מס ההכנסה בסכום ששווה כ־120 מיליון דולר?

ראשית, נודע לחוקרים מעמיתיהם בבריסל, כי זמן קצר קודם לכן נעצר בזאיר ידיד של אילונגה. ברשות הידיד נמצאו 30 קילוגרם יהלומים שמקורם אינו ברור. חיפוש מדוקדק בביתו של אילונגה העלה ממצאים מדהימים: בתיק־הסטודנטים מצאו שוטרים דפים של חשבונות בנק בעלי סכומי ענק. פעם היה מדובר בפעולה של שישה מיליוני דולר, פעם בפעולה של 70 מיליון פראנקים בלגיים. את הכסף העבירה מבשלת־השיכר הגדולה ביותר של בלגיה, ארטואה.

טובות הנאה במקום כסף

חוקרי המס עשו חיפוש במשרדים הראשיים של ארטואה ומצאו את מבוקשם. המסמכים שנתגלו תיעדו שיטה מכוללת להעלמת מסים. היה ברור שארטואה הקימה חברות רבות רק כדי לתעל את הרווחים לחו"ל במקום למס־ההכנסה. לבד מזה, החוקרים של משטרת המסים הממלכתית משוכנעים כי חלק ניכר מכ־10 אלפים עובדי החברה קיבלו, מלבד משכורתם הרשמית, תוספות קבועות שלא שולם עליהן מס. בבלגיה מקובל לשלם לא רק את המשכורת הרשמית. אך בדרך־כלל המפעלים מגבילים עצמם להציע לעובדיהם הבכירים טובות הנאה שוות־כסף.

כך, למשל, בכמה בנקים וחברות־ביטוח מקובל שהמשפחה כולה רשאית לשחק במגרשי הטניס של החברה או לנפוש על חשבון המפעל בווילות הצדדיות. כמה מנהלים מקבלים לא רק מכונית־שרד אלא גם מכונית שנייה לשימוש נשיתיהם. לעתים מזומנות משלם המעסיק לעובדי משק־הבית של מנהל כזה. וכמובן, גנן בשירות החברה הוא המכסח דרך־קבע את הדשא ליד הווילה, שאף את שכירותה משלם המפעל. גם עובדים בינוניים ובדרג נמוך מקבלים לעתים קרובות טובות הנאה פטורות ממס. במקום העלאה במשכורת ניתן להם, למשל, סיוע בקניית מכונית. בכל מקום מקובל השימוש בשוברי מזון, שאפשר להשתמש בהם לא רק במסעדות אלא גם בקופות המרכולים.

בויאננטס: "שקרן כפייתי"

מארטנס: שינוי החוק

היושר בענייני מס אינו רווח בבלגיה. ראשית, האזרחים בפלאנדריה ובוואלוניה רואים עצמם בראש ובראשונה פלאמים או וואלונים, ואין להם עניין או הזדהות מרובים עם המדינה הבלגית הכוללת שני לאומים אלה. עוד סיבה היא שהמסים בבלגיה גבוהים מאוד. אב־משפחה הצריך לפרנס אשה וילד, חייב לשלם ממשכורת חודשית ששוויה כ־1700 דולר — 37 אחוז מס והוצאות סוציאליות. בגרמניה מגיעים ניכויים אלה בקושי לכדי 30 אחוז. כך, איפוא, יכול היה אפילו ראש הממשלה לשעבר, פול ואנדן בויאננטס, לקוות להבנתם של בני ארצו. הפוליטיקאי הבכיר־לשעבר הורשע בשבוע שעבר בעוון הונאות מס ומסירת מסמכים מזויפים ונידון לשלוש שנות מאסר. והנה אף שבית־המשפט מצא כי בויאננטס הוא "שקרן כפייתי", הומר עונש המאסר במאסר על־תנאי בשל "אישיותו" ו"שירותיו למדינה". הנצל ראש הממשלה לשעבר: "אולי הייתי פזיז או תמים מדי, אולי קל־דעת, ולבד מזה, תמיד היה לי הרבה מה לעשות".

מעלימי המס יצחקו

אם היו הדברים תלויים בליברלים, היושבים בממשלה שבראשות המפלגה הנוצרית־הדמוקרטית, לא היו שערוריות כאלו פורצות כלל בעתיד. הליברלים אינם רוצים לסכל את ההונאות בפיקוח מחמיר יותר, אלא להקשות על השיפוט. כך כללו הליברלים במצע של ממשלת הקואליציה בראשות וילפריד מארטנס, תוכנית לשינוי חוק, שתצמצם את הסמכויות של משטרת המס. העיד אחד השופטים: "מעלימי המס יצחקו לנו בפרצוף". בלגים רבים סבורים כי הצעת שינוי כזאת אינה מתיישבת עם תכנית החיסכון המחמירה, שזה שבועות יוצאים בעטיה עובדי רכבת, מורים ומורים להפגין ברחובות. התכנית עוררה בסוף מאי את ההפגנה הגדולה ביותר בבריסל, מאז מלחמת־העולם השנייה.

עד סוף 1987 רוצה ראש הממשלה מארטנס לחסוך כמעט 10 מיליארד מארק כדי להפחית את גרעון התקציב מ־12.6 אחוז מהתל"ג לשמונה אחוזים מהתל"ג. הממשלה מבקשת לפטר 14 אלף מורים, לקצר את חופשת הלידה ולהוריד את תוספת השכר של עובדי המדינה. מצד שני, היא רוצה לוותר על הכלי שבעזרתו נלכדו ברשתותיה כמה לווייתנים, כדברי העיתון "לה סואר". רק בתחילת שנות ה־80 חיזקו נוצרים־דמוקרטים וסוציאל־דמוקרטים את כוח הפעולה של החוקרים בשיתוף־פעולה הדוק בין משטרת המס ופרקליטות המדינה. כאשר משטרת המס והפרקליטות פעלו יחדיו, היה אפשר להורות על חיפושים מקיפים בבתים ועל מעצרים. כך הצליחה בפברואר הפעולה נגד משרד החלפנות קידשן, באנטוורפן. אצל אחד היהלומנים מצאו חוקרי המס מסמכים על עסקים מפוקפקים של משרד זה, שהבריח סכומים בגובה כחמישה מיליארדי דולר לחו"ל או קנה תמורתם זהב בשביל 850 לקוחות.

הליברלים, הדואגים בעיקר לרווחת האזרח האמיד, לוחצים על שותפיהם של הנוצרים־הדמוקרטים בקואליציה לשים קץ ל"עידוד הלא בריא" של פרקליטות המדינה ומשטרת המס. יש להגן על האזרח הטוב מפני שרירות משטרתית. חקירות יש לאפשר רק לאחר הסכמה של הנהלת מס ההכנסה, אך לזו יש ארבעה חודשים שהות לשקול בעניין. כפיצוי וקיזוז, רוצים הליברלים הבלגים לדאוג ליישוב של השוק הקטן. על־פי תכנית ההבראה הכלכלית של הממשלה, יוטל מעתה מס על שוברי המזון.

כוחות שקולים בפקיסטאן

Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

פקיסטאן נמצאת עתה במצב של תיקו: בנאזיר בוטו וההמונים מול זיה והממסד

השבוע סימן את תחילתו של שלב חדש במסעה של בנאזיר בוטו לכבוש מחדש את ארצה מידי המשטר. ב־5 ביולי 1979 הפיל מוחמד זיה אול האק את ממשלתו של זולפיקר עלי בוטו שנתלה מאוחר יותר, ולפני שנתיים ברחה לגלות בתו של מי שהיה ראש הממשלה הנבחר היחיד במדינה. כעת בנאזיר בוטו נמצאת שוב במולדתה, מנסה לסלק את זיה על ידי גיוס "כוח העם" (ביטוי השאול מניסיון התקופה האחרונה בפיליפינים, גם שם דובר על כוח העם שהפיל את מרקוס) — מיליוני נאמניה של "מפלגת העם הפקיסטאנית", מפלגתו של אביה. "איך הוא (זיה) יכול להילחם בנו?" שאלה. "אני חושבת שהוא נדחק מאוד לפינה".

זיה סבור אחרת. לא מכבר הזהיר: "ליידי, בפקיסטאן אנחנו משחקים קריקט והכל יהיה בסדר אם תמלאי את הכללים. אבל אם תעברי לשחק הוקי, זה עסק נוקשה יותר וגם אנחנו נצטרך לשנות את המשחק שלנו".

הוא בפירוש יכול לעשות זאת. אמנם הוא ביטל את משטר החירום ב־1985, אך הוא מוסיף לשמור על אחיזתו בכל מוסד ומרכיב במנגנון השלטון בפקיסטאן. הוא יכול לסמוך הן על הפרלמנט והן על הממשלה האזרחית שיפעלו כרצונו.

רבים מהם עייפו משלטונו הנוקשה של זיה. "שנים של משטר צבאי לא הצליחו לשכנע את העם שממשלה חזקה עדיפה על ממשלה הנבחרת באורח חופשי", כתב "זה מוסלמי", עיתון בלתי תלוי באיסלאמאבאד. בסידרה של עצרות־עם שהחלו עם שובה מלונדון באפריל, היא משכה המונים — עד ל־500 אלף איש בעצרת אחת כזאת: המסר שלה ברור: היא רוצה בחירות מיידיות והיא מאמינה שתנצח בהן.

אי אפשר להתעלם מגודל התמיכה בבוטו. אך סיכוייה לניצחון מהיר מעורפלים. במקרה הטוב, בוטו קראה לערוך הפגנות פומביות נגד זיה בשבת. וזה יהיה מבחנה קריטי. "אם לא תוכל להפוך מסה לאנרגיה, בנאזיר תהיה בסופו של דבר רק חיזיון בשולי הדרך", אמר עבדול רחמן סדיקי, גנרל בגימלאות המשמש כעת עורך עיתון ופרשן פוליטי. סיבה נוספת היא שתומכי בוטו לא ידעו את עצמם ויתנו לזיה אמתלה להורות על מסע דיכוי.

על זיה נמתחת ביקורת קשה ומוצדקת בגלל הפרת של זכויות־אדם, וצעדו המוגבל לקראת דמוקרטיה אינו נחשב סימן לאהבת־חירות אמיתית. ב־1984 נקראו בוחרים להעניק את תמיכתם ל"תוכנית האיסלאמית" של הממשלה. רק 12% הלכו לקלפיות, אך די היה בכך לזיה, שנתלה בדבר כדי לתרץ את המשך שלטונו כנשיא, שאותו האריך עד 1990.

בכל שהפרלמנט נראה יותר ויותר כחותמת־גומי לזיה, כך גברה העקה שביטול משטר החירום אינו אלא "הענקת גושפנקה תחוקתית" לשלטון הצבא. אמנם פקיסטאנים חופשיים כעת יותר מכפי שהיו זה שנים. כמעט כל תקנות משטר החירום בוטלו, וזה הורה לבתי דין אזרחים לתפוס את מקומם של בתי דין צבאיים והחזיר את תפקיד הרשות המשפטית כבולמת את הרשות הביצועית והתחוקתית. אבל ארגוני סטודנטים עדיין אסורים על פי החוק. מפלגות פועלות רק במסגרת אילוצים ניכרים. והשפעת הצבא עדיין חזקה.

תחת זיה השיגה המדינה התקדמות כלכלית. ב־1984 היה התל"ג לגולגולת בפקיסטאן 390 דולר לשנה — הגדול ביותר בתת־היבשת. בהשוואה ל־330 דולר בסרי־לאנקה ו־260 דולר בהודו, על פי אומדני הבנק העולמי. אפילו השיטפונות והבצורות המסורתיים במדינה נסוגו והאדמה הניבה יבולי שיא של כל המינים בכותנה ותבואה. אף כי היא עדיין ענייה, הצליחה פקיסטאן להאכיל את עצמה זו הפעם הראשונה.

רוב הקבוצות הכלכליות נותנות למשטר ציונים גבוהים בניהול כלכלי. אבל הכיבוש הסובייטי של אפגניסטאן השכנה, הנכנס לשנתו השביעית, הוא האחראי להמשך זרימת הכספים. על פי הסכם סיוע חדש בן שש שנים, שייכנס לתוקפו בשנה הבאה, הגדילה ואשינגטון באורח משמעותי את מחויבותה לזיה. חבילת הסיוע הכלכלי שלה עלתה ל־2.28 מיליארדי דולר, והצבאי — ל־1.74 מיליארד דולר.

התסריט נשמע טוב. תותחים וכספי אמריקאים התומכים בדיקטטור שניצב מול אופוזיציה הולכת וגדלה. משקיפים רבים בפוליטיקה האסיאתית, בראש ובראשונה בוטו עצמה, ניסו להשוות את פקיסטאן של זיה לפיליפינים של פרדיננד מרקוס. אך יש הבדלים פוליטיים ותרבותיים ניכרים בין שתי המדינות.

זיה הוא גילומו של קצין־קריירה. במלחמת העולם השנייה שירת תקופה קצרה כמפקד טנק בצבא הבריטי בבורמה, במאלאיה ובג'אווה. עם פריצת מלחמת 1971 במזרח פקיסטאן, שהביאה להקמת בנגלאדש, שירת זיה כיועץ צבאי בירדן. כך לא היה מעורב בשעתו הגרועה ביותר של הצבא הפקיסטאני שביצע אז מעשי אכזריות וטבח באזרחים. ב־1976, כאשר מינה בוטו את זיה לרמטכ"ל, היו לזיה מוניטין של חייל מקצועי, קפדן ונאמן, אם גם במידת־מה זאב בודד לא כריזמטי. תומכיו של זיה טוענים שכל מה שקרה מאז תואם את אופיו. אפילו לאחר שבוטו עצמו התיר משטר צבאי, זיה נשאר בשירותו. רק כאשר החל בוטו להרוס את תוכניו, ביצע הגנרל הפיכה. המשטר החדש העמיד את בוטו לדין באשמת רצח וב־1979 תלה אותו.

האם בנאזיר בוטו היא האדם המתאים לאחד את האופוזיציה? עד כה מצבה הוא מעורפל ביותר. היא לא יצאה מגדרה לזכות בבעלי ברית פוטנציאליים המחזיקים בעמדות־מפתח. היא דחתה את ההצעה להקים ברית אלקטורלית עם מפלגות אחרות והדיחה כמה מוותיקי המפלגה ששמרו על הנהלת בתקופת גלותה. כאשר היא מדברת על שש שנותיו של אביה בשלטון, היא מציירת תמונה אידילית. אחרים זוכרים את התקופה כעידן קשה של דמגוגיה תקפנות קטנונית. מנהיג מוסלמי ישיש ואדוק הושלך לכלא ואולץ להצטלם יחד עם פרוצה בתנוחה שאינה משתמעת לשתי פנים. "הזכויות הבסיסיות שלנו הוכחשו", אמר שאפור אחמד, סגן יו"ר ג'מאת אי איסלאם, המפלגה המוסלמית הגדולה המותחת לעתים קרובות ביקורת על זיה.

אתגרה של בוטו הוא לנתב לפעולה פוליטית את הגל העצום של מורת־רוח שקיים במדינה. לא יהיה זה קל. אין בעצם סיבה שזיה ייענה לדרישתה לערוך בחירות מוקדמות. המצב הוא מצב של תיקו: בוטו וההמונים מול זיה והממסד. לפי שעה שני הצדדים מוסיפים להתבונן זה בזה בזהירות. אומרת בוטו: "אתה תוהה כמה זמן תמשיך הממשלה להרשות כינוס של אסיפות ואתה בוודאי מצפה שיעצרו אותך".

ב־39 שנותיה כמדינה התנמנמה פקיסטאן בשתי מלחמות גדולות, בשלוש תקופות של משטר צבאי וב־22 שנים של משטר חירום. בעקבות "היום השחור", יום ההפגנות הראשון שלה נגד זיה השבוע, עלולה המדינה להיכנס לעידן חדש ומתוח מאוד.

אתם אחי, אני אחותכם

בוטו: חירות ושוויון

בנאזיר בוטו היא תערובת של סתירות. אריסטוקרטית במוצאה, סוציאליסטית באמונתה ומהפכנית הרגילה מכורח הנסיבות בכוח העם. היא דמוקרטית הפונה גם לנאמנויות פאודליות. אישה שלמדה באוניברסיטאות יוקרתיות ויוקרתית המתכוונת לשלוט על חברה איסלאמית הנמצאת בשליטת גברים. כעת, לאחר רדקליף ואוקספורד, לאחר כלא בפקיסטאן וגלות בלונדון, בוטו בת ה־33 המכונה "פינקי" בפי ידידיה, חזרה הביתה. כדי להצליח עליה להיות זהירה מאוד. היא חייבת לקרוא תיגר על שלטון זיה מבלי להביא למעצרה או לרציחתה. היא חשה כמלאך נקם. אך בפומבי היא מציגה עצמה בפני האומה כ"אחות" יתומה המבקשת צדק. היא נושאת מפר פולאריות עצמה בקרב האנשים ברחוב, אך רבים בבירוקרטיה ובעלי עמדות־הכוח בפקיסטאן חשדניים כלפיה, אם לא עוינים בגלוי.

"האנשים השומרים בלבם טינה אלי מרגישים כך מכיוון שאני אישה, מכיוון שאני צעירה ואני בוטו", אמרה לכתבת "ניוזוויק" דונה פוט. "ובכן התשובה הפשוטה היא — זה לא משנה שאני אישה, זה לא משנה שאני צעירה וזה מקור גאווה בשבילי שאני בת למשפחת בוטו". מינה וגילה אמנם משנים, אך הערצה לשם משפחתה יכולה לגמור אותם. כאשר חזרה לא מכבר ללארקאנה, כפר משפחתה במחוז סינד, הופיעו מאות אלפים לברך אותה.

בגדיה של בוטו הם איסלאמיים, בצורה מרומזת ודיסקרטית. הצעיף השחור — דופאטה — על השיער. הצוהר הארוך, שמלה מסורתית בצבע כחול בהיר. רק זוג משקפי־השמש האופנתיים היקרות מוסיפות מסמן מודרני. המסע משדה התעופה לכפר, הנמשך בדרך כלל 30 דקות נסיעה, התארך לשבע וחצי שעות בגלל ההמונים.

באותו ערב היא נאמה בפני המון שמילא עד אפס מקום את איצטדיון העם בלארקאנה. הנשים המעטות בקהל היו בחלק נפרד שהוקצה להן. רוב מאזיניה היו גברים צעירים. "האם אתם אתיי" צעקה. וההמון הריע. "האם אתם רוצים שזיה ילך?" וההמון השיב "זיה, כלב!" "אנשים אומרים שאני נערה צעירה, לבדי לגמרי, ללא הגנת אב או אח", אמרה להם בוטו. "אבל אתם אחי, אני אחותכם". והיא שאלה: "האם אתם רוצים בחירות בסתיו?" ההמון שאג "כן, כן".

בוטו, הבת הבכורה בין ארבעת ילדיהם של עלי בוטו ואשתו השנייה נוסראת, בילתה את שנותיה הראשונות באחוזת המשפחה הגדולה בסינד. היא ואחיה חונכו בעיקר על ידי אומנת אנגליה. אחר כך למדה במנזר ישו ומרי בקאראצ'י המנוהל בידי נזירות איריות. אביה של בוטו נתן לה את כל מבוקשה ושזר את הפוליטיקה בחייה. כאשר הקים את מפלגת העם הפקיסטאנית ב־'67 היתה בנאזיר אחת החברות הראשונות המשלמות מסי חבר. אליליה בתקופה זו היו אלן דיילון וגמאל עבדול נאצר.

בקרב מוסלמים שגדלו במדינות העולם השלישי שרק אז זכו בעצמאות, היתה תחושה חדשה של כוח ועמידה על שלך. זו היתה תקופה סוערת מאוד, ונראה היה שנאצר מסמל אותה. בגיל 16 נשלחה לרדקליף קולג' ליד בוסטון, שם היתה ביישנית ובודדה. היא שנאה את מזג האוויר הקר והזדעזעה כאשר ראתה תלמידים מניחים רגליהם על השולחן בנוכחות המורים. לאחר שסיימה את לימודיה נשלחה לאוקספורד, שם למדה פוליטיקה, פילוסופיה וכלכלה ונבחרה לנשיאת מועדון הוויכוחים היוקרתי באוניברסיטה. היא לא התכוונה אז לעסוק בפוליטיקה. "פחדתי מפוליטיקה. אני זוכרת את הקולות המתנכלים, את המבוגרים המדברים על נשק ואת הירית שנורו ואת 'אל תרבו בגופות הילדים'. פוליטיקה היתה מפחידה, פוליטיקה היתה רעה. פוליטיקה יכלה להוביל למוות". אך אז הודח אביה והקריירה הפוליטית שלה החלה.

את שיעורה הפוליטי למדה מאביה כאשר זה ציפה לביצוע גזר הדין בתא הנידונים למוות, לאחר שהורשע במעורבות ברצח יריב פוליטי. "הוא אמר לי, עשי את זה, עשי את זאת, פני לזה וזה — הוא הראה לי את הברגים, את האומים, איך להתאחד בסבלנות". על אף מסע בין־לאומי למען חנינה, שלח זיה את בוטו לגרדום. ב־1981 החלה סידרה ארוכה של מעצרים לבנאזיר עצמה, במעצר־בית או בבית הכלא המרכזי סוקור הידוע לשמצה. ב־1984 יצאה לגלות בלונדון, בינתיים הקימו שני אחיה שאהנואז ומורטאזה קבוצת טרור בשם אל זולפיקאר. וב־1981 חטפו מטוס פקיסטאני לסוריה. אחר כך נראה היה שארגונם התפורר והם עקרו לאירופה.

בקאן בקיץ האחרון מת שאהנואז באורח מסתורי מהרעלה. כאשר באה אחותו לפקיסטאן כדי לקבור אותו, הוטל עליה מעצר־בית מכיוון שעסקה בפגישות פוליטיות חשאיות. במהרה הותר לה לעזוב ללונדון, וכאשר בוטל מצב החירום בארצה שבה הביתה.

בשובה החלה להישען על חברי מפלגה צעירים יותר על חשבון הוותיקים. הבעיה היא, לדבריה, שהיא מסרבת להיות "חותמת גומי" לוותיקי המפלגה. "אני לא אוהבת חדרים אפופי עשן, אין לי זמן לתככים פוליטיים ביזנטיים", היא אומרת. מינה הוא בעיה אחרת. היא מטפחת תדמית של אישה מוסלמית יראת אלוהים וצנועה. היא משתמשת בכניסת הנשים בבית המשפחתי בסינד ולעתים קרובות פורשת לאולם הנשים. לא ידוע על גבר מיוחד בחייה והיא אומרת שנישואים הוא עניין שיש להותירו לעתיד. במסעותיה היא מלווה באישה אחת לפחות ולפעמים שלוש או ארבע. הנשים מוזרות, בודקות את לוח הזמנים ומגינות עליה מפני תומכים נלהבים.

כאשר שואלים אותה על מדיניותה, היא מצטטת סיסמה ישנה של מפלגתה: "האיסלאם הוא אמונתנו, הדמוקרטיה היא הפוליטיקה שלנו, הסוציאליזם הוא הכלכלה שלנו. כל הכוח לעם" היא אומרת: "אני שמאלה מהמרכז. אני סוציאליסטית דמוקרטית, אבל לא מארקסיסטית. אני מאמינה בחירות ובשוויון". היא אומרת שאינה אנטי־אמריקאית. כאשר כמה מתומכיה שרפו דגלים אמריקאיים, מיהרה לשים קץ לכך. "אני רוצה יחסים טובים עם ארצות־הברית", היא אומרת, "אבל אינני מוכנה לשחק את התפקיד של מובראק או מרקוס".

היא רוצה להימנע מאלימות. "אני מודעת לכך שאנחנו מהלכים על חבל דק מאוד". היא משליכה את יהבה על התנגדות סבילה. היא מנסה לגייס 150 אלף "יונים למען דמוקרטיה", פעילי מפלגה ברחבי המדינה שיערכו שביתות שבת ושביתות רעב ויהיו נכונים לגרום לכוחות הסדר לעצור אותם. "אני חושב שהיא יכולה להצליח", אומר מאזארי. "יש לה הזדמנות נהדרת אם תשחק נכון ולא תאמץ את המדיניות האוטוריטרית של אביה. אנשים רוצים בחירות".

נראה שאין סיכוי שתבוא לידי הסכם עם זיה. ברור שהיא בזה לו וסולדת ממנו. כל אימת ששמו נזכר, עיניה רושפות. "לא באתי לכאן לבקש נקמה. אמרתי לעם: אם הוא ייצא החוצה בדלת הקדמית, תנו לו ללכת. אם יסרב המצב ייצא מגדר שליטה, אפשר שהדברים יהיו בעייתיים ולא נעימים".

אביה נהג לומר לה שחוסר סבלנות ולהט הם שתי חולשותיה העיקריות. היא אומרת שהיא השתנתה. "למדתי סבלנות בדרך הקשה כאשר הייתי בכלא והתבוננתי בארבעת הכתלים. אני יודעת שיש עכשיו גבולות למה שאדם אחד יחיד יכול לעשות". אבל היא נכונה להמשיך להיאבק ולסבול. "אם נשיג תאריך (לבחירות) בסתיו, נוכל להגיע לפתרון", היא אומרת. "אם לא, צריך יהיה להפעיל את לחץ העם". הלחץ יהיה חזק ומשהו בפקיסטאן יצטרך או להישבר.

תק התיאטרון הקאמרי (קאמרי 2) באולם צוותא

הקן

– "תמונות מן החיים" (מעריב)

מאת קרץ

נוסח עברי: אהוד מנור · במוי: אהרון אלמוג

תפאורה ותלבושות: אלי סיני · תאורה: גדי קופרמן

משתתפים: **רבקה נוימן • יצחק חוקיה**

"ראויים לשבח שני השחקנים רבקה נוימן ויצחק חוקיה, המשרטטים דמויות אנושיות ואמינות" (מעריב)

"הבמוי, המשחק והתפאורה, כולם טובים מאוד" (הצופה)

"זו הצגה ברורה, מורכבת היטב שזורמת בטבעיות מהתחלה ועד לסיום" (על המשמר)

"יצחק חוקיה מגלם את דמות הגבר העלוב באופן משכנע ואמין ביותר ורבקה נוימן בתפקיד האשה המסורסת את בעלה באהבה ויוצרת דמות בעלת עוצמה ואמינה לא פחותה" (הארץ)

באולם "צוותא" תל־אביב:

מוצ"ש 5.7 ב־9.00 • יום א' 6.7, יום ב' 7.7, יום ג' 8.7 ב־8.30

מנויי הקאמרי יכולים לראות הצגה זו בכרטיס הבחירה מס' 5.

כרטיסים ב"צוותא" אבן־גבירול 30, טל' 250156/7 או בקאמרי 233335.

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

רמת"א באר־שבע

מציע למכירה עודפי מלאי:

א. קשיחים תעופתיים/מסחריים

ב. מתכות תעופתיים/מסחריים

ג. גרוטאות ברזל, אלמיניום ושונות

המעוניינים בפרטים יפנו לת"ד 323 - אזור התעשיה באר־שבע, טלפון: 057-74851/2/3.

057-38682 - ר. צרפתי / ש. הימן

טלקס: IAI BS - 5298 . פקס: 057-79300

במחנה

היכן לומדים צילום? מה לומדים בחוג לפסיכולוגיה? מהם תנאי הקבלה בבית הספר לתיירות? **האם יש שחרור מוקדם לצורך לימודים?** אילו תכונות נדרשות כדי ללמוד דפוס? האם יכולות בנות ללמוד אלקטרו־אופטיקה? לשאלות אלו ורבות אחרות יש תשובות ב־

מקצועפון

"במחנה" בשיתוף **מכון הדסה לייעוץ בבחירת מקצוע**, יעמיד לרשותכם חיילות וחיילים קו טלפון פתוח אליו תוכלו לפנות ולבקש מידע בכל נושא הקשור להכשרה מקצועית ומסלולי למידה בתחום השרות הצבאי. כמו כן תוכלו להוועץ בפסיכולוג תעסוקתי שינסה במידת האפשר לסייע לכם.

מקצועפון ראשון – ביום שני, 7 ביולי בין השעות 16.00־19.00 מספר טלפון: 02/244344.

הטכניון

מכון טכנולוגי לישראל

נמשכת ההרשמה ללימודי מוסמכים

בפקולטה להנדסת תעשיה וניהול

מוצעות תכניות לתואר מגיסטר למדעים ודוקטור בשישה תחומי התמחות כדלהלן:

הנדסת תעשיה

חקר ביצועים וניתוח מערכות

כלכלה

מדעי ההתנהגות והניהול

ניהול ותעשייתי (מגיסטר מלכה)

סטטיסטיקה

סיפורו של לוחם בודד נגד בנק לאומי

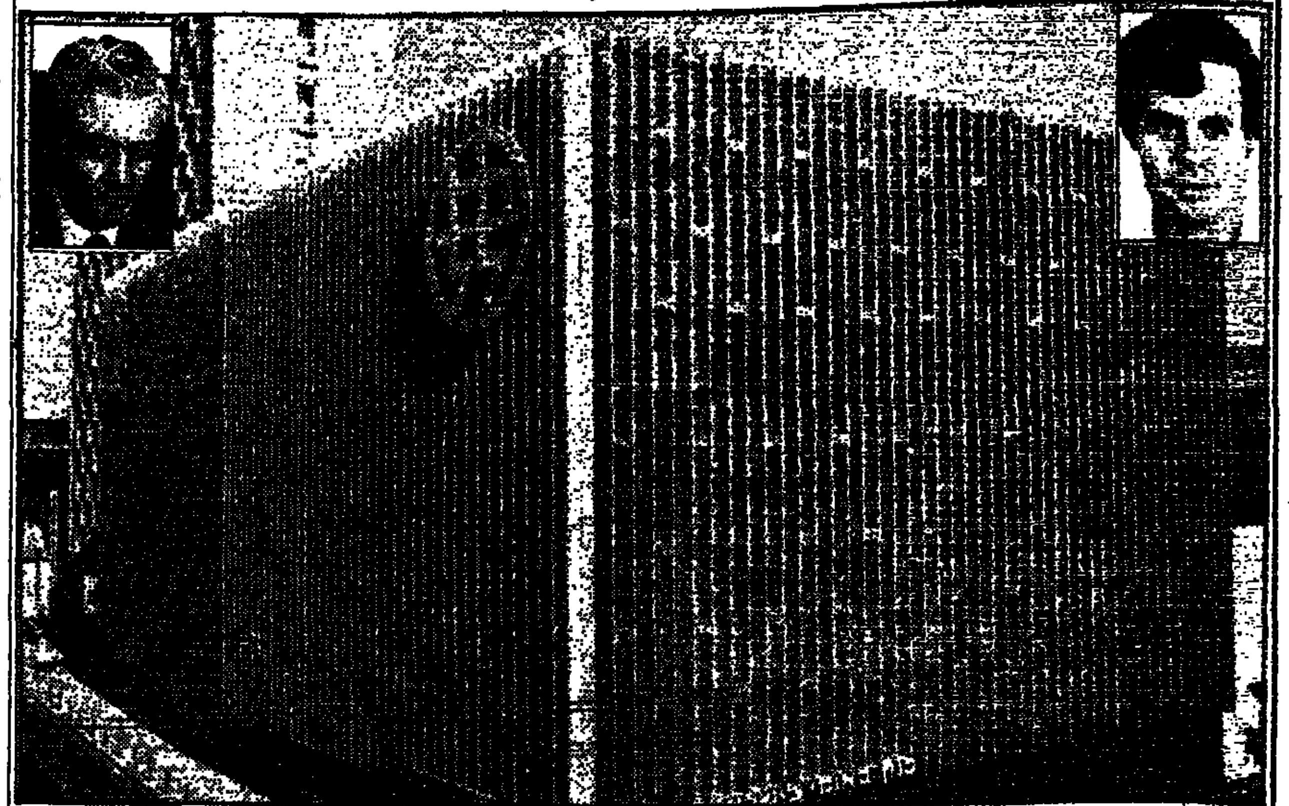
שנקר, יפת, ובנק לאומי: במקום להתייחס לתלונתו, נוטרל שנקר מעבודתו

"יתנוי מצא לנכון לפנות אליך כמבקר ראשי של הבנק על מנת להציג בפניך תמונת מצב קודרת בתחום הניהול באגף נכסים ובינוי". כך נפתח מכתבו של שמחה שנקר, מה־23 במרס 1982, אל יעקב הירש, המבקר הראשי של בנק לאומי. שנקר שימש באותו זמן אחראי לביקורת הפנימית של אגף הנכסים, ובמכתבו העלה השגות החל מ"הפגנת זלזול ואי־הבנה בסיסית בנושא התקציב האמור לשמש תכנית עבודה של האגף", וכלה בתלונות על רכישות מיותרות של שטחי ענק משרדים ועל כך שהשימוש בשטחי המשרדים החדשים הוא בזבזני ביותר, בלתי־יעיל, שנקר עיניים ויוצר נורמות חדשות בבנק.

במקום להתייחס לתלונתו, נוטרל שנקר מעבודתו. חבריו בבנק יעצו לו להיזהר מלכתוב ביקורת, פן ימצא עצמו מחוץ לבנק. אך שנקר, רואה חשבון במקצועו, בעל מקצוע מבוקש בשוק האזרחי, לא חשש. התעקש, ודרש תשובות ברורות. כשאלה לא התקבלו, הרחיב תלונותיו על הנעשה בכל מערכות הבנק.

באוקטובר 1982 מיקד תלונותיו בנושא הרה־ארגון שיצר יחידות ומנגנונים נוספים מבלי שיבטל מנגנונים קיימים, ובכך גרם להגדלת האבטלה הסמויה בבנק.

תגובת הבנק היתה כי הביקורת כללנית ותוצרת מר־, ובכלל, מי שמו לדבר בשם מורשי החתימה והמנהלים, שכל שורותיהם נמנה. יש לזכור: הדבר אירע לפני משבר מפולת המניות. מנהלי הבנק נחשבו כאשפי פיננסים, כמי שההצלחה מלווה אותם בכל מעשיהם. לא היתה התייחסות רצינית לתלונותיו של שנקר.

לאחר מפולת המניות ב־1983 התריף שנקר את ביקורתו. הוא קיווה כי לפחות עתה יזכו דבריו לתגובה הולמת. אך תגובת ההנהלה בדצמבר אותה שנה היתה אחרת. כי אסור לו לבקש נתונים ממערכות בבנק שאין לו סמכות לבקשם, וכי כעובד בנק אסור לו לבקש מידע ביחס לנתונים חסויים ביחידות אחרות. שנקר נואש מפניותיו לארנסט יפת, יו"ר מועצת המנהלים ומנכ"ל הבנק, מסגנו מרדכי איינהורן, מיעקב הירש, המבקר הראשי של הבנק ומה"ה זאב נגל, ראש אגף נכסים. עתה פנה למיכה אפרתי, יו"ר ועדת הביקורת של מועצת המנהלים של הבנק, וציין: "להלן מספר דוגמאות שהנהלת הבנק ממשיכה לנהוג בניגוד למינהל תקין וגישתה לחיסכון ולצימצומים לא השתנתה באופן עקרוני".

כאשר התשובה שקיבל נראתה בעיניו חמקנית, חשף בעזרת עובדים אחרים בבנק את העובדה שארנסט יפת קנה את הווילה שבה התגורר ושהיתה בבעלות הבנק, במחצית משוויה הריאלי, כפי שקבע שמאי מקרקעין מוסמך. הוא גם פנה לגליה מאור, המפקחת על הבנקים, והפנה את תשומת לבה לכך שעו"ד אמנון גולדנברג, חבר מועצת המנהלים של הבנק, מייצג את הבנק תמורת שכר. הוא ביקש לדעת אם אין ניגוד אינטרסים בין פעולתו של גולדנברג כפרקליט הבנק לבין פעולותיו כחבר מועצת המנהלים. התשובה שקיבל היתה כללית, נאמר בה ש"ביצים אלה" נמצא בשלבי הכנה חוזר של הפיקוח על הבנקים הוץ בהרכב הדירקטוריון ודרכי עבודתו.

בתחילת 1985 התבשר שנקר כי הוחלט להעבירו ממחלקת נכסים, שבה היה מנוטרל מתפקידו, ללשכה לתלונות הציבור. צויין כי העברתו לתפקיד החדש "אין בה משום פעולת תגמול אלא היא מתחשבת עם תכנית הרוטציה". אך שנקר בשלו. הוא המשיך לשלוח מכתבים מפורטים על מחדלי ניהול. הוא גם הראשון שהביע תמיהה על שכרם המופלג של בכירי הבנק, על הוצאות הפיתוח שלהם, על כך ששכרם נערך בסודי סודות, ידנית, על־ידי מנהל החשבונות הראשי של הבנק, ואינו מוזן במערכת המחשב, וזאת כדי להסתיר את גובה הסכום מידיעת עובדי הבנק.

עתה החליטה הנהלת הבנק לסלק את שנקר בכל מחיר. היא הציעה לו פיצויי פרישה מופלגים בסך 120 אלף דולר נטו. עם סכום המס שיש לשלם לגילום הסכום נטו, הגיע התשלום ברוטו ל־330 אלף דולר.

שנקר הסכים ברצון. מדוע ידחה הצעה כה נדיבה מהנהלת הבנק המוכנה לשלם סכומים דמיוניים ובלבד להשתיק ביקורת?

אומר שנקר: "אם במקום להתייחס לתלונתי, לבדוק ולהסיק מסקנות, מעדיפה הנהלת הבנק להשתיק עובדים, מדוע שלא אקבל בשמחה סכום פיצויים ענקי? אבל אם הם חשבו שעתה יוכלו לתפקד ללא ביקורת, הרי שהם טעו".

ואכן, חודשים לאחר שקיבל את הכסף, בחודש יוני השנה, התקיימה ישיבת בעלי המניות של הבנק. כבעל מניות ודרש שנקר את רשות הדיבור. אך לאחר פחות מדקה, כאשר החל למתוח ביקורת חריפה על פעולות בבנק וטען כי עו"ד גולדנברג קיבל כמיליון דולר עבור ייצוג ארנסט יפת בפני ועדת בייסקי, הופסקו דבריו ולא ניתן לו להמשיך. שנקר שיגר מכתב תלונה למנכ"ל משרד המשפטים מאיר גבאי, ובו ציין כי ישיבת בעלי המניות נמשכה פחות מחצי שעה וכמחצית מהזמן הזה דיברה ההנהלה בגנות מסקנות ועדת בייסקי. בזמן הנותר אושר הדין וחשבון ללא דיון, אושרה בחירתם של חברים חדשים למועצת המנהלים, גם אושר שכרם של חברי מועצת המנהלים.

"אם לשם קבלת כל ההחלטות הנ"ל, במיוחד בתקופה זו, נזקקת חברה בהיקפי עסקים של בנק לאומי לפחות מ־15 דקות, הרי שמתעוררים ספקות קשים ביחס לבחינותן ורצינותן של האסיפות הכלליות". מנכ"ל משרד המשפטים נתבקש לבדוק אפשרות של פסילת הישיבה, או הוצאת הנחיות משפטיות מתאימות לגבי דרך פעולה עתידית של ישיבת בעלי המניות.

בנוסף לכך, היה זה שנקר שחשף, בעזרת קשריו עם ידידיו עובדי הבנק, את סיפור המעשה בעניין המבנה המפואר שהעמיד הבנק באחרונה ליפת, לאחר שנאלץ לפרוש מראשות הבנק. הוא גם חשף את הפיצויים האסטרונומיים שקיבל יפת, כאשר למעשה כבר הגיע לגיל פרישה. טרם אירע שמישהו מעובדי בל"ל יקבל פיצויים כה מופלגים עם הגיעו לגיל פרישה.

מצוקת המים: החתול והחלב

אפשר לחשוב שהאחראים על משק המים גילו לאחרונה תגלית מפתיעה — ישראל עומדת בפני פשיטת רגל מימית. בשורות איוב נחתו על האזרחים: מפלס הכנרת נמוך בשני מטר מהרצוי. במאגרי מי התהום ירד המפלס. קיים חשש להמלחת בארות. קיים גירעון מצטבר של למעלה ממיליארד וחצי מטרים מעוקבים מים, כמעט כהיקף הצריכה השנתית.

שר החקלאות מאשים את נציב המים במחדל. הנציב טוען שאת מכסות המים קובע משרד החקלאות, וממילא הוא האחראי למצב. בסך הכל אירע מה שצפוי היה מזה זמן רב שיתרחש. שרי חקלאות ונציבי מים התעלמו מהמצב המתדרדר, לא נקפו אצבע לשיפור המצב. פעלו כנציגי החקלאים, צרכני המים הגדולים במדינה.

השבוע עיינתי בפרוטוקולים ישנים של הכנסת. מסתבר שהסיפור כולו, בנושא המים, מצוי בהם. חלק מהדברים נשמעים היום כדברי נבואה.

ב־1975, לאחר שתי שנות חורף שחונות, הגיש ח"כ יוסף תמיר, שהקדיש מלוא מרצו לבעיות איכות החיים בישראל, הצעה לסדר היום במליאת הכנסת, שנושאה: תכנון המים בישראל ובעיות השימוש בהם. בסיכום הדיון, כפי שנרשם בפרוטוקול, הומלץ על פיתוח מקורות מים נוספים, ניצול המקורות הקיימים במתכונת חיסכון מרבי ומשק יעיל. דובר על הצורך הדחוף להתאים פיתוח חקלאי, תעשייתי ועירוני לאפשרויות השימוש במים כדי שלא לגרום לערעור מאזן המים.

סיכום נאה, אלא שאיש מבין כל האחראים על משק המים לא נקף אצבע למימושו. ב־1979, לאחר חורף שחון נוסף, כאשר גם כל מי שאינו מומחה בתחום המים יכול היה להבין כי המצב הולך ומתדרדר, שב הגיש ח"כ יוסף תמיר הצעה לסדר היום במליאת הכנסת, ודרש התייחסות רצינית לבעייה. הפעם הועבר הנושא לועדת הכלכלה. קרוב לשנתיים דנה ועדת משנה בנושא, ובאפריל 1981 הונחו על שולחן הכנסת המסקנות.

הועדה הזהירה כי אם משק המים לא ייערך כראוי, ימצא הדבר ביטויו בתופעות שליליות כגון: "מאבק סקטורים שונים על כמות מים מוגבלת, צמצום ההתיישבות, צמצום הייצור החקלאי, הרס המשק החקלאי והתעבון שלו, שאיכות יותר ממוכנת, זיהום מקורות ומאגרי מים, פגיעה באיכות החיים וטיב הסביבה".

דברים יותר ברורים לא היו יכולים להיכתב וזה בדיוק מה שקורה עכשיו. אלא שבפועל איש לא נקף אצבע כדי לממש את ההמלצות. שתי שנות עבודה של הוועדה ירדו לטמיון. הממשלה גם לא הפקיעה את נושא המים מאחריות משרד החקלאות: החתול המשיך לשמור על החלב. כך אירע שהחקלאים נתגלו כאויבי עצמם. היום נהרסת החקלאות בגין השימוש המופרז במים בעבר. החקלאים, כמו גם נציגם בכנסת, שר החקלאות, ידעו היטב את תמונת המצב האמיתית. במקום להיערך נכונה, העדיפו לעצום עין, להתפלל לחסדי ברוך הוא שיביא גשמי ברכה.

תמיר: דברים ברורים יותר לא היו יכולים להיכתב

שווים ושווים יותר בפני החוק

צולר: ספירו נתן, בעיטות וליטופים

כל השלושה עובדי מדינה. שניים מהם עומדים להמריא לחו"ל בשליחות המדינה. השלישי פוטר במצוות בית הדין המשמעתי של עובדי המדינה. גדעון ספירו, שמאלן מובהק, פוטר מעבודתו כמרכז ההסברה משום ששיגר מכתבים למערכות העיתונים ובהם מתח ביקורת חריפה, מעליבה ופוגעת על מדיניות הממשלה במלחמת לבנון. כעובד מדינה אסור היה עליו לנהוג כך והוא ראוי לגינוי, אך בפועל הוטלו עליו העונשים החמורים ביותר שבית הדין למשמעת מוסמך להטיל: פיטורין ופיצויי פיטורין מופחתים ב־10 אחוזים. במקרים רבים שבהם עובדי מדינה נתפסו בגניבה, במרמה או במעילה, הועמדו לדין בפני בית הדין המשמעתי, הם קיבלו עונשים יותר קלים.

מיכאל צולר, המשנה לנציב שירות המדינה והממונה בתוקף תפקידו על בית הדין למשמעת של עובדי המדינה, בוודאי שבע רצון מפסק הדין, שהרי הוא עצמו נהג "כבוד" גדול בשרי הממשלה. כך, למשל, כינה בראיון שנתן ל"הארץ" לפני כשנה את שרי הממשלה כזונות פוליטיות, חולי אישים ושקרנים.

ספירו הביע דעתו על שרי הממשלה בגין דיעותיו הפוליטיות; צולר הביע דיעה חריפה לא פחות בגין טעמים אישיים במסגרת יריבותו הקשה עם הממונה עליו, נציב שירות המדינה אברהם נתן, דבר שהוא חמור פי כמה.

ראש הממשלה שמעון פרס הודיע פומבית כי יסלקו מתפקידו, והיועץ המשפטי לממשלה המליץ להעמידו בפני בית הדין המשמעתי. אך בישראל אמנם כולם שווים בפני החוק, אלא שישנם כאלה השווים יותר. ספירו הועף בבעיטה, בצולר, הליברל איש אמונו של שר המשפטים מודעי, לא העז איש לגעת. לא רק שלא הועמד לדין בפני בית הדין, שהוא בעצם הממונה עליו בתוקף תפקידו, אלא שעתה הוא ימריא לחו"ל כנציג המדינה.

גם הנציב עצמו עומד להמריא כנציג ישראל בלונדון. נתן, שבית משפט אזרחי כינה אותו שקרן והביע עליו דיעה שלילית, לא התרגש. כאיש תנועת החרות ידע שאיש לא יעז לגעת בו לרעה. הוא המשיך לשרת כנציב שירות המדינה, והסביר לעובדי המדינה שהם חייבים להיות דוברי אמת. מובן שאיש מבין שומעיו לא הרהיב עוז בנפשו לשאול אותו, ומה אתך אדוני הנציב. אין שואלים שאלות מביכות את העומד בראש המערכת. עתה החליט נתן להתאוורר בחו"ל, על חשבון המדינה, כמובן.

מניסיון אישי — רק לא אלקטרה

הרעיון לחסוך באנרגיה, או בפשטות לחסוך כסף, מאוד מצא חן בעינינו, דיירי הבית המשותף. לכן, לפני כשנתיים, כאשר מחירי הדלק היו בשיאם, החלטנו לבצע קנייה מרוכזת של דודי שמש. קיבלנו מספר הצעות מחיר מחברות שונות, ולבסוף נפלה הבחירה על אלקטרה. אמנם הצעתה לא היתה זולה, אך המוניטין של החברה... טיב הדר־מים...

מספר חודשים לאחר ההתקנה כבר נתגלו אצל אחדים מהדיירים נזילות. בתמימותם סברו הנפגעים כי החברה תבצע התיקונים ללא כל תשלום, שהרי הביטוח עדיין תקף, אלא שעבור כל תיקון גבתה החברה 80 ש"ח כדמי הובלת החלק המצריך תיקון לבית המלאכה. ואכן, באותיות הקטנות של החוזה צויין תשלום זה.

האמת היא שהנושא לא העסיק אותי, משום שקרוב לשנתיים החזיק דוד השמש שלי מעמד. אך לפני כחודשיים הגיעה שכנה לקומה כי "שני הדודים שלנו נוזלים" ממש שיטפון. היא הוסיף כי אצלו זו הפעם השלישית בתוך מספר חודשים שעליו להעסיק את החברה בגין הנזילות.

עליתי לגג ואכן חשכו עיני. הדוד נזל כאילו מישהו פתח ברז מסתור. לא ידעתי כמה זמן נזל הדוד ומה כמות המים שנשפכה לריק.

למחרת הגיעו המתקינים, הביאו שני קולטים, החליפו אותם בו במקום באלה הפגומים וקיבלו 80 ש"ח בעבור כל תיקון. הקבלה לא היתה של אלקטרה, אלא של אחד פלוני מחולון. ואני, לתומי, כשעה שקניתי את הדוד, סברתי שאנשי התחזוקה של אלקטרה — או חשבתי שמדובר בחברה אמינה — הם שיגישו לי שירות. אגב, על הקבלה צויין שהמחיר נגבה בעבור הובלת הקולט לבית המלאכה.

לא חלפו שבועיים ושכני לקומה שוב הגיע אלי, כמעט בריצה. "שני הדודים שלנו שוב נוזלים" יבב. עליתי לגג ואכן שני הדודים, שאך לפני זמן קצר תוקנו, שוב הפיצו על סביבותיהם שפעת מים. אליהם הצטרף, בנזילה יותר רוגעת, דוד שלישי.

מנהל אלקטרה התנצל. הסביר שהפועלים קיבלו בטעות קולטי שמש מסדרת ייצור שנפסלה. ומי מילא אסור היה להם להשתמש באותם קולטים. זו הסיבה לנזילה המחודשת. הוא גם אישר שהפועלים המתקנים אינם אנשי אלקטרה אלא עובדי קבלן פרטי "העומד בקשרים הדוקים עמנו". למחרת תוקנה התקלה. "ומה עם התשלום?" שאל הפועל כשסיים עבודתו. סילקתי אותו מעל פני, שלחתי אותו לאלקטרה, המרכיבה אצל לקוחותיה חלקי חילוף פגומים ועוד מבקשת "דמי הובלה". למרבה הפלא ויתר העובד מיד.

שוב חלפו שבועיים ודייר אחד נקש על דלתי. וכפיוט הפזמון המוכר: דודי השמש שלנו מציפים את הגג. צלצלתי למנהל. דומני שנשמעתי קצת היסטרי: שלוש נזילות בפרק זמן כה קצר? האחראי החל לחקור אותי בקשר למספר בני המשפחה בדירה, ולאחר מכן הסביר שבימי השרב הלוהטים, הדוד הגדול שלי מתחמם ורותח כיוון שבני המשפחה אינם משתמשים מספיק במים חמים. הוא יעץ לי להשבית, עד בוא החורף, מחצית מקיבולת הדוד.

לא הבנתי מה הוא בעצם רוצה. הרי לכל דוד צריך להיות וסת חום. האם עלי להיהפך למשפחה מרובת ילדים, או שמא עלי לפתוח מדי יום את ברז המים החמים לשלוש שעות כדי שהדוד לא "ירתח" ולא ייסדק. תוך כדי שיחה עם האחראי התחלתי להרהר מה בעצם יקרה אם בימי הקיץ תישאר הדירה סגורה לשבוע ימים. לפי ההסבר המסובך והמבהר לכל ששמעתי התחלתי לחשוב שמא במקרה כזה לא רק שהדוד יסדק, אלא שממש תפרוץ שריפה.

למחרת תוקנה התקלה. איני יודע אם הדוד שלי מושבת בחלקו, כפי שהאחראי המליץ שיעשה. איני יודע כיצד בכלל פועל הדוד. דבר אחד אני כן יודע — להבא אתרחק ממוצרי אלקטרה.

סוחרי השופטים

מה עושה הנשיא רייגן כדי לקדם עורך דין שהוא חפץ ביקרו

מאת צבי בראל

רייגן והסנאט: תחושה של אי־נוחות מתחילה להלהל במעיה הרגישים של הדמוקראטיה האמריקאית

וואשינגטון

לסיפור שני חלקים. הראשון מתחיל בעורך דין בינוני בשם דניאל איי. מאניון, איש צעיר (44) ממדינת אינדיאנה, שעבד במשרד קטן של עורכי דין ועיקר עיסוקו היה טיפול בעסקי דלא ניידי, תביעות קטנות, נזקי גוף בלתי מסובכים. מעולם לא עסק במשפט פדראלי, לא ייצג לקוח בבית משפט פדראלי ואף לא התקרב למשפט קונסטיטוציוני.

מאניון סיים, ללא הצטיינות או ברק מיוחדים, את בית הספר למשפטים של אוניברסיטת אינדיאנה, שימש תקופה קצרה כסגן התובע הכללי של אינדיאנה ואף כיהן במשך ארבע שנים כסנטור מקומי. קריירה לא מרשימה במיוחד, שהיתה יכולה להימשך כך עוד כמה שנים ולהסתיים בתשלומים חודשיים של קצבת הפנסיה.

תכונתו היותר בולטת של מאניון, נעוצה דווקא בהיותו בנו של אביו. האב, קלארנס מאניון, דיקן בית הספר למשפטים באוניברסיטת נוטר דאם המפורסמת, משפטן בעל שיעור קומה, מנחה תכנית רדיו ושמרן יותר מן הממוצע, הצליח להחדיר בבנו ריכוז גבוה במיוחד של שמרנות זאת, עד כי זה האחרון היה בטוח שמגילת זכויות האזרח מחייבת רק את המימשל הפדראלי, אך לא את המדינות השונות, הרשאיות להחליט — לדעתו — על מגילת זכויות משלהן.

זו רק דוגמה אחת. באחת מתכניות הרדיו של אביו, הגן מאניון במרץ על ספרו של לארי מקדונלד, חבר הקונגרס הארכי־שמרן מג'ורג'יה, על פיו חוק זכויות האזרח שהתקבל ב־1964 נוגד את החוקה. גם זו רק דוגמה.

זמן קצר לאחר שבית המשפט העליון החליט ב־1981, כי חוק שהוחקק במדינת קנטאקי, על פיו יש לתלות את עשרת הדברות בכיתות בתי הספר, נוגד את החוקה ויש לבטלו, יזם מאניון, כאילו להכעיס, חוק דומה במדינת אינדיאנה. החלטות בית המשפט העליון, כך סבר, סוטות לאחרים. במיוחד כאשר מדובר בבית משפט עליון שהרכבו "הנוטה לליבראליות" היה זה מכבר למטרה לחיצי הימין האמריקאי.

במדינה דמוקראטית, עורך דין בינוני, או שמרן מעולה, אין בהם כל נזק. הצירוף של שניהם באישיות אחת, גם זה הוא נסבל. כשהצירוף הזה הופך למועמד לשופט בבית משפט לערעורים, ודרגה אחת לפני בית המשפט העליון, וכשהמשרה היא לכל החיים, מבלי יכולת לפטר את האיש, מתחילה תחושה של אי נוחות להלהל במעיה הרגישים של הדמוקראטיה האמריקאית.

המורשת השמרנית של רייגן

הנשיא רייגן רוצה את מאניון כשופט בית המשפט לערעורים של איזור שיקאגו. הוא הקדיש לו תכנית רדיו שלמה — כעשר דקות — בשבת בצהריים לפני שבועיים. רייגן חושב כי מאניון יהיה שופט טוב עם הלך מחשבה נכון.

אלא שהמינוי איננו תלוי רק בנשיא. הסנאט הוא זה שצריך לאשר. והסנאט איננו מאושר לא רק מתכונותיו המשפטיות הלקויות של המועמד, או מכך שאיננו יודע לכתוב מסמך משפטי כראוי, לבנות משפטים הולמים בשפה האנגלית או להשתמש כהלכה בביטויים, אלא במיוחד מכך שהמועמד למשרת שופט לכל חייו סבור, שהחוקה האמריקאית איננה דווקא המסמך שעל פיו יש לנהל את חיי האומה, שבית המשפט העליון איננו הפוסק אחרון, וכי המצע הרפובליקאי עדיף.

מאניון יותר מדי ימני גם לדעת חברי סנאט רפובליקאים, יותר מדי בינוני ואין בו "התכונות האינטלקטואליות הגבוהות בהן צריכה להתברך המערכת השיפוטית שלנו", כדברי דו"ח שהכינו החברים הדמוקראטים של ועדת המשפטים של הסנאט. הטענה נגד הנשיא היא על כך "שנזקק לגרד את תחתיתה של החבית כדי להוציא ממנה את מאניון, בשעה שברור שיש מספיק מהות רפובליקאים מבריקים, היכולים לעשות את המלאכה", כדברי המשפטן לארנס טרייב מאוניברסיטת הרווארד.

רייגן, שאיננו משפטן, בטוח שההתנגדות נגד מאניון נובעת מדעותיו הפוליטיות ולא מכושרו או אי כושרו המשפטי. "ההתנגדות לו", קובע הנשיא, "נובעת מכך שאיננו מוכן להשלים עם דעותיהם הליבראליות של כמה סנאטורים". רייגן, המנסה "להשאיר לאומה לפחות מורשת שמרנית הולמת", בוחר שופטים עליונים ומחוזיים, הנושאים משרות לכל החיים, שלא ניתן יהיה להחליפם בליבראלים לאחר ארבע או שמונה שנים. והוא רואה כיצד המועמד השלישי שלו למשרה עומד להידחות על ידי הסנאט, וכיצד המהפיכה השמרנית שלו מתחילה להגיע במעלה ההר. הוא מחליט לפעול כדי לסייע לה. כאן גם מתחיל חלקו השני של הסיפור.

משרת השיפוט הבכירה בשיקאגו איננה היחידה המצפה למילוי. במשך עשרה חודשים מנסה הסנאטור הרפובליקאי דייויד דארנברגר ממינסוטה להשיג הסכמת הבית הלבן למינויו של ידידו דייויד דוסי למשרת שופט מחוזי במינסוטה.

שוק המשרות

הבית הלבן, כמו משרד המשפטים בראשו יושב אדווין מיז — שמרן מקצועי אף הוא — הצליחו עד כה לבלום בהצלחה את מינויו של דוסי. הטענות נגדו לא היו משפטיות. דווקא: "דוסי הוא ליבראלי מדי", טען משרד המשפטים (אותו משרד משפטים הזועק נגד אלה המתנגדים למאניון על רקע דעותיו הפוליטיות), היו אף שמרנים ממינסוטה שהתלוננו בפני משרד המשפטים שאשתו של דוסי, מארי, עבדה למען ג'ון אנדרסון, מי שהיה מועמד לנשיאות מול רייגן בבחירות בשנת 1980 ושהיא בעצם, רחמנא ליצלן, בעד הפלות מלאכותיות. מועמד למשרת שיפוט, שאיננו מסוגל לשלוט בדעותיה של רעייתו, איננו ראוי מן הסתם להיות שופט מחוזי. עד שמגיע רגע פתיחת שוק הסוסים.

הסנאטור דארנברגר מעביר לבית הלבן מסר, כי הוא מאיים כי יצביע נגד מינויו של דניאל מאניון, מועמדו של רייגן, למשרה בשיקאגו, אם הבית הלבן לא יאפשר את הצגת מועמדותו של דייויד דוסי למשרה דומה במינסוטה. האיום מתקבל במלוא הרצינות, ושעות ספורות לפני תחילת הדיון בסנאט באישור מינויו של מאניון, מטלפן פקיד בכיר מן הבית הלבן ללשכתו של דורנברגר ומודיע לו כי ניתן האישור להצגת מועמדותו של דוסי.

אך הסכמתו של הסנאטור דורנברגר למינויו של מאניון איננה מספיקה. זאת הבין גם הסנאטור סלייד גורטון ממדינת וואשינגטון. גם לו יש מועמד למשרת שופט מחוזי במדינתו — ויליאם דוויאר הדמוקראט — וגם הוא רצה את גיבוי הבית הלבן למועמד זה. בקיצור, פרשת דורנברגר — הבית הלבן, חזרה בשנית גם עם הסנאטור גורטון.

מעניין כי בשני המקרים הציגו סנאטורים רפובליקאים מועמדים דמוקראטיים, ובשני המקרים — מבלי לומר זאת במובן בגלוי — היו דעותיהם של המועמדים מחסום למינוים. דקות אחדות לאחר שהחל הדיון במינוי של מאניון, קיבל הסנאטור גורטון שיחת טלפון בה הודיע לו "פקיד בכיר" מן הבית הלבן, כי מועמדותו של ויליאם דוויאר תאושר, אם גורטון יצביע עבור מאניון. גורטון הצביע עבור מאניון. "מה שקורה בשיקאגו", אמר אחר כך הדובר של גורטון, "נוגע לשיקאגו. לנו חשוב שהמועמד של וואשינגטון ימונה".

היו שם כמובן, גם התרגילים הרגילים. כך למשל הודיעו אנשי המפלגה הרפובליקאית לסנאטורית ננסי קאסבאום הרפובליקאית, שהצביעה בוועדה נגד מאניון, כי עליה להימנע בהצבעה במליאת הסנאט, כדי לקזז בכך את קולו של הסנאטור בארי גולדווטר, התומך במינויו של מאניון, אך איננו יכול להגיע להצבעה. מאוחר יותר הסתבר כי גולדווטר לא היה מתומכי מאניון.

סיכומה של ההצבעה היה 47 בעד מאניון ו־47 נגדו, כאשר סגן הנשיא, ג'ורג' בוש, המכהן גם כיו"ר הסנאט, הכריע בהצבעה בעד מאניון. האילו הסנאטור רוברט בירד, שהצביע בעד מאניון, יכול עדיין — על סמך תקנות ההצבעה — לתבוע דיון נוסף בה. מאניון אם כן עדיין איננו שופט, למרות שזכה ברוב. הנשיא רייגן ייאלץ כנראה לעשות עוד כמה תרגילי לחץ, לשלם אולי עוד קצת "שוחד" שיפוטי, עד שיקבל מועמדו את המשרה.

הסיפור כולו מזכיר אמנם סחר סוסים מתקופת המערבונים, אבל אחרי הכל זה קורה באמריקה.

מיטק מציע השתלמויות בכיתת המחשבים:

13.7.86 / 20,23.7.86 — הכרת המחשב ותרגול בשפת BASIC
סדנת קיץ לחברי המי"ל ובני משפחותיהם בהסדר מיוחד

16.7.86 — מחוללי היישומים ובסיסי הנתונים-כלי לסיוע בניהול
כיצד ליצור יישומים אישיים ללא תלות באנשי- התוכנה

17.7.86 — ניהול פרוייקטים ממוחשב בתחומי הטכנולוגיה והמו"פ
ספרית משאבים, לו"ז, תקציבים, מעקבי ביצוע ובקרה לפרוייקט אחד ולמספר פרוייקטים במקביל.

17.7.86 — המשרד הממוחשב
וידאוטקס, דאר אלקטרוני, איחזור מידע, וידאודיסק

22.7.86 — ניהול פרוייקטים ממוחשב בתחומי ההנדסה האזרחית והבניה
ספרית משאבים, אומדן הנדסי, הכנת מכרז, תקציב לפרוייקט, לו"ז ובקרה

23.7.86 — שימושים עסקיים במחשב אישי
הדגמה ותרגול על מחשבי מקינטוש: * הפעלת תוכנות סיוע בקבלת החלטות ועריכת מסמכים עסקיים בעזרת טכנולוגיית התפריטים, חלונות מסך ושימוש ב"עכבר" כתחליף ללוח המקשים

24.7.86 — שימושים הנדסיים במחשב אישי
* שילוב מחשב אישי לסיוע בפתרונות ייצור על מערך המכונות הקיים במפעל.
* הפקת תיקי ייצור, שרטוטים והצעות ללקוח בעבודה ממוחשבת מלאה של המשרד הטכני.
* הדגמה ותרגול על מחשבי מקינטוש.

27.7.86 — בעיות פיננסיות להחלטה יומיומית על שולחן המנהל
רתימת המחשב האישי לבדיקת הון, תשואות וניהול כספים דו מטבעי

לפי הזמנה — בניית השתלמויות פנים מפעליות לפי צרכי הלקוח.

להרשמה ולקבלת פרטים נוספים: המרכז הישראלי לניהול
רח' הנרייטה סולד 4, ת.ד. 33033 ת"א 61330, טל. 03-257202
המרכז הישראלי לניהול

קבלת מודעות
מודעות לוח ומשפחתיות
מ־8.00 עד 20.00
הלוח הארצי
הארץ חדשות
לוח העיר
עד 60 יום אשראי
03-738707
03-739297
לבעלי כרטיסי אשראי

תרבות וספרות

אלבר קאמי: הזר הים־תיכוני ביותר

מאת יורם ברונובסקי

הזר
מאת אלבר קאמי
תרגמה מצרפתית והוסיפה אחרית־דבר
אילנה המרמן
ספריה לעם, הוצאת עם עובד, 144 עמ'

שלוש לקטאות קרתניות, זכרונות־היטב, של גיל המעבר־עשרה ששיעמרה, שלושה לילות של נדודי־שינה. שלושה סיפורים: "טוניו קרוגר" לתומס מאן, "מות איוון איליץ'" לטולסטוי, "הזר" של קאמי. הקורא האוטוביוגרפי, שאני מציע כאן (שמא מדויק יותר היה לומר "אוטוביוגרפיסטי"), יותם בקץ שנים לא רק את כה שמצא מעצמו בטקסטים אלה, את מה שי־כול היה "להזדהות" עמו, אלא יתהה גם על הזיקות שביניהם, ינסה למצוא איזה מכנה משותף ספרותי הקשר ביניהם, והעשוי, כי יימצא, לומר גם משהו אובייקטיבי על עולמה של כל אחת מן הנובלות הללו. בכן. שלושתם סיפורים המעמידים גיבורים אמבלמטיים, כך שכל אחד מהם — טוניו קרוגר, איוון איליץ', מרסו — מלבד שהוא הוא־עצמו, ובהיותו הברור והזר ביותר, הריהו גם כל־אדם, וכל אחד מהם הוא מין "גבוה" כסוג מסוים, ולא כל־אדם מגיע בפועל להיות אבן, שופט או נשפט. שלושה סיפורים שבכל זאת אינם אלגוריות — אותו סוג ימי־ביניימי במהותו — אלא הם מודרניים בתכלית, כספרים על היומיום שעדיין לא חלף. בכל אחד מן הסיפורים הללו, בכל אחד בהרגש שונה ובהבדלי־ניסיון אחרות, מתגולל מעין רומן מיוסד עם המוות. כל אחד מן הגיבורים הוא אדם הנידון למוות וחושב מחשבות שבטרם הוצאה־לפועל. כל אחד מן הסיפורים הוא סיפור עמוק — כל פעם היה נדמה העמוק ביותר שקראת עד כה — וכל אחד מהם הוא סיפור פשוט — מעין סיפור־קודשים מודרני.

ועוד: מאחורי כל אחד מהם שרויה ממלכת־רוח רחבה מאוד. כל אחד הוא פרי מסורת מודעת ולא־מודעת עצומה מאוד: כל הרומנטיקה הגרמנית, או הרו־מנטיקה בכלל, התוספתה לתוך ערוץ סיפורו של טוניו קרוגר. כל תורת הנצרות של טולסטוי עומדת מאחורי "מות איוון איליץ'", ולפחות לכאורה ספרייה פילוסו־פית אדירה — פסקל וקירקגור, ולטר היידגר — ניצבת מאחורי סיפורו הפשוט של הפקיד הפשוט מרסו — אבל הקורא בן החמש־עשרה אינו יודע כל זאת. ההדרות לנאותיותם של שלושה סופרים הוא זוכה להתוודע, בלי כיסים. בכל פעם לאותה ממלכה נרחבת. גרושת שמות, בבחינת כל התורה על רגל אחת. וכל כך אכתיות הן חוויות אלה של קריאת־נעורים שהקריאה החוזרת מקץ שנים אינה מקהה כהאירה את הודן של האמתות שמלפני שנים: הן נכנסות לתוכך באותו כוח. בניסה לא־טקסטואלית כביכול, אלא חוזר תית: אלה הן תמונות, אמבלמות באמת, בקיצור, ובני־גוד למה שאפשר לחשוב, אלה ספרים לכל הגילים, ספרים שאינם עשויים כלל להשתנות.

וכך "הזר" שדי היום — מקץ קרוב לחצי מאה מאז הופיע, מקץ עשרות ספרים, מקץ רבבות מאמרים באלפי עיתונים שלעסו עד תום את מושגי האבסורד, הזרות, המרד וכו' — טרי כמו לתמונה שנאפתה בבוקר הזה, לא מחולל כל־עיקר על־ידי אלפי הקריאות השונות והמשונות. מלכתחילה לא נגוע כלל. בתחילתו רצו להלילו בפירושים המבליטים רבי־האסכולה עצמם: לאן פול סארטר, בעל ה"פירוש ל"הזר" משנת 1943, ואלבר קאמי עצמו שהוחדו תנב־לנובלה שלו (שלוז) את הספר "המיתוס של סיזיפוס", אותה פרשנות עצמית מיותרת למדי, או מיותרת לאור "הזר" (שכבר סארטר לעג לה מעט במאמר הפרשנות שלו). נדמה שאנו עומדים כאן מול תופעה מיוחדת מאוד: מול אדם צעיר שלתוכו נכנסת רוח — ראמאנוזן קראו לזה ביזון, רווזהומן קרא לזה ההוגה הגרמני — היא יוצאת שוב בצורת סיפור. האיש הצעיר, הנבחר, ככל אינו ארון לאותה רוח ובמילא אינו ארון לאותו סיפור, ואף אין הוא מבין אותו טוב יותר משהבינוהו אחרים. הגבור היה במקרה זה בחור בן עשרים ושבע, צרפתי אלג'יראי, אלבר קאמי. מקץ שנים אחדות הוא עתיד להכריז בראיון מפורסם: "לב יותר פעם בתוכי".

בכל זאת, בשום פנים אין לזלזל בהררי הפרשנות הללו שנערמו סביב הסיפור הפשוט על האיש שלא בכה בהלוויית אמו ונדון למוות בעריפה בגלל שרצח ערבי. רבים מהם, לרבות "המאמר הקלאסי" של סארטר, נגרסים כיום כמצץ, מרגיזים במעט במידת

הפרכול שבהם לעומת האלגנטיות של הסיפור עצמו. גם "המיתוס של סיזיפוס", למרות שאינו פרי־עטו של פילוסוף גרמני, הוא ספר שהתיישן מאוד, כפי שמעידה בצדק אילנה המרמן באחרית־הדבר שלה לתרגומה החדש ל"הזר". בכל זאת, כל הקריאות הללו הריהן רישומים של אותם קוראים אוטוביוגרפיים שנים המתמודדים על חווייתם, לנוכח הטקסט הקדוש, האמבלמטי. תולדות הרצפציה של "הזר" — אילנה המרמן רושמת כמה ראשי פרקים של תולדות רצפציה כאלה, בעיקר באחרית־הדבר — עשויות להיות תעודה מרתקת ביותר. סיפורם של אלפים או מיליונים של חיים במפגשם עם הזר.

גם המלה אכזיסטנציאליזם היא מלה כעורה. לא פלא שקאמי נלחם בה, ניסה להיתתה שנים על שנים, זמן רב לאחר שסארטר ויתר על מאבק כזה. הסכין למלה הזאת, הניח אותה בכתונת אחד מספריו בצירוף לאיזם מפוקפק אחר ("האכזיסטנציאליזם הוא הומניזם"). תמיד היה סארטר ה"גרמאני" יותר שבין שניהם: כשהתקלס בקאמי המצטט את היידגר או קירקגור בלי להכירם באמת, "כדי לעשות רושם" (ב"פירוש על הזר") עשה זאת בדין, מנקודת־ראות של מי ששקד על תורת ההוג־גים הגרמניים, שקד באמת ובתמים, אולי יותר מדי, עד שגירמן את השפה הצרפתית (כפי שנהגו להוקיע מתנגדיו). קאמי, האלג'יראי, התגלה כבנה הנאמן יותר של המסורת הצרפתית, של השפה הצרפתית. ואמנם בכך הכיר גם סארטר בפירושו: לא את היידגר אלא את וולטר ראה מציץ מאחורי כתף מחברו של "הזר".

האכזיסטנציאליזם נפתח מן הצפון. כל המלנכוליה של ארצות הגשם והקור עלתה מתורתו של קירקגור, המבשר והמסכם בעת־ובעונה־אחת, כל פראותו של הצ־פון הרומנטי התגלגלה לתוך הגיגיו הסתומים של היידגר. הכבר היה האכזיסטנציאליזם בדרכו דרומה. לתיאורן של הרפתקאות שקרו לו בדרך לא יספיק מאמר, גם לא כרך גדול, אבל הנה אנו מוצאים אותו בשנות השלושים על חופיו הדרומיים של הים התיכון, באיזור אנטיתזי ככל לקופנהאגן או לברלין. היתום הצעיר, אלבר קאמי, המשחק את המלט בהצגת־חובבים באוראן (יפה תאר זאת במאמר שלו על קאמי חברו ניקולה כיארומונטה) קורא את קירקגור ואת היידגר. מפגש מוזר שמתוכו נוצרת אחת מאותן סינתיזות מרהימות, אותן הצלחות־שמתוך־טעות, אותן אי־הבנות המפרות יותר מכל את תולדות התרבות. (מאות שנים לפני־כן קרא צפון־אפריקאי אחר, אוגוסטינוס, ספר־פי־לוסופיה מאוחר אחד מעולם אחר, קרא את ה"אנאדות" של פלוטינוס, ומתוך השעטנז שבראשו נוצרה הפילו־סופיה המפוארת של ימי־הביניים הנוצריים).

כיצד יתנהג האדם הקירקגוריאני באורח המסנוור של השמש האלג'יראית? כיצד תשפיע השמש על חיבוטיו הנצחיים של המלט? "הזר" הוא מין תגריס להתנהגות כזאת.

רבים כתבו על הנוכחות המתמדת, בכל ספרי קאמי, של נוף הילדות האלג'יראי, של השמש החזקה של מרסו־אל־כביר. רק הנובלה "הנפילה" מתרחשת בנוף אחר, נוף של עיר צפונית, ולא בכדי זו הנובלה יוצאת הדופן מכל הבדיות שבכל ספרי קאמי ("הנפילה מובנת", כתב עליה סארטר בהספד המפורסם). אין ספק שקאמי הוא הים־תיכוני שבין הסופרים: הוא יכול להיות הפטרון הקדוש של הים־תיכוניות, שגם בישראל כה מרבים לדבר עליה לאחרונה. הישראלים יזהו גם על נקלה את השמש שמתאר קאמי ב"הזר": זו השמש המוכרת להם, השמש שבגללה אשר לרצח, שהיא בעצם הרוצחת האמיתית. כך או כך, הזר הים־תיכוני אינו זר לנוף שלו. הוא בהרמוניה גמורה עם הנוף שלו, עם השמים שמעליו — הרי זו אחת מאותן סתירות חיוניות שהנובלה הפשוטה והזידתית הזאת גדושה בהן. בכלא הוא מזהה את מה שאהב עליו באמת, מה שלעולם אינו עשוי־לשעמם. "לעתים קרובות באותה תקופה חשבתי לי שאילו הייתי צריך להיות בתוך גזע של עץ יבש ולא היה לי אלא עיסוק אחד: להתבונן בכיפת השמים שמעלי, הייתי מתרגל לזה בהדרגה. הייתי מחכה לציפורים החולפות או לפגישות העננים." (עמ' 73).

המשפטים הללו של מרסו הכלוא, המחכה למותו, מזכירים משהו. ביחוד המלים הללו "פגישות העננים". ואמנם, תמיד תהיתי על הקשר (שלא ראיתי שום פירוש שיעיד עליו) בין "הזר" של קאמי ובין יצירה אחרת של הספרות הצרפתית הקרויה באותו שם: "הזר" של בודלאר. זה "הזר" הפותח את קובץ הפואמות בפ־רוזה של בודלאר "הספליק של פאריס". הזר שאינו אוהב את אמו ואת אביו, שאינו יודע טעמה של מולדת, שאין לו ידידים ולא אח ולא אחות, והדבר הי־חיד האהוב עליו, על הזר הזידתי, הרי אלו "העננים הנפלאים". נדמה לי שלא רק הצלילות של הפרוזה בת המאה השמונה־עשרה עומדת מאחורי סגנונו של קאמי ב"הזר", אלא גם המסורת הרומנטית של הפואמה בפ־רוזה. כאן נזכיר שספר־הביכורים של קאמי, שהופיע עוד באלג'יר, היה ספר פואמות בפרוזה. גם ב"הזר" עצמו עולים ומתייחדים פרקים, פסקאות, כגון זו שציטטה, המתקשרות סגנונית אל מסורת הפואמה־בפרוזה, אותו אוצר ייחודי כל כך לספרות הצרפתית, אף לשפה הצרפתית שבה היקפת בין הפרוזה והשירה ישירות ואמיצות יותר מאשר בלשונות אחרות, אשר בה גם הוגי־הדעות כותבים לעתים בסגנון שירי. ספרי הנעורים האלג'יראיים של קאמי — היום אפשר למצאם במהדורות ה"ביבליותק דה לה פלאיאד" של כתבי קאמי — רצופים בעמודים כאלה של תיאורי נוף שהם עלילות והגיגים פילוסופיים בעת ובעונה אחת. הרבה מחידות "הזר" הן חידותיה של הפואמה בפרוזה הרומנ־טית (שטופחה על ידי הסוריאליזם), וכאשר תוהים על השייכות הז'אנרית של "הזר" — אם הוא ה"ראסי" נוסח ז'יד או ה"מעשיה הפילוסופית" נוסח וולטר — ראוי להיזכר גם בנולה הרומנטית הזאת. בין שני הזרים — של בודלאר ושל קאמי — נמשך חוט ברור, חוט העננים הנפגשים, המתרחקים, הנפלאים.

אילנה המרמן הטיבה, כדרכה, לתרגם את "הזר". בחרה את הלשון הפשוטה היפה המתאימה לו מכל. עשתה את חוויית קריאתו בעברית לשווה (אולי אפילו מפעימה יותר) למי ששרדי בגולה לחוויית קריאתו בצרפתית. הניגון של העברית היומיומית, המדוברת ("אף פעם לא יודעים מה יכול לקרות") אינו סותר כל עיקר את ההגבהות הללו בקטעים ה"פואמתיים". כאשר הפקיד מרסו מדבר פתאום על "זהיית הצבעים...המו־ליכה מן היום אל הלילה" (עמ' 101), מאפיינת את התרגום אותה שלמות נקייה, צלולה, הנאמנה למקור.

יתר על כן, המרמן הוסיפה, ברוב תבונה, את המסה הנפלאה "שיבה לטיפזה", מסה שבה חוזר קאמי אל נופי ילדותו באלג'יר, אל חורבות טיפזה. המסה מעצימה את הרושם הים־תיכוני הצרוף של "הזר", מהווה פירוש טוב יותר שלו מאשר פירושיהם של סארטר ואחרים שהמתרגמת מזכירה באחרית־הדבר שלה. המסה מזכירה לנו גם זאת שזה כבר ראוי לתרגם לעברית קובץ מסות של אלבר קאמי, מסות העשויות להיות קרובות ללב הישראלים בים־תיכוניותן הישפריה ("קיץ באלג'יר"), ממש כשם ש"הזר" עשוי להיות קרוב, כאמור, ללב הישראלים יותר מהרבה יצירות ספרות בנות־זמנו.

כתף־הנום — שלל מן החפירות

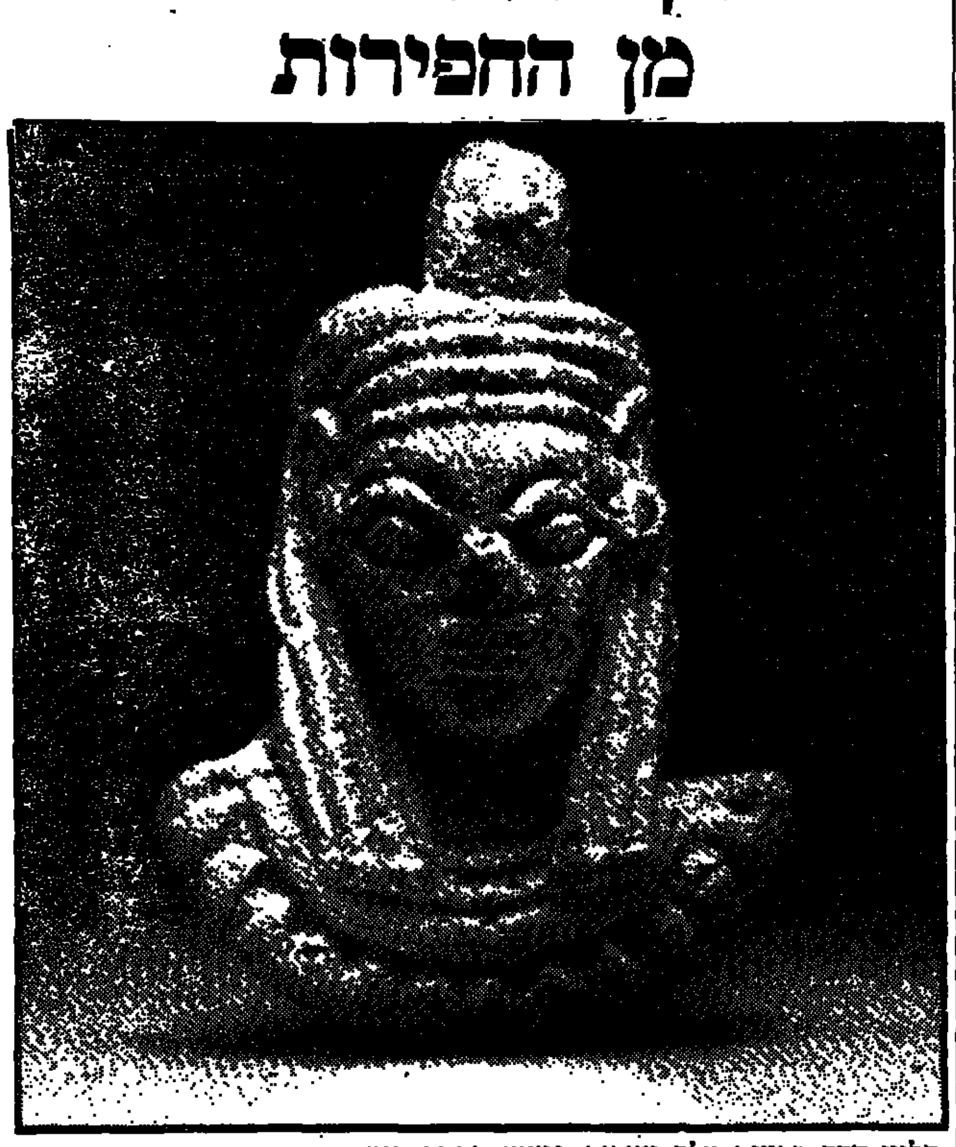

תליון הרס בדמות אלה מצרית, נמצא בקבר מימי בית ראשון

(תערוכה — מטמון אל פני חומות ירושלים, מוזיאון ישראל)

מאת ניצה מליניאק

השם "כתף־הנום" ניתן על־ידי המתראים לחפירות הארכיאולוגיות בראשותו של ד"ר גבריאל ברקאי לאתר המצוי בתוככי ירושלים, ממערב לחומות העיר העתיקה סמוך לכנסייה הסקוטית (1927), המתנשאת מעל אפיקו העמוק של גיא בן־הנם בקרבת מגדל התצפית "קצר אל ערואל" (מצודת הצבי), המשמש כיום את הקונסוליה הבריטית, ובכח המתחם שהיה ידוע בעבר בשם "אל־חירייה" (משי בערבית) המשמש כיום את תיאטרון החאן. הערבים כינו את הגבעה הסלעית הנישאה הזו בשם "ראס־אדאבוס" (ראש הסיכה).

כתף הנום מצויה על קו הגבול שבין נחלות שבט יהודה ושבט בנימין. זהו המקום הנזכר במעשה פילגש בגבעה כמצות הדרכים, שבה עבר האיש משבט לוי עם נערו (שופטים יט', י"—יב').

החשיבות האסטרטגית של האזור הוכרה על ידי פומפיוס שבחר לבנות בו את מחנהו ומכאן פשט על ירושלים בשנת 63 לפסה"נ (יוסף בן מתתיהו, מלחמות היהודים ה', יב', ב') ומאוחר יותר בשנת 70 לסה"נ בנה טיטוס "מסמק" לבית הנום את קו הבידוק או חומת המצור (מלחמות היהודים, שם).

אף שירושלים נחקרה ונחפרה זה למעלה ממאה ועשרים שנה ולאתר זה עצמו הוסבה תשומת־לב הן ע"י גאלינג שהבחין בקיומן של כמה מערות קבורה במקום והן בחפירות הצלה קטנות שנערכו בזמן המנדאט הבריטי, בייחוד החפירות בהנהלתו של הר־סייני שנערכו ב־1940 עם סלילת הכביש העולה אל הכנסייה הסקוטית, היו הפתעות הצוות של ד"ר ברקאי — המתעניין באתר מאז ראשית שנות השבעים — מעל ומעבר למצופה. שכן לבד מן הגילוי המרעיש של קמיעות הכסף החרותים בכתב העברי הקדום המחזיקים טקסט מקראי, עליהם התעכבנו בשבוע שעבר, נתגלה כאן מכלול ממצאים מן העשירים שלא אי־פעם בחפירות. אלה כוללים שרידי תקופות ותר־בויות המשקפים את עברה של ירושלים במשך אלפי שנים למן שלהי הבית הראשון ועד לימי השלטון הטורקי. בתוכם: מתבוא נשק של הצבא הטורקי, שרידי כנסייה ביזאנטית גדולה ביותר מן המאות ה־5 וה־6 לסה"נ, המזוהה להשערת ד"ר ברקאי עם כנסיית גיאורגיוס הקדוש שמחוץ למגדל דוד (הנזכרת בין כנ־סיותיה של ירושלים שבהן נטבחו נוצרים בעת הכיבוש הפרסי, בשלהי השלטון הביזאנטי בשנת 614). בין המטבעות הרבים שנתגלו באתר יש לציין במיוחד מטבע ברונזה של ממלכת אקסום שבאתיופיה, שהובא כנראה לירושלים בידי עולי־רגל נוצרים במאה ה־4 לסה"נ. ממצאי קבורה מעניינים הם שרידי־קבורה של קברי שרפה (קראמציה) שניתן לייחסן לחיילי הלגיונות הרומיים וכן שדה קברי הטמנה (אינהומציה) מתקופת שלהי הבית־השני. מן התקופה הרומית נתגלו מטבע מימי שלטון הנציבים קופוניוס, ולריוס גראטוס ופונטיוס פילאטוס. אלה וכן בקבוקי זכוכית דמויי־פמוט שומן ייצורם למן אמצע המאה ה־1 לסה"נ, אך ייצורם והשימוש בהם נמשכו גם במאה ה־2, כלומר: גם לאחר חורבן ירושלים בימי טיטוס, עדויות בזיהוי התקופה ההיסטורית של תכולת המערות. ביחד, שבתר־קופת הבית־השני נמשך השימוש בכמה ממערות הקבורה שנחצבו בימי הבית הראשון. בשתיים מהן נמצאו עדויות ברורות (מטבעות וכלי חרס) לשימוש בימי בית חשמונאי ובית הורדוס. ממצאים נדירים ומו־היבים ביופיים מן התקופה ההלניסטית הרומית הקדומה הם פסלון עופרת בדמות גבר ותליון חרס העשוי בדמות ראש האלה המצרית בסתת. ממצא מעניין אחר הוא סיר בישול מחרס שנמצא תמים פרט לנקב בדופנו. הסברה היא שסירים מעין זה שימשו את הכוהנים ונוקבו לאחר שנטמאו ונפסלו לשימוש.

תשע מערות הקבורה משלהי תקופת הבית הראשון שנחצבו במצוק כתף־הנום, יועדו ככל הנראה לקבורה משפחתית של אמידי ירושלים, וקבורים בהן בני הדורות אחרים של אותה משפחה (אולי משפחת פלטיה או פלטיהו, על סמך חותם קטן של אבן־טובה הנושא את השם "פלטה" בכתב העברי העתיק). תשע המערות ממחישות את מנהגי הקבורה המשתקפים במקורות המקראיים, וכולן נחצבו בסלע גירני נוקשה.

מערות הקברים נגולו ונשדדו במרוצת הדורות. אולם במערה מס' 25 נמצאה "מאסיפה" שניצלה בנס. אף שחדר הקבורה שמעליה נשדד. במאסיפה זו, המתוארכת לשלהי הבית הראשון (מידותיה 2×3.70 מ' גובהה 2.25 מ' וצורתה כשל חדר סגלגל) נתגלו קרוב ל־1000 פריטים המייצגים רצף אנתרופולוגי ממושך למן שלהי הבית הראשון (המאה ה־7 וראשית המאה ה־6 לפסה"נ), התקופה הבבלית וראשית התקופה הפרסית (המאות ה־5—6 לפסה"נ) ועד לפריטים מן התקופה ההלניסטית המאוחרת (המאה ה־1 לפסה"נ). בין הפרי־טים כלי חרס, בעיקר לגיני יין, בקבוקי בושם ונרות, בתוכם מטיפוסים נדירים. ברבים מכלי החרס של התקופה הבבלית ניכרת השפעת הקדרות האשורית מן המאה ה־7 לפסה"נ. ממצא מיוחד במינו הם שברי ארון קבורה מחרס, דמוי אמבט, שדוגמאות ספורות דומות לו נמצאו בחלקיה הצפוניים של הארץ (חפירות מגידו, בית־שאן וכו') וכן 40 ראשי חצים מברזל וראש חץ זעיר של ברונזה מן הטיפוס המכונה "סקיתו־איראני" המעלות את האפשרות שבמערה זו נטמנו חללי המלחמה עם הבבלים על ירושלים. פריטים מרהיבים במיוחד הם הבקבוקים וכוסות, במיוחד אותם מן המאסיפה, שצבעם לבקבוק ועליה עיטורים בצהוב ובתכלת. יצויין שמדובר כאן בפריטי יוקרה שכן הם נוצרו טרם גילוי שיטת ניפוח הזכוכית. (כן מטמון עשיר של תכשיטים (6 עשויים זהב ו־95 עשויים כסף) שיש בו כדי להמחיש את הפסוקים המקראיים המספרים על תפארת תכשיטי בנות ירושלים "העכסים, השביסים, השהרנים, הנטפות, השרות והרעלות וגו'" (ישעיה, ג', יח'—כא'). מרהיבים במיוחד עגילים סהרוניים או כאלה בדמות ראשי חיות מסוגננים בעלי השפעות אחמניות ואחרים המזכירים בצורתם את העגילים הנראים באוזניהם של שועים אשוריים בתב־ליטי סנחריב.

המסקנות העולות מן המחקר עד כה הן שמערות הקברים שנחשפו במצוק כתף־הנום נחצבו בימי מלכי יהודה האחרונים כמאה ה־7 לפסה"נ, והן מהוות חלק מהנקרופוליס שהקיפה את ירושלים מכל עבריה. בחלקה המערבי מתפרשת "עיר הקברים" לכל אורכו של גיא בן־הנם, החל בחלקו העליון באזור רחוב ממילא, דרך אזור שער יפו ובריכת השולטן ועד חלקו התחתון של הגיא, סמוך להתחברותו אל נחל קדרון. עיר הקברים המערבית של ירושלים הקדומה מצטרפת עתה לבית הקברות הצפוני שבאזור שער שכם ולבית הקברות של אצילי ממלכת יהודה שבכפר השילוח. בגילויה של הנקרופוליס המערבית יש משום תרומה חשובה ביותר להגדרת גודלה של ירושלים וכיוון התפשטותה בשלהי תקופת המלוכה. מיפוי מערות הקבורה נותן לנו מעין מסגרת חיצונית המאפשרת לעמוד על תמונת השתרעותה של "העיר הגדולה" (ירמיהו כב', ח') בסוף ימי הבית הראשון. יתר על כן מן החפירות עולה כי השימוש במערות הקברים של כתף־הנום לא פסק עם חורבן ירושלים בידי הבבלים בשנת 586 לפסה"נ. גילוי זה הוא בבחינת עדות ראשונה לאפשרות של המשך קיום היישוב היהודי בירושלים בתקופה הבבלית. עד כה סברו החוקרים כי חורבן העיר היה מוחלט, אולם לדעת ד"ר ברקאי, מציאות הקברים מוכיחה על המשכיות. כן הוא מבקש למצוא גם בפסוקים המספרים על קבוצת אנשים מן הצפון (שכם, שילה ושומרון) שעברו במצפה בדרכם להביא מנחה ולבונה לבית המקדש (ירמיהו מא', ה') מהם ניתן להסיק ששרידי האוכלוסיה בירושלים המשיכו בפעי־לות הפולחנית סביב חורבות בית האלוהים ולפעילות זו נמשכו יהודים ממקומות מרוחקים, מחוץ לתחומי יהודה. לירושלים בתקופה הבבלית היה גם עורף חקלאי של יישובי כורמים ויוגבים (ירמיהו לט', י') אשר לא גלו, אלא הוסיפו לשבת ביישובי פרזות באזור בית לחם ובארץ בנימין. לפי העדויות העולות במערות הקבורה שבאזור כתף־הנום, המשיך היישוב בירושלים להתקיים ברציפות במשך כל המאה ה־6 לפסה"נ ועד תקופת שיבת ציון. לאור כל אלה ראוי לו לאתר מעניין זה להיכלל ולהשתלב במערכת הגנים החובקת את העיר העתיקה ולהיות חוליה חשובה בפסיפס פרקי תולדותיה של ירושלים.

עודד פלד / שיר ההלך

שָׁנִים מְעַט שֶׁאֲנִי מְהַלֵּךְ עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
וְאַף שֶׁהַדֶּרֶךְ נָטְלָה בְּרַק נְעָלַי
אֵינֶנִּי חָכָם מֵעַכְבַּר הַשָּׂדֶה
כְּמוֹהוּ אֲבַקֵּשׁ חוֹרִים לְהִסְתַּתֵּר עַד
יַעֲבֹר זָעַם

עַכְשָׁו עָיֵף מִן הַצַּיִד
בְּאַפְרֵי הַפֶּרֶא וְכוֹתֵב
מִפְּנֵי שֶׁאֵין בִּי רֹגַע

* מתוך הקובץ "לילה בעיני" שיראה אור בהוצאת "שוקן".

ריקי דסקל / שיר

מְשׁוֹרֶרֶת רָזָה בְּקָפֶה יְרוּשַׁלְמִי
טִפּוֹת טִפּוֹת נוֹטֵף דָּמָהּ שָׁקוּף
בִּלְתִּי נִרְאֶה לַנּוֹכְחִים
וְרַק אֲנִי נֶחֱרֶדֶת לְנִפְנוּף הֶחָלוּשׁ
בְּרִצְפַּת הַקָּפֶה וְרוֹאָה אֶת
הָאָדָם הַזָּעִיר מִתְפַּשֵּׂט עָז, שָׁחוֹר
מְשׁוֹרֶרֶת רָזָה הַדָּם אוֹזֵל מִגּוּפָהּ
וְאַתְּ הוֹלֶכֶת וְאוֹבֶדֶת לְנֶגֶד עֵינַי
מְשׁוֹרֶרֶת רָזָה, נוּחִי רֶגַע
נוּחִי רֶגַע נֶפֶשׁ, נוּחִי
מְשׁוֹרֶרֶת רָזָה אוֹכֶלֶת עַצְמָהּ
וִידֵי קְשׁוּרוֹת

דוד אלבהרי: סיפורי משפחה גוססת

מאת ענת לוין

תיאור של מוות (סיפורים)
מאת דוד אלבהרי
תרגמה מסרבית־קרואטית: דינה קטן בן־ציון
הוצאת ספריית פועלים, 150 עמ'

דוד אלבהרי, יהודי־יוגוסלבי, יליד 1948. "תיאור של מוות", הרביעי מבין חמשת הספרים שפרסם עד כה, זיכה אותו בפרס הגבוה היוקרתי שבפרסים הספרותיים הממלכתיים ביוגוסלביה, פרס אנדריץ' לשנת 1983.

"תיאור של מוות", הוא ספרו הראשון של אלבהרי, המתורגם לעברית. בפרק "על המחבר ויצירתו" החותם את הספר, מתארת המתרגמת, דינה קטן בן־ציון, את הסופר הצעיר "כנציגו של גל חדש בספרות היוגוס־לבית וכבעל סגנון ויוצר נוסח, שמאפייניו העיקריים הם התרחקות ממסורת הסיפור הריאליסטי לסוגיו".

אהבתי מאוד את סיפורי הקובץ הזה, שתרגומו בידי דינה קטן בן־ציון עלה יפה. אינני מכירה את השפה היוגוסלבית, אבל אין לי ספק, כי את הקריאה הקולחת בסיפורים אלה, הגדושים במסרים הגותיים ובעירוב דרכי תיאור של המציאות המנוצחת בסיפורים הללו, מן הראוי לזקוף גם לזכותה של המתרגמת.

את סיפורו "ניסיון לתאר את מותו של ראובן דאורבונביץ', סוחר אריגים לשעבר", פותח אלבהרי בהצהרה: "השורות שעתידות להיכתב, העמודים שכעת איני יכול לחזותם, המאורעות, הרחשים, ההתרחשויות, המקום: כל זה הוא ניסיון. המלים שבהן אשתמש, המשפטים שאעלה על הנייר, השאלות, הקביעות: כל זה אינו בטוח. שום דבר אינו מוביל למטרה ודאית. שום דבר אין בו מחוסנה של מהות בלתי מעורערת... אני חסר אונים. שכן המלים חסרות אונים הן... המלים, כיוון שנאמרו, גוועות. הנה כי כן גורל אחד לנו, לכם ולי (לכם — הקוראים ע.ל.) כעופות דורסים נוברים אנו בקברי הניירות". בסיפור 'מאמר' מכריז המספר: "האמנות חייבת לנצח את המסגרות השתוקתו חייבת להיעשות רב־משמעית: לשאוף לסינתיזה ולמיצוי... עוד מעט קט יהא האדם חייב להקשיב, להביט, למשש ולהרגיש בעת ובעונה אחת".

אחד הדברים המרתקים בסיפורי "תיאור של מוות", הוא האופן בו משלב אלבהרי בין עמדותיו באשר לטבעה של האמנות המודרנית ולמעמדה ביחס לעצמה וביחס לצרכניה, לבין "יישום" העמדות הללו בעלילות סיפוריו: כשהצהרות כגון אלה שצוטטו, אינן בבחינת הצהרות־בעלמא, שנגדן אפשר היה לטעון, כי אינן מחדשות דבר ביחס להכרזות הסופרים־המודרניסטים־אוונגרדיים שקדמו לאלבהרי.

כאמור, הצהרותיו של אלבהרי, שלובות בעלילות סיפוריו והופכות נדבך מרכזי בבניית העלילות הללו. כך למשל, בסיפור "שילים על שפת הנהר" ובשלושת סיפורי הפנטאסיה, הכרוכים זה בזה תחת הכותרת "קר לגעת". הופך אלבהרי את עמדותיו המוצהרות ביחס למהות מעשה הסיפור, לנדבך מרכזי בתיאור יחסיו עם אביו. דוד אלבהרי הוא הבן האוהב, המאבד בהבל פי הסופר שלו, את שהחזיק את דוד קודמיה, המיוצג באביו. בעוד אביו טוען בזעם אין־אונים: "אין יותר סי־פורים אמיתיים... שוב לא קיימת אותה התרחשות... ההתפתחות הזאת שבאידוע, הנתיבים הסמויים שמוליכים אל הפתרון, רק עוד בורחם...". עמל אלבהרי הבן, להפוך את אבלו של אביו לחומר מזין ומפרה את סי־פוריו שלו. הוא אינו מסווה את כאבו על השממות הקרקע המחזיקה את עולמו הרוחני של האב ושרידיה; את כאבו על התפוררות החומרים שהיוו את הקרקע הזאת משך עשרות שנים. ובשעה שהקרבה הנפשית העזה בין האב לבנו מעניקה לסיפורי המשפחה, המהווים את רוב הספר, את הממד הרגשי האותנטי, תורם המאבק הרוחני המתנהל בין השניים את הממד ההגותי לסיפורים ומעצים את נגיעתם בנפשו של הקורא.

כאמור, השאלות ששואל דוד אלבהרי והמסקנות שאליהן הוא מגיע, שונות ומתמידות להתנגש באלה של אביו ושל ידידו הוותיק, הסוחר ראובן דאורבונביץ'. לעומת הכרזתו הנואשת של האב — "אין יותר סיפורים אמתיים". הכניזה כי פעם אמנם היו סיפורים כאלה, יוכיח דוד אלבהרי כמעט לכל אורך סיפורי "תיאור של מוות". מה זה סיפור אמתי? ובאמת, האמנם נכתב אי־פעם סיפור אמתי? שהרי הסיפור מטבעו אינו אלא ספקולאציה ואינטרפרטאציה סובייקטיבית של הסופר על האמת. אם כך הדבר, אזי אין בכוחו של הסיפור, של כל סיפור, להמציא פתרון סופי, חד־משמעי ומשמ־עתי לדילמות שמציב הקיום האנושי, שלא לדבר על העל־אנושי.

אין ספק, כי הסיפורים שכותב דוד אלבהרי, לא יוכלו אלא להגביר את תסכולו של אביו. נוסף על כך הוא גם מעז לשאול, ולא באופן רטורי: "אם החיים היו־מיומיים, בדיוק כפי שאני מתאר אותם חוזר חוזרנית, שיטוט אינסופי בדרכים קבועות מראש בקפידה, תחנות קבועות, תמיד אותן תשובות עצמן, לעולם לא 'כן' במקום 'לא', צווחה הקולנית של אמא בדיוק בארבע אחר־הצהרים. אם הכל, אפוא, הוא כך ולא אחרת, איפה השגיאה שלי? האם אבן שגה אביך". בעוד אמא אלבהרי ואבא אלבהרי, הם דודי וגוגו, המסרבים להודות כי אין שום גודו, שיעניק משמעות כלשהי למשוק הרגלים הקטנים של חיי היומיום, מכניס עצמו אלבהרי הבן אל תוך נעליו של בקט. ולא זו בלבד. בנעליים האלה הוא צועד היישר אל לבם של סיפוריו, להפוך בהם גיבור גלוריברכוי, על תקן הכרוז האבסורדי־באין־ברירה־אחרת, השב ומודיע שב ושב כי לגודו שלו אין שום סיכוי להגיע.

ועוד מקשה דוד אלבהרי: "אם הסיפורת שואפת אל היומיומי. אם נבואת הגל אכן הפכה למציאות, האיך אני נמצא בדרך הישנה, הטובה מכל הדרכים האפשריות?" אין ספק, כי הדרך בה הפך אלבהרי את חוויות היומיום שלו לחומרי הבניין של סיפוריו, אכן טובה היא. שאיפתו המתמדת לגעת ביומיומי, כדי להפכו לשתי־וערב של ספקולאציות בלתי־ראויות־לעולם, על טבעה של האמת המונחת ביסוד המציאות היומיומית, היא המסלקת מן החומרים הללו את היסוד הסוריאליאלי. את מקומו של היסוד הזה ממלאים בסיפורי אלבהרי יסודות של פנטאסיה. דמויותיו, כמותו עצמו "מרחפות על פני השטח של כל שהינו ממשי, בר מימוש ובר מישוש, על פני השטח של החיים עצמם".

קשה להתיימר ולקבוע, כי דרך תיאורו של אלבהרי את פניה העצומים של המציאות האנושית, היא אמנם הטובה מכל הדרכים האפשריות. ואולי השאלה שנשאלה על־ידו, לא נוסחה אלא מתוך התחושה של ציניות־עצמית, האופיינית לקטעים רבים בסיפורי "תיאור של מוות".

בסיפורים רבים מתעמת דוד אלבהרי עם שאלת הזהות היהודית. מתעמת ולא מכריע. "התודע מה החזיק את היהודים?", מקשה ידיד־המשפחה ראובן דאורבונביץ'. והוא עצמו משיב בזורראה, "המשפחה. השיטה. החוק. התורה. איפה נעלמים היהודים במקום שהתורה גלתה ממנו. כבר בשחר ילדותי הייתי למנין השבת, ואילו כיום, מי חוגג את השבת, מי מדליק נרות? משום כך אני אומר, שאנחנו אל־נכון אחרוני היהודים בעיר". בסיפורים רבים, ימצא המספר מותקף על־ידי דאורבונביץ' זה, על־כך שהוא מצוי בעיניו, בזוקת מי שפוסח על שני הסעיפים. דהיינו, אינו יהודי ואינו לא יהודי. בעיני דאורבונביץ' נתפס המספר כבעל אמונת פרק בקודש־בורקן־הזה: בציונו של דוד המליך תבטע בקרבם של המון בריות, משוללות זהות דתית ומסורת. ייהודית. הקובץ "תיאור של מוות", כמובן מסוים, הנו אמירת קדיש של הבן הסופר על קבורה של המסורת והליכי האמונה האנכרוניסטיים בעיניו, שהחזיקו בחיים את דוד קודמיו. ביטוי עז במיוחד לתחושת האובדן הזה ניתן בסיפור האלגורי־פנטאסטי "לוות". הקטע החותם את הסיפור, מעניק מפתח לפענוח הרובד הסמלי בסיפור כולו. "כאלה היו פני הדברים. אמא סברה שכלכלי הרבה אנשים בשנה שעברה' בית הכנסת, כשהיא נותנת עכשיו דעתה לעניין, מהווים למעשה ביטוי לתחושה מוקדמת הסרת פשר, כבתוקף 'משוה מנימי שבקרבו' נסתמים הבריות לפגישה אחרונה. היא לא מאמינה שהיתה 'זכונה לפירוש מחודש'. מבחינתי, היא אומרת, הטבע הוזה את שיאו. אנטי־הומר, אומר אבא, שובר את ההומר. הזמן לא קיים עוד, האוקלים לא קיים, ההיסטוריה לא קיימת. הכלום כלום והכלום הוא הכל, הכל רק חוזר על עצמו, באין ראשית, באין אחרית, האכזבות מתעצמות, האשליות תוכפות והולכות, האמת איבדה משמעות".

אין ספק כי עוצמת הכאב שבה תוות הדמויות בסי־פורי־המשפחה של אלבהרי, את שמסתתר מאחורי המלים הגבוהות־גבוהות הללו, היא השולפת אותן מכוח עוצמת כשרונו של הסופר, מפח המשמעויות הבנאלית, להציבן על מדרגה גבוהה של דברי הגות־אנושיים חיים, המטלטלים את הקורא, נוגעים בעצבי נפשו ומזי־שכתו הדחמים 'מאכילת' מלים רבות כגון אלה בהודי מגויות קודמות ודכות.

דוד אלבהרי, כפי שהוא מתגלה בקובץ הסיפורים הזה, אינו רק סופר של משפחה גוססת תרתי משמע. בשני השערים האחרונים בספר — "ללא פנים" ו"פנים אחרות" סיפורים קצרים, הראויים בהחלט להעיד על שליטתו של אלבהרי במירב רזי הסיפורת הפנטאסטית־סוריאליסטית. נכון הוא, שגם ברוב הסיפורים הללו, המספר הוא הגיבור המרכזי. אלא שבהם דמותו שלו, כמו הדמויות האחרות בסיפורים הללו, נטולה כמעט כל קונקרטיזאציה של דמות בשרודת. המישור של המקום והזמן נפרם כמעט כליל בסיפורים החותמים את הקובץ. מוטיב האימה, שהוא תוצר בניית סי־טואציות אבסורדיות, שולט ברוב סיפורי התיאור. בסי־פורים אלה ניתן ביטוי מגמה ואיכותי להכרזו של אלבהרי "הזמן לא מעניין אותי. מי שהזמן מעניין אותו, חי בזמן; מי שהזמן לא מעניין אותו, כמוני, חי מחוץ לזמן. זמן הוא קטגוריה כפויה על קיום אנושי, אם יורשה לי ביטוי מפורש כזה" (מתוך הסיפור 'קיר').

לסופר כדוד אלבהרי, אשר אינו רק נושא הדרשות מפורשות, אלא גם מקיים אותן ודרשות הלכה למעשה בסיפוריו המרגשים באנושיותם, יורשה גם יורשה להשתמש בביטויים שיראו נדושים במקצת כשהם מוצאים מהקשרם הסיפורי במאמר ביקורת. אבל למי שיחפש את ההקשר צפויה חוויה מפגש שלמה עם סופר מפתיע.

סוד החידה הוא הגלגול

עם מותו של דן פגיס ז"ל

מאת אריה זקס

בהלוויותם של אנשים שכעיסיים ניתן לפעמים להרגיש הקלה או נחמה כלשהי. בהלווייתו של דן פגיס לא היתה שום הקלה. כולנו עזבנו בהרגשה שאין מנוס ואין נחמה. הוא מת בדמי ימיו, בשיא אונו כמשורר וכחוקר.

דן פגיס ז"ל

כשפגשתי אותו לפני זמן לא רב במעורן המגל של האוניברסיטה העב־רית, נראה לי עצ־וב. שאלתי אותו מה מעציב את רוחו והוא ענה "זה מוסד הזה מעציב אותי". איני חושב שהתכוון דווקא לאוניברסיטה העב־רית. דומני שהת־כוון לאוניברסיט־אות בכלל, למיסוד והעוקשה של המח־קר וההוראה ב"מ־דעי הרוח". כמו לאה גולדברג, הק־רובה מגוון השני של הד העבודות, לא תמיד מצא את השילוב הנוח בין עיסוקיו העיקריים. אף כמה היה גם הוא תמיד משורר אמת וחוקר מעולה בעת ובעונה אחת. כמה זכר תמיד, בשירו כבמחקריו, שהחידה חשובה יותר מפתרונה: "תנאי מגוחך: מספר העדפילית והד־כוכב./מספר הקבר./האם אתה לבד, או לא./איזה עשב צומח למעלה/מבין ולמשל מבפן. מעין מפה וכך הלאה//מותר לך לערער.//ובמקום הריק ל־מטה ציין/ממתי אתה ער ומדוע הפתעת" ("סוף השאלון").

הוא היה אדם חם, לגבה נטול־רוח. מעולם לא הכביר מלים. ביישנותו שבת־הלב. עיניו הכחולות והחודרות, ההומור הקל היבש, הענווה האמתית שבה התייחס לעצמו ולעולם, כל אלה קנו לו אוהבים רבים מאוד. רבים אחרים יאהבו אותו בעתיד דרך ספריו.

שירתו צנומה, שלוית. איני חושב שנכתב על מה שקרוי בפינו "השואה" משהו יותר חזק מן השיר "כתוב בעפרון בקרון חתום". הנה השיר. "כאן במשלוח הזה/אני חוה/עם הבל בני/אם תראו את בני הגדול/קין בן אדם/תגידו לו שאני". זהו כל השיר.

כשם שהשיר מבט אל המוות, כך השיר מבט אל החיים. בספר ילדים נפלא שלו הוא מספר על ביצה שלא רצתה להיות ביצה. תחילה מנסה הביצה "להתגלגל בעולם" עם כדור פינג פונג "דיקן וגאוותן" ועם בלון "מנופח ודוצץ רוח". אחר כך היא מנסה "להתחפש למשהו אחר". אך "בכל פעם הכירו אותה מיד. את סתם ביצה מתחפשת, אמרו לה". לב־סוף, אחרי סדרת הרפתקאות מתסכלות "יום אחד היתה לה הרגשה מוזרה/משהו נע בה/זז בה/זוע בה... אני כבר לא אני. ביצה./אני כבר לא ביצה/משהו מנסה בי לבקוע/לפתוח, לפרוח/— כמובן, אמרה אמא. כמובן./סוף סוף אתה אתה: אפרוח".

כך, בקלילות תמה, סיכם דן את תגליתו המר־כזית: מציאת זהות כרוכה באבדן זהות. המבחן הוא בפריון, ובפריון בלבד. סוד החידה הוא הגלגול. ההפרדה בין "משורר" ל"חוקר" היא מצוות אנשים מלומדה. זהות מתגלגלת בזהות. תרומתו לעריכה ה"מרעיש" של דוד פוגל או לאה גולדברג, למשל, מקורה בהזדהות גריבה עם זהויות שיריות אחרות. כל יצירותיו כולן — מחקרו — "על סוד הסתום, לתולדות החידה העברית באיטליה ובהולנד" — לא פחות משיריו המקובצים — הם "גלגול" של אותו שאר־רוח מיוחד במינו. אפרוחי רוחו חיים ושלמים, שאחרי כולם כאחד בקעו מקליפת הגוף האהות של האיש המקסים הזה.

העורך: אביתם רמון

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

שירה

לואל, שירים
מאת הרולד שימל
הוצאת הדר/גליה גודרון, 1984, ק"ב עמ'

"לואל" הוא מחזור שירים המוקדש כולו למשורר האמריקאי רוברט לואל, באופן הנלהב-עריכתי-האדיר מיקה שכתב יעקב אורלנד על נתן אלתרמן בפואמה שהיתה למפורסמת. כאילים המשמשה הנוהג בארץ בין משוררים. יש בידידויות-מעריצות אלה משהו מסקרן, יוצא דופן מרכזו, כביטוי מתרבות אחרת ומנימוסים אחרים.

יחודה של שירת-ידידות כזו טמון פחות בתוכן ויותר בצורות שהיא תובעת מן המשורר, ההולך על חבל דק, שמתחתיו רובצת תהום הבאנאליות וסכנת הנפילה לנימה רכילותית, יומנית-אינטימית ורודנאליסטית. אתר בכלות הכל, רוב השירים המכונסים בספר אין יכולים להיכתב ברפים במאזניים, כפרוזה רגילה, בנוסח "ברגע של גילוי-לב אמר לי לואל..." שימל יודע את הסכנה והבחירה רבה הוא "מצפצף" עליה, בעיקר בשירים המתארים את ביקורו של לואל בארץ ואת המסיבות הספרותיות שערכו לו כאן עם גדולי ה"סוראנטה" כגון עמיחי, המחובר כאן בשמו הפרטי "יהודה", ועוד נוספים. בשירים הללו, הנועדים לתאר את לואל כאיש גדול ורב כבוד כבעל חולשות "אנושיות", שהרגע הבוקע מתוח להולח בית-המלון מפריע לו כמו גם הביקורת של התמרים המוגשים לו בבית בן-גוריון בשדה בוקר.

שימל משעשע ונשאר בשלב השעשוע, בשירים המתארים סצנות של לואל המבקר בארץ, בעיקר מפני שהוא מצליח להעביר את אקלים הקרתנות, שבמסגרתו מתקדם הקהילייה האנגלו-סכסית של ירושלים סביב המשורר הגדול שבא מעבר לים. לסצנות הללו משרבב שימל את עצמו תמיד בתפקיד היודע-כל, הרגיש הידיד-מוסרה למחשבותיו של לואל ולתגובותיו, מתוך שהוא רואה את עצמו כאחד מותיקי מעריציו כבר בארה"ב. בסצנות ההערצה והידידות המתרחשות באמריקה, שימל אפקטיבי הרבה יותר וגם נוקב ואנושי.

לעזות הברק והמקוריות, שירת ידידות זו, מעניינת בכל שהיא, מזמינה להסתייגויות בהערכתה. שירה על שירה ועל אחת כמה וכמה שירה על משורר, יש בה תמיד משהו מורע מדי, הצנתי מדי, בוטה-בעצמו מדי. זו יצירה ה"תופסת טרמפ" על יצירה של אדם אחר, וכבר זה היא דומה לתרגום יותר משהיא שירה לעצמה.

תרגום

תרזה באטיסטה עייפה ממלחמות, רומאן
מאת ז'ורז' אמאדו
תרגומה מפורטוגלית והוסיפה הערות: מרים טבעון
איורים: קאלאזאנס נטו
הוצאת זמורה, ביתן, 1986, 451 ע'

קפצנותה של הסמבה ומשוקיותו של הקרנבל מגיחים מכל דף של ז'ורז' אמאדו, הנודע כסופרי בראזיל ומכל מקום הקריא בהם. עוללות והרפתקאות מתוארות אצלו בגלי צחוק, כמי שמתכוון להסביע את מפגשו כבם שכר. נימת האגדה הבולטת ברומאנים שלו מלמדת משהו על המנטאליות של העם המחור והפורקא. שכשפתו הוא כותב, כמו שהקרנבל נועד לתעל יצרים של מרי ואלימות לאפיקים של אמנות, כך מבין אמאדו את תפקיד הספרות: לספק קתרזיס לאלה הבובעים את אי-הצבא ואיזהובליות של החיים בתרבות העוני והשחיתות של בראזיל. המוצא הוא הכתיבה המושרפת והמחול המסוחף עד עילפון.

"תרזה באטיסטה", כיתב מה שכתב אמאדו, הוא פיקרסקה מסופרת על מרובאים ופרשים במהך גודלם, ושוקעים בו בכל שקע סקרים שהם נחלצים ממנו. תרזה באטיסטה היא "לוליטה" בראזילאית, יתומה הנמכרת לעבודת בידי דודתה, ובכורתה הוסת הראשונה כבר היא נאלצת לספק שירותי מיטה למעבידה, קצין זקן ומרושע האוהב נערות צעירות ולא-צפויות. תרזה מואסת בקצין והבצת אותו מתוך אהבה לצעיר, שיתברר כריקא. כורח הפרנסה מוביל אותה לזנות, וכמה מן הסצנות המצחיקות ביותר שבספר קשורות בשנות הקאריירה הזאת: סביב תרזה מתארגן איגוד מקצועי של הזונות, וכשוק מחות כנגד הרשויות המתנכלות להן ו"סוגרות את התחת" כדבריה. הן כמיסות צרות על העיר. סוף דבר, סינדרלה הבראזילאית עולה מן האפר בוכות מאהב מסור ולאחר מכן בוכות בעל מסור, החוזר אל זרועותיה לאחר שהיא כשובעת שעולמה נחרב. אך האם נסים כאלה קורים גם בחיים?

תרגומה של מרים טבעון מלא חיות וידע בשפת המקור. היה ראוי שמו"לים יצלו את כישוריה ביותר ס"ק ובתרגומים מהפורטוגלית של פורטוגל — ספרות שעדיין אינה מיוצגת כאן כמעט בשום תרגום ראוי לשמו.

מסה

בפתח השירה העברית החדשה — מסת מבוא
מאת עוזי שביט
הוצאת אוניברסיטה תל אביב, סדרת מב"ע (מחקרים בספרות עברית)
בעריכת זיוה שמיר ורן לאור, 1986, 78 ע'

מסתו של עוזי יוצאת להגנתה של שירת ההשכלה. זו הדלה והבוסרית כביכול ומכל מקום — המזולזלת ביותר בתולדות השירה העברית. האם יש המשכיות בין שירת ההשכלה לבין ביאליק וטשרניחובסקי, או שמא יש להאמין לביאליק, שהמעיט בערכה של שירת ההשכלה וראה את יצירתו כפריצה חדשה לחלוטין, שאין לה כל קשר אליה? שביט מנסה להוכיח, כי בעל כורחו היה ביאליק תנינם של מיכ"ל, יל"ג, וכי "אוזור" של שירתם עשוי להסיר את הסטיגמה הקלאסיציסטית והפורמאליסטית שהודבקה להם שלא בצדק.

שביט משרטט את הכיוונים הגדולים בשירת ההשכלה העברית, בניגוד לרוב החוקרים, ובהם גרשום שלום וקורצווייל, שראו בצמיחת ספרות ההשכלה פרי של משבר רוחני בעם היהודי, מציע שביט תאוריה מטריאלית יותר, סוציו-כלכלית בעיקרה: מצד אחד גרמה התרחבות הקאפיטאליזם להזדקקות לשירותם של היהודים בתחומי המסחר והפיננסים; מצד שני הביא המגע התכוף יותר של היהודים עם סביבתם להתרוחבות תרבותית חברתית בחיי היהודים, לשאיפה לאירופאיזציה, אך תוך כדי שמירה על אורח חיים יהודי.

שביט טוען כי ספרות ההשכלה, שצמחה בתוך סתות השינויים החברתיים הללו, לא ביקשה — בניגוד לטענת קורצווייל — את החילוניות והניתוק מהדת, אלא את הנאורות, שהנביבה האמינו כי תביא מזור לחברה היהודית ותייסד אותה על בסיס של הרמוניה בין השכל האנושי לבין האמונה באל ובדת ההתגלות. על בעלי האידיאל הקלאסיציסטי-הרמוני הזה אפשר למנות את משה מנדלסון והמשורר נפתלי הירץ ווזל, אך כבר ברור שלאחריהם, אצל מיכ"ל ויל"ג מתרבים הספקות בדבר תקפותו של המודל ההרמוני-קלאסיציסטי, וקריאה נבונה שלהם עשויה לגלות כי שירתם אמביוואלנטית במסר שלה, הרבה יותר מכפי שהם נראים במבט שטחי. במלים אחרות, המעבר מדור ההשכלה לדור התחייה של ביאליק וטשרניחובסקי אינו כרוך במהפכה הגמורה (כפי שביקש להאמין ביאליק), אך גם לא בדרך ההמשכיות השלווה (כפי שטען קלוזנר), אלא אי שם באמצע: כבר אצל יל"ג ומיכ"ל מוצאים ניצנים של שירת היחיד, זו שרה לבלב אצל ביאליק; ומי אם לא משוררי ההשכלה פתחו, באמונתם באירופאיזציה של התרבות היהודית, את הדרך לאימוץ השיטה המשקלית הטונית-סילאבית, על פי הדגם הגרמני הרוסי, בשירה העברית.

כתב עת

מאזניים, כרך נ"ט, גיליון 10
עורכים: חיים פסח, אשר רייך
הוצאת אגודת הסופרים העברים, יוני 1986, 65 ע'

"מאזניים", שהגרפיקה המסורתית שלו משכיחה לפעמים את היותו בעצם ירחון של אגודה ממוסדת מאוד של הסופרים העברים, אוהב יותר מדי את האייטקסים לתרבויות אחרות והפעם מוקדשת המיבה אותו לספרות גרמנית, ועוד הסיבה לצ'כוב. לאחר שירה של חוברות שהוקדשו פעם ליוון ופעם לאמריקה ועוד, חזרה לקרקע המולדת לא תזיק, הרי לשם טיפוח כוחות מקומיים קיים הירחון: הנוקה וצ'כוב יסתדרו גם בלי פרסום ב"מאזניים".

משורת המקור מקדישה החוברת הפעם מקום לנתן זך, המסביר מדוע גודלארגנו שני שירים שלו, המתפרסמים כאן. אחריהם שתות מאמרים מלומדים על זך, שירים של טומר ולאה איילון וסיפור של בן-ציון תומר, המעטים כל כך בפרסום כתביו. אנתולוגיה קטנה של שלושה משוררים יהודים-הונגרים מלווה במאמר מעניין של חנה יעוז, ובפתיחה להמיבה הגרמנית מוצג לקורא העברי האכספרסיוניסט היהודי-גרמני אלברט אהרנשטיין, במסה של יוחנן ארנדט וכקטעים מתוך יצירתו.

ארבעה תרגומים שונים ל"שיר היער" של גתה, של מיכ"ל, פיכמן, אולסבנגר וטשרניחובסקי, מלמדים על אישיותם של המתרגמים יותר מאשר על נאמנותם למקור. פנס הנוקה, כאנטיתיזה, מוצג פה במחזה סופר-אוונגרדי לארבעה דוברים המכונים א, ב, ג, ד. ויש סיפור של לידיה קנבס, ועוד שניים שלושה שירים — אוסף קצר ולא מייצג מבחר שיוחשב ל"הסיבה" גרמנית של ממש בחוברת. זה גם הרושם מן המיני-מאמרים על צ'כוב, המתפרסמים כאן בקבוצה לכבוד הצגת "הדוד ואניה" בהבימה.

עדות

להבין את בן-גוריון
מאת מאיר בראלי
הוצאת עידנים, ספרי ידיעות אחרונות, 1986, 196 ע'

"יש דברים שביוגראפיה אינה יכולה, מטבע בריית, להבליט די הצורך", כותב מאיר בראלי בפתח ספרו על בן-גוריון. את הדברים האלה הוא שם למטרה להשלים: סיפורים קטנים על רגעים גדולים בחייו של בן-גוריון מפיו של עד-ראייה קרוב, שהיה הוא בעצמו.

בראלי, מותיקי העיתון "דבר" ומעסקניה היותר מעניינים של מפא"י, תמך בבן-גוריון ב"פרשה" והתקרב אליו, ובימים שלפני הקמת רפ"י היה למקשר בין בן-גוריון לראשי המיעוט במפא"י שהקימו את רפ"י. מן התקופה הזאת בעיקר שאב את הידע המזין את הרשימות המכונסות בספר, והכתובות ברובן בנימה של התרסה כנגד יוצרו של מיתוס בן-גוריון, ושל הסטריאוטיפים המוטעים שנולדו מכוחו ההכללות שדורשת בניית מיתוס של מנהיג לאומי.

בראלי מתריע נגד המונוליתיות בראיית אישיותו ומרגיש מתחילת הספר ועד סופו כי בן-גוריון היה אישיות רבת-פנים וגם רבת-סתירות: גאון ההכרעות המדיניות הפראגמאטיסטיות ואשף הארגון, לא היה מהמבינים שמשן הוא הראשון היה ברור, כי...". לכל אורך דרכו היו לו בני פלוגתא קשים, שונאים וכמעט-מסורת של איבה מתרשת כלפיו. בראלי מסביר זאת באמביוואלנטיות של בן-גוריון, שגרם כי ויכוחיו עם בני-פלוגתתא [illegible]

בראלי כותב כמעט על כל תחום שנגע בו בן-גוריון, מסוציאליזם ועד תנ"ך ומבהיר את עמדותיו בעניינים השנויים במחלוקת עד היום, כגון שאלת ירושלים, אופיו של צה"ל — ומה אקטואלי ליפינו יותר מ"הפרשה" של אז, שבראלי מתאר את חלקו ההרואי המצפוני של בן-גוריון לכל אורכה, מתוך הערצה לא מסויגת לדמותו.

מסע אל תוך עצמנו — בני ניצולי השואה מדברים
מאת שושנה צינגל
הוצאת אלישר, תל-אביב, 1986, 176 ע'

תגובם של השואה עבר לדור השני של ניצוליה, האוסף המעניין של עדויותיהם, שכאן, מפריך את הסברה ההגיונית-לכאורה כי הזמן מכהה את הפצעים, וכי הצעיר הישראלי הממוצע אדיש לשואה, כפי שמבסים ללמדנו מורי-מוסר תקשורתיים. שושנה צינגל, אשתדוח צעירה, העלתה לראשונה את רעיון איסוף עדויות הדור השני של ניצולי-שואה בעקבות התארגנות, ספונטאנית כביכול, של 500 אנשים למקהלה, שהיתה בשנת 1980. מתוך עשרות הראיונות שעשתה צינגל, בחרה ב-15 המעניינים ביותר לספר. יש בהם אנשים אשכנזים וספרדים, גברים ונשים, אנשי רוח ואנשי פוליטיקה, בני קיבוץ ובני עיר. ואף נציגה של בני ניצולים שנשארו בגרמניה.

במגוון התגובות וההתמודדויות קשה למצוא מכנה משותף. אם יש כזה, הריהו הלקח, שרוב המרואיינים מרגישים כי קיבלו מהוריהם, בדבר הצורך לשרוד ולהיות חזק ולסמוך על עצמך בלבד; הדבר הצורך לרכוש כל ניצוץ של סנטימנטאליות מיותרת. אך יש גם כל הצדדים החולניים-דיקנטים באורח החיים של משפחות ניצולים, שהבנים אינם מכסים עליהם. אלה צדדים שטופלו בהרחבה בספרות העברית (לא מכבר, על ידי דוד גרוסמן), העיקרים פינוקיותר הנבנת-יותר של הילדים, אגירת מזון ופחד מפני נסיעה ברכבת. צינגל ניסתה לשמר בכל ראיון את סגנון המדבר, תוך ניפוי הפראזיולוגיה המיותרת.

כמה מהראיונות מרתקים כסיפורי-סיפורים בדיוניים, כגון וידוייהם של המשוררים עודד פלד, רבקה מרים ותניה הדר, המוצאים כולם באחר את עקבות השואה בתוך ליצירתם ובנושאי כתיבתם. בין המרואיינים האחרים אפרים זינגר, יו"ר המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה, ועוד רבים — מהם שבחרו להתוודות בשם בדוי.

לילדים

הדרקון הלארגנן, שירים
מאת יהונתן גפן
ציורים: הנה ארלן
הוצאת דביר, 1986, 46 ע'

הציפייה ששיר של יהונתן גפן יסתיים במאבסה מפורית כלשהי, נהפכת להתמכרות בודד אגפן, שאין סכנה כי גפן יחדל לספקה לקוראיו הצעירים. ה"שטויות" של הילד עד לשיא ההדפיה שלאחריה, הוא אמנם אמצעי זול למשיכת תשומת-לב, אם כי אין הוא לגיטימי פחות משיטת הפזמונים החוזרים לעייפה שבשירתה של לאה גולדברג למשל. יש שירים בספר הכתובים כשרשרות אירועים בנוסח חד גדיא, הנשברות בסופן במפתיע, בשנינות משעשעת, ויש שירים "חכמים" שגלומה בהם התרסה שובבנית של הילד, שאינו מבין את ההיגיון העקום לכאורה של עולם המבוגרים: למה המורה מלמדת בשיעור על החצב והפסקה משמורה אותו; ולמה אומר אבא תמיד שאין לו כסף, ולאמא תמיד יש, ולמה אומרים לי לישון כשיש חושך בשלוחיות. כל זה חמוד, אך בעל ניחוח כבר של "ראיתו ואת" — אם אצל גפן, ואם אצל יהודה אטלס ועוד נוספים. ציוריה של הנה ארלן מסוגננים וכלל לא קיטשיים, בניגוד לטקסט שהם אמורים לאייר.

מעולם הספרות והאמנות

הפילוסוף בגולה של קבע

תיאודור ו. אדורנו

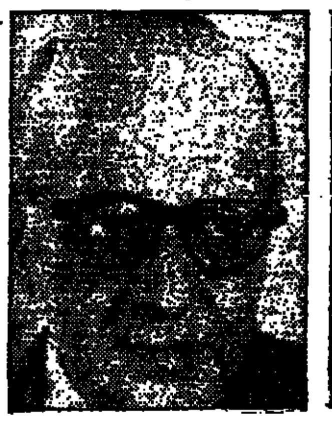
מקס הורקהיימר

ולטר בנימין

הרברט מרקוזה

קבוצת הפילוסופים המפורסמים-לוגים חברי המכון הפרנקפורטי לחקר חברתי שעקרו לניו-יורק ב-1934 היו גולים שונים מרוב המלומדים הגרמנים שנטשו את גרמניה בגלל הנאציזם. "הם היו" — כותב מרטין ג'יי בספרו "גולים של קבע: מסות על ההגירה האינטלקטואלית מגרמניה לאמריקה" (הוצאת "קולומביה") — "אנשים שמעולם לא נאלצו להתפרנס מכתיבה או מהוראה, שלא כפליטים אחרים חסרי מזל. נוסף על כך, הם היו מודעים בחריפות לצורך לשמור את המסורת המיוחדת של התרבות הגרמנית, אשר להריסתה עשו שלוחיה של גרמניה מאמצים רבים. ולבסוף, הם החשיבו את שפתם כמתאימה הרבה יותר לביטוי של חשיבה דיאלקטית מאשר האנגלית..."

בספרו הקודם "הדמיון הדיאלקטי" (1973) הגיש פרופ' ג'יי דו"ח מחקר על ההיסטוריה של המכון ועל גורלו ושם גם ניתח את האמונות שרווחו בקרב חבריו ואת שיטותיהם. המסות המקובצות בספרו הנוכחי "גולים של קבע" עוסקות בהיבטים שונים בתפיסות האישיות של הוגים כמו הרברט מרקוזה, תיאודור ו. אדורנו, ליאו לווענטאל ומקס הורקהיימר, והדרך שבה התקבלו תפיסותיהם באמריקה. ג'יי כולל בספרו גם קבוצת הוגים אשר אמנם לא היו חברי המכון, אבל היו בעלי רקע דומה בפילוסופיה והאידיאליסטית הגרמנית ובמיוחד בהגותו של הגל: חנה ארנדט, סיגפריד קרקאואר, הנרי פכטר וגיאורג ליכטהיים, אשר במיוחד בתרומותיו ל"טיימס ליטארארי סאפלמאנט" עשה רבות כדי לפרסם את עבודת אסכולת פרנקפורט באנגליה, שלא נמצא בה קהל אוהד במיוחד לרעיונות מעין אלה.

לא כל הוגי המכון היו "גולים של קבע". שוהרי המכון של פרנקפורט ב-1950 והן הורקהיימר והן אדורנו החזיקו משרות רמות באוניברסיטה המקומית. אלא שג'יי סבור כי העמדה הפילוסופית, זו הקרויה "התאוריה הביקורתית", אשר פותחה על ידי אסכולת פרנקפורט, משמעותה כי בהגירה לא היו מסוגלים הוגיה למצוא לעצמם בית אינטלקטואלי קבוע. "הדמיון הדיאלקטי" המציין את תורתם, משמעו שלעולם לא יבוא להגנת רגע של מנוחה: כל מסקנה מוכרחה להיות מותקפת ולעבור שינוי של הדיאלקטיקה.

אחד הנושאים העוברים דרך המסות הללו הוא לפיכך, המתח המתמיד בין הדיפרט אחר איזו הרמוניה מופית אינטלקטואלית וחברתית כאחד — "אוטופיה של זהות שבה מתגברים על כל הסתירות" — אם לצטט את סיכומו של ג'יי ביחס להיבט אחד של הגותו של מרקוזה, ומן הצד השני, הדיאלקטיקה השלילית של אדורנו, שהחזיק ברעיה כי "מי שבוחר כיום בפילוסופיה כבמקצוע חייב תחילה לדחות את האשליות שמהן מתחילים מפעלים פילוסופיים בעבר: היא שכוח המחשבה די בו כדי לתפוס את הטוטאליות של היש".

גם במובן אחר היו הוגי אסכולת פרנקפורט, למרות הקשר שלהם עם הגות העבר — מרקס, ניטשה, הגל, פרויד או היידגר — גולים של קבע. זו האמונה בתפקיד העילית, כפי שהיא מופיעה בהגות הורקהיימר ש"בתנאים של הקפיטאליזם המאוחר ושל חותם מנגנון הריכוז האוטוריטאטיבי של השלטון על חיי הפועלים, ביקשה לה האמת מקלט בקרב קבוצות קטנות של אנשים ראויים להערצה". האמונה הזאת קיבלה חיזוק בביקורתם את התרבות הרווחת והאופן שבו הופעלו ההמונים על-ידי מוסדות החברה הקפיטאליסטית. היו כמה, כמו מרקוזה, שהיו אופטימיים מאחרים כמו ולטר בנימין שראה את הקדמה כסערה הסוחפת את האדם קדימה באופן עיוור ומותירה מאחוריה גל אשפה הולך ומתגבה, וכמובן, בהתחשב עם ההיסטוריה המודרנית גברה הנטייה לפסימיות. "כיום, הגורל שסבל היינה", כתב אדורנו, "היה הלכה למעשה לגורל משותף. חוסר-בית נגזר על הכל. הכל ניתוק, בלשון כבקיום, כדרך שניתוק הגולה עצמו".

שאלת הלשון היא מרכזית לרעיון הגלות: "כל אינטלקטואל השרוי בהגירה, ללא יוצא מן הכלל, נמצא פגום..." כתב אדורנו ב"מינימה מורליה". "לשונו הופקעה והמסד ההיסטורי שהזין את ידיעתו הודלל".

אמונה זו גרמה לאדורנו לשוב לגרמניה לאחר המלחמה, שעה שכמה מעמיתיו בחרו להישאר באמריקה. בה בעת, ועל רמה אחרת, התעסקות והתרגשות זו בלשון, היא שהופכת את כתיבתו כה קשה לתרגום ואף להבנה במקור. לפרופסור ג'יי, כתב מבקר ט.ל.ס., הכשרון המיוחד להיסטוריון אינטלקטואלי לברור את החשוב והרב משמעות [illegible] הוא מראה מדוע רעיונותיהם היו חשובים, אפילו הם נחשבים בעיני קוראים מסוימים כפרנסיים ומטעים.

אחת ממסותיו מוקדשת לוויכוח בין סיגפריד קרקאואר לוולטר בנימין בהקשר עם תרגום התנ"ך לגרמנית על-ידי מרטין בובר ופרנץ רוזנצווייג. ג'יי משתמש בוויכוח זה כבהזדמנות להעלאת כמה שאלות על השימוש בלשון ועל טבעו של התרגום (מהדהדים כאן רעיונותיו של ג'ורג' סטיינר בספרו "לאחר בבל").

בספר עוד שתי מסות על סיגפריד קרקאואר, המתבססות על ארכיונים המצויים כיום במוזיאון שילר הלאומי בעיר מארבאך שעל הנקאר. המסה האחת היא מחקר ביוגרפי והשנייה דנה ביחסי קרקאואר—אדורנו. קרקאואר נודע בעיקר בספרו הקלאסי על הקולנוע הגרמני "מקליגארי ועד היטלר", אבל מחקרו של ג'יי מראה שהוא היה הוגה חשוב ומעניין, שכתב ספר חשוב בשם "היסטוריה: הדברים האחרונים שלפני האחרונים".

אסכולת פרנקפורט זכתה שהחזון אליה ישתנה ויתפתח: מרקוזה היה לנביא תנועת הסטודנטים בשנות ה-60 המאוחרות; אדורנו הוכרז כמת, קודם מותו הממשי, על-ידי קבוצת סטודנטיות שהתקיפו בשדיים חשופים; ולטר בנימין היה לדמות פולחנית. "גולים של קבע" מאת מרטין ג'יי עוקב אחר תופעות אלה ומצייר תמונה מעניינת ביותר של עולם הרעיונות אשר בו פעלו הוגים אלה.

Permanent Exiles: Essays on the Intellectual Migration from Germany to America by Martin Jay. Columbia University Press. 30$.

בגיליון 77 של "עיתון 77":

בגיליון החדש של "עיתון 77" מתפרסם מאמרו של דן פגיס ז"ל על היוצר המהודר-מני מיכאל קייגר ועל שירו "חוקר הטבע" בתרגומו. ב"שיחת החודש" משוחח משה בן שאול עם ירון לתרגם על טלוויזיה בכלל, על תכניתו "סוף צ'ר טוס" בפרט ועל קריאת ספרים.

שמעון בלס רואה בספרו של אנטון שמאס, "ערבסקות", רומאן פלסטיני הכתוב עברית.

יעקב שביט מקדיש מאמר נרחב על ספרו של פרופ' יוסף גורני, "השאלה הערבית והבעיה היהודית". במדור "מפגשים במוזנה" כפגישה יאירה גנוסר את הקורא עם שירה של חיים לנסקי, "הסביב לרוחיים". כן בחוברת: סיפורים של עלי שכטמן (בתרגומו של יהודה גור-אריה), הנך ברשוב ודליה מגנט. ושירים מאת משה דור, איתמר יעוד קסט, מיה מאיר, צרויה להב, מיכאל קייגר, עופרה סמבורסקי-חמו, לילי אלישבע, יודי סלע, יפה חניקוביץ. במדור התיאטרון מנתח שמעון לוי את מחזה של א.ב. יהושע "לילה במאי". בחוברת מדור ביקורת עשיר ובו מאמרים על יאיר הורוביץ, אהוד בן עזר ועוד.

הבלה"ה: רות אלמוג.

תערוכות

השראה מתוכננת

מאת נסים מבורך

אלכסנדר ארכיפנקו, מוזיאון ת"א שדרות שאול-המלך

אחד מחשובי מבטאיו של הלך-ההפתחה הרוחה בחלק ניכר של האמנות המודרנית, הוא אלכסנדר ארכיפנקו (1887—1964), הכוונה היא לאותן תמורות באמנות, שעיקרן ריכוז-האמירות וצמצום הפרטים תוך התמקדות בשאלות המרכזיות מעקרות-ראותו של האמן. דומה שהתחום העיקרי, שבו מבטה ארכיפנקו לגשש את דרכו בעבודותיו המוקדמות של השנים 1910—1921, אלה המוצגות באוסף של מוזיאון תל-אביב, נוגעי-לבעייתיות של הנפחיות תוך עימותה עם הדד מוידות ושילובה בערכים צבעוניים. מבחינה זו עובר ארכיפנקו. אף שכל עבודותיו המוצגות כאן נשענות על הדמות האנושית, בתחום היסודות הזוויתיים האמצעיים והבסיסיים של האמנות הפלאסטית, והוו גם אחד המרכיבים הכבדים ביותר של משקלו הסגולי האמנותי.

ארכיפנקו, יליד קייב שבאוקראינה, מצא את דרכו כאמנים רבים אחרים בני חלקיה הנחשלים יותר של אירופה, לפאריס, בירת-האמנות דאז. הוא השתתף שם בפעילויות אמנותיות קבוצתיות אוואנגארדיסטיות לפני מלחמת העולם הראשונה. בשנת 1921 עבר לברלין ומשם, עוד לפני עליית היטלר, שתחת משטרו נשמדו רבות מיצירותיו "המנוונות", עבר לארצות-הברית.

עבודותיו מאותה תקופה מוקדמת כוללות פסלים, תבליטים, אסמבלאז'ים, ואף ציורים כגון דיוקן יפה ומסוגנן בפאסטל-על-קרטון. בכולן מצוי איזה יסוד דקוראטיבי אניג, מחוזק, תחום שבתוכו לא חדל ארכיפנקו מעולם לחפש אפשרויות ביטוי חדשות תוך הפצת-השפעה רבה על סביבותיו.

ארכיפנקו, החדשן-לשעבר, אשר העביר את יסודות הקוביזם לתחום הפיסול ואשר שילב ביצירותיו יסודות ציורים צבעוניים ופיסוליים מרוביים: הוא כיום כבחינת קלאסיקן, כמעט נדוש, וזה במידה רבה בגלל שפע חיקוייו. ברם, התבוננות נקייה מדעות קדומות בעבודות שבמוזיאון תל-אביב, העתידות להישלח בקרוב לארצות-הברית כדי להשתלב בתערוכה רטרוספקטיבית מקפת מיצירותיו האמן, יחשוף את הערכים החוזותיים החשובים הטמונים בעבודות מתוכננות ועם זאת — עתירות-השראה אלה.

ארכיפנקו: דמות-פסל על בסיס משולש

מקרני-ראמים ועד ביצי-כינים

אוסף מאיר, מוזיאון תל-אביב, שדרות שאול-המלך

מגדולי-המייצגים של אמנות המאות ה-19 וה-20 מופיעים באוסף חיים שמבים, מתנות לשולחנותיהם של גבירים, ולהציג בפני הציבור את מה שיש: מביצי-כינים ועד לקרני-ראמים. למשל: ראול דיופי מיוצג שם על ידי שמן בלתי-מלהיב שלו, וגם בתצוגה, פישרו ופיקסו אינם מופיעים באוסף זה במיטבם. לעומת זה, הנושאל למוזיאון תל-אביב. ברם, גם להשגבי-האמנים יש יצירות טובות יותר וטובות פחות, הנובלות, לעתים, במצב של "ברוה". על כן מוגנות היטב על ידי שמות גדולים מסתתרות באוסף זה גם תמונות שחשיבותן פחותה וזה לצדן של יצירות מעולות ביותר. הדבר מאפשר לצופה להיות מודע לבעייתיות של מוזיאון בלתי מרכזי, שנאלץ ללקט פירורים, ולעתים נמצא בו, לדוגמא, מאמיים מדהים באוורירותו הדרמטית, לכאורה, שבתוכה מסתתרת איזו מרוחבות מיטאפיזית מרתקת. בולט במיוחד בתוך המכלול הזה נוף של סזאן עתיר-אווירה של שקיעה פרבאטאלית, ועם זאת בנוי במחשבה תחילה בהתאם לתאוריה הסזאנית בדבר היסוד הגאומטרי המצוי ביסודן של כל הצורות ואשר סיפקה בסיס רעיוני לזרם הקוביסטי.

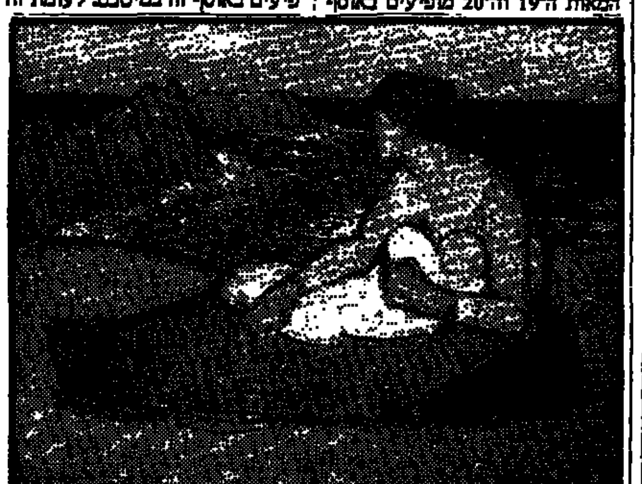
פיקאסו: אם וילד על שפת הים 1901

מעגלי דמיון ומציאות

מוזיאון מיקומין לאמנות יפאנית, שד' הנשיא 89, חיפה

מאת צבי רפאלי

עיון-בתצומים סינקרטי באמנות יפאן, שילוב המוחשי במדומה, מצאו את ביטויים הנודע בתמאטיקה מסתורית, בה דתות השינטו עתיקת היומין והבודהיזם המאוחר יותר, הן כור מחצבתו של מיתוס, המשופע במעשה קסמים, בסיפורי שדים ודמונים למיניהם, המאכלסים את התרפיסים והציורים בתערוכה שלפנינו. ברם, על אף ההפלגה של ציירי יפאן במאה ה-19 למחוז הדימיון, נדמה כי לעתים אנו עדים לכעין גנוסטיציזם, המבקשה להפוך את האגדה למציאות לאשורה.

ציירים כהוקסאי, הירושיגה ואוטאמרו הם רציונאליים מדי בהבנתם האמנותית, כך שמעגלי הדימיון והמציאות כרוכים בעבודותיהם יחדיו. החיים המופלאים של הבודדים הבודהיסטים, תיאורי מקדשיהם, עינויי הכופרים, מתרושים — על אף הרקע ההוויתי — בקרקע המציאות. אלה הם סיוטים וחרדות המצויים בקרב כל אדם, בהם הארכיטיפים היונגיאנים מוצאים את ביטויים הסמלי. במובן זה, דמיורגוס יפאני אינו שונה מאחיו שבמערב לגיבים מתיים מערביים, אך כמובן, ביטויו הציורי שונה מהם תכלית שינוי. מתארים הקווי המושלם של ציירים מוכרים כאוטאמרו והוקסאי, הופסי עין צבעוניים כשל סוזוקי, מחזירים אותנו שוב אל הטכניקות הקונסטרוקטיביות באמנות יפאן. נוסף לכך, משתקפי בתגובה הזוי פיקרסקי רוחי הומור משולב, בו השד אינו נורא כל כך. הגרוטסקה, האירוניה, הסקרנו המשעשע תופסים את מקום ציורי האימה.

השדים והדמונים למיניהם הם הפעם מקור אמונתם התמימה של תושבי העיירה אוטסו'א. אין הם דומים כלל וכלל לציורי כמם הסקפטיים של הרציונאליסטים היפאנים במאה ה-19. עממיותם נבראה באורח בלתי פורמאלי כמורשת אבות העוברת לבנים.

האזינו הערב —
לאחר חדשות השעה 19.00 ברשת ב' של קול-ישראל
לראיון השבוע
בתוכנית הטור השבועי
עם שר הכלכלה והתכנון —
גד יעקבי
מראיין: יואל רפל

גוד טיימס בע"מ
הוצאת ספרי לימוד ושיטות ללימוד אנגלית ושפות מדוברות
אנגלית הלהיט
English by news papers and cassettes
[illegible]

היום ב"המשמר" ובמוספו השבועי: חותם
★ על פרשת השב"כ — ראיונות עם פרופ' אוריאל רייכמן, פרופ' אסא כשר וד"ר חנה הרצוג — נורד להי
★ אין פשרה בין שקר לאמת — מארק גפן
★ תחושה של איש ש"ב — עודד ליפשיץ
★ יומן כלכלי — פ. טבר
★ על שביתת האחיות — יוסף שמי, שלי יחזומוביץ'
★ סיפור נעדרי מלחמת לבנון — אבי בניהו
★ עורכי דין עוסקים בפוליטיקה — עמירם כהן
חותם אישי — שלמה ניצן
★ הסל בעקבות מונדיאל — ישראל פז
ברפים לספרות:
יעל לוטן: לקראת ספרות ישראלית
יגאל תומרקין: ליפ, סורנייה וכל השאר
גיורא מנור: דוי עם פו הדוב
★ כתבות, מדורים וטורים:
יעקב רבי, שרי ארליך, יוסי אמיתי, יהודה להב, גדעון ספירו, דינה גורן, זאב צחור, שמואל בונים, חנה רוזנטל
המדור הסטירי: הראקירי
מאת יעקב לזר

europcar
EUROPCAR RENT A CAR — באירופה
NATIONAL CAR RENTAL — בארה"ב
התוכניות הטובות ביותר לשכירת רכב
אפשרויות גמישות לשכירות בין מדינות ולתשלומים בארץ או בחו"ל
WORLD WIDE WELCOME
תל-אביב הירקון 198 — טל' 03-247237-8-9
ירושלים המלך דוד 22 — טל' 02-248464-5-6
חיפה אלנבי 3 — טל' 04-671548, 669300
טבריה רח' אלחדיף (מול משרד התיירות) — טל' 067-21158, 21505
באר-שבע דרך חברון תחנת הדלק "דלק" — טל' 057-78369
אילת שד' התמרים — טל' 059-74580

מ כ ר ז
מוצעים למכירה הנכסים הבאים:
1. **מגרש בשטח 346 מ"ר**, בגוש 6734 חלקה 146 (במולדת — חולון).
2. **דירת 3 חדרים ק"א**, ע"ע (חזית) ברח' גליצנשטיין 8 תל-אביב, גוש 6217 חלקה 203/5.
כל הסכם למכירה של נכס מהנכסים המפורטים לעיל, כפוף לאישור בית המשפט.
אין הרדם מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
הצעות יש להגיש לרדם עד יום 14.7.86.
בן-דור משה עו"ד
מנהל עזבון המנוחה יוכבד צופר ז"ל
רח' אחוזת בית 3, תל-אביב

קח סינית הביתה
טייק אוף סצ'אן
הסינית של כפר שמריהו
כפר שמריהו מרכז מסחרי
טל: 052-70448

זקוק דחוף למודעה?
מודפון
לשירותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

דמויות בדראמה

בשבוע החולף חשתי כאילו נפלתי לכאן מכוכב־לכת אחר. לאחר חופשה שבה ניתקתי עצמי מכל מעורבות במתרחש, אני מנסה לעקוב אחר האירועים באמצעות הטלוויזיה. הנה, דרא־מה מקומית בעלת קצב מסחרר לגמרי. סדרה שבה עלילה רודפת עלילה. אני מנסה למצוא לי נקודת־אחיזה כלשהי — עמדה ודיעה. יש בדראמה זו צד־דים מסתוריים. מתברר שה־גיבורים הראשיים שלה אינם מופיעים בה. כזה הוא הגיבור הראשי, האדם שהכל מתייחסים אליו. האלוף יצחק מרדכי, הדמות הדומיננטית בפרשה, אינו מופיע על המרקע. אין הוא משמיע את אשר עם לבו. הכל יוצאים לתבוע את עלבונו. לבם של אנשי המוסר, הצדק והחוק שותת דם לנוכח העלילה שהע־לילו עליו ועינוי־הדין שנאלץ להתייסר בהם.

השר מרדכי גור — בתקיפות ובהחלטיות אופייניות לכל מה שאינו נוגע למשרדו — מגדיר את מרדכי כאחד מגיבורי ישר־אל. "אני מכיר אותו, והוא מעולם לא שיקר", מכריז גור. השר יצחק נבון, שחתם על החנינה לראשי השב"כ, תומך בכל זאת בחקירה. מרוב דיבורים חלקלקים, קשה מאוד להשת־כנע מן ה"אינטגריטי" שלו. הוא מדבר בכאב־לב על עלילת הדם שהעליו על יצחק מרדכי.

האם יצחק מרדכי אינו שואל את עצמו, היכן היו כל אביר־הצדק במשך שנה וחצי, כאשר היה כמנודה? מדוע אז, כאשר נזקק להם, לא השמיעו את הצהרותיהם האמיצות? ומה על העיתונות שאף היא בחלקה חרצה את דינו. ואת דין צה"ל כולו, עוד לפני פסק הדין? אחר כך לא קיבלה את זיכויו וזה משיכה לראות בו פושע. האם הלך מישהו מאותם עיתונאים לבקש מחילה? האם עכשיו מחפשים קורבנות חדשים לצ־ליבה?

דמויות עלומות ושנויות במחלוקת הם ראש השב"כ ואנשיו שזכו בחנינה. אני מנסה להבין מה פירוש המושג עבריינים, כה תייחסו אליהם. הכל מדברים על אברום. אני מצליחה לצייר בד־מיוני את האיש. משום־מה, אין בלבי כעס עליהם, אלא תמיהה גדולה, על שהפקירו את מרדכי. איני מבינה כיצד הצליח ראובן חזק לעצור את אש הצדק שבערה בעצמותיו במשך כשנה וחצי.

ב"מבט" של ליל שבת, מו־פיעים זה לצד זה השר משה ארנס, האיש שלא ידע, והשר נבון, שניהם ישובים לחוצים, כאילו נקלעו במקרה לתחנת רכבת. שניהם משמיעים את הטענות בעד ונגד חקירה, שכבר היו לזרא. מתברר שלא הוגש להם קפה באולפן. אולי זו אחת הסיבות לדלות ההשראה.

עוד כוכב נוסף בפרשה: עו"ד רם כספי. לפי הדיווחים היה אחד מהוגי רעיון החנינה המ־פורסם. רם כספי, מצוחצח ומ־גוהץ, מוצא עצמו במצב לא נוח. באש חקירה צולבת של הכתב המוכשר, יגאל גורן, הנוטה לעתים לנעימה פשטנית ותקר־פנית. כספי הסמכותי מורגל כנראה להעמיד אחרים באש החקירה הצולבת שלו. והנה נהפכו היוצרות. מרגע לרגע מתברר לצופים שחקירת הכל־וידיה אינה לרוחו של כספי. שפתיו הצרות כמו נעשות צרות יותר, והפנים הקפואות אינן מצ־ליחות להסתיר את רוגזו וסערת רוחו. דומה שהנה־הנה יאבד את השליטה בעצמו.

כספי מרבה בפרטים ומתעלם מן העיקר. הוא מגונן על עצמו, בטענה שהיועץ המשפטי לשע־עבר, הפרופ' זמיר, לא הסכים לייצג את ראש השב"כ, וראש הממשלה ביקש להיות לו לפרקליט, ללא תמורה. לראיון עם כספי אופי מאד לא נעים. במשך כל הראיון דומה כי הכעס העצור יתפרץ עוד רגע. הראיון נקטע לפתע, ללא הסבר או התנצלות. אני יכולה לנחש מה חש בן־תפנוקים כרם כספי, שנהפך לפתע ממצליחן לחייב הסברים.

שר המשפטים לשעבר, חיים צדוק, מזכיר לי משום־מה בהופעתו דמות של קברן ראשי. חמור סבר, כאילו כפיו בשורה על שואה ממשמשת ובאה. הוא מגדיר את החנינה כ"יום שחור" למדינה ולשלטון החוק. והנה, צדוק עצמו עושה עתה, יחד עם רם כספי, (ממחוללי החנינה) באוה"ב, כפרקליטו של אביעם סלע. בעיני רוחי אני רואה את המסיבות הקוקטייליים של "האנשים היפים", שמקומם שמור להם בממסד הישראלי — שרים וחברי־כנסת, אנשי ציבור, מצלי־חנים ועיתונאים, ומי לא, מתוד־ככים אלה באלה בהנאה, לאחר שהושמיצו איש את רעהו בשם הצדק והמוסר, כחברים טובים ביותר מחוץ לשעות העבודה.

האיש שאהדתי נתונה לו, דווקא בימים אלה, ודווקא מפני שזה אינו אופנתי ואינו פו־פולארי בין "האנשים היפים" — הוא ראש הממשלה שמעון פרס. בתחילתה של הפרשה אולי היה צריך לנהוג אחרת, אבל הרי פרס היה מאז ומעולם איש פשרות. קשה לדרוש ממנו כי ישנה את אופיו. בהופעותיו הספוראדיות והופעתו בכנסת, אין פרס מצטייר לי — כפי שמספרת הרכילות הנפוצה — מותש, עייף, במצב רוח רע, כמי שמאס בראשות הממשלה. פרס שקול ועניני. אינו נתפס לצד־קנות ולא להגזמות. פרס אינו מתחסד, כרבים אחרים. פרס מייצג בעיני הגינות מסוימת. הוא נשמע משכנע פי־כמה יותר מתוקפיו, שאיני מאמינה להם. פרס נושא את חטאי הליכוד. הוא מכיר בעובדה שממשלה צרה תהיה משותקת, אף יותר מממשלת אחדות לאומית. רבים גם מתנגדיו. עוד יתגעגעו אל פרס. לא רחוק הזמן שנראה את פיתוליהם של חולי העצבנים.

הדוגמנית, הזמרת ומיץ הגזר

הרעיון להביא לאולפן "ערב חדש", את האנשים שמאחורי המאמרים של עיתוני יום שישי נראה לי כבידור מוגזם. הרי המאמרים עצמם אינם חשובים כל־כך שיש לטפל בהם בתכנית טלוויזיה. כך ניתנת חשיפה מוגזמת לדמויות שמאחורי הכת־בות — במקרה הטובה אלה טי־פוסים נסבלים; במקרה הפחות טוב אלה רודפי־פרסומת ותו־לא. הפעם גייס דן מרגלית לעזור את הפסיכולוגית, הד"ר גילה כפיר. חבל שאשה רצינית ואינטליגנטית כמוה מתבזבזת על ריקה זראי וקרין דונסקי.

הגב' זראי, כולה מרושנת עונג, במבטא צרפתי מאנפף ומודגש, עושה פרסומת לספר שלה. מתברר ששני גזרים, סלק, ומיץ לימון יכולים לפתור לנו הרבה בעיות רוחניות וגופניות. אמנם רבים בתוכנו נוטים אחר תרופות ממין זה, ואולי אף יש מי שניצל בזכות שתיית מיץ גזר וסלק. אבל למסרה כזאת אין צורך לגייס רוח כה מי־סיונרית. מכל מקום, הגב' זראי כבר זכתה לפרסומת נוספת.

קרין דונסקי היא תופעה

דונסקי: האינטלקט חגב

לעצמה. היא אחת הדוגמניות הוותיקות, המתייחסת לעצמה ברצינות תהומית. תמיד יש בפיה איזו בשורה לאומה. עכשיו היא מסבירה ברצינות לדן מרגלית, כי גברים בגילו חו־שקים דווקא בנשים מבוגרות ולא בלוליטות. נשים אינטלקט־אליות — היא מוסיפה ומדגישה. אין כל ספק למי כוונתה. בינ־תיים, מרוב הקשקושים, איני עלינו ללבוש בגדי גלי או מעיל פרווה. ודן מרגלית אינו מודיע אם יבחר בלוליטה יפהפיה או במבוגרת אינטלקטואלית. מכל מקום, האינטלקט חגב.

הנושא: מוסר לחימה

כמדומה יש קשר־עין סמוי בין תכניות, גם ללא כוונה מראש. ב"זה הזמן" (יום ב'), היה הדיון המרכזי על מוסר הנשק — מושג נאיבי למדי — ודווקא בהקשר לסרט "שתי אצבעות מצידון", שיוקרן בקרוב בבתי־קולנוע בארץ. הסרט קיבל ביקורות נלהבות. אף קראתי עליו מאמר מסקרן, ארוך ומ־פורט ב"ניו־יורק טיימס". נאמר שם בין השאר, שצבא ארה"ב לא היה מפיק לעולם סרט כזה. ובכן, למרות ההשמצות, לצה"ל עוד יש כמה צדדים חיוביים.

אין ספק שגם ללא אמירות פוליטיות מפורשות, הסרט הוא בעל אופי פוליטי. אומר הבימאי שלו, אלי כהן: "הכל בלבנון פו־ליטי". מטרת הסרט היתה להיות קטליזטור לוויכוח על מוסר לחימה. נושא אקטואלי מאוד בימים אלה. עניין שצה"ל מת־לבט בו. תא"ל נחמיה דגן — שאינו נראה ונשמע כקצין חינוך טיפוסי, אלא עשוי במת־כונת שונה מן הרגיל — מעיד שטוהר הנשק הוא מושג אבסו־לוטי ומוטעה. הרי כבר כולנו איננו תמימים. אנו יודעים את העובדה המרה, שהנשק מעצם טבעו אינו טהור, מפני שהוא משמש להרג בני־אדם. העניין הוא איפוא מוסר לחימה. שאלה זו מלווה את צה"ל מימיו הראשונים. לדברי תא"ל דגן, למרות ההריגות, המגמה היא לשמור ולטפח את מוסר הל־חימה. לדברי דגן צה"ל אינו רוצה להסתיר את ההתלבטויות שליוו את מלחמת לבנון בעניין מוסר הלחימה; אדרבה. אמנם קשה מאד לשפוט את הדיון באולפן בלא לראות את הסרט. אבל באולפן שררה אווירה של פתיחות ונכונות להתמודד עם בעיות. גם זה משהו.

לשנות את השעה

הגיעה אלי תלונה מוצדקת: שיעורי התעמלות שהגיעו בש־עה טובה, לטלוויזיה הלימודית, משודרים בשעה תשע בבוקר. זה מתאים אולי לנשים יושבות בית — אבל מה על הנשים העובדות. מדוע מקפחים אותן? האם שיעורי התעמלות לא נועדו אף להן?

ביקורת על פרה קדושה

מאיר שלו מצליח לשעשע אותי גם בימים מטורפים אלה. הפעם (יום ה') ב"כתוב בעיתון" אין הוא דן בפרשת ראש השב"כ. אלא מטפל בכתבי הספורט. אלה שלאחר מאראדונה וראש השב"כ. הם רואים עצמם כאנשים הפופולאריים ביותר במדינה; במיוחד בימים של משחקי המונדיאל. כך הם חורגים מתחומם הצר ומתייצבים באתרים קוסמופוליטיים, הראו־יים למידותיהם. כתבי הספורט — שאני, לפחות, איני עוקבת אחריהם — הם גזע מיוחד במינו בתחום העיתונות. יש להם מנטאליות משלהם. העברית שבפיהם היא גששית טהורה. אבל הם מבור־כים כנראה בקוראים נלהבים המזדהים אתם בלב ובנפש.

תודות לשלו, ניתנת לנו הזדמנות להציץ לעולם מסוגר ואזוטרי זה. עד לשטיפת־המוח האחרונה, לא ידעתי על קיומו של מאראדונה. בא מאיר שלו ופורש לפני הצופים את קשר־יהם האינטימיים של כתבי הספורט עם השחקנים־כוכבים ועם מאמנים בין־לאומיים, המצ־פים למוצא פיהם. פגישה כזאת עם כתב ישראלי זה או אחר, היא בגדר אירוע נדיר בחייהם הק־שים. הכותרות בעיתוניהם של הכתבים מבשרות מה עשו ומה אמרו העיתונאים. זה ממש תחום פרוץ לרווחה, שכל קשקשן בעל תכונות אגוצנטריות מחוסן לכתוב בו ולתת ביטוי להגיגיו. אני מברכת שוב ושוב על מדורו של מאיר שלו בטלוויזיה. גם העיתונות זקוקה — ועוד איך! — לביקורת. גם אם בעיני עצמה היא פרה קדושה.

הימור אחרון

לא ידענו זאת, אבל מתברר שהשנה האחרונה, מאז תחילת יישומה של התכנית הכלכלית, היתה כחוכת "הימור אחרון". כך מגדיר אותה ראש הממשלה, ומספר כי נאמר לו, שאם התכנית לא תצליח, אין לה חלופה, וכמותו כמתאבדים. ה־משדר בעריכת מיכאל קרפין היה עניני, ברור, ומאיר עיניים. המרואיינים דיברו בלשון בני אדם. למרות דברי הביקורת, במיוחד על המחיר ששילמו הש־כבות החלשות בעדי הפיתוח, מתוך מה שנאמר מתברר כי התכנית הכלכלית זכתה בציון גבוה מאד. אין זה עניין של מה בכך, ובוודאי לא בתכנית טלווי־זיה. הצלחתה הגדולה של התכ־נית היתה הורדת האינפלציה וב־לימת ההידרדרות במשק. הסכנה האורבת לה: פריצת חזית השכר והתרופפות מתח העשייה — כפי שמזהיר אחד מאבותיה, הפרופ' מיכאל ברונו.

יוצא דופן בהופעתו, כמי שנקלע בטעות לחתונה לא־לו, היה שר האוצר לשעבר, יצחק מודעי. מודעי, חיוור ונרגז, דיבר בכעס ובקצרנות בולטים. כש־נשאל על הנימה הביקורתית שבדבריו, הטיח במראייניו — פלטנר ואחימאיר — שהביקורת שלו היא דווקא על הטלוויזיה, שנאותה סוף־סוף להזמין גם אותו להופיע במשדר. מתברר שהשר מודעי לא היה כלול ברי־שימת המרואיינים. ברגע האחרון ממש הגיע לאולפן בתל־אביב. מודעי הוא אמנם דמות שנויה במחלוקת, אבל האם מישהו מפקפק בחלקו בהצ־לחתה של התכנית הכלכלית? קשה מאד להעלות על הדעת תכנית בעניין זה ללא מודעי. אולי היה כעסו מוצדק הפעם.

המקופחים

נותר גיבור אחד שהסתרבב למרקע כאיש השבוע — מארא־דונה. מאחר שרק עכשיו למדתי להגות את שמו, איני יכולה לחלוק שבחים למחלקת הס־פורט בטלוויזיה. אין ספק שהיא ראויה לשבחים. אנשיה יוצאים מקופחים בטור זה. בשל בורותי המוחלטת וחוסר־העניין ה־טוטאלי שלי במשחקי כדורגל בפרט, ובספורט בכלל. לאמיתו של דבר, לא היה איכפת לי כלל מה קורה שם. זה היה זמן טוב לקריאה. קיוויתי רק שהגרמנים לא יהיו אלופי העולם. משאלתי התמלאה.

מכתבים למערכת הארץ

גיבורי אנטבה או כנועי ג'יבריל?

עם קריאת מכתבו של אבי ולנטין על מבצע אנטבה (מוסף "הארץ", 27.6), מתעוררים בי הרהורים נוגים. בפרט בדבר משמעות המונח "אין אלטרנטיבה". ראשית, יש להזכיר, כנאמר בכתבה, שהממשלה היתה מוכנה להיכנע לדרישות, או לפחות להתמקח על בסיסן, והיתה זו יוזמה שבאה מהצבא שהצביעה על קיום האלטרנטיבה של הפעולה, אשר עודדה את הממשלה שלא להיכנע.

האם, מתנאי מבצע אנטבה, שבו בוצעה הוסיפה במרחק רב מישראל, נמצאה תושייה ויוזמה, בעוד שבכל הנוגע לשיחרור שבויי מלחמת לבנון, המוחזקים במרחק לא גדול מישראל, על כל האפשרויות שהוקר בה יצרות, לא נמצאים תושייה, יוזמה וכוח המצאה?

האם לא מעיד הדבר, יותר מכל תופעה אחרת, על תופעת ה"ראש הקטן" שפשתה בקרב הפיקוד של צה"ל? ואגב, תביעות חוטפי אנטבה הסתכמו בכ־50 מחבלים ולא באל־פים.

אכן, גיבורי אנטבה מתכוונים לחגוג עשור למבצע המוצלח. מצדי הוא שפרשת עסקת ג'יבריל מעידה, ובצדק, על מצבנו הנוכחי, יותר ממבצע אנטבה.

אכן, מדובר באותן דמויות, אך אבוי לאנשים שזקנתם מביישת את נעוריהם.

במקום חגיגה נדרש חשבון נפש נוקב.

אשר לוין
פתח־תקוה

שביתת האחיות: כוח במקום צדק

האחיות דיברו על השביתה מתוך "חוסר ברירה", אולם אסור להסתתר מאחורי טיעון זה, המשחרר מאח־ריות. אפשר רק לומר שהחלופה במקום השביתה לא נראתה בעיני האחיות יעילה דיה להשגת העלאת השכר המבוקשת. היתה אם כן בר־ירה, והבחירה האפשרית היותר־יעילה לשם השגת המטרה, תוך ידיעה שאמצעי זה גורם סובל פיסי לחו־לים, החמרה בבריאותם ובמקרים אחרים אף סכנה לחייהם.

העיקרון המוסרי מאחורי בחירה זו הוא עיקרון חדש שהשתלט בחברה הישראלית בכל התחומים: עקרון הכוח במקום הצדק. זהו המרכיב המשותף כמעט לכל בעיותינו. הטיפול בבעיה זו צריך להיות המשימה החינוכית הראשונה במע־לה בחברתנו.

פנחס גולן
הרצליה

*

על פי ידיעה ב"הארץ" (1.7) מש־כורת האחיות נעה בין 1300 ל־1400 שקלים ולא .היא. אני אחות מוסמכת, סגנית האחראית במחלקה בבית החולים מאיר, בעלת ותק של שמונה שנים, ומשכורתי האחרונה היתה 537 שקל.

על כאבנו היום בנטישת בתי החו־לים והסבל שנגרם לחולים ולמשפ־חותיהם, מתוסף הכאב על כי מפרסמים דברים שאינם נכונים.

אסתר ויסמברד
רעננה

עבודה קלה לספי ריבלין

מול דרישתו התקיפה של הפרופ־סור זמיר, אמר ראש הממשלה שמ־עון פרס לא לחקירה כלשהי בפרשת השב"כ. ביום ה־26 ביוני בתיאטרון ירושלים, קבל עם ועולם, טען ראש הממשלה: מעולם לא התנגדתי לחקירה.

בבחירות הבאות תהיה לספי רי־בלין (זוכרים?) עבודה קלה: רק להחליף את סדר המלים. במקום: פרס כן ולא, יציג ריבלין בתעמולת הליכוד: פרס לא וכן.

ישראל בנור
ירושלים

בין התרמה לעשייה

בכתבתו של דוד ארון (מוסף "הארץ", 20.6) נאמר בכותרת המש־נה "באגודה למען החייל 700 מקבלי שכר. בלב"י שבעה". כותרת זאת מזמינה את הקורא להבין מכך ששני הארגונים עוסקים באותו נושא, אך בעוד שהאחד פועל בחיס־כון מרבי, השני — האגודה — מבזבז את פעילותו תוך בזבוזים גדולים.

לאמיתו של דבר אין מקום להשוואה בין הארגונים. לב"י היא קרן לגיוס כספים בלבד. אין קשר ומגע עם חיילי צה"ל, יחידותיו ומח־נותיו. לעומת זאת, העשייה של האגודה למען החייל מתבצעת באמצעות אלפי מתנדבים בכל יישוב בארץ, ומאות עובדים המטפ־לים את קריות הנופש והחינוך, את בתי החייל ואת הקשר הישיר עם צה"ל על פיקודיו וחטיבותיו. משום כך אין מקום להשוואה בין התרמה לבין עשייה.

ואגב, לשם גיוס אמצעים בארץ ישנה בהנהלת האגודה למען החייל רק מקבלת משכורת אחת בלבד. כל מבצעי ההתרמה הגדולים — ההגר־לה השנתית, השידורתום, הסי־לחייל, הבזארים והמכירות הפו־מביות — כולם מבוצעים על־ידי מתנדבים ועל־ידי עובדי האגודה המגוייסים למבצעים אלו בנוסף לתפקידיהם הקבועים.

הדו"ח של מבקר מערכת הביטחון על האגודה למען החייל, שעליו בין היתר מסתמכת הכתבה, אין בו ממצאים כלשהם על בזבוז בגיוס אמצעים בארץ. בנושא זה הערתו היחידה של המבקר נוגעת למבנה הארגוני של מערכת גיוס האמצעים בהנהלת האגודה.

בכתבה נאמר כי ח"כ רפאל איתן פנה לא מכבר אל מבקר המדינה בבקשה לבדוק את הנעשה באגודה למען החייל. מתקבל הרושם כאילו אין ביקורת על האגודה. המציאות המוכחת: בשנה שחלפה קיים מבקר המדינה ביקורת על אחד מארבעת מחוזי האגודה, והמלצותיו נידונות במוסדות האגודה. מבקר מערכת הביטחון קיים בשנת 1985 ביקורת מקיפה באגודה על השנים 1980—1984, וממצאיו והמלצותיו נמסרו בדצמבר 1985 ליושב ראש האגודה ולסגן הרמטכ"ל. חלק מהממצאים וההמלצות עוסקים בפעולות גורמי צה"ל בתחומי השיתוף עם האגודה, ורובם עוסקים באגודה עצמה.

חיים ליפשיץ
דובר האגודה למען החייל
תל־אביב

סמבורסקי בדור האב־ני־בי

עשרות מחזורים של תלמידים בבתי־הספר העבריים בארץ למדו זמרה מפי המלחין והמורה הדגול דניאל סמבורסקי ז"ל. שרנו את שיריו בכיתה, בתנועות הנוער, במחנות בצה"ל. מסתבר כי המ־שדרים והזמרים מדור ה"אב־ני־בי" — אהוד מנור, יזהר כהן, מירי אלוני האחרים — אינם מסתפקים בתכנים, בלחנים ובביצועים המרהיבים של שיריהם המלהיבים ועשירי־התוכן מכל ימות השנה. החליט מי שהחליט, כי עליהם להפגין כוחם גם בשירי דניאל סמבורסקי ז"ל.

בליל שבת, ה־27 ביוני צפינו בט־לוויזיה במשדר "מזמרת הארץ". שירים שולחין סמבורסקי, ולמדנו לשיר בקול חזק ובמקצב של שירי־לכת; שירים שהרטיטו את הלב והמריצו את רגלינו במסעות ובמצע־דים. "בהרים כבר השמש מלהטת", "את זמר הפלוגות", "פנינו אל השמש העולה" — שירים אלו שרו זמרי הדור בקול רך ומתקתק, בס־גנון ובקצב של שיר־ערש.

אילו "זכה" דניאל סמבורסקי לשמוע ביצועים אלה בחייו, היה קרוב לוודאי לוקה בהתקף לב.

ידידיה בארי
תל־אביב

לנוכח בקשות ציבור לקוחותינו ולכל אלה שלא הספיקו בשבוע שעבר
רק עוד מחר, במוצ"ש, תוכלו לקנות הכל, להנות מיד ולגמור
לשלם בעוד שנה! ב-12 תשלומים שווים ולא צמודים!

קנו כל מה שאתם רוצים:

- וידאו
- טלוויזיות
- כלי נגינה
- מדיחי כלים
- מזרונים
- מטבחים (חיפה בלבד)
- מיקרו גל
- מזגנים
- מחממי מים
- מייבשי כביסה
- מחשבים ביתיים
- מכונות כביסה
- מקררים
- מקפיאים
- מכונות תפירה
- סטריאו
- רהיטים
- שואבי אבק
- שטיחים
- שעונים
- תנורי בישול
- תנורי חימום
- תכשיטים
- דודי שמש וחשמל
- אביזרים לרכב
- אופטיקה

וכל השאר...

פרטים מלאים באולמות התצוגה.

וכרגיל: מבצעים ★ הנחות ★ מתנות ★ הפתעות

מתי"ם

פתוח מצאת השבת
ועד אשר אחרון הלקוחות יסיים את קנייתו.

מרכזי הקניות הכדאיים ביותר

תל-אביב — דרך פתח תקוה 50 | ירושלים — רח יפו 210 | חיפה — צומת וולקן | באר שבע — מגדל שבע דרך הנשיאים | קרית גת — השוק החדש